

REZUMAT

NIVELUL DE SPIRITUALITATE DINTR-O INSTITUȚIE DE
ÎNVĂȚĂMÂNT CONFESIONALĂ VERSUS NIVELUL DE
SPIRITUALITATE DIN INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT
PUBLICE, A ELEVILOR DE LICEU APARTENENȚI
AI ACELEIAȘI CONFESIUNI RELIGIOASE

de

Mihaela-Corina Bucur

Coordonator: Gabriel Camacho Bojorquez

REZUMATUL TEZEI DE DIZERTAȚIE

Universidad de Montemorelos

Facultad de Educación

Titlul: NIVELUL DE SPIRITUALITATE DINTR-O INSTITUȚIE DE ÎNVĂȚĂMÂNT CONFESIONALĂ VERSUS NIVELUL DE SPIRITUALITATE DIN INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT PUBLICE, A ELEVILOR DE LICEU APARTENENȚI AI ACELEIAȘI CONFESIUNI RELIGIOASE

Cercetător: Mihaela-Corina Bucur

Coordonator: Gabriel Camacho Bojorquez, doctor en Educacion

Data finalizării: August 2011

Declararea problemei

Cercetarea și-a propus să observe comparativ gradul de spiritualitate a liceenilor adventiști care frecventează o instituție de învățământ confesională versus gradul de spiritualitate a celor care frecventează o instituție publică.

Metoda

Obiectul cercetării a fost reprezentat de gradul de spiritualitate a elevilor care frecventează Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea, înscriși la liceele publice din România, respectiv a celor înmatriculați la liceele adventiste din țară.

Eșantioanele de participanți la studiu au fost alcătuite din 339 de elevi adventiști

înscriși la licee adventiste, respectiv din 214 elevi adventiști înscriși la licee publice din România.

Pentru a măsura gradul de spiritualitate, am utilizat în cercetare un instrument adoptat: Scala Spiritualității cu 13 itemi.

Rezultate

Ipoteza alternativă a cercetării, care susținea că există diferențe semnificative între scorurile spiritualității elevilor adventiști care frecventează un liceu adventist, comparativ cu cei care frecventează un liceu public, s-a confirmat, scorul spiritualității elevilor adventiști care frecventează licee publice fiind superior față de scorul celor care frecventează licee adventiste.

Concluzii

Se pare că educația adventistă din România nu exercită un impact pozitiv asupra spiritualității adolescenților, dat fiind că tinerii nu dobândesc maturitatea spirituală scontată în timpul anilor de studiu într-un liceu adventist.

Prin consacrare față de Dumnezeu, suntem chemați să aducem educația adventistă la un nivel la care prioritatea nr. 1 să fie creșterea spirituală a tinerilor.

Universidad de Montemorelos

Facultad de Educación

NIVELUL DE SPIRITUALITATE DINTR-O INSTITUȚIE DE
ÎNVĂȚĂMÂNT CONFESIONALĂ VERSUS NIVELUL DE
SPIRITUALITATE DIN INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT
PUBLIC, A ELEVILOR DE LICEU APARTENENȚI
AI ACELEIAȘI CONFESIUNI RELIGIOASE

Teza
prezentată ca o cerință parțială
pentru obținerea titlului
de Master în Educație

de

Mihaela-Corina Bucur

August 2011

NIVELUL DE SPIRITUALITATE DINTR-O INSTITUȚIE DE
ÎNVĂȚĂMÂNT CONFESIONALĂ VERSUS NIVELUL DE
SPIRITUALITATE DIN INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT
PUBLIC, A ELEVILOR DE LICEU APARTENENȚI
AI ACELEIAȘI CONFESIUNI RELIGIOASE

Tesis
presentada en cumplimiento parcial
de los requisitos para el título de
Maestría en Educación

por

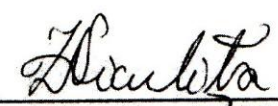
Mihaela-Corina Bucur

APROBADA POR LA COMISIÓN:

Asesor principal: Dr. Gabriel Camacho
Bojorquez

Directora de Estudios Graduados:
Dra. Raquel de Korniejczuk

Miembro: Dra. Raquel Korniejczuk

Miembro: Dra. Zenobia Niculiță

Examinador externo: Mtro. Daniel Nae

2 de mayo de 2012
Fecha de aprobación

TABLA DE MATERII

LISTA ILUSTRAȚIILOR	vi
LISTA TABELELOR	viii
MULȚUMIRI	ix
Capitolul	
I. INTRODUCERE	1
Dimensiunea problemei	1
Studii precedente	3
Declararea problemei	5
Obiectivul studiului	5
Descrierea variabilelor	5
Spiritualitatea	5
Școala publică	6
Școala confesională	9
Ipotezele	11
Ipoteza alternativă	11
Ipoteza nulă	11
Importanța cercetării	12
Limitări	15
Delimitări	17
Presupoziții	17
Definirea termenilor	18
II. REVIZIA LITERATURII	19
Conceptul de spiritualitate	19
Instrumente de măsurare a spiritualității	37
Tipul de școală	39
Interpretarea literaturii cercetate	45
III. METODOLOGIE	48
Tipul de cercetare	48
Populația	49

Eșantionul	49
Instrumentele	50
Colectarea și analiza datelor	51
Operaționalizarea ipotezelor și a variabilelor	52
 IV. REZULTATE	 54
Introducere	54
Colectarea datelor	54
Descrierea variabilelor independente	58
Influența tipului de liceu asupra spiritualității	59
Verificarea ipotezelor	61
Aplicarea procedurilor statistice	66
Influența tipului de liceu asupra percepției itemilor Scalei Spiritualității	80
 V. DISCUȚII, CONCLUZII, IMPLICAȚII ȘI RECOMANDĂRI	 143
Introducere	143
Sinteza studiului	143
Prezentarea problemei	143
Scurtă prezentare a literaturii revizuite	144
Scopul cercetării	144
Metodologia	144
Populația	145
Instrumentul	145
Analiza datelor	145
Discuții	146
Discutarea rezultatelor	146
Implicații	160
Implicații pentru procesul educativ	161
Implicații pentru părinți	162
Implicații pentru educatori creștini – profesori și pastori	165
Implicații pentru elevi	168
Concluzii	171
Recomandări	175
Recomandări pentru procesul educativ	175
Recomandări pentru cercetările viitoare	176
 Anexe	
A. SCALA SPIRITUALITĂȚII	177
B. FRECVENȚELE VARIABILEI DEPENDENTE SPIRITUALITATE	180
C. FRECVENȚELE CELOR 13 ITEMI.....	182

D. FRECVENŢELE VARIABILELOR INDEPENDENTE	186
E. STATISTICI DESCRIPTIVE PENTRU SCORURILE DE SPIRITUALITATE ŞI PENTRU CEI 13 ITEMI AI SCALEI SPIRITUALITĂŢII	188
F. STATISTICI DESCRIPTIVE PENTRU VARIABILELE INDEPENDENTE VÂRSTĂ ŞI AN DE STUDIU	191
G. TESTUL <i>T</i> PENTRU GRUPURI INDEPENDENTE PENTRU INFLUENŢA TIPULUI DE LICEU ASUPRA SPIRITUALITĂŢII, CU APLICARE ASUPRA FIECĂRUIA DINTRE CEI 13 ITEMI AI INSTRUMENTULUI	192
H. METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA MEDIILOR DE SPIRITUALITATE DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCŢIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE	196
I. METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA MEDIILOR ITEMULUI 5 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCŢIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE	200
J. METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA MEDIILOR ITEMULUI 10 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCŢIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE.....	204
K. METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA MEDIILOR ITEMULUI 11 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCŢIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE.....	208
L. METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA MEDIILOR ITEMULUI 12 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCŢIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE.....	212
M. METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA MEDIILOR ITEMULUI 13 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCŢIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE.....	216
REFERINŢE	220

LISTA ILUSTRAȚIILOR

1. Frecvențele scorurilor de spiritualitate	61
2. Frecvențele variabilei independente vârstă	66
3. Frecvențele variabilei independente an de studiu	67
4. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală	72
5. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de vârstă	73
6. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de anul de studiu	75
7. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ	77
8. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de proveniența familială	78
9. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de tipul de familie	81
10. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală	86
11. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de vârstă	87
12. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de anul de studiu	89
13. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ	91
14. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de proveniența familială	93
15. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de tipul de familie	99
16. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală	101
17. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de vârstă	103

18. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de anul de studiu	104
19. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ	105
20. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de proveniența familială	107
21. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de tipul de familie	109
22. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală	111
23. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de vârstă.....	112
24. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de anul de studiu	115
25. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ	116
26. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de proveniența familială	118
27. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de tipul de familie	120
28. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală	122
29. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de vârstă	123
30. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de anul de studiu	125
31. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ	127
32. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de proveniența familială	128
33. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de tipul de familie	130
34. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală	133
35. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de vârstă	134
36. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de anul de studiu	136
37. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ	138
38. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de proveniența familială	139
39. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de tipul de familie	141

LISTA TABELELOR

1. Operaționalizarea ipotezelor	53
2. Operaționalizarea variabilelor	53
3. Distribuția participanților în funcție de variabilele independente	59
4. Frecvențele scorurilor de spiritualitate	62
5. Frecvențele celor 13 itemi	63
6. Frecvențele variabilelor independente	65
7. Statistici descriptive pentru scorurile de spiritualitate și pentru cei 13 itemi ai Scalei Spiritualității	68
8. Statistici descriptive pentru variabilele independente vârstă și an de studiu	69
9. Testul t pentru grupuri independente privind influența tipului de liceu asupra spiritualității	69
10. Mediile, abaterile standard și semnificația testului t pentru cele două grupuri	71

MULȚUMIRI

Aduc mulțumiri tuturor persoanelor care s-au implicat în cercetarea de față, fără de care aceasta nu s-ar fi putut întreprinde: președintelui și profesorilor componenți ai comitetului de teză de la Universitatea Montemorelos din Mexic și de la Institutul Teologic Adventist de la Cernica, pentru coordonarea tezei și pentru direcțiile valoroase de realizare a acesteia pe care mi le-au oferit; șefului catedrei de Cercetare de la Universitatea Montemorelos, care a rezolvat problemele administrative pe care le-am întâmpinat; cercetătoarei de la Universitatea Tennessee, Knoxville, S.U.A., care mi-a dat acceptul privind folosirea chestionarului care îi aparține; acelor pastori ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea care mi-au trimis evidențe ale liceenilor din comunitățile păstorite și s-au ocupat de aplicarea efectivă a chestionarului; președinților, secretarilor și responsabililor cu departamentele Tineret și Educație de la nivelul Conferințelor, care au susținut sistematic cercetarea; directorului Liceului Adventist din București, secretarei, corpului profesoral, capelanului liceului și capelanului Institutului Teologic Adventist, care au făcut posibilă aplicarea chestionarului elevilor; prezbiterilor de tineret, diriginților de tineret și instructorilor de companioni din bisericile locale, care s-au implicat activ în aplicarea chestionarului, dar mai ales celor 553 de liceeni care au răspuns apelului meu și au completat cu responsabilitate chestionarul aferent cercetării.

Cea mai mare recunoștință a mea se revarsă, însă, spre Dumnezeu, El fiind Cel care a dat îndemnul tuturor celor enumerați pentru a contribui la progresul acestui studiu și a făcut posibil ca numărul participanților să fie suficient pentru relevanța cercetării.

CAPITOLUL I

INTRODUCERE

Dimensiunea problemei

Adolescența reprezintă perioada în care se pun bazele formării caracterului, dar este și o perioadă de vulnerabilitate accentuată, acum făcându-se tranziția de la stadiul copilăriei la cel de adult.

Societatea secularizată și mass-media exercită o influență puternică, afectându-le tinerilor atât relația cu Isus Hristos, cât și implicarea în activitățile Bisericii. În aceste condiții, părinții, profesorii și pastorii – persoanele direct răspunzătoare de formarea tinerilor pentru viața de acum, dar mai ales pentru cea veșnică – se confruntă cu dificultăți legate de modul în care tinerii se raportează la relația cu Dumnezeu, la propria lor spiritualitate și importanța pe care aceasta o are în viețile lor.

În cadrul primei prelegeri publice lunare desfășurate pe data de 9 februarie 2010, în cadrul Newbold Diversity Centre, Manuela Casti, lector al acestei instituții, a prezentat profilul tânărului european adventist de ziua a șaptea pe baza rezultatelor obținute în urma cercetării Valuegenesis (Europa) pe care a coordonat-o.

Investigând credința și valorile în familie, Biserică și școală ale tinerilor din comunitatea adventistă, studiul s-a realizat în cadrul unui eșantion format din 6.000 de tineri de pe teritoriul a 17 Uniuni ale Bisericii Adventiste din Europa. Rezultatele au relevat faptul că probabilitatea ca tinerii care au relații semnificative doar cu alți tineri din comunitatea

locală să plece din Biserică la sfârșitul perioadei adolescenței este mare atunci când comunitatea nu facilitează crearea de relații semnificative cu creștini mai în vârstă. Odată ce ies din programele pentru tineret, ei pleacă din Biserică și nu se mai întorc. De aceea, o slujire a tinerilor care are la bază numai grupurile de tineri duce deja la scăderea masivă a numărului acestora în Biserică.

Studiul sugerează faptul că, pentru ca tinerii să își dezvolte credința, să pună întrebări și să ia hotărârea de a rămâne în Biserică, au nevoie de o interacțiune regulată și semnificativă (inclusiv prin mentorat) cu alte generații. O influență crucială pentru dialogul dintre generații o manifestă viața de familie și predicile. Cercetarea a identificat două elemente ca fiind foarte importante în procesul dezvoltării credinței. Un element este reprezentat de părinții care sunt devotați unui stil de viață creștin și care sunt dispuși să vorbească deschis despre experiența lor în dezvoltarea credinței; s-a evidențiat o probabilitate cu 70% mai mare ca tinerii care discută regulat cu tații lor despre diferite aspecte ale vieții de credință să se vadă ca fiind adventiști în viitor decât ceilalți. Cel mai important element în dezvoltarea credinței s-a dovedit a fi predica, existând o probabilitate de 450 de ori mai mare ca oamenii care consideră predica utilă pentru viața de zi cu zi să rămână în Biserică.

Datele colectate de echipa de cercetare pentru Valuegenesis în 2001 au fost folosite de Gane (2005), care și-a propus să investigheze dacă lucrarea misionară a tineretului adventist din America de Nord produce o diferență în viețile tinerilor din sistemul școlar adventist. Eșantionul a fost constituit din 10.832 de elevi cu vârste între 10 și 19 ani, înscriși în școli adventiste în anul 2001. Rezultatele au demonstrat faptul că lucrarea misionară a tinerilor are o relație semnificativă cu dezvoltarea atitudinilor, convingerilor și valorilor la adolescenții care frecventau școlile adventiste; ei manifestau un grad mai mare de adaptare la standardele

Bisericii, pastorul era persoana care avea mai multă influență asupra dezvoltării credinței lor, iar percepția lor cu privire la Biserică era mult mai bună.

În acest context, cercetările care să evidențieze factorii care au un impact pozitiv sau negativ asupra gradului de dezvoltare spirituală a tinerilor sunt de bun augur, acestea putând constitui linii directoare în formarea spirituală a acestora.

Studii precedente

Modul în care gradul de spiritualitate a unei persoane este influențat de diferite aspecte ale vieții acesteia reprezintă subiectul multor cercetări întreprinse de-a lungul anilor, majoritatea fiind realizate în rândul elevilor și studenților.

Un studiu efectuat de către Nagel și Sgoutas-Emch (2007) printre studenții unei universități liberale din California a evidențiat faptul că stilul sănătos de viață are o influență semnificativ pozitivă asupra spiritualității, ponderea exercițiului fizic fiind corelată cu gradul de spiritualitate. Pe de altă parte, s-a observat o relație semnificativ negativă între consumul de alcool și cofeină și gradul de spiritualitate. O altă cercetare a relevat asocierea pozitivă a spiritualității cu nivelul de activitate fizică, cu starea generală de sănătate și cu satisfacția vieții (Nelms, Hutchins, Hutchins și Pursley, 2007). Într-un studiu realizat printre studenții afro-americani ai unei universități din S.U.A., creșterea spirituală s-a corelat negativ cu stresul academic și pozitiv cu obiceiurile sănătoase de viață (Bowen Reid și Smalls, 2004).

Cercetarea, întreprinsă printre studenții unui colegiu creștin liberal din S.U.A., a condus la următoarele rezultate: semnificația și vitalitatea spirituală, angajamentul spiritual în comunitate și atașamentul spiritual trainic s-au relaționat în mod semnificativ pozitiv cu identitatea vocațională și înțelegerea scopului lui Dumnezeu și negativ cu dezorientarea (Feenstra și Brouwer, 2008); atașamentul față de preocupările spirituale s-a asociat în mod

semnificativ negativ cu înțelegerea vocației și pozitiv cu dezorientarea.

Powers, Cramer și Grubka (2007) au chestionat un eșantion de studenți ai unui colegiu catolic liberal din S.U.A., privind două forme ale spiritualității: integrarea vieții spirituale și implicarea socială. Integrarea vieții spirituale s-a corelat semnificativ cu implicarea socială și dispoziția afectivă pozitivă; implicarea socială s-a asociat semnificativ cu dispoziția afectivă pozitivă, dispoziția afectivă negativă și simptomele depresive.

O cercetare, întreprinsă asupra unor elevi și studenți din Africa de Sud (Peltzer, 2005), a evidențiat o relație semnificativ pozitivă între unele variabile privind religia – a fi creștin născut din nou și a considera religia importantă – și un nivel scăzut de stres; în același timp, unele afecțiuni psihice minore s-au corelat pozitiv cu unele convingeri religioase și cu implicarea religioasă și negativ cu semnificația și orientarea vieții.

Studenții unei universități religioase din S.U.A., care prezentau un grad mai mare de integrare spirituală, aveau și o interacțiune pozitivă cu facultatea și cu colegii, o mai mare satisfacție privind provocările academice și un interes sporit pentru rezultate bune în cadrul colegiului (Morris, Beck și Smith, 2004).

Cu privire la impactul frecventării unei instituții de învățământ confesionale asupra mai multor factori din viețile tinerilor, s-a constatat că studenții care frecventează instituții de învățământ confesionale ating, în general, un nivel academic mai înalt decât cei din instituțiile tradiționale (Jeynes, 2002). Variabilele includ: atmosfera din școală, armonia dintre apartenenții diferitelor rase, nivelul disciplinei școlare, rata scăzută a violenței din școală și volumul ridicat de teme pentru acasă date de profesori. Rezultatele confirmă faptul că instituțiile confesionale diferă în mod pozitiv de celelalte datorită acestor factori, care par a fi responsabili de asigurarea mediului propice obținerii performanței academice.

Cercetarea, care a avut ca obiect influența școlilor confesionale asupra convingerilor și stilului de viață al elevilor aflați la nivel secundar de studiu (Dijkstra și Veenstra, 2001), nu a oferit concluzii valide pentru observarea unor diferențe substanțiale și sistematice între școli, ceea ce lasă câmp deschis studiilor viitoare, care ar putea genera rezultate relevante.

Declararea problemei

Cercetarea și-a propus să observe comparativ gradul de spiritualitate a elevilor aparținători ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România, care frecventează un liceu confesional, față de gradul de spiritualitate a celor care frecventează un liceu public.

Problema care a reprezentat subiectul acestui studiu a fost: există o diferență semnificativă între frecventarea unei școli confesionale și frecventarea unei școli publice de către elevii adventiști, în raport cu gradul lor de dezvoltare spirituală?

Obiectivul studiului

Studiul și-a propus să investigheze dacă există o diferență semnificativă a gradului de creștere spirituală între elevii care frecventează licee confesionale și cei care frecventează licee publice, aparținători ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România.

Justificarea acestei cercetări a constat în posibilitatea ca tipul de școală frecventată de elev – publică sau confesională – să își pună amprenta asupra dezvoltării sale spirituale.

Descrierea variabilelor

Spiritualitatea

Spiritualitatea reprezintă un aspect al vieții care ar trebui să fie dezvoltat prin educație, însă definiția contextului educațional pentru dezvoltarea spiritualității copiilor este complexă. Spiritualitatea este o parte profundă a ființei umane. Este o dorință de relaționare care adesea

se exprimă printr-o relație emoțională cu o prezență sacră invizibilă; este motivația fundamentală, intrinsecă, de a găsi semnificații profunde prin raportarea nevoilor personale la cele ale unui grup sau ale unei cauze. Definiția spiritualității implică patru arii de referință: relația cu sine, relația cu ceilalți, relația cu mediul înconjurător și relația cu Dumnezeu.

Termenii de *spiritualitate* și de *religiozitate* sunt adesea confundați și greșit reprezentați.

Pentru o clarificare a distincției dintre cele două concepte, Emblen (1992, citat în Ridnour și Hammermeister, 2008) a subliniat faptul că în definirea religiei, următoarele șase cuvinte sunt cel mai frecvent întâlnite: sistem, convingeri, organizat, persoană, închinare și practici, în timp ce în definirea spiritualității, nouă cuvinte sunt întâlnite cel mai des: personal, viață, principiu, însuflețitor, ființă, Dumnezeu (dumnezeu), calitate, relație, transcendent. Spiritualitatea este un termen mai larg, care poate încorpora sau nu practici religioase sau convingeri doctrinale.

Constructul de *spiritualitate* cuprinde aspecte referitoare la procesul de introspecție, trăsăturile pozitive de caracter – onestitate, integritate -, dezvoltarea unei relații puternice cu Divinitatea, care transcende existența și cunoașterea umană, găsirea unor dimensiuni superioare privind semnificația, scopul și orientarea vieții.

Școala publică

Școala publică într-un stat laic, caracterizat prin separația riguroasă dintre stat și Biserică, este acea școală, de stat sau privată, neutră din punct de vedere confesional, considerându-se că domeniul apartenenței religioase și problema credinței aparțin Bisericii, nu școlii.

Modelul educativ laic prezintă următoarele caracteristici: principiul călăuzitor îl

constituie cerințele societății și ale economiei, bazate pe cunoașterea umană; fundamentul este experiența umană; izvorul cunoașterii este reprezentat de către descoperirile științifice ale umanității; norma adevărului este știința umană; puterile dominante aparțin naturii și posibilităților umane de cercetare; o contribuție importantă o au noile tehnologii informatice; idealul educațional este dezvoltarea liberă și armonioasă a personalității individului în vederea unei integrări eficiente în societatea bazată pe cunoaștere; fundamentul acestui ideal sunt valorile democrației, ale diversității culturale și aspirațiile individuale, sociale.

Scopul educației laice este acomodarea și supraviețuirea în această lume, iar obiectivele acestei educații sunt: formarea-dezvoltarea capacității de învățare inovatoare, antrenamentul sever al intelectului uman, împlinirea și dezvoltarea personală, incluziunea socială și angajarea pe piața muncii, transmiterea de cunoștințe, abilități, deprinderi și atitudini, pregătirea pentru a fi cetățeni activi, care să respecte cu sârguință legea statului, pregătirea și motivarea pentru continuarea învățării într-o lume în schimbare.

Lucrarea principală a educației laice este formarea intelectuală, cea mai mare lege a educației o constituie competența și profesionalismul, lecția importantă a educației o reprezintă munca perseverentă, iar legea de bază a instituției este dată de performanță și competitivitate.

Prin metoda impunerii se urmărește crearea unei atmosfere de disciplină și respect în clasă, însă aceasta nu duce la schimbare interioară și de aceea nu produce efecte de durată.

În acest context, profesorul este reprezentant al direcțiilor impuse de stat pe plan educațional, iar profesorul ideal este preocupat continuu de perfecționarea sa pedagogică, metodologică și științifică, elevul fiind un membru al societății.

Curriculumul are ca scop formarea competențelor necesare dezvoltării personale și

economiei cunoașterii, în vederea adaptării și supraviețuirii în această lume. Obiectivul principal este reprezentat de dobândirea unor competențe cheie, necesare pentru societatea și economia bazate pe cunoaștere. Principiile de organizare ale curriculumului sunt: necesitățile vieții, piața muncii și disciplinele academice, iar componentele acestuia sunt: domeniile intelectuale, axiologia sau valorizarea, managementul vieții personale și al evoluției în carieră, antreprenoriatul și expresia culturală.

Locul Bibliei este strict în cadrul orelor de religie creștin-ortodoxă, asociată cu tradiția și chiar pe un loc secundar față de aceasta. Normele de conduită sunt legile societății.

Viziunea asupra educației timpurii prevede extinderea învățământului instituțional al copiilor preșcolari (cu vârste între 0 și 6-7 ani), obligativitatea anilor pregătitori pentru școală și coborârea vârstei școlarizării obligatorii. Cu toate că educația permanentă este promovată, lipsesc o cultură a învățării și a educației continue, precum și stimulentele necesare acesteia.

Principiile educației se extind la întreaga societate și au ca finalitate: asigurarea unei educații de calitate și promovarea egalității de șanse; formarea și dezvoltarea competențelor-cheie specifice societății bazate pe cunoaștere, care oferă o bază pentru învățarea permanentă și motivează pentru participarea activă la viața socială și culturală; formarea unor reprezentări privind cultura națională și universală și stimularea dialogului intercultural, în cadrul granițelor țării și în afara acestora; educarea în spiritul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al demnității și al toleranței, al schimbului liber de opinii; cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice, față de arte, și a respectului față de natură și de mediul înconjurător; formarea unui set de valori individuale și sociale, care să orienteze comportamentul și cariera absolvenților; dezvoltarea gândirii critice și a creativității.

Școala confesională

Școala confesională este acea școală care aparține unei Biserici și care privește educația copilului și a tânărului dintr-o perspectivă amplă, holistică.

Comparativ cu modelul laic, modelul educațional confesional adventist are următoarele trăsături: principiul călăuzitor îl constituie Revelația divină; fundamentul este dragostea, care se află la baza creațiunii și a mântuirii; izvorul cunoașterii este Dumnezeu; norma adevărului este Cuvântul lui Dumnezeu, relevat în Sfintele Scripturi; Puterea dominantă este Duhul Sfânt; ajutoarele sunt îngerii lui Dumnezeu; idealul educațional este reprezentat de dezvoltarea echilibrată pe plan fizic, mental, moral, social și vocațional, atât pentru viața aceasta cât și pentru cea viitoare, în armonie cu idealurile divine și normele denominaționale; fundamentul acestui ideal sunt principiile moral-spirituale, stabilite de Legea lui Dumnezeu.

Scopul educației creștin-adventiste este salvarea omului, iar obiectivele acestei educații sunt: adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu și trăirea cu El în studiu și servire; construirea caracterului; transmiterea de idealuri, credințe, comportamente, valori, datini și obiceiuri; pregătirea pentru a fi creștini loiali și conștienți, care să trăiască o viață creștină valoroasă; restaurarea în om a imaginii Creatorului, determinându-l să se întoarcă la perfecțiunea în care a fost creat, să promoveze dezvoltarea corpului uman, a minții și a sufletului pentru a duce la bun sfârșit scopul creării sale.

Lucrarea principală a educației adventiste este formarea caracterului, cea mai mare lege a educației o constituie Legea slujirii, lecția importantă a educației este reprezentată de ascultare și respect, iar legea de bază a instituției este cooperarea.

Atmosfera și influența sunt create de un program organizat de cult public și privat, care ajută la formarea unui cadru spiritual propice unei dezvoltări complexe.

În acest context, profesorul este serv al lui Dumnezeu, prioritatea sa fiind aceea de a-L apropia pe elev de Creatorul său; educatorul ideal este un creștin dedicat și model al harului creștin, precum și al competenței profesionale, elevul fiind considerat copil al lui Dumnezeu.

Curriculumul are ca scop a iubi și a sluji aici și în lumea viitoare, obiectivele sale principale fiind: îndrumarea elevilor spre a-L cunoaște pe Hristos ca Salvator personal prin Cuvântul Său, precum și obținerea și interpretarea acelor cunoștințe seculare comune, adecvate dezvoltării holistice. Principiile de organizare ale curriculumului sunt: mântuirea, restaurarea și „știința salvării”, iar componentele acestuia sunt: caracterul creștin, cunoașterea sănătății, domeniile intelectuale de bază, formarea de abilități manuale, dobândirea de experiențe în slujire.

Biblia este integrată în predarea tuturor disciplinelor și hristocentrică, iar normele de conduită sunt cele 10 Porunci.

Viziunea asupra educației timpurii este aceea că familia deține funcția formatoare a copilului în primii ani de viață, atenția principală fiind acordată dezvoltării fizice, mai degrabă decât celei intelectuale. În privința educației permanente, există o preocupare constantă a creștinului în vederea folosirii „talantilor” încredințați pentru onoarea și gloria Numelui lui Dumnezeu și pentru binele semenilor.

Principiile educației se extind la toate ființele, pentru toată viața, și au ca finalitate: dedicarea vieții lui Dumnezeu și manifestarea unei credințe mature în El, caracterizate prin devotament personal, închinare publică, slujire și mărturisire pentru îndeplinirea misiunii Bisericii; construirea unui caracter după modelul Domnului Hristos; asigurarea unui maximum de dezvoltare pentru potențialul fiecărui individ – pe plan spiritual, intelectual, fizic și social; acceptarea a tot ceea ce este adevărat, bun și frumos; dezvoltarea matură și manifestarea

sensibilității creștine în familie, în Biserică și în societate; capacitatea de a lua deciziile cele mai bune și de a face alegeri înțelepte într-un mod care să demonstreze credința cu privire la corpul uman ca fiind templu al Duhului Sfânt; dezvoltarea eticii muncii, în conformitate cu interesele și abilitățile dăruite de Dumnezeu; dobândirea de competență în comunicare, gândire creativă și diverse aptitudini.

Ipotezele

Studiul de față s-a axat pe ipoteza conform căreia frecventarea tipului de școală confesională își pune amprenta asupra dezvoltării spirituale a tinerilor.

Factorii implicați în acest proces sunt multipli: curriculumul holistic, centrat pe Biblie; practicile devoționale existente în comunitatea școlară; profilul spiritual al profesorilor; promovarea principiilor moral-spirituale și împărtășirea acestora cu ceilalți colegi; protecția oferită de un mediu sănătos față de tentațiile lumești; atmosfera pacifistă din școală; armonia dintre membrii colectivității; nivelul disciplinei școlare.

Ipoteza alternativă

Ipoteza alternativă a studiului s-a enunțat astfel:

H₁. Există o diferență semnificativă între frecventarea unei școli confesionale și a unei școli publice de către elevii adventiști, privind gradul de dezvoltare a spiritualității lor.

Ipoteza nulă

Ipoteza nulă a cercetării a fost următoarea:

H₀. Nu există o diferență semnificativă între frecventarea unei școli confesionale și frecventarea unei școli publice de către elevii adventiști, privind gradul de dezvoltare a spiritualității lor.

Importanța cercetării

Importanța acestui studiu o reprezintă răspunsul la întrebarea: care sunt beneficiile unei educații creștine într-un cadru instituțional adventist?

Scriitoarea creștină Ellen White (1952) a subliniat obiectivele pe care trebuie să le urmărească educația, punând accent pe amploarea și profunzimea rezultatelor dorite: „dezvoltarea armonioasă fizică, mentală și a puterilor spirituale”. Elevii trebuie să fie inspirați „cu principiile adevărului, ascultării, onoarei, integrității și purității” și „mai presus de toate, să învețe marea lecție a vieții, de slujire neegoistă”; „mai înalt decât cel mai înalt gând pe care omul îl poate atinge este idealul lui Dumnezeu pentru copiii Săi (...) El va avansa atât de repede și atât de departe cât este posibil în fiecare domeniu al adevăratei cunoașteri” (p. 18).

Conform *Philosophy of Adventist Education* (2003), Hristos trebuie să se afle în centrul oricărui demers educațional. Sub îndrumarea Duhului Sfânt, caracterul și scopurile lui Dumnezeu pot fi înțelese și descoperite în natură, în Biblie și în Isus Hristos. Caracteristicile distincte ale educației adventiste – derivate din Biblie și din Spiritul Profetic – arată că scopul de răscumpărare al educației adevărate: readucerea omului la chipul și asemănarea Creatorului.

Motivația, gândirea și purtarea omului au decăzut de la idealul lui Dumnezeu. În sensul cel mai larg, educația este un mod de a reface legătura originală dintre om și Dumnezeu. Lucrând împreună, familiile, școlile și bisericile cooperează cu mijlocitori cerești pentru a-i pregăti pe copii și tineri pentru o cetățenie responsabilă în această viață, dar și în cea viitoare.

Mai mult decât a împărtăși cunoștințe academice, educația adventistă se îngrijește de dezvoltarea echilibrată a întregii persoane – spiritual, intelectual, fizic și social. Dimensiunile sale în timp cuprind eternitatea. Această educație urmărește: dezvoltarea unei vieți de credință

în Dumnezeu și respect pentru demnitatea tuturor oamenilor, construirea unui caracter înrudit cu cel al Creatorului, educarea de gânditori mai degrabă decât de persoane care doar să reflecte gândurile altora, promovarea servirii cu dragoste mai degrabă decât a ambiției egoiste, asigurarea unui maximum de dezvoltare pentru potențialul fiecărui individ și asimilarea a tot ceea ce este adevărat, bun și frumos.

Educația adventistă pregătește elevii și studenții pentru o viață folositoare și plină de bucurie îngrijindu-se de prietenia cu Dumnezeu, dezvoltând persoana ca întreg, creând valori fundamentate pe Biblie și servind neegoist, în concordanță cu misiunea adventistă în lume.

Biserica mondială are responsabilitatea de a supraveghea atât funcționarea sănătoasă a învățării instituționalizate, cât și formarea pentru întreaga viață. Referindu-ne la școală ca la un factor de educație, funcțiile sale sunt îndeplinite într-un mod ideal de instituțiile stabilite de Biserică în acest scop. Biserica ar trebui să depună toate eforturile pentru a se asigura că toți copiii și tinerii adventiști au posibilitatea de a merge la o instituție adventistă de învățământ.

Accentul pus pe închinare, studiu, muncă și recreere caracterizează întreaga atmosferă a școlii, acordând o mare atenție echilibrului. Toți cei aflați în campus vor fi pătrunși de o spiritualitate plină de bucurie, de un spirit de cooperare și respect pentru diversitatea indivizilor și a culturilor.

Toate nivelurile școlilor adventiste construiesc pe fundația realizată de cămin și Biserică. Profesorul creștin acționează în clasă ca slujitor al lui Dumnezeu în Planul de Mântuire. Cea mai mare nevoie a tinerilor este de a-L accepta pe Isus Hristos ca Salvator personal și de a se dedica valorilor și serviciilor vieții de creștin. Materiile formale și informale îi ajută pe elevi să-și atingă potențialul pentru dezvoltare spirituală, mentală, fizică, socială și vocațională.

Scopul principal al școlii este acela de a pregăti elevii pentru o viață în serviciul familiei, al Bisericii și al societății.

Liceele adventiste construiesc pe fundamentul cunoștințelor acumulate în școala generală, concentrându-se asupra valorilor, alegerilor și unui caracter asemănător caracterului lui Hristos, și oferă elevilor: (a) un curriculum formal și informal în care sunt integrate studiul academic, valorile spirituale și viața de zi cu zi, (b) un program academic și vocațional complex, care conduce la o viață productivă și la alegerea unei cariere satisfăcătoare, (c) căi prin care credința creștină devine relevantă pentru nevoile lor, ceea ce duce la o relație matură cu ceilalți și cu Dumnezeu și (d) ocazia de a dezvolta un stil de viață creștin, cu valori, slujire și mărturie creștină înaintea semenilor.

Elevii care absolvesc un liceu adventist ar trebui să aibă oportunitatea de a-și dedica viața lui Dumnezeu și, de aceea, să manifeste o credință matură în El, caracterizată prin devotament personal, închinare publică, slujire și mărturisire pentru îndeplinirea misiunii Bisericii, și să demonstreze competență în comunicare, gândire creativă și diverse aptitudini care constituie baza educației universitare și/sau a domeniului de muncă.

Knight (2005) enumeră șase motive în favoarea unei educații adventiste: (a) prezentarea Bibliei ca pe un cadru pentru cugetare și evaluare, (b) prezentarea lui Isus Hristos ca Domn și Mântuitor, (c) îndrumarea vieții în vederea dedicării pentru slujirea celorlalți, (d) îndrumarea spre viziunea asupra fiecărui subiect din perspectiva filosofică a Scripturii, (e) rolul social al școlilor adventiste, care constă în posibilitatea ca tinerii să își facă prieteni pe viață și să își întâlnească partenerul de viață, care să le împărtășească viziunea cu privire la aspectele importante ale vieții, și (f) influența profesorilor consacrați și a altor adulți ce le pot fi modele de viață; lecțiile sunt mai bine însușite atunci când tinerii aud același mesaj la

școală, acasă și la biserică; activitățile extracurriculare, incluzând sportul și alte programe, care se desfășoară în afara Sabatului.

Conform lui Bietz (2002/2003), misiunea spirituală a educației în Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea a secolului al XXI-lea cuprinde trei aspecte: (a) formarea de convingeri spirituale profunde, (b) construirea caracterului și (c) crearea unei comunități a credinței în care Cuvântul să devină trup.

Prezentul studiu a avut ca motivație preocuparea părinților și a profesorilor creștini pentru spiritualitatea copiilor și interesul manifestat pentru modalitățile prin care aceasta poate fi adusă la cote mai înalte.

Rezultatul cercetării are o mare importanță, dat fiind că ar putea deveni responsabil de deciziile viitoare ale părinților și adolescenților aflați în momentul alegerii tipului de liceu pe care vor dori să-l urmeze.

De asemenea, datele adunate pentru a întreprinde acest studiu își vor dovedi utilitatea în sfera conceperii unor programe pentru dezvoltarea spirituală a elevilor.

Limitări

Limitările pe care le-a prezentat acest studiu au fost următoarele:

Instrumentul utilizat – Scala Spiritualității cu 13 itemi – este instrumentul original din limba engleză, căruia i-am efectuat traducerea în limba română, urmând a fi aplicat bilingv, dat fiind că nu am efectuat teste pentru a valida instrumentul în limba română.

Cu privire la grupul elevilor care frecventează Liceul Adventist din București, numărul acestora era clar precizat în evidențele liceului, însă situația grupului constituit de elevii liceelor publice a fost diferită, dat fiind că nu exista nicio evidență a acestora.

Pentru a selecta eșantionul, am întocmit un recensământ al acestor elevi, în toate

comunitățile Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România, cu sprijinul pastorilor și al Conferințelor, fiind posibil ca unii dintre acești tineri să fi fost omiși de pe liste. De asemenea, acest grup a fost foarte diversificat și dificil de contabilizat numeric și nominal, dat fiind că a fost format atât din tineri botezați, cât și nebotezați, atât din tineri proveniți din familii adventiste, cât și din familii mixte, familii neadventiste sau fără familii, motivele pentru care frecventează Biserica Adventistă putând fi și altele decât nevoile spirituale, și anume: nevoi sociale, nevoi de apartenență la un grup, nevoi de sprijin material ș.a.m.d. Unii dintre ei frecventează Biserica doar ca pe o soluție temporară de viață și sunt pasibili de a părăsi rândurile acesteia oricând s-ar întrezări o alternativă care, din punctul lor de vedere, să le îplinească mai eficient nevoile. Totodată, a fost inevitabil ca pe aceste liste să fi fost incluși și acei tineri care provin din familii adventiste, dar frecventează Biserica doar ocazional sau ca pe o tradiție de familie, ori numai pentru faptul că aici își întâlnesc prietenii.

Din toate aceste motive, este posibil ca printre adolescenții selectați pentru studiu să fi fost incluși și unii care nu sunt interesați de spiritualitatea lor.

De asemenea, recensământul pe plan național al elevilor din liceele publice a depins în mare măsură de cooperarea pastorilor și a Conferințelor. Astfel, din motive necunoscute, unii pastori nu au răspuns apelului făcut, acest factor ducând la lipsa unei evidențe reale privind populația liceenilor din școlile publice, precum și la restrângerea populației.

Comunicarea cu elevii liceelor publice din țară a fost dificilă, în condițiile în care o parte dintre ei domiciliază în mediul rural, nu au Internet, iar unii nu au nici telefon. De aceea, în unele cazuri, am comunicat în mod direct cu tinerii prin e-mail, iar în alte cazuri, persoanele de legătură au fost: pastorii, prezbiterii de tineret, diriginții de tineret și instructorii de companioni, cărora le-am trimis chestionarele prin e-mail, le-au aplicat în comunități și le-au

returnat, însă o parte dintre chestionarele trimise nu mi-au fost returnate.

Delimitări

Delimitările cercetării au fost următoarele:

În ceea ce privește tinerii din instituții de învățământ publice, această cercetare s-a focalizat doar asupra adolescenților care frecventează un liceu, cuprinzând numai tinerii cu vârste până în 19 ani inclusiv, fără a lua în calcul liceenii de vârste mai mari, care au trecut de perioada adolescenței. De asemenea, cercetarea nu a cuprins adolescenții care frecventează alte forme de învățământ, cum ar fi școlile de arte și meserii, sau pe cei care din diverse motive au abandonat studiile.

Cu privire la grupul care frecventează un liceu confesional, studiul a cuprins predominant elevi ai Liceului Adventist din București și numai cu titlu de excepție elevi ai altor licee adventiste din țară, iar dintre elevii Liceului Adventist din București, studiul i-a cuprins doar pe cei care frecventează Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea.

Presupoziții

Presupozițiile de la care a pornit studiul au fost următoarele:

1. Participanții la studiu vor completa chestionarele cu o atitudine sinceră și onestă.
2. Instrumentul va măsura ceea ce trebuie să măsoare.
3. Propria mea presuposiție, pe care o consider ca aparținând majorității membrilor confesiunii religioase de care aparțin, a fost că elevii care frecventează un liceu confesional au un grad de spiritualitate mai înalt datorită mediului religios în care își desfășoară activitatea școlară și care își pune amprenta asupra formării lor atât mentale, cât și în caracter și în spirit.
4. Există și păreri contrare, conform cărora spiritualitatea elevilor din licee

confesionale cunoaște un regres în comparație cu cea a elevilor din licee publice, din cauza căderii în rutină a ritualurilor religioase, care își pierd astfel semnificația lor profund spirituală.

5. O altă presupuziție proprie a fost aceea că populația liceenilor din licee publice ar reprezenta un procent important dintre tinerii comunităților Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea.

Definirea termenilor

În continuare se vor defini termenii de bază utilizați în această cercetare:

Home-schoolingul reprezintă un sistem de școlarizare a copiilor la domiciliu, ai căror educatori sunt de regulă părinții, sistem pentru care încă nu există legislație în România.

Lupta spirituală constituie frământările cu privire la credință, scopul și semnificația vieții, eforturile de a înțelege preponderența suferinței, răului și a morții în lume, tendința de a responsabiliza pe Dumnezeu în mod acuzator, deziluzii cu privire la propria religie.

Religiozitatea este acel sentiment de evlavie manifestat prin îndeplinirea scrupuloasă a practicilor bisericești.

Spiritualitatea reprezintă un sistem de convingeri caracterizat prin prezența lui Dumnezeu, Creatorul, sau a unei Puteri Superioare, având rolul unei voci interioare, care conferă vieții mai multă semnificație, împărtășind simțământul unui scop înalt al vieții și contribuind la starea de sănătate, bună dispoziție și la creșterea calității vieții.

Școala publică este definită ca fiind cea școală de stat sau privată, care aparține unei instituții laice.

Școala confesională este o școală privată, aparținând unei Biserici.

CAPITOLUL II

REVIZIA LITERATURII

Cercetarea prezentă s-a ocupat de gradul de spiritualitate a elevilor care frecventează Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea și care sunt înscriși la licee adventiste versus gradul de spiritualitate a elevilor adventiști înscriși la licee publice.

Conceptul de spiritualitate

Pentru a investiga gradul de dezvoltare spirituală a tinerilor, este important de observat modul în care ei înțeleg spiritualitatea și conceptele spirituale.

În cadrul studiilor întreprinse până în prezent, cercetătorii Hodge și McGrew (2006) s-au ocupat specific de modul în care sunt definite spiritualitatea, religia, precum și de modul de înțelegere de către tineri a relației dintre spiritualitate și religie. Participanții au fost 303 absolvenți de studii superioare, membri ai Asociației Naționale a Lucrătorilor Sociali. Ca rezultat, s-au dat nouă categorii de definiții relativ distincte pentru spiritualitate, 33% dintre participanți definind-o în termeni personali, fără a face vreo referire la dimensiunea transcendentă, iar 47% oferind o definiție în termeni de transcendență. Pentru a defini religia, s-au oferit 12 teme relativ distincte, două dintre acestea fiind proeminente: convingerile organizate, structurate, privind spiritualitatea, și practicarea spiritualității, incluzând ritualuri și servicii de închinare. Majoritatea și-a declarat convingerea că există o relație între spiritualitate și religie, dar o minoritate semnificativă a declarat că relația între cele două concepte nu există sau este minimă.

De asemenea, Wintersgill (2008) a urmărit percepția adolescenților cu privire la conceptul spiritualității, într-un studiu întreprins pe parcursul a cinci ani (2002-2007). Cercetarea a fost precedată de un studiu-pilot efectuat în patru școli printre elevi cu vârste cuprinse între 12 și 18 ani: 173 se declarau creștini, 104 – musulmani, 104 – fără religie, trei – păgâni și unul – rastafarian. Elevii au perceput atât spiritul, cât și spiritualitatea, ca pe niște forțe dinamice care transformă și ajută. Identitatea spiritului a fost descrisă de mulți elevi ca „realitatea din interiorul meu”. Spiritul a fost perceput ca o entitate de sine-stătătoare (pasivă), iar spiritualitatea – ca un atribut (activă). Calitățile transformatoare ale spiritualității au fost declarate ca fiind diferite de cele ale spiritului, acesta constituind esențialul umanității din noi, iar spiritualitatea s-a considerat ca fiind cea care ne transformă natura, generând trăsături specifice, ca încrederea și respectul pentru semenii.

În aceeași arie, convingerile, valorile și spiritualitatea studenților au făcut subiectul unei ample cercetări (Marinho, Kijai, Mngo și Smith, 2008), care a avut o primă etapă în 2004, participanții fiind 112.232 de studenți de anul I din 236 de colegii și universități din Statele Unite, cărora le-a urmat un eșantion de 15.000 dintre acești studenți în 2007. Studiul a inclus atât interviuri pe grupuri focus cantitative, cât și calitative. Rezultatele au demonstrat o puternică dorință pentru mai mult suport din partea instituțiilor de învățământ, privind nevoile religioase și spirituale ale studenților, un mare procent dintre aceștia declarând convingeri puternice cum ar fi: credința în Dumnezeu (79%), credința în sfințenia vieții (83%), interes privind spiritualitatea (80%), căutarea semnificației și scopului vieții (76%), perceperea spiritualității ca pe o sursă de bucurie (64%) și căutarea oportunităților de creștere spirituală (47%).

Relația dintre spiritualitate și diferite variabile dependente sau independente a constituit obiectul a diverse studii, în multe cazuri observându-se asocieri pozitive sau negative.

Astfel, o cercetare efectuată de către Wood și Hebert (2005) asupra a 606 studenți ai unei universități din S.U.A. a stabilit o corelație negativă între gradul de spiritualitate și consumul de alcool și droguri, ajungându-se la concluzia că persoanele cu convingeri spirituale puternice evită folosirea drogurilor, mai ales a celor declarate ilegale. De asemenea, componente ale spiritualității ca: spiritul iertător, experiențele spirituale zilnice și credința, s-au asociat, la adolescenți cu vârste între 12 și 18 ani din S.U.A., cu niveluri scăzute de consum de alcool (Knight, Sheritt, Harris, Holder, Kulig, Shrier et al., 2007).

O temă asemănătoare a avut cercetarea lui Dadich (2007), care a examinat rolul spiritualității la 53 de tineri cu probleme psihice și cu adicții. S-a constatat că aceștia frecventează grupurile de suport pentru că ceva lipsește din viețile lor, dar în general se simt incapabili de schimbare: câțiva au menționat schimbarea la nivel spiritual. Ei au afirmat o puternică asociere între participarea la aceste grupuri și propria spiritualitate.

Din perspectivă complementară, o investigație, la care au participat studenți cu vârste peste 18 ani ai unei universități liberale din California, a evidențiat scoruri mai înalte de spiritualitate la studenții mai activi și care respectă într-o mai mare măsură un stil de viață sănătos (Nagel și Sgoutas-Emch, 2007). S-au observat mici corelații pozitive între religiozitate și aspecte ale unui stil de viață sănătos, cum ar fi exercițiul fizic, dar și mici asocieri negative între religiozitate și obiceiuri destructive, cum ar fi consumul de alcool și cofeină. Spre deosebire de alte studii, nu s-au înregistrat corelații între spiritualitate și alte obiceiuri dăunătoare: fumatul și consumul de droguri ilicite. Autorii acestei cercetări sunt de părere că

este probabil ca tocmai rata generală scăzută de fumători și consumatori de droguri din cadrul eșantionului să contribuie la acest rezultat. Totodată, nu s-a evidențiat nicio asociere între starea generală de sănătate și religiozitate. Opinia cercetătorilor a fost aceea că, în condițiile în care participanții la studiu au declarat că au o stare generală de sănătate foarte bună, nu a existat suficientă varianță pentru a genera rezultate semnificative.

În schimb, relații pozitive semnificative între spiritualitate și starea generală de sănătate, dar și între gradul de spiritualitate și nivelul de activitate fizică (Nelms et al., 2007), s-au observat în cazul studenților unui Colegiu de Educație, Sănătate și Științe Umane, înscriși la cursurile de Sănătate Personală. Deși s-a constatat o corelație semnificativă între spiritualitate și satisfacția vieții, gradul de spiritualitate nu a fost afectat de pierderile sau tragediile suferite în ultimul an. Au existat diferențe între nivelul de spiritualitate a studenților afro-americani, comparativ cu cei din rasa albă, însă numărul insuficient de participanți afro-americani a determinat imposibilitatea de a formula concluzii cu privire la variabila *rasă*.

Tot o asociere între spiritualitate și sănătate, respectiv sănătatea psihică, s-a efectuat de către Desrosiers și Miller (2007), care au studiat în cadrul unui eșantion de 615 adolescenți din diverse religii, etnii și medii sociale, posibilitatea ca spiritualitatea să fie relaționată negativ cu depresia la fete, comparativ cu băieții. Atât nivelurile de depresie, cât și cele de spiritualitate, au fost mai mari la fete decât la băieți. Experiențele spirituale zilnice, spiritul iertător și trăirea prin credință s-au corelat cu o simptomatologie depresivă redusă, în mod exclusiv la fete. Acest pattern sugerează faptul că depresia poate fi asociată numai la fete cu deteriorări ale aspectelor relaționale ale spiritualității.

Rămânând în domeniul relației spiritualității cu sănătatea, respectiv sănătatea emoțională, Lee (2007) a fost cel care a studiat relația dintre stres și sănătatea emoțională pe

de o parte și, pe de altă parte, dacă experiențele religioase/spirituale au influență asupra relației dintre stres și sănătatea emoțională. La această cercetare au participat 127 de studenți la Master în Asistență Socială de la o universitate din nord-estul S.U.A. Nivelurile înalte de stres s-au asociat cu niveluri scăzute de sănătate emoțională, iar nivelurile înalte de religiozitate s-au corelat cu niveluri scăzute de simptome ale suferinței emoționale.

Cercetând specific un aspect al sănătății emoționale, Peltzer (2005) a examinat modul în care religiozitatea, respectiv spiritualitatea, contribuie la un grad scăzut de suferință personală. Studiul s-a întreprins asupra a 624 de elevi în clasa a XII-a de liceu și studenți în anul III ai unei universități de științe sociale din Africa de Sud. Majoritatea a indicat un grad înalt de credință și de implicare religioasă. Unele variabile privind religia – a fi creștin născut din nou și a considera religia importantă – s-au relaționat cu un nivel scăzut de stres. Afecțiuni psihice minore s-au asociat pozitiv cu unele convingeri religioase și cu implicarea religioasă și negativ cu semnificația și orientarea vieții. Unele variabile privind religia s-au corelat pozitiv cu sănătatea mentală, în timp ce altele s-au asociat negativ sau nu s-au consemnat relații semnificative.

Alte aspecte ale spiritualității ca: semnificația și vitalitatea spirituală, angajamentul spiritual în comunitate, precum și atașamentul spiritual trainic, s-au relaționat în mod semnificativ pozitiv cu identitatea vocațională și înțelegerea scopului lui Dumnezeu și negativ cu dezorientarea (Feenstra și Brouwer, 2008). Eșantionul a fost format din 160 de studenți ai unui colegiu creștin liberal din S.U.A. Atașamentul față de preocupările spirituale s-a asociat în mod semnificativ negativ cu înțelegerea vocației și pozitiv cu dezorientarea. Nu s-au observat relații semnificative între lipsa atașamentului spiritual și înțelegerea vocației.

Abordând problema sexualității, Francis (2007) a relevat o interacțiune între religiozitate, pe de o parte, și statutul sexual, pe de altă parte, în funcție de rasă, vârstă și apartenență sexuală, la adolescenți din clasele a VII-a – a XII-a din S.U.A. Tinerii cu un grad înalt de religiozitate au avut o probabilitate mai mică de a întreține relații sexuale, comparativ cu cei cu religiozitate scăzută sau medie; probabilitatea a fost mai scăzută comparativ cu cei de aceeași vârstă sau de aceeași rasă, iar la adolescenții mai mari s-a constatat o mai mare probabilitate de a întreține relații sexuale. Băieții au înregistrat o probabilitate ușor mai ridicată comparativ cu fetele. În ciuda nivelului de religiozitate, adolescenții afro-americani au avut cea mai mare probabilitate de a avea relații sexuale. Cu privire la folosirea contracepției, nu s-au observat asocieri semnificative statistic între religiozitate și variabilele demografice.

Pe aceeași temă, Murray, Ciarrocchi și Murray-Swank (2007) au realizat un studiu care să evidențieze relația dintre spiritualitate, religiozitate, rușine și vinovăție, cu privire la atitudinile și experiențele sexuale, în cadrul unui eșantion de 176 de studenți și absolvenți ai unui colegiu catolic liberal din S.U.A. Spiritualitatea s-a corelat negativ cu permisivitatea sexuală și cu angajarea în relații sexuale cu risc înalt. Simțământul de rușine a fost crescut la persoanele care au avut mai mulți parteneri sexuali în ultimele trei luni, iar cele cu un grad de spiritualitate mai mare au avut o probabilitate scăzută de a întreține relații sexuale după ce au consumat alcool și/sau droguri. O altă cercetare pe o temă asemănătoare – relația dintre spiritualitate, religiozitate, rușine și vinovăție asupra dispoziției personale – s-a realizat de doi dintre acești cercetători (Murray și Ciarrocchi, 2007), folosind același eșantion. S-a observat o asociere pozitivă între simțământul de pierdere a relației cu Dumnezeu sau luptele spirituale și simțămintele de rușine și vinovăție. Experiențele spirituale pozitive, practicile religioase personale și suportul bisericii, s-au corelat pozitiv cu dispoziția.

În aria socio-psihologică, Steffen și Fearing (2007) au realizat două studii, coordonate separat, pentru a investiga relația dintre religiozitate și adaptarea psiho-socială. La primul studiu, au participat studenți ai cursurilor de Psihologie ale unei universități cu specific religios, iar la al doilea – membri ai comunității locale și pacienți ai unei clinici de terapie maritală. În cazul ambelor grupuri de studiu, vârsta, apartenența sexuală și venitul nu s-au asociat cu religiozitatea, negarea suferinței sau reprimarea reacției defensive. În schimb, religiozitatea s-a corelat pozitiv cu adaptarea psiho-socială, relația fiind mai puternică la cel de-al doilea grup. Creșterea gradului de religiozitate s-a asociat cu descreșterea simptomelor depresive, descreșterea gradului de stres, creșterea satisfacției privind suportul social, iar în cazul celui de-al doilea grup – și cu creșterea satisfacției maritale. Religiozitatea s-a corelat pozitiv cu reprimarea reacției defensive, dar nu a fost relaționată cu negarea suferinței pentru primul grup, iar pentru al doilea, dimpotrivă, religiozitatea s-a asociat pozitiv cu negarea suferinței și nu s-a corelat cu reprimarea reacției defensive.

Tot în domeniul social, Calicchia și Graham (2006) au cercetat relația dintre spiritualitate, factorii generatori de stres și resursele sociale, în cadrul unui eșantion de 56 de studenți cu vârste cuprinse între 25 și 51 de ani. S-a observat că, pentru cele mai multe variabile, gradul de stres s-a asociat negativ cu suportul social și cu spiritualitatea, însă domeniile specifice ale stresului, suportului social și ale spiritualității nu au relevat corelații. Religiozitatea nu s-a relaționat semnificativ cu nicio variabilă, cu excepția unei asocieri pozitive cu sănătatea fizică.

Din aceeași perspectivă socială, Morris et al. (2004) au realizat o cercetare în cadrul unui eșantion de 430 de studenți din primul an de studiu ai unei universități religioase din S.U.A. Rezultatele au relevat faptul că, în cazul tinerilor la care s-a înregistrat un grad mai

mare de integrare spirituală, s-a observat și o interacțiune pozitivă cu facultatea și cu colegii, o mai mare satisfacție privind provocările academice și un interes sporit pentru rezultate bune în cadrul colegiului.

Pe aceeași temă, Powers et al. (2007) au măsurat două aspecte ale spiritualității: integrarea vieții spirituale și implicarea socială, în cadrul unui eșantion de 136 de studenți ai unui colegiu catolic liberal din S.U.A. Integrarea vieții spirituale s-a corelat semnificativ cu implicarea socială și dispoziția afectivă pozitivă, iar implicarea socială s-a asociat semnificativ cu dispoziția afectivă pozitivă, dispoziția afectivă negativă și simptomele depresive.

Alte cercetări au investigat relația dintre spiritualitate și evenimente ale vieții personale. Dintre 180 de studenți ai unui colegiu din S.U.A., cei care au experimentat mai multe evenimente care le-au schimbat viața, atât în sens pozitiv, cât și negativ, au înregistrat scoruri mai scăzute de spiritualitate (Muller și Dennis, 2007). Ei au manifestat dorința de a deveni mai spirituali, dar lipsa motivației de a o face. Gradul de spiritualitate a fost mai scăzut la bărbați față de femei.

De asemenea, Kielty Briggs, Apple și Aydlett (2004) au studiat asocierea dintre spiritualitate și evenimentele tragice din 11 septembrie 2001 din S.U.A., având ca participanți 100 de studenți ai unei universități publice. Dintre aceștia, cei care au fost expuși la 15 minute de vizionare a tragediei din 11 septembrie nu au înregistrat scoruri mai înalte ale gradului de spiritualitate, cu excepția aspectului transcendenței.

O altă cercetare (Zee, Hermans și Aarnoutse, 2007) a demonstrat faptul că credința în Dumnezeu și participarea la practici religioase afectează modul în care sentimentele influențează performanța cognitivă, dar este valabilă și reciprocă: performanța influențează sentimentele. Observațiile s-au făcut în cadrul unui eșantion de 257 de elevi din clasele a V-a

și a VI-a din școli primare catolice din Olanda, un procent de 10-30% dintre aceștia nefiind creștini.

Obiectul unui alt studiu l-au constituit diferențele dintre religiozitatea tradițională creștină, spiritualitatea New Age și spiritualitatea contemporană independentă (Nasel și Haynes, 2005). Participanții au fost 96 de patroni de librării specializate în literatură creștină sau metafizică și spirituală și 84 de studenți care frecventau cursurile introductive de Psihologie ale Universității Australia de Sud. Nu s-au consemnat corelații semnificative între religiozitatea creștină și spiritualitatea alternativă. Religiozitatea creștină a înregistrat o asociere moderat negativă cu religiozitatea extrinsecă, iar spiritualitatea alternativă s-a relaționat puternic pozitiv cu convingerile paranormale. Religiozitatea extrinsecă a avut o slabă corelație pozitivă cu starea de disconfort și cu convingerile paranormale.

S-au întreprins cercetări orientate specific spre populația de culoare.

Astfel, Bowen Reid și Smalls (2004) au efectuat un studiu asupra a 229 de studenți afro-americani dintr-o universitate din S.U.A., în care această grupare etnică predomină, și au observat un nivel mai scăzut de spiritualitate la bărbați, comparativ cu femeile, precum și un grad de stres rasial mai înalt. Creșterea spirituală s-a asociat negativ cu stresul academic și pozitiv cu obiceiurile sănătoase de viață.

De asemenea, pentru a observa rolul spiritualității și al percepției suportului social ca factori protectori față de obiceiurile care amenință sănătatea printre studenții afro-americani, Turner-Musa și Lipscomb (2007) au realizat un studiu asupra a 211 studenți afro-americani recrutați dintr-o universitate cu tradiție a populației de culoare din S.U.A. Rezultatele au relevat faptul că un grad scăzut de spiritualitate crește în mod semnificativ riscul de a fuma și a consuma alcool. Percepția unui suport parental scăzut crește riscul de consum de alcool, în

timp ce percepția unui suport scăzut din partea prietenilor descrește riscul de consum de alcool.

A mai fost cercetată relația dintre identitatea etnică și dezvoltarea spirituală (Chae, Kelly, Brown și Bolden, 2004), în cadrul unui eșantion de 198 de studenți la colegiu, aparținători a patru grupări etnice. Rezultatele au evidențiat diferențe între grupările etnice în modul în care apartenenții acestora se identifică cu moștenirea lor etnică și cu orientarea spirituală. Identitatea etnică s-a asociat pozitiv cu orientarea spirituală intrinsecă, cea care este conectată la Divinitate și integrată în experiențele vieții, și negativ cu orientarea spirituală extrinsecă, reflectată în interesele individualiste pentru care unele persoane aderă la o anumită organizație sau credință religioasă.

Spiritualitatea, construct de mare complexitate, cunoaște diverse concepte derivate, generând variabile ca: *dezvoltare spirituală, bunăstare spirituală* etc.

Conceptul de dezvoltare spirituală a făcut obiectul unui studiu-pilot transversal, realizat de către Lynn, Coburn, Swinney și Winegeart (2003) la Universitatea Creștină Abilene în timpul anului 2001, în cadrul unui eșantion de 192 de studenți creștini înscriși la cursurile de Afaceri. Factorii care au avut cea mai puternică influență asupra dezvoltării spirituale a studenților, așa cum au fost clasificați de către aceștia, au fost: prietenii apropiați, provocările personale și dificultățile, facultatea și stafful, iar influențe moderate au avut: implicarea în activitățile unei biserici locale, Biblia, misiunea și cursurile misionare, precum și cursurile de Afaceri. Cea mai slabă influență pozitivă au avut-o: prezența zilnică la biserică, implicarea în activitățile cluburilor și ale organizațiilor studențești și cursurile de Arte și Științe. Cursurile de Afaceri au reprezentat singurul factor care a avut influență odată cu trecerea anilor asupra credinței, printr-o creștere semnificativă. Cu privire la maturitatea în credință, scorul obținut a

fost mai mic decât cel mai mic scor înregistrat (la tinerii cu vârste între 13 și 15 ani), deși media de vârstă a tinerilor din acest studiu era de 20 de ani. Studenții au urmat un pattern al maturizării spirituale: crescător în primii ani de studiu și descrescător în ultimii ani.

De asemenea, Williamson și Sandage (2009) au efectuat un studiu longitudinal privind dezvoltarea spirituală, în cadrul unui eșantion de 119 studenți de an terminal de la un seminar creștin evanghelic-protestant dintr-o universitate religioasă afiliată, din partea central-vestică a S.U.A., în perioada 2002-2004. Pe parcursul anilor de studiu, studenții au demonstrat o creștere privind religiozitatea intrinsecă, bunăstarea spirituală, deschiderea spirituală la schimbarea convingerilor religioase, bazate pe învățare și experiență, și căutările existențiale. Cei care au căpătat mai multă religiozitate intrinsecă au avut tendința de a fi mai activi în biserică, de a avea o mai mare bunăstare spirituală și au dezvoltat o acceptare realistă a unor perturbări ale relației cu Divinitatea. Cei care au manifestat o dezvoltare a căutărilor existențiale au avut tendința de a deveni mai deschiși spiritual.

Un alt concept, cel de bunăstare spirituală, a făcut obiectul a numeroase cercetări.

Astfel, 820 de profesori, 1002 studenți de nivel secundar de studiu și 372 de elevi de școală primară din școli de stat, catolice și alte școli creștine și independente din Victoria, Australia, au participat la un studiu comparativ privind percepția asupra bunăstării spirituale (Fisher, 2008). Scorurile înregistrate de profesori cu referire la experiențele trăite privind bunăstarea spirituală au fost mai mari decât ale studenților. Percepțiile profesorilor s-au potrivit cu experiențele trăite de studenții de la nivelurile de învățământ primare și secundare, cu privire la bunăstarea spirituală personală, comună și transcendentă. Din perspectiva dimensiunii transcendente a bunăstării spirituale, profesorii din școlile catolice și independente au avut scoruri mai ridicate decât studenții, privind experiențele trăite în relație

cu Dumnezeu. Profesorii din școlile de stat au înregistrat scoruri mai mici decât nivelul experiențelor trăite de studenți în această arie. Doar profesorii din școlile creștine par a fi în consens cu studenții lor în acest domeniu. Cea mai mare influență asupra bunăstării spirituale a studenților s-a observat a fi dată de idealurile lor.

Una dintre cele mai complexe cercetări privind acest concept, aparținând lui Johnson, Sheets și Kristeller (2008), a înglobat două studii. Participanții au fost 515 studenți la colegiu, de diverse orientări religioase sau non-religioase, majoritatea fiind creștini, aparținând ai diferitelor denominațiuni, pentru primul studiu, respectiv 312 studenți la colegiu, participanți la un curs de Introducere în Psihologie, de diverse orientări religioase sau non-religioase, pentru cel de-al doilea studiu.

În ambele studii, s-au observat următoarele corelații pozitive semnificative statistic: implicarea religioasă/spirituală cu: orientarea religioasă intrinsecă, practicile religioase atât personale, cât și publice, tratarea problemelor cu pozitivism prin prisma religiei, experiențele spirituale zilnice, credința, beneficiile personale spirituale extrinseci; căutarea semnificației existențiale cu: dorința după înțelegerea semnificațiilor, dezvoltarea personală a scopurilor în viață, dezvoltarea altruistă a scopurilor; căutările personale cu: confruntarea existențială, atitudinea pozitivă față de incertitudinile religioase și deschiderea la schimbare; bunăstarea spirituală cu semnificațiile spirituale și pacea. Bunăstarea spirituală s-a asociat negativ cu vidul existențial. În cazul primului studiu, s-au mai făcut următoarele corelații pozitive: implicarea religioasă/spirituală cu: religiozitatea și spiritualitatea personală, confuzia religioasă și suportul religios; căutarea semnificațiilor cu căutarea scopurilor; luptele religioase cu reconsiderarea pedepselor lui Dumnezeu; bunăstarea spirituală cu conectarea spirituală.

Luptele religioase s-au relaționat negativ cu tratarea problemelor cu negativism prin prisma religiei.

Același concept, al bunăstării spirituale, a fost investigat de Fisher (2001), având ca participanți 150 de capelani și coordonatori ai educației religioase și ai bunăstării studenților în școli secundare selectate – publice, catolice și independente din Victoria, Australia.

Rezultatele obținute susțin modelul bunăstării spirituale, care se reflectă în calitatea relațiilor pe care oamenii le dezvoltă cu ei înșiși, cu alții, cu mediul și cu Ființa Transcendentă. Stafful care a participat la studiu s-a raportat pozitiv la practicile curente și a exprimat priorități înalte de acțiune în vederea dezvoltării bunăstării spirituale individuale și comune a studenților.

Tipul de școală a contribuit la diferențe semnificative în fiecare dintre aceste seturi de relații. Astfel, stafful din școlile catolice a exprimat în mod consistent niveluri înalte de interes pentru bunăstarea spirituală a studenților în fiecare dintre cele patru domenii, susținând scopul holistic al educației în școli. Stafful din școlile independente a oferit un răspuns dualist la problema bunăstării spirituale. Deși preocuparea acestuia pentru factorul Transcendență/Dumnezeu nu a diferit în mod semnificativ față de stafful din școlile catolice, preocuparea pentru bunăstarea spirituală a studenților în alte domenii (personal, comun și de mediu) a fost mai scăzută decât în școlile catolice, egalând-o pe cea a staffului din școlile publice.

Același cercetător (Fisher, 2006) a întreprins un studiu pentru a observa cum percep elevii de la nivelul secundar de studiu relațiile cu familia, prietenii, școala și comunitatea bisericii (inclusiv cu Dumnezeu) și impactul pe care aceste relații îl prezintă asupra bunăstării lor spirituale. Participanții au fost 1002 elevi de la nivel secundar cu vârste între 12 și 18 ani din Victoria, Australia, în perioada 2002-2003. Instituțiile din care au fost selectați aceștia erau: trei școli catolice, șase școli ale comunității creștine (CCS) și o școală independentă.

S-a constatat că studenții catolici erau mai idealiști, înregistrând cele mai ridicate niveluri de experiență de viață personală, iar elevii de la școala independentă – cele mai scăzute. Influența în domeniul bunăstării spirituale personale a fost atribuită (în această ordine): propriei persoane, apartenenței sexuale, mamelor, profesorilor, bunicilor, prietenelor și lui Dumnezeu. Influența în domeniul bunăstării spirituale comune a fost atribuită: propriei persoane, apartenenței sexuale, prietenelor, mamelor și profesorilor de religie. Influența mediului în bunăstarea spirituală a fost atribuită: propriei persoane, apartenenței la școlile catolice, bunicilor și liderilor de tineret. Influența transcendentă asupra bunăstării spirituale a fost atribuită: propriei persoane, lui Dumnezeu, tipului de școală, liderilor de tineret, mamelor și frecventării grupurilor religioase.

Fisher (2007) a mai studiat acest concept în cadrul unui eșantion format din 820 de profesori din școli de stat, catolice, creștine și independente din Victoria, Australia, urmărind factorii relaționați cu percepția profesorilor asupra bunăstării spirituale personale. Profesorii au afirmat că experiențele lor de viață în toate dimensiunile bunăstării spirituale (relația cu sine, cu alții, cu mediul și/sau cu Dumnezeu), în general nu au atins nivelul idealurilor lor. Atât idealurile profesorilor, cât și experiențele lor de viață, au fost în general mai înalte decât părerea lor despre menținerea contribuției școlilor la bunăstarea spirituală a elevilor.

De asemenea, Fisher (2009) a întreprins o cercetare având ca obiect viziunea studenților privind idealurile, experiențele de viață și ajutorul așteptat din partea școlilor în patru domenii ale bunăstării spirituale – personal, comun, de mediu și transcendentă. Participanții au fost 351 de studenți în Educație din trei universități australiene: 232 din 370 de studenți ai unei universități de stat victoriene și 119 din 220 de studenți a două universități creștine, rezultatele fiind comparate cu cele ale unui studiu precedent cu privire la profesori.

Între cele două tipuri de universități, s-au înregistrat unele similarități, dar și diferențe considerabile. Studenții din universitatea de stat au avut tendința de a menține status-quo-ul propriei percepții privind bunăstarea spirituală, așteptările lor cu privire la școli fiind similare celor ale profesorilor lor. Studenții din universitățile creștine au demonstrat unele incertitudini privind identitatea și rolul lor în educație, iar așteptările lor cu privire la școli nu au fost atât de ridicate ca cele ale profesorilor lor.

Acest concept a mai fost studiat de către Smith, Hardman, Richards și Fischer (2003) în cadrul unui eșantion de 251 de femei diagnosticate cu o tulburare de alimentație, cu scopul de a observa relația dintre orientarea religioasă, apartenența religioasă și bunăstarea spirituală, raportată la rezultatele unui program de tratament la pacienții cu tulburări de alimentație. Rezultatele au relevat faptul că nici religiozitatea intrinsecă, nici apartenența religioasă nu s-au asociat cu rezultatele tratamentului; creșterea gradului de bunăstare spirituală în timpul tratamentului s-a corelat în mod semnificativ cu o schimbare pozitivă în comportamentul alimentar, mai puțin cu conformația fizică, precum și cu o funcționare psihologică și socială pozitivă.

Tot în asociere cu sănătatea fizică, O'Connor, Guilfoyle, Breen, Mukhardt și Fisher (2007) au realizat un studiu asupra a 40 de adulți (26 de femei și 14 bărbați) cu vârste cuprinse între 22 și 80 de ani, suferind de leucemie acută sau cronică din vestul Australiei, privind relația dintre calitatea vieții, bunăstarea spirituală și stilurile de suport psihologic la persoanele care suferă de leucemie. Rezultatele nu au relevat diferențe între femei și bărbați, cu excepția stilurilor de suport psihologic al preocupărilor anxioase. S-au găsit corelații pozitive semnificative între bunăstarea spirituală și calitatea vieții și între spiritul de luptător și bunăstarea spirituală și calitatea vieții. Bunăstarea spirituală și calitatea vieții s-au asociat

negativ în mod semnificativ cu simțământul inutilității și al neajutorării, fatalismul și preocupările anxioase. Bunăstarea spirituală s-a relaționat cel mai puternic cu calitatea vieții, urmată de spiritul de luptător.

În aria socio-psiho-emoțională, Arnette, Mascaro, Santana, Davis și Kaslow (2007) au cercetat capacitatea unor factori, ca simțământul inutilității și folosirea strategiilor de viziune religioasă pozitivă, pentru a prevedea bunăstarea spirituală în perspectivă. Eșantionul a fost constituit din 74 de femei afro-americane cu venituri scăzute, care s-au declarat supraviețuitoare ale violenței domestice și care avuseseră tentative de suicid în anul anterior. Rezultatele au arătat o corelare între simțământul inutilității, bunăstarea existențială, bunăstarea religioasă și viziunea religioasă pozitivă. Nivelurile scăzute de simțământ al inutilității au constituit factori predictivi pentru creșterea bunăstării existențiale în perspectivă, iar nivelurile înalte de viziune religioasă au reprezentat factori predictivi pentru creșterea bunăstării religioase peste timp.

De asemenea, relația dintre experiențele de viață și bunăstarea spirituală a fost supusă atenției unui număr de 410 participanți ai unui studiu al comunității și 87 de rezidenți ai Casei Ebraice pentru Persoanele în vârstă de la Riverdale (HHAR) (Kalkstein și Tower, 2009). Cercetarea a relevat un nivel mai scăzut de experiențe spirituale zilnice printre evrei, iar cele mai scăzute scoruri s-au înregistrat de către participanții fără afiliere religioasă. Femeile au declarat experiențe spirituale zilnice mai frecvente decât bărbații. Nivelurile mai înalte de educație s-au asociat cu experiențe spirituale zilnice mai puțin frecvente. Experiențele spirituale zilnice mai frecvente s-au corelat cu o psihopatologie mai scăzută, relații de prietenie mai apropiate și o autoevaluare mai bună a stării de sănătate.

Cercetând relația cu domeniul sportului de performanță, Ridnour și Hammermeister (2008) au realizat un studiu asupra a 142 de elevi atleți din NCAA Divizia 1 a unei universități de performanță medie din zona de nord-vest a Pacificului, care a relevat o asociere puternică a bunăstării spirituale cu factori psihologici corelați cu performanța athletică.

În aria socio-profesională, Robert, Young și Kelly (2006) au efectuat un studiu cu privire la relațiile dintre bunăstarea spirituală și satisfacția locului de muncă, la care au participat 200 de adulți angajați cu normă întreagă (83 de bărbați și 117 femei) din nord-estul S.U.A. Rezultatele au demonstrat o corelare pozitivă între bunăstarea spirituală, bunăstarea religioasă, bunăstarea existențială și satisfacția locului de muncă, bunăstarea spirituală având o influență moderată asupra satisfacției locului de muncă, bunăstarea existențială – o influență puternică, iar bunăstarea religioasă – o influență minimă.

Alte relații, dintre aspecte ale bunăstării spirituale, consumul de alcool și legătura cu percepțiile sociale într-un colegiu de femei, au făcut obiectul unui studiu realizat de către VonDras, Schmitt și Marx (2007) în cadrul unui eșantion de 151 de studente la colegiu, cu vârste între 18 și 25 de ani, dintr-un mic oraș din zona nord-centrală a Statelor Unite. Cercetarea a evidențiat o asociere inversă între bunăstarea religioasă și existențială și indicii consumului de alcool, precum și cu probabilitatea de a frecventa evenimente sociale unde se consumă alcool. Bunăstarea spirituală s-a corelat negativ cu convingerile privind efectele sociale ale alcoolului, în timp ce bunăstarea existențială s-a constatat a fi un factor predictiv semnificativ al unui set de caracteristici corelate cu prevenția consumului de alcool.

Pătrunzând pe teritoriul psihologiei, Taliaferro, Rienzo, Pigg Jr., Miller și Dodd (2009) au întreprins o cercetare, la care au luat parte 457 de studenți de colegiu, care și-a propus să demonstreze dacă dimensiunile specifice ale bunăstării spirituale (bunăstarea religioasă și

bunăstarea existențială) se relaționează cu o idee suicidală redusă și dacă asocierile persistă după controlarea variabilelor de religiozitate și psihosociale, corelate cu suicidul. Rezultatele au evidențiat faptul că nici implicarea în activitățile religioase, nici bunăstarea religioasă, nu au contribuit semnificativ la ideea suicidală, iar bunăstarea existențială s-a asociat cu niveluri scăzute ale ideii suicidale.

O altă latură a spiritualității a fost investigată de Bryant și Astin (2008), observând factorii care predispun studenții la lupte spirituale și experiențele din colegiu care ar putea determina aceste lupte. Cercetătorii au folosit două studii anterioare (2000 și 2003) dezvoltate de Higher Education Research Institute la Universitatea din California, Los Angeles, având ca participanți 3.493 de studenți la colegiu. Luptele spirituale s-au corelat cu preferințe religioase minoritare (budism, hinduism, islamism, universalism unitarian), sexul feminin, frecventarea unui colegiu religios (catolic, protestant sau evanghelic) și experiențele din colegiu care provoacă, dezorientează și introduc studenții în viziuni noi și nefamiliare asupra lumii. Alte relații au inclus implicarea religioasă a studenților, percepția asupra lui Dumnezeu și propriul concept de compasiune.

În domeniul vieții eclesiastice, Chandler (2009) a realizat un studiu cu privire la asocierile dintre refacerea spirituală a pastorilor, timpul de odihnă, sistemul de suport și cele trei dimensiuni ale epuizării: epuizarea emoțională, depersonalizarea și neîmplinirea personală, la care au participat 270 de pastori din 20 de biserici și organizații denominaționale și non-denominaționale. În concluzie, slăbirea spirituală a reprezentat principalul factor predictiv al epuizării emoționale. A te simți odihnit și refăcut a constituit factorul predictiv al depersonalizării, iar împlinirea personală a fost al treilea factor al epuizării emoționale. Implicarea în lucrare a constituit al doilea factor predictiv al epuizării emoționale și al

depersonalizării. Cu excepția suportului familial, nu s-a raportat niciunul dintre factorii sistemului de suport ca reprezentând factor predictiv.

Instrumente de măsurare a spiritualității

Literatura de cercetare abundă în instrumente de măsurare a spiritualității și a variabilelor înrudite cu aceasta. Astfel, pentru măsurarea spiritualității s-au folosit: Pargament's Meaning Scale (PMS) (Wood și Hebert, 2005), Index of Core Spiritual Experiences (INSPIRIT) (Nagel și Sgoutas-Emch, 2007), Spirituality Scale cu 25 itemi (Bowen Reid și Smalls, 2004), Brief-Multidimensional Measure of Religiosity/Spirituality (BMMRS) (Desrosiers și Miller, 2007; Knight et al., 2007 – variantă modificată), Brief Multidimensional Scale of Religion and Spirituality (BMSRS) (Murray et al., 2007), Spiritual Transformation Inventory (STI) (Feenstra și Brouwer, 2008).

Religiozitatea s-a măsurat cu Duke University Religion Index (DUREL) (Steffen și Fearing, 2007). Pentru a măsura semnificații pozitive ale religiozității în confruntarea cu suferința, s-a utilizat Positive Religious Coping (RCOPE) cu 14 itemi (Arnette et al., 2007), iar unele instrumente au creat o fuziune între spiritualitate și religiozitate: Religiosity Scale (Peltzer, 2005), Religious/Spiritual Coping Scale form (RCOPE) (Lee, 2007). Religiozitatea tradițională creștină, spiritualitatea New Age și spiritualitatea contemporană independentă s-au măsurat prin dezvoltarea și utilizarea Spiritual and Religious Dimensions Scale (SRDS) (Nasel și Haynes, 2005).

Diverse aspecte ale spiritualității s-au măsurat cu instrumente specifice: orientarea spirituală intrinsecă – Spirituality Means Measure (SMM), orientarea spirituală extrinsecă – Spirituality Ends Measure (SEM) (Chae et al., 2004), integrarea spirituală – Institutional Integration Scales, la care s-au atașat cinci întrebări (Morris et al., 2004), integrarea vieții

spirituale și implicarea socială – Spiritual Involvement Scale (Powers et al., 2007).

Cercetătorii Muller și Dennis (2007) au utilizat Schedule of Recent Experience (SRE). College Students' Beliefs and Values Survey (CSBV) a fost instrumentul folosit pentru a măsura semnificația și scopul existenței și spiritualitatea (Marinho et al., 2008; Bryant și Astin, 2008). Spirituality Assessment Scale (SAS) (Kielty Briggs et al., 2004) include patru subscale corespunzând măsurării a patru componente ale spiritualității: semnificația și scopul vieții, resursele interioare, relațiile interpersonale pozitive și transcendența.

De asemenea, Williamson și Sandage (2009) au utilizat o gamă largă de instrumente în studiu: Quest Scale cu 12 itemi – pentru a măsura căutările și întrebările existențiale, Intrinsic religiosity cu opt itemi – motivația intrinsecă de a fi religios, Spiritual well-being cu 20 de itemi – sănătatea spirituală și psihologică, Realistic acceptance cu șapte itemi – acceptarea realistă a relației cu Dumnezeu, Spiritual activism – subscala de patru itemi derivată din Faith Maturity Scale – implicarea în activități ale Bisericii și acțiuni sociale, Spiritual openness cu patru itemi derivată din Religious Maturity Scale – maturizarea spirituală.

Ca cercetător asiduu al conceptului bunăstării spirituale, Fisher a folosit ca instrument: Spiritual Health and Life-Orientation Measure (SHALOM) în cercetările efectuate în anii 2006, 2007, 2008 și 2009. Fisher (2008) a mai utilizat: Feeling Good, Living Life (FG/LL).

Pentru măsurarea bunăstării spirituale s-a folosit: FACIT-Sp-12-C Versiunea 4 (O'Connor et al., 2007), dar cel mai utilizat instrument a fost Spiritual Well-Being Scale (SWB) (Calicchia și Graham, 2006; Robert et al., 2006; Turner-Musa și Lipscomb, 2007; VonDras et al., 2007; Ridnour și Hammermeister, 2008; Taliaferro et al., 2009).

Una dintre cele mai complexe cercetări (Johnson et al., 2008) a folosit o multitudine de instrumente pentru a măsura: implicarea religioasă/spirituală, căutarea sensurilor existenței,

luptele spirituale, căutările existențiale, bunăstarea spirituală: I/E-R Intrinsic Religious Orientation, BMMRS Private Religious Practices, Brief R-COPE Positive Religious Coping, BMMRS Self-rating of Religiousness, BMMRS Public Religious Practices, BMMRS Self-rating of Spirituality, R-COPE Religious Distraction, Daily Spiritual Experiences Scale (DSES) (utilizată și de Kalkstein și Tower, 2009), R-COPE Active Surrender, Positive Religious Support, FACIT Sp Faith, I/E-R Extrinsic Personal Benefits, LAP Goal Seeking, LAP Will to Meaning, Personal Growth Life Goals, Altruistic Life Goals, R-COPE Punishing God Reappraisal, Brief R-COPE Negative Religious Coping, Quest-Facial Existential w/o Simplifying, Quest-Openness to Change, Quest-Viewing Religious Doubts as Positive, FACIT-Sp Meaning&Peace, FACIT-Sp Connectedness, LAP Existential Vacuum.

S-au întreprins și studii cu privire la instrumente în sine. Astfel, Benson, Donahue și Erickson (1993) au cercetat modalitățile de conceptualizare, măsurare și validare a Faith Maturity Scale, un instrument de evaluare a maturizării în credință, iar Piedmont (2007) a studiat generalizarea trans-culturală a Spiritual Transcendence Scale (STS), privind spiritualitatea ca dimensiune universal-umană.

Cercetarea prezentă va utiliza Spirituality Scale (SS) cu 13 itemi (Nelms et al., 2007) pentru măsurarea spiritualității. Din datele primite de la cercetătorul principal, instrumentul a mai fost folosit și în alte cercetări care nu s-au publicat.

Tipul de școală

În ceea ce privește variabila independentă *tipul de școală*, Jeynes (2002) a întreprins o cercetare asupra a 18.726 de studenți, care a analizat mai multe variabile privind mediul școlar, conducând la concluzia că tinerii care frecventează instituții de învățământ confesionale ating, în general, un nivel academic mai înalt decât cei din instituțiile tradiționale.

Aceste variabile includ: atmosfera din școală, armonia dintre apartenenții diferitelor rase, nivelul disciplinei școlare, rata scăzută a violenței din școală și volumul ridicat de teme pentru acasă date de profesori. Rezultatele confirmă faptul că instituțiile confesionale diferă în mod pozitiv de celelalte datorită acestor factori, care par a fi responsabili de asigurarea mediului propice obținerii performanței academice.

O altă cercetare, aparținând lui Habenicht, Korniejczuk, Booth și Brown (2003), a avut ca obiect modul în care copiii și adolescenții înțeleg conceptul mântuirii, cu implicații pentru o abordare integrală a dezvoltării spirituale. Participanții au fost 318 copii cu vârste între 4 și 18 ani din S.U.A. și Canada, 159 de copii cu vârste între 6 și 18 ani din America Latină, 137 de copii din școli ale Bisericii, 109 copii din școli publice, 16 elevi din licee luterane și 21 de elevi ai Liceului adventist. Rezultatele au arătat că elevii care frecventau școli ale Bisericii primeau mai multă instruire religioasă decât cei care mergeau la școli publice, cel puțin datorită curriculumului. Ambele grupe erau implicate în studii biblice la biserică și, eventual, în clase de pregătire pentru botez. Nu s-a înregistrat o diferență semnificativă între grupuri privind numărul celor botezați în Biserica Adventistă. Aparent, copiii care frecventează o școală confesională se botează mai devreme. Nu au fost diferențe relaționate cu frecvența închinării în familie, rugăciunea personală sau frecventarea Bisericii. Elevii de la școlile confesionale citeau Biblia mai mult, iar cei de la școlile publice priveau mai mult la televizor. Balanța s-a înclinat în favoarea elevilor din școlile confesionale în multe aspecte, deși mulți dintre cei din școlile publice au dat răspunsuri foarte bune, mai ales cei botezați ca membri ai Bisericii.

Nu s-au înregistrat diferențe semnificative între percepția elevilor cu vârste între 8 și 18 ani din Canada, dintre care 50% primeau educație pentru nevoi speciale, cu privire la nivelul

de acceptare și la egalitarism în școlile confesionale versus percepția din școlile publice (Pudlas, 2004), dar s-a subliniat, ca un rezultat interesant, tendința unui nivel mai înalt al imaginii de sine a elevilor cu nevoi speciale de educație din școlile confesionale, comparativ cu cei din școlile publice.

Influența școlilor confesionale asupra convingerilor și stilului de viață al elevilor aflați la nivel secundar de studiu a fost investigată de cercetătorii Dijkstra și Veenstra (2001), care au ajuns la convingerea că bazele empirice pentru concluzii valide nu sunt încă foarte solide. Deși par să existe unele efecte, indicatorii folosiți în studiu oferă slabe motive de a ne aștepta la diferențe substanțiale și sistematice între școli.

S-au întreprins cercetări orientate specific spre școlile adventiste, ale căror rezultate au condus la exprimarea a două fațete ale educației adventiste: una luminoasă și una sumbră.

Din perspectivă pozitivă, studiul lui DeVost (2010) s-a focalizat pe factorii pe care părinții adventiști îi consideră importanți atunci când aleg tipul de școală pentru copiii lor (adventistă, publică etc.). Cercetarea, având ca participanți părinți adventiști din Conferința Minnessota, cu copii în clasele I - XII, a utilizat o metodă mixtă în două etape: un studiu calitativ constând din interviuri personale, urmat de un studiu cantitativ bazat pe un sondaj dezvoltat din temele reieșite din interviuri, la care au luat parte 83 de părinți. Rezultatele sugerează că cei mai mulți părinți adventiști urmăresc ca școlile să le asigure copiilor o educație de bază care să îi pregătească pentru facultate, consideră școlile un loc în care copiii lor trebuie să fie în siguranță și au încredere în profesori. Părinții ai căror copii frecventează instituții de învățământ adventiste preferă școlile care îi protejează pe aceștia de influențele imorale ale lumii, acordă valoare credinței copiilor și învață principii morale.

O cercetare asemănătoare (Mainda, 2002) efectuată în sud-vestul statului Michigan a investigat care din factorii selectați influențează decizia părinților adventiști de a-și înscrie copiii la o școală a Bisericii sau la o școală publică. Rezultatele au demonstrat că există o relație semnificativă între alegerea școlii de către părinți și percepția acestora cu privire la valorile spirituale de la baza educației, costurile legate de școlarizare, programul academic, persoana care influențează alegerea școlii, siguranța copiilor și informațiile privind școala. Nu s-a observat o asocierie semnificativă statistic între alegerea școlii de către părinți și factorii sociali sau distanța școlii față de casă.

Trecând de la observația generală la un caz particular, Lampadan (2008) a scos în relief câțiva factori care influențează decizia părinților adventiști, dar și neadventiști, de a-și înscrie copiii la Școala Misionară Adventistă Internațională din Muak Lek, Saraburi, Thailanda, și anume: mediul școlar, apropierea de casă, studiul eficace, programul academic, accentul pus pe valori și spiritualitate. Majoritatea acestor părinți nu sunt creștini, însă părinții budiști își înscriu copiii la această școală pentru ca ei să își însușească limba engleză, dar și pentru că mulți dintre ei consideră creștinismul ca având o influență pozitivă asupra dezvoltării caracterului copiilor.

Din perspectivă pozitivă, studiul longitudinal comprehensiv CognitiveGenesis (Cruise, Kido și Thayer, 2007), efectuat în perioada 2006-2009, a adunat date pentru unul, doi, trei și patru ani, în cadrul unei populații formate din 51.706 de elevi ai claselor a III-a – a IX-a și a XI-a din școlile Bisericii Adventiste din Diviziunea Nord-Americană. S-a urmărit relația dintre casă, profesor și variabile școlare ca: performanțe și abilități, fiind evaluate, în același timp, opiniile părinților, profesorilor și administratorilor. Rezultatele studiului au demonstrat că școlile adventiste și elevii lor au rezultate peste media școlilor americane, indiferent de

variațiile demografice. Cheia performanței s-a dovedit a fi un curriculum holistic, care include atât mintea, cât și trupul și spiritul. S-au identificat ca plusuri deosebite în activitatea școlară: o perspectivă spirituală pozitivă, o relație bună cu părinții și îngrijirea sănătății personale. S-a mai observat că elevii care s-au transferat la școli adventiste au cunoscut o evoluție academică, dezvoltată direct proporțional cu perioada petrecută în noul mediu școlar.

Cu privire la implicațiile frecventării unei instituții școlare adventiste, Dudley (1999) a întreprins cercetarea longitudinală Youth Retention Study, care a început în 1988 cu 1.523 de tineri adventiști cu vârste cuprinse între 15 și 16 ani. După 10 ani, 578 dintre ei (circa o treime), ajunși la vârsta de 25 de ani, au participat la finalizarea studiului. Dintre cei care au frecventat în totalitate sau aproape în totalitate licee și colegii adventiste, 92% erau membri ai Bisericii. Cei care au frecventat parțial școli adventiste și parțial școli neadventiste, 79% erau adventiști, iar cei care au frecventat în totalitate sau aproape în totalitate școli neadventiste, erau membri în Biserică în proporție de 72%. Cercetătorul a emis ipoteza că mulți dintre cei care au abandonat studiul după cei 10 ani este posibil să nu mai fie membri adventiști, astfel încât procentul din fiecare categorie ar fi putut fi mult mai mic.

În relație cu studiile anterior amintite, Thayer (2008) enumeră două proiecte majore de cercetare, care au luat în calcul un mare număr de participanți și o largă arie de variabile asociate cu scopurile urmărite de educație: Valuegenesis și Youth Retention Study, pe care le reanalizează. Cu privire la elevii claselor a XII-a din școlile adventiste din studiul Valuegenesis, Thayer a descoperit că toate corelările dintre rezultatele urmărite și anii de educație adventistă au fost nesemnificative. Reanalizând Youth Retention Study, cercetătorul a demonstrat o relație pozitivă între educația adventistă și multe variabile ce măsurau rezultatele

urmărite, două variabile fiind favorabile elevilor din școli neadventiste: activitățile sociale și preocupările sociale.

Din perspectivă negativă, Anderson (2009) afirmă faptul că, deși numărul membrilor Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din Diviziunea Nord-Americană în perioada 1980-2008 a crescut cu 79%, tot în aceeași perioadă numărul înscrierilor în școlile adventiste a scăzut cu 33%. Autorul enumeră șase factori principali care s-ar afla în spatele declinului educațional adventist: (a) lipsa preocupării pentru conservatorism printre membrii Bisericii, (b) o înțelegere greșită a ceea ce constituie ucenicia biblică, (c) suportul slab pastoral pentru educația adventistă, (d) exercitarea deficitară a rolului parental, (e) atacurile postmodernismului, secularismului și „liberalismului” în adventism și (f) calitatea slabă a școlilor. Ca soluție pentru această criză, Anderson propune o strategie în opt pași, printre care: transformarea într-o școală a rugăciunii, găsirea liderului local potrivit, descoperirea adevăratei misiuni a școlii, conducerea fundamentată pe principiile educației adventiste, eliminarea deficiențelor, implementarea de schimbări pozitive în cultura școlii, revenirea la normalitate.

Pe aceeași temă, expunând problema declinului continuu înregistrat de școlile elementare și secundare adventiste din Statele Unite, LaBorde (2007) a întreprins o cercetare calitativă, al cărei scop a fost explorarea motivelor pentru care părinții adventiști nu își mai trimit copiii la școlile Bisericii. Trei grupuri de participanți au fost selectate dintre membrii bisericilor din Lake Union Conference: părinți care nu au adoptat sistemul home-school, părinți care practică sistemul home-school și administratori. Motivele invocate în defavoarea frecventării unei școli confesionale au fost: problemele financiare, practicarea sistemului home-school, lipsa de competitivitate a școlilor Bisericii față de școlile publice din punct de

vedere al resurselor, profesorii calificați, facilitățile, aria tematică, sporturile competiționale, bursele, muzica, activitățile extracurriculare, programele after-school și alte servicii gratuite, locațiile instituțiilor la depărtare de domiciliul copiilor și problema transportului.

De asemenea, Marinho et al. (2008) au studiat situația unor instituții adventiste din două țări diferite (S.U.A. și Brazilia). S-a relevat faptul că, atât în eșantionul național american, cât și în cel din instituțiile adventiste, nivelurile de interes spiritual și implicare sunt ridicate; deosebirea rezidă, însă, în faptul că studenții din instituții adventiste consideră creșterea spirituală piatra de temelie a întregii lor experiențe, diferențele fiind date de filosofia și misiunea adventistă. Eșantionul din Brazilia a demonstrat un grad mai înalt de conformare la valori, aspecte spirituale și religioase, decât eșantionul din S.U.A. Studenții brazilieni au arătat mai multă siguranță în perspectivele lor religioase (71,9%) decât cei americani(57,0%), situație care poate fi corelată cu diferențele culturale și cu influența societății asupra tuturor instituțiilor educaționale, inclusiv a celor adventiste.

Interpretarea literaturii cercetate

Literatura de specialitate consultată a relevat preocuparea cercetătorilor pentru constructul de spiritualitate, precum și pentru conceptele derivate ca: dezvoltare spirituală, bunăstare spirituală, observându-se asocieri pozitive sau negative cu diferite variabile dependente sau independente.

Astfel, s-au generat relații pozitive semnificative statistic, ale spiritualității și ale conceptelor derivate, cu: starea generală de sănătate, obiceiurile sănătoase de viață, nivelul de activitate fizică, identitatea vocațională, înțelegerea scopului lui Dumnezeu, implicarea socială, dispoziția afectivă pozitivă, interacțiunea pozitivă cu facultatea și cu colegii, satisfacția vieții, satisfacția privind provocările academice, satisfacția privind suportul social,

satisfacția maritală, satisfacția locului de muncă, interesul pentru rezultate bune în cadrul instituției educaționale, simptomatologia depresivă redusă, niveluri scăzute de simptome ale suferinței emoționale, probabilitatea redusă de a întreține relații sexuale în adolescență, simțămintele de rușine și vinovăție cu privire la atitudinile și experiențele sexuale, adaptarea psiho-socială, reprimarea reacției defensive, negarea suferinței, semnificațiile spirituale, pacea, conectarea spirituală, schimbarea pozitivă în comportamentul alimentar, funcționarea psihologică și socială pozitivă, calitatea vieții, factori psihologici corelați cu performanța athletică etc. Pe de altă parte, s-au demonstrat corelații negative semnificative statistic cu: consumul de alcool și cofeină, convingerile privind efectele sociale ale alcoolului, stresul academic, dezorientarea, permisivitatea sexuală, angajarea în relații sexuale cu risc înalt, gradul de stres, experimentarea mai multor evenimente care au schimbat viața, atât în sens pozitiv, cât și negativ, vidul existențial, simțământul inutilității și al neajutorării, fatalismul, preocupările anxioase etc.

Interesul acordat acestui domeniu este demonstrat și de multiplele și complexe instrumente de măsurare a spiritualității și a conceptelor înrudite.

Studiile precedente au relevat influența frecventării unei școli confesionale, respectiv a unei școli publice, asupra diverselor variabile dependente sau independente, observându-se asocieri pozitive sau negative. Unele studii s-au orientat specific spre școlile adventiste.

Astfel, s-au generat relații pozitive semnificative statistic, ale frecventării unei școli confesionale cu: nivelul academic, nivelul de instruire religioasă, citirea Bibliei, probabilitatea de a fi membru al Bisericii Adventiste după 10 ani etc. Pe de altă parte, s-au demonstrat corelații negative semnificative statistic, cu: vizionarea programelor TV, activitățile sociale, preocupările sociale etc.

Pe aceste premize create de cercetările anterioare, un studiu care să observe diferențele de spiritualitate dintre liceenii adventiști care frecventează o instituție de învățământ confesională și cei care frecventează o instituție publică, își află sensul.

CAPITOLUL III

METODOLOGIE

Literatura de specialitate include numeroase studii privind gradul de spiritualitate în diverse contexte educative, acesta constituind un subiect predilect, care a suscitat interesul multor cercetători. Studiul prezent s-a focalizat pe cercetarea gradului de spiritualitate în școli publice și adventiste, propunându-și să observe și să analizeze posibilele diferențe ale dezvoltării spirituale a elevilor adventiști, în relație cu tipul de școală pe care o frecventează: publică sau adventistă.

Acest capitol conține determinarea tipului de cercetare, precizarea populației studiului și a eșantionului, descrierea instrumentului, operaționalizarea variabilelor și descrierea procesului colectării datelor.

Tipul de cercetare

Prezenta investigație poate fi considerată comparativă, cantitativă, descriptivă, utilizând un design transversal, de câmp.

Studiul este comparativ pentru că se compară profilul elevului în diferite tipuri de școală și este descriptiv întrucât descoperirile obținute nu garantează că cele două variabile se determină una pe cealaltă.

Cercetarea se consideră transversală, de câmp, deoarece instrumentul de investigare se aplică o singură dată eșantionului, analizează variabilele la un moment dat, fără a se face comparații cu date obținute anterior sau ulterior și se aplică pe teren.

Cercetarea este considerată cantitativă din următoarele motive:

1. Se utilizează colectarea și analiza datelor pentru a răspunde întrebărilor investigației.
2. Se folosesc informații măsurabile numeric și prelucrate statistic pentru a cerceta și verifica ipotezele stabilite înainte, determinând modele de comportament într-o populație.

Populația

Obiectul cercetării a fost reprezentat de elevii care frecventează Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea, înscriși la liceele publice și la liceele adventiste din România.

Populația formată din elevii liceelor adventiste a avut 388 de membri, iar populația care înglobează elevii liceelor publice din țară care frecventează Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea s-a stabilit în urma recensământului efectuat în comunitățile adventiste din țară cu ajutorul pastorilor, care mi-au trimis această evidență.

Eșantionul

Obiectul acestei cercetări fiind reprezentat de elevii aparținători ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea, înmatriculați la liceele adventiste și la liceele publice din România, colectarea datelor s-a făcut din două eșantioane de elevi înscriși la liceu în timpul semestrului al doilea al anului școlar 2010-2011: primul a fost constituit din 339 de elevi ai liceelor adventiste, iar cel de-al doilea a fost format din 214 elevi înscriși la alte licee.

Fiind vorba de populații puțin numeroase, instrumentul s-a aplicat întregii populații a elevilor Liceului Adventist din București, respectiv liceenilor prezenți în școală în momentul aplicării instrumentului, celor șase elevi ai altor licee adventiste din țară, precum și unui eșantion aleator, format din toți tinerii de la liceele publice din țară aflați în baza mea de date. Cu privire la grupul elevilor de la licee publice, dat fiind că i-am putut aborda personal doar

într-un număr restrâns, am avut în vedere un procent limitat de răspuns din partea acestora.

Instrumentele

Variabila independentă *tipul de școală* s-a măsurat prin observare directă.

Pentru a măsura variabila dependentă *gradul de spiritualitate*, instrumentul utilizat în cercetare a fost un instrument adoptat: Scala Spiritualității – Spirituality Scale (SS) (Nelms et al., 2007), care include 13 itemi (vezi Anexa A).

Instrumentul original era o scală cu 12 itemi, dezvoltată de Nelms în calitate de cercetător principal, într-un studiu anterior, la Universitatea Tennessee. Scopul era de a crea un instrument de dimensiuni reduse, ușor de folosit, care să ofere rezultate semnificative și utile în măsurarea spiritualității.

În studiul psihometric inițial al scalei, s-au evidențiat credibilitatea și validitatea acesteia. Consistența internă, estimată folosind coeficientul α de Cronbach, a dat un rezultat de ,93 ($\alpha = ,926$) pentru scala de 12 itemi. Pentru a evidenția validitatea instrumentului, trebuia demonstrată validitatea convergentă și diferențială, subcategorii ale validității constructului. Validitatea convergentă s-a evidențiat prin corelațiile cu constructul spiritualitate. Corelațiile dintre itemi în Scala Spiritualității au fost semnificative. Corelațiile pentru toate perechile de itemi s-au înșiruit de la $r = ,392$; $p < ,01$ la $r = ,701$; $p < ,01$, indicând faptul că itemii se referă la același construct. Validitatea diferențială s-a realizat examinând transversal constructul – corelațiile dintre Scala Spiritualității și patru subscale ale constructului, alese din Neuroticism-Extraversiune-Openness Personality Inventory, Revised (NEO-PIR) – Costa și McCrae (1985, citat în Nelms et al., 2007), instrument care măsoară cinci dimensiuni ale personalității: deschidere, conștiințiozitate, extraversiune, agreabilitate și stare neuro-psihică, fiind apoi divizate în șase subscale. Cele patru subscale alese au inclus anxietatea (starea neuro-psihică),

emoțiile pozitive (extraversia), sentimentele (deschiderea) și o rațiune sensibilă (agreabilitatea). Corelațiile pentru examinarea transversală a constructului s-au înșiruit de la $r = ,13$ până la $r = ,35$.

Pe baza stabilirii credibilității și validității Scalei Spiritualității originale, Nelms a ajuns la concluzia că ar putea crește gradul de credibilitate a instrumentului prin adăugarea unui al 13-lea item. În studiul în care spiritualitatea s-a măsurat cu Scala Spiritualității de 13 itemi (Nelms et al., 2007), s-a calculat analiza credibilității folosind SPSS 12.0 pentru Windows, iar credibilitatea consistenței interne s-a determinat folosind indicele α de Cronbach, care a rezultat într-un coeficient α de ,956, dovada credibilității Scalei Spiritualității. Corelațiile dintre itemi pentru toate perechile de itemi s-au înșiruit de la $r = ,32$; $p < ,01$ la $r = ,81$; $p < ,01$. Evaluarea pentru instrument s-a realizat printr-o scală Likert cu cinci puncte, care indica: (a) *dezacord puternic*, (b) *dezacord*, (c) *poziție neutră*, (d) *acord și* (e) *acord puternic*.

Pentru folosirea autorizată a acestui instrument, am contactat prin e-mail cercetătorul care a elaborat și a dezvoltat acest instrument: Linda Wyatt Nelms, care mi-a aprobat utilizarea instrumentului. Am realizat o traducere cât mai fidelă a textului din limba engleză, inserând în chestionar și varianta originală, pentru eventuale clarificări de sens, majoritatea liceenilor cunoscând limba engleză, în condițiile în care nu am avut contact direct cu toți participanții la studiu, unele formulare fiind distribuite în țară prin persoane intermediare.

Colectarea și analiza datelor

Colectarea datelor s-a făcut în forma următoare:

1. S-a solicitat sprijinul directorului și profesorilor Liceului Adventist din București pentru a-mi facilita aplicarea instrumentului tuturor elevilor prezenți în școală.
2. S-a solicitat sprijinul pastorilor și comitetelor comunităților Bisericii Adventiste de

Ziua a Șaptea din România, pentru a face un recensământ al elevilor care frecventează licee publice.

3. Pentru aplicarea instrumentului s-a folosit baza de date a Liceului Adventist Ștefan Demetrescu din București. Pentru selectarea participanților nu am folosit nici metoda recompensei, nici cea a motivării pentru a participa la experiment.

4. Pentru a selecta participanții grupului format din elevii liceelor publice, am trimis chestionare prin e-mail sau prin pastori și Conferințe tuturor elevilor aflați în evidențele pe care le-am primit (în condițiile în care sunt mulți elevi din mediul rural și nu numai care nu folosesc poșta electronică) și am luat în calcul probabilitatea ca mulți dintre ei să nu returneze chestionarele.

5. Participanții la studiu au fost reprezentați de 553 de elevi care frecventează Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea: 339 de elevi înscriși la licee adventiste din țară și 214 elevi înscriși la alte licee din România.

6. Instrumentul s-a înmânat sau expediat fiecăruia dintre cei chestionați, acordându-li-se timp să răspundă. Investigatorii nu au fost de față astfel încât să-și exercite influența asupra lor în vreun fel.

7. După completarea chestionarului, participanții au predat chestionarele sau investigatorii au mers să le recupereze.

8. S-a păstrat discreție în legătură cu răspunsurile chestionarelor, acestea rămânând anonime și fiind doar numerotate pentru verificarea bazelor de date.

Operaționalizarea ipotezelor și a variabilelor

Analiza statistică a urmat procedurile din Tabelul 1 și Tabelul 2.

Tabel 1

Operaționalizarea ipotezelor

Ipoteza alternativă H ₁	Ipoteza nulă H ₀
Există o diferență semnificativă între frecventarea unei școli confesionale și frecventarea unei școli publice de către elevii adventiști, în raport cu gradul lor de dezvoltare spirituală. Se confirmă	Nu există o diferență semnificativă între frecventarea unei școli confesionale și frecventarea unei școli publice de către elevii adventiști, în raport cu gradul lor de dezvoltare spirituală. Se infirmă

Tabel 2

Operaționalizarea variabilelor

Variabila	Tip	Nivel de măsurare	Categorie/ Valoare	Instrument	Proba de semnificație statistică	Gradul de semnificație a probei statistice
1. Tipul de școală	V.I.	Nominală	1. Școli confesionale 2. Școli publice	Observare directă		$\alpha = ,05$
2. Gradul de dezvoltare spirituală	V.D.	De interval	13-65	Scala Spiritualității	Proba <i>t</i> pentru grupuri independente	

CAPITOLUL IV

REZULTATE

Introducere

Capitolul de față prezintă rezultatele obținute în urma analizelor inițiate de această cercetare. Principalul obiectiv al studiului a fost să descopere dacă există diferențe semnificative între gradul de spiritualitate a elevilor din licee confesionale și a celor din licee publice, care frecventează Biserica AZȘ. Aceste două grupuri sunt determinate de următoarele variabile independente ale elevilor participanți: *apartenență sexuală, vârstă, an de studiu, tip de liceu, statut de membru AZȘ, proveniență familială și tip de familie*.

Capitolul conține modul de colectare a datelor, o descriere a variabilelor independente ale participanților incluși în studiu, analiza influenței tipului de liceu asupra spiritualității și verificarea ipotezelor.

Colectarea datelor

Pentru estimarea populației elevilor din licee publice, aparținători ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România, am solicitat pastorilor cu districte, din întreaga Uniune de Conferințe a Bisericii AZȘ din România, întocmirea unor evidențe ale acestei categorii de tineri în comunități, însoțite de datele de contact ale elevilor, în vederea aplicării instrumentului. Solicitarea am făcut-o inițial în mod direct pastorilor din Conferința Muntenia, prin prezentarea succintă a cercetării în cadrul uneia dintre întâlnirile pastorale, cu sprijinul președintelui acestei Conferințe, iar ceilalți pastori au fost abordați prin e-mail.

În vederea culegerii acestor date, am cerut sprijinul, susținerea și promovarea cercetării atât președinților și secretarilor de Conferințe, cât și responsabililor departamentelor de Tineret și Educație de la nivelul Uniunii și al Conferințelor, pastorii fiind încurajați de la nivelul Conferințelor să răspundă apelurilor mele. Datele de contact ale tuturor pastorilor din țară mi-au fost puse la dispoziție de către Conferința Muntenia.

Dintre cele 323 de persoane componente ale personalului pastoral al Bisericii AZȘ din țară, i-am contactat pe cei 315 pastori cu district, trimițându-le săptămânal câte un e-mail de prezentare a stadiului cercetării și de solicitare a colaborării. Am primit răspuns de la 88 de pastori, 75 dintre ei trimițându-mi evidențele cerute, iar ceilalți 13 afirmând că nu au în comunități elevi la licee publice, evidențele primite totalizând un număr de 391 de liceeni, datele acestora de contact cuprinzând numere de telefon și/sau adrese de e-mail.

De asemenea, am primit baze de date de contact ale tinerilor din partea câtorva departamente de Tineret și Educație ale Conferințelor, totalizând un număr de 441 de persoane; însă, dat fiind că nu există o evidență distinctă a liceenilor, bazele de date includeau tineri de diferite vârste. Prin urmare, numărul efectiv al liceenilor din acele baze de date este mai mic și nu se poate estima.

Data fiind rata de răspuns la nivel național a pastorilor cu district (23,80%), nu am putut estima populația elevilor din licee publice, aparținători ai Bisericii AZS din România.

Am putut observa, însă, faptul că grupa de vârstă corespunzătoare anilor de liceu este mult mai slab reprezentată pe plan național în comparație cu celelalte categorii de tineri, existând numeroase comunități fără liceeni, iar în comunitățile care au elevi de liceu, numărul lor a variat între unul și 14 tineri. În plus, din această categorie de vârstă, un procent semnificativ frecventează liceele adventiste. De aceea, populația elevilor de liceu din școlile

publice nu a fost atât de numeroasă cât am preconizat că va fi.

De altfel, inițial am gândit această cercetare ca fiind delimitată la aria municipiului București, însă tocmai numărul redus de liceeni adventiști din instituțiile publice m-a determinat să extind studiul la întreaga țară.

Motivele numărului redus de elevi de liceu ar putea fi atât scăderea dramatică a natalității în perioada care a urmat Revoluției din decembrie 1989, cât și emigrarea, în decursul anilor, a unui mare număr de familii ai căror copii sunt în prezent adolescenți.

Întrucât am primit o evidență națională limitată a elevilor adventiști care frecventează licee publice, m-am raportat la populația de tineri din licee publice aflați în baza mea de date, trimițându-le chestionarul tuturor celor care aveau adresă de e-mail; de asemenea, am telefonat câtorva dintre ei, care nu aveau menționată o adresă de e-mail, solicitându-le adresa de e-mail a unei cunoștințe, precum și pastorilor și/sau diriginților de tineret ai acestora, pentru a le facilita aplicarea chestionarului și, în final, am utilizat în cercetare toate chestionarele care au putut fi validate.

Aplicarea instrumentului am făcut-o fie personal, în unele comunități din București, sau prin e-mail, fie prin intermediul pastorilor, al prezbiterilor de tineret, al diriginților de tineret și al instructorilor de companioni. În Conferința Transilvania de Nord, abordarea tinerilor s-a făcut prin intermediul Facebook – grupul Tineri Transilvania Nord.

Rata de răspuns reală nu poate fi estimată, întrucât baza de date totală nu conținea în mod exclusiv liceeni.

În vederea obținerii mai multor chestionare completate și, implicit, a sporirii relevanței cercetării, am contactat inclusiv telefonic aproape toți pastorii cu district și câțiva dintre diriginții de tineret ai Conferinței Muntenia a Bisericii AZȘ, precum și o parte a celorlalți

pastori ai Bisericii AZȘ din țară, solicitându-le aplicarea instrumentului în comunități.

Din totalitatea chestionarelor trimise prin e-mail, 96 de mesaje mi-au fost returnate de rețea, adresele de e-mail pe care le aveam în baza de date fiind incorecte.

Prin abordarea personală în comunități și prin Internet (e-mail și Facebook) am primit un număr de 57 de chestionare completate, iar prin intermediul pastorilor, al prezbiterilor de tineret, al diriginților de tineret și al instructorilor de companioni, am primit 157 de chestionare.

În final, numărul total de chestionare completate și validate de către elevii adventiști din licee publice a fost de 214.

Populația elevilor din licee adventiste a fost formată din toți cei 382 de elevi ai Liceului Adventist București și șase elevi ai altor licee adventiste din țară care au completat prin e-mail chestionarul pe care îl solicitasem elevilor din licee publice și, din acest motiv, i-am inclus în studiu. Din totalul celor 382 de elevi ai Liceului Adventist din București, 92 erau în clasa a IX-a, 93 – în clasa a X-a, 114 – în clasa a XI-a și 83 de elevi în clasa a XII-a.

Dintre cei 382 de elevi ai Liceului Adventist din București, chestionarele s-au completat de un număr de 349 de participanți, cei pe care i-am găsit în școală la data aplicării instrumentului. Dintre acestea, nu am validat 16, care prezentau omisiuni: ori datele statistice, ori un item sau mai mulți fără răspuns. Am validat 333 de chestionare de la Liceul Teologic Adventist Ștefan Demetrescu din București.

Am validat un total de 553 de chestionare, participanții fiind: 214 elevi de la licee publice (38,70% din totalul participanților) și 339 de tineri de la licee adventiste (61,30% din totalul participanților), dintre care: 333 de la Liceul Teologic Adventist Ștefan Demetrescu din București, doi – de la Liceul Teologic Adventist Onisim din Craiova, doi – de la Liceul

Teologic Adventist Maranatha din Cluj-Napoca și doi – de la Liceul Teoretic Adventist Muntele de Foc din Câmpenița.

Descrierea variabilelor independente

În această parte a capitolului sunt descrise variabilele independente cunoscute ale elevilor participanți la cercetare, acestea fiind: apartenența sexuală, vârsta, anul de studiu, tipul de liceu, statutul de membru al Bisericii AZȘ, proveniența familială și tipul de familie.

Variabilele acestui studiu se clasifică în:

1. Variabile independente: (a) apartenența sexuală, (b) vârsta, (c) anul de studiu, (d) tipul de liceu, (e) statutul de membru al Bisericii AZȘ, (f) proveniența familială și (g) tipul de familie.

2. Variabile dependente: (a) gradul de spiritualitate.

Din punct de vedere practic, variabilele sunt de două tipuri:

1. Variabile nominale (catoriale): (a) apartenența sexuală – cu două categorii nominale: masculin și feminin, (b) tipul de liceu – având două categorii nominale: public și confesional, (c) statutul de membru al Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea – având două categorii nominale: botezat și nebotezat; tinerii care sunt candidați pentru botez au fost asimilați la categoria celor botezați, (d) proveniența familială – având trei categorii nominale: AZȘ, non-AZȘ și mixtă și (e) tipul de familie – având trei categorii nominale: completă, monoparentală și altă situație (cu precizarea situației), categorie în care tinerii au inclus: „fără părinți”, „părinți divorțați” sau „locuiește cu o altă rudă”.

2. Variabile scor: (a) vârsta, (b) anul de studiu și (c) gradul de spiritualitate.

Distribuția participanților în funcție de variabilele independente ale studiului este redată în Tabelul 3:

Tabel 3

Distribuția participanților în funcție de variabilele independente

Variabila		Licee AZȘ		Licee publice		Total	
		n	%	N	%	n	%
Apartenența sexuală	Feminin	214	63,12	120	5,60	334	60,39
	Masculin	125	36,87	94	43,92	219	39,60
Vârsta	14 ani	-	-	4	1,86	4	,72
	15 ani	46	13,56	26	12,14	72	13,01
	16 ani	83	24,48	61	28,50	144	26,03
	17 ani	79	23,30	51	23,83	130	23,50
	18 ani	87	25,66	49	22,89	136	24,59
	19 ani	44	12,97	23	10,74	67	12,11
	a IX-a	82	24,18	60	28,03	142	25,67
	a X-a	83	24,48	58	27,10	141	25,49
	a XI-a	101	29,79	42	19,62	143	25,85
	a XII-a	73	21,53	54	25,23	127	22,96
Statutul de membru AZȘ	Botezat/						
	Candidat	178	52,50	100	46,72	278	50,27
	Nebotezat	161	47,49	114	53,27	275	49,72
Proveniența familială	AZȘ	276	81,41	160	74,76	436	78,84
	Non-AZȘ	21	6,19	19	8,87	40	7,23
	Mixtă	42	12,38	35	16,35	77	13,92
	Completă	307	90,56	193	90,18	500	90,41
Tipul de familie	Mono-parentală	26	7,66	18	8,41	44	7,95
	Altă situație	6	1,76	3	1,40	9	1,62

Influența tipului de liceu asupra spiritualității

În această parte a cercetării vor fi prezentate rezultatele obținute în urma analizării influenței pe care o exercită variabila independentă *tip de liceu* asupra variabilei dependente *spiritualitate*.

Am utilizat programul statistic SPSS 17.0 pentru Windows. Nivelul de semnificație pentru probele statistice s-a stabilit să fie mai mic sau egal cu ,05. Instrumentul utilizat pentru culegerea informațiilor a fost Scala Spiritualității, tradusă în limba română. Punctajul obținut

de fiecare participant în parte s-a determinat ca fiind suma punctajelor obținute la cei 13 itemi.

S-au calculat frecvențele scorurilor de spiritualitate, fiind reprezentate grafic printr-o histogramă (vezi Figura 1) și printr-un tabel (vezi Tabel 4). Rezultatele procedeelelor statistice computerizate s-au redactat într-un tabel de frecvență (vezi Anexa B).

De asemenea, s-au calculat frecvențele scorurilor tuturor celor 13 itemi ai Scalei Spiritualității (vezi Tabel 5). Rezultatele procedeelelor statistice computerizate s-au redactat în tabele de frecvență și pot fi urmărite în Anexa C.

Totodată, s-au calculat frecvențele pentru variabilele independente ale studiului (vezi Tabel 6).

S-au reprezentat grafic prin histograme frecvențele variabilelor scor, respectiv: *vârsta* (vezi Figura 2) și *anul de studiu* (vezi Figura 3).

Rezultatele procedeelelor statistice computerizate ale frecvențelor variabilelor independente (*apartenența sexuală, vârsta, anul de studiu, tipul de liceu, statutul de membru AZȘ, proveniența familială, tipul de familie*) pot fi urmărite sub forma tabelelor de frecvență în Anexa D.

S-au calculat media, suma, abaterea standard (estimată), amplitudinea, scorul maxim, scorul minim, eroarea standard (media ES), indicele de aplatizare și indicele de asimetrie ale scorurilor de spiritualitate și ale tuturor celor 13 itemi ai Scalei Spiritualității (vezi Tabel 7). Rezultatele procedeelelor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa E.

De asemenea, s-au calculat media, suma, abaterea standard (estimată), amplitudinea, scorul maxim, scorul minim, eroarea standard (media ES), indicele de aplatizare și indicele de asimetrie ale variabilelor independente *vârsta* și *an de studiu* (vezi Tabel 8). Rezultatele procedeelelor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa F.

Verificarea ipotezelor

Această secțiune va examina ipoteza alternativă și ipoteza nulă, pe baza rezultatelor obținute în urma analizării datelor.

Ipoteza nulă a acestui studiu neagă diferențele dintre două grupuri de liceeni, determinate de variabila independentă *tip de liceu*, privind gradul lor de spiritualitate. Pentru această lucrare de cercetare, nivelul de semnificație statistică este $p \leq ,05$.

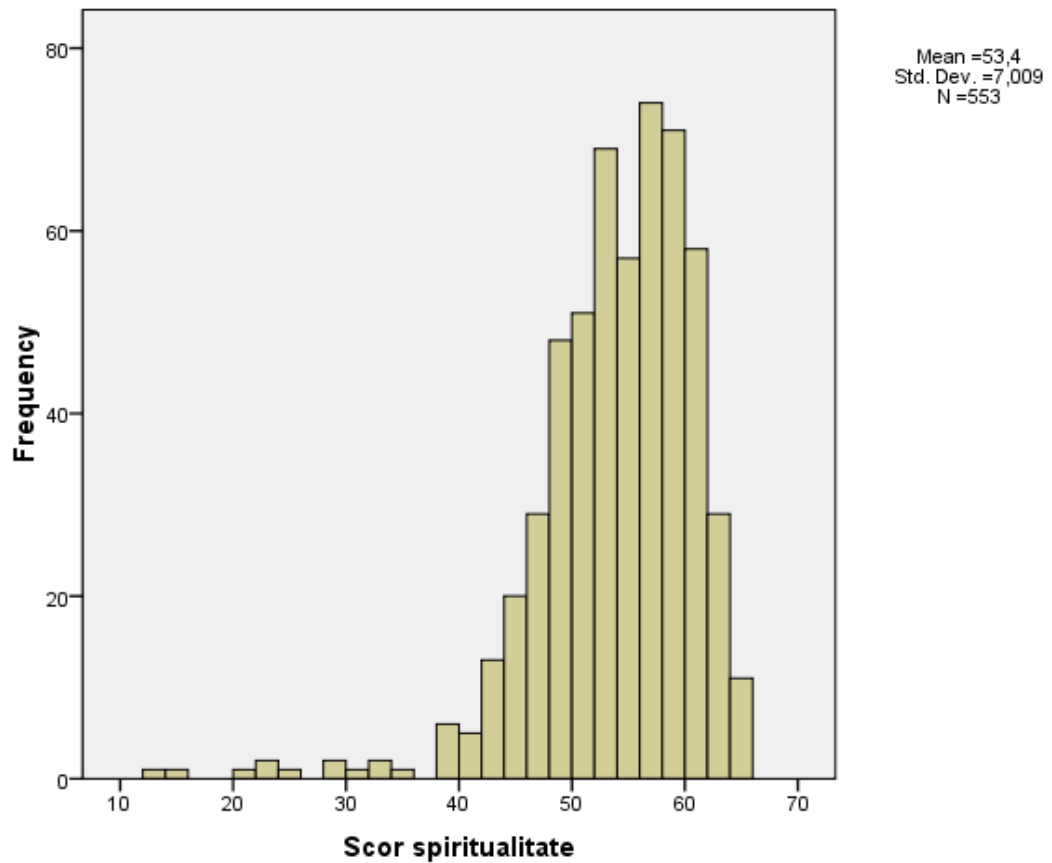

Figura 1. Frecvențele scorurilor de spiritualitate.

Tabel 4

Frecvențele scorurilor de spiritualitate

Scor	Frecvențe	Frecvențe procentuale
13	1	,2
14	1	,2
21	1	,2
22	1	,2
23	1	,2
25	1	,2
29	2	,4
30	1	,2
33	2	,4
34	1	,2
39	6	1,1
40	1	,2
41	4	,7
42	8	1,4
43	5	,9
44	4	,7
45	16	2,9
46	12	2,2
47	17	3,1
48	20	3,6
49	28	5,1
50	24	4,3
51	27	4,9
52	32	5,8
53	37	6,7
54	26	4,7
55	31	5,6
56	43	7,8
57	31	5,6
58	37	6,7
59	34	6,1
60	33	6,0
61	25	4,5
62	18	3,3
63	11	2,0
64	9	1,6
65	2	,4
Total	553	100,0

Tabel 5

Frecvențele celor 13 itemi

	Opțiuni	n	%
Item 1	Dezacord puternic	5	,9
	Dezacord	6	1,1
	Poziție neutră	41	7,4
	Acord	257	46,5
	Acord puternic	244	44,1
	Total	553	100,0
Item 2	Dezacord puternic	6	1,1
	Dezacord	24	4,3
	Poziție neutră	131	23,7
	Acord	286	51,7
	Acord puternic	106	19,2
	Total	553	100,0
Item 3	Dezacord puternic	13	2,4
	Dezacord	35	6,3
	Poziție neutră	160	28,9
	Acord	247	44,7
	Acord puternic	98	17,7
	Total	553	100,0
Item 4	Dezacord puternic	1	,2
	Dezacord	5	,9
	Poziție neutră	13	2,4
	Acord	75	13,6
	Acord puternic	459	83,0
	Total	553	100,0
Item 5	Dezacord puternic	5	,9
	Dezacord	9	1,6
	Poziție neutră	47	8,5
	Acord	181	32,7
	Acord puternic	311	56,2
	Total	553	100,0
Item 6	Dezacord puternic	6	1,1
	Dezacord	16	2,9
	Poziție neutră	81	14,6
	Acord	242	43,8
	Acord puternic	208	37,6
	Total	553	100,0
Item 7	Dezacord puternic	4	,7
	Dezacord	15	2,7
	Poziție neutră	52	9,4

	Acord	199	36,0
	Acord puternic	283	51,2
	Total	553	100,0
Item 8	Dezacord puternic	9	1,6
	Dezacord	9	1,6
	Poziție neutră	77	13,9
	Acord	233	42,1
	Acord puternic	225	40,7
	Total	553	100,0
Item 9	Dezacord puternic	11	2,0
	Dezacord	13	2,4
	Poziție neutră	119	21,5
	Acord	254	45,9
	Acord puternic	156	28,2
	Total	553	100,0
Item 10	Dezacord puternic	10	1,8
	Dezacord	16	2,9
	Poziție neutră	102	18,4
	Acord	227	41,0
	Acord puternic	198	35,8
	Total	553	100,0
Item 11	Dezacord puternic	20	3,6
	Dezacord	60	10,8
	Poziție neutră	282	51,0
	Acord	176	31,8
	Acord puternic	15	2,7
	Total	553	100,0
Item 12	Dezacord puternic	8	1,4
	Dezacord	11	2,0
	Poziție neutră	47	8,5
	Acord	299	54,1
	Acord puternic	187	33,8
	Total	552	99,8
Item 13	Dezacord puternic	4	,7
	Dezacord	8	1,4
	Poziție neutră	55	9,9
	Acord	229	41,4
	Acord puternic	257	46,5
	Total	553	100,0

Tabel 6

Frecvențele variabilelor independente

Variabila	Categorie nominală	n	%
Aparența sexuală	Feminin	334	60,4
	Masculin	219	39,6
Vârsta	14 ani	4	,7
	15 ani	72	13,0
	16 ani	144	26,0
	17 ani	130	23,5
	18 ani	136	24,6
	19 ani	67	12,1
	a IX-a	142	25,7
Clasa	a X-a	141	25,5
	a XI-a	143	25,9
	a XII-a	127	23,0
Tipul de liceu	Confesional (AZȘ)	339	61,3
	Public	214	38,7
Statutul de membru AZȘ	Botezat/Candidat	278	50,3
	Nebotezat	275	49,7
	AZȘ	436	78,8
Proveniența familială	Non-AZȘ	40	7,2
	Mixtă	77	13,9
	Completă	500	90,4
	Monoparentală	44	8,0
Tipul de familie	Altă situație	9	1,6

Ipoteza alternativă afirmă faptul că există diferențe semnificative între gradul de spiritualitate a elevilor adventiști care frecventează un liceu confesional și a elevilor adventiști care frecventează un liceu public.

Ipoteza s-a verificat cu ajutorul testului t pentru două eșantioane independente.

În urma analizelor efectuate, ipoteza nulă H_0 a fost respinsă, iar ipoteza alternativă H_1 a fost acceptată ($t = -2,288$, $df = 540,072$, p bidirecțional = ,023).

Aplicarea procedurilor statistice

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale spiritualității dintre grupul elevilor de la licee adventiste și grupul elevilor de la licee publice (vezi Tabel 9). Rezultatele procedurilor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

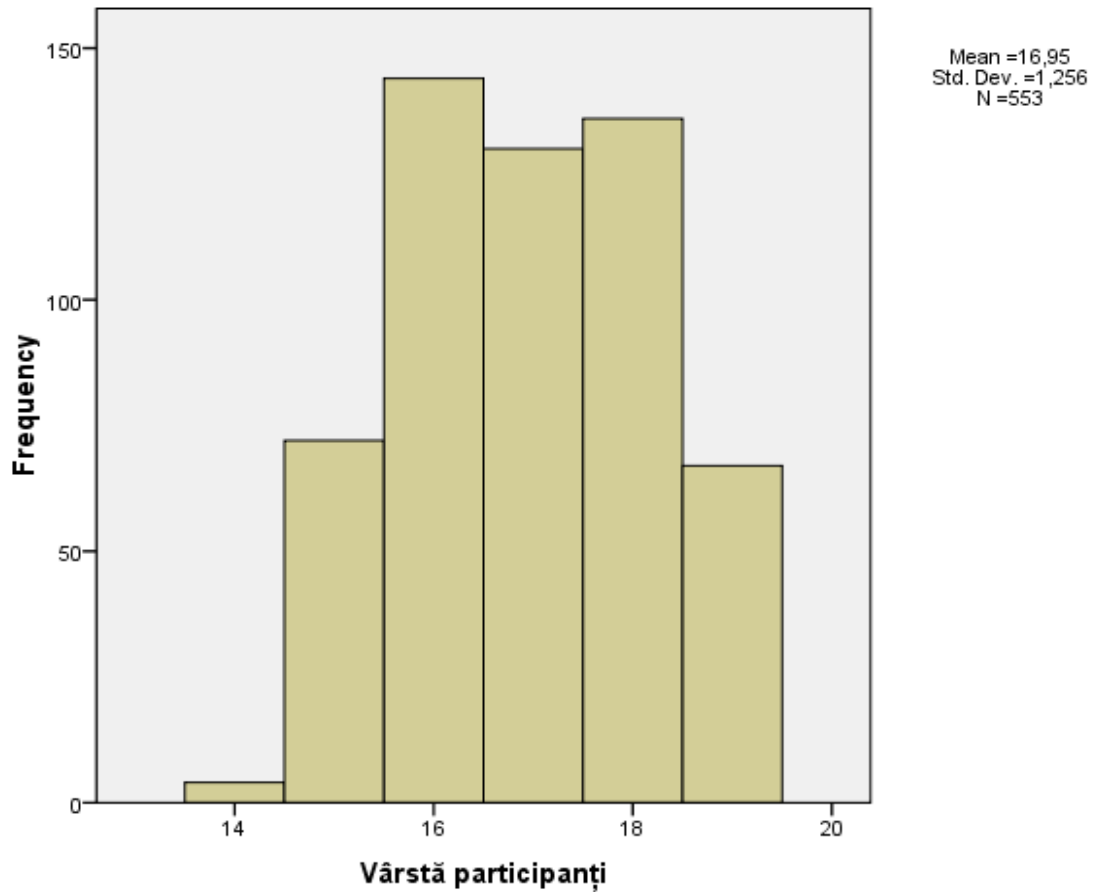

Figura 2. Frecvențele variabilei independente vârstă.

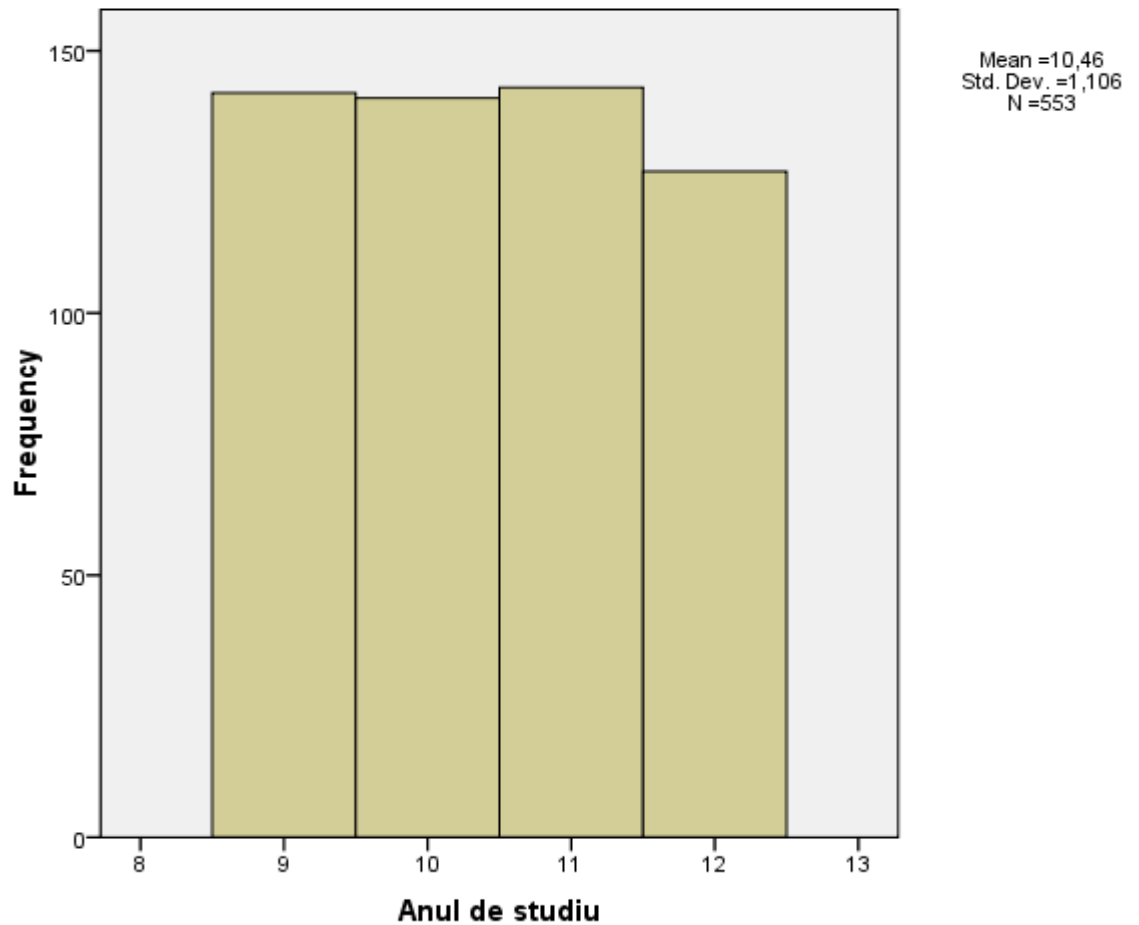

Figura 3. Frecvențele variabilei independente an de studiu.

De asemenea, s-a aplicat Metoda two-ways ANOVA pentru comparația între mediile de spiritualitate ale elevilor din fiecare grup, în funcție de fiecare variabilă independentă.

Rezultatele procedurilor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa H.

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,002, (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Tabel 7

Statistici descriptive pentru scorurile de spiritualitate și pentru cei 13 itemi ai Scalei Spiritualității (N = 553)

	Amplitudine	Scor minim	Scor maxim	Suma	M	Eroare standard
Spiritualitate	52	13	65	29532	53,40	,298
Item 1	4	1	5	2388	4,32	,031
Item 2	4	1	5	2121	3,84	,035
Item 3	4	1	5	2041	3,69	,039
Item 4	4	1	5	2645	4,78	,023
Item 5	4	1	5	2443	4,42	,033
Item 6	4	1	5	2289	4,14	,036
Item 7	4	1	5	2401	4,34	,035
Item 8	4	1	5	2315	4,19	,036
Item 9	4	1	5	2190	3,96	,037
Item 10	4	1	5	2246	4,06	,038
Item 11	4	1	5	1765	3,19	,034
Item 12	4	1	5	2306	4,17	,033
Item 13	4	1	5	2386	4,31	,033

	Abaterea standard	Varianța	Indice de asimetrie	Eroare standard	Indice de aplatizare	Eroare standard
Spiritualitate	7,009	49,125	-1,672	,104	5,699	,207
Item 1	,735	,540	-1,294	,104	3,008	,207
Item 2	,821	,674	-,634	,104	,690	,207
Item 3	,915	,837	-,589	,104	,365	,207
Item 4	,542	,293	-3,054	,104	11,138	,207
Item 5	,788	,620	-1,535	,104	2,791	,207
Item 6	,847	,718	-,986	,104	1,136	,207
Item 7	,815	,664	-1,327	,104	1,865	,207
Item 8	,851	,724	-1,162	,104	1,817	,207
Item 9	,878	,770	-,843	,104	1,060	,207
Item 10	,905	,819	-,946	,104	,947	,207
Item 11	,803	,644	-,466	,104	,593	,207
Item 12	,778	,605	-1,302	,104	3,130	,207
Item 13	,768	,589	-1,183	,104	1,919	,207

Tabel 8

Statistici descriptive pentru variabilele independente vârstă și an de studiu (N = 553)

Statistica descriptivă	Statistic	Vârstă	An de studiu
Amplitudine	Statistic	5	3
Scor minim	Statistic	14	9
Scor maxim	Statistic	19	12
Suma	Statistic	9371	5785
	Statistic	16,95	10,46
Media	Eroare standard	,053	,047
Abaterea standard	Statistic	1,256	1,106
Varianța	Statistic	1,577	1,224
	Statistic	-,013	,038
Indice de asimetrie	Eroare standard	,104	,104
	Statistic	-,947	-1,331
Indice de aplatizare	Eroare standard	,207	,207

Tabel 9

Testul t pentru grupuri independente privind influența tipului de liceu asupra spiritualității

	Testul Levene pentru egalitatea varianțelor				Testul t pentru egalitatea mediilor			95% Intervalul de confidență al mediei	
	F	Semnificație	T	df	Semnificație (bidirecțional)	Diferență medii	Diferență abateri standard	Cel mai mic	Cel mai mare
Varianțe egale			-2,133	551	,033	-1,301	,610	-2,499	-,103
Varianțe inegale	9,266	,002	-2,288	540,072	,023	-1,301	,569	-2,419	-,184

Valoarea lui t pentru varianțe inegale este diferența medie (-1,301) împărțită la eroarea standard a diferenței (,569), rezultând -2,288. Valoarea t , cu 540,072 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,023.

Deoarece varianțele celor două grupuri sunt semnificativ inegale ($F = 9,266, p < ,05$), s-a utilizat un test t pentru varianțe inegale.

Scorul mediu al spiritualității în cazul elevilor din licee publice ($M = 54,20, AS = 5,618$) este semnificativ mai mare ($t = -2,288, df = 540,072, p$ bidirecțional = ,023) decât scorul mediu al spiritualității elevilor din licee confesionale ($M = 52,90, AS = 7,725$) (vezi Tabel 10).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile de spiritualitate din fiecare grup, în funcție de apartenența sexuală (vezi Figura 4).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,004 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, media scorurilor de spiritualitate a fetelor ($M = 53,88, AS = 6,517$) a fost mai mare decât media scorurilor de spiritualitate a băieților ($M = 52,68, AS = 7,658$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al spiritualității fetelor ($M = 53,07, AS = 7,201$) a fost mai mare decât scorul mediu al spiritualității băieților ($M = 52,62, AS = 8,572$).

Comparația mediilor de spiritualitate dintre cele două grupuri în funcție de apartenența sexuală a generat următoarele rezultate: scorul mediu al spiritualității fetelor de la licee publice ($M = 55,33, AS = 4,767$) a fost mai mare decât scorul mediu al spiritualității fetelor de la licee confesionale ($M = 53,07, AS = 7,201$). De asemenea, scorul mediu al spiritualității băieților din licee publice ($M = 52,77, AS = 6,284$) a fost mai mare decât scorul mediu al spiritualității

băieților din licee confesionale ($M = 52,62$, $AS = 8,572$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile de spiritualitate din fiecare grup, în funcție de vârstă (vezi Figura 5).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,066 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Tabel 10

Mediile, abaterile standard și semnificația testului t pentru cele două grupuri

	Liceu confesional		Liceu public		Semnificație test <i>t</i>
	<i>M</i>	<i>AS</i>	<i>M</i>	<i>AS</i>	
Scor spiritualitate	52,90	7,725	54,20	5,618	,023
1. Convingerile mele spirituale mă ajută să fiu o persoană mai bună	4,32	,760	4,32	,695	,916
2.Spiritualitatea mea este esența a ceea ce sunt	3,80	,846	3,89	,779	,225
3.Spiritualitatea mea este propria mea voce lăuntrică, ce îmi vorbește	3,68	,938	3,70	,880	,836
4.Cred în Dumnezeu, Creatorul	4,76	,579	4,81	,477	,279
5.Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele	4,37	,861	4,50	,648	,038
6.Convingerile mele spirituale fac ca viața mea să fie mai plină de semnificație	4,11	,884	4,19	,785	,249
7.Am simțământul că viața mea are un scop mai înalt	4,34	,839	4,35	,777	,842
8.Convingerile mele spirituale au un impact pozitiv asupra sănătății și a bunei mele dispoziții	4,14	,907	4,27	,750	,79
9.Convingerile mele spirituale îmi ghidează relațiile cu ceilalți	3,94	,910	3,99	,825	,584
10.M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele	3,99	,947	4,17	,824	,021
11.Sunt o persoană foarte spirituală	3,12	,837	3,31	,732	,005
12.Încerc să fiu o persoană spirituală	4,12	,811	4,26	,715	,036
13.Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu	4,22	,823	4,46	,647	,000

Per total, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a observat la vârsta de 14 ani ($M = 54,00$, $AS = 3,162$), însă această grupă de vârstă era reprezentată doar de 4 elevi de la licee publice. Cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate a unei grupe de vârstă reprezentate în ambele grupuri s-a înregistrat la 18 ani ($M = 53,82$, $AS = 7,206$), iar cea mai mică medie – la 16 ani ($M = 52,69$, $AS = 7,734$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a observat la vârsta de 15 ani ($M = 54,33$, $AS = 7,843$), iar cea mai mică medie – la 16 ani ($M = 52,18$, $AS = 8,481$), constatându-se apoi o creștere progresivă, la vârstele de 17 ani ($M = 52,91$, $AS = 6,461$), 18 ani ($M = 52,85$, $AS = 7,942$) și 19 ani ($M = 52,84$, $AS = 7,906$).

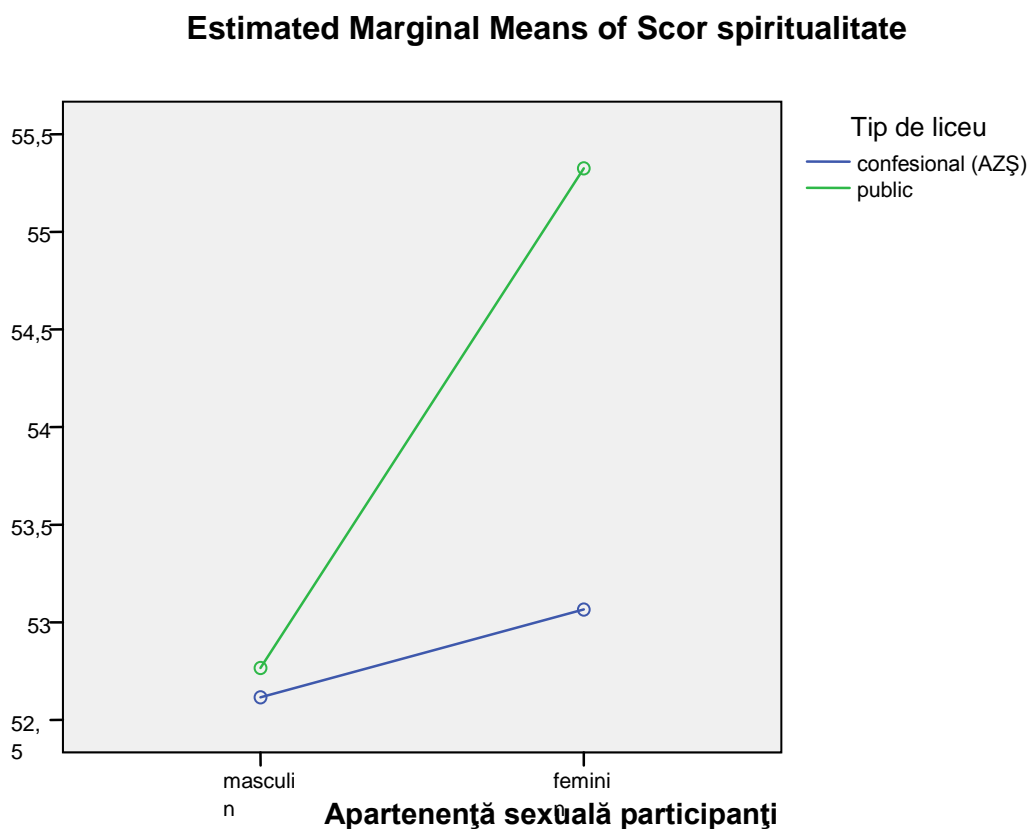

Figura 4. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală.

Estimated Marginal Means of Scor spiritualitate

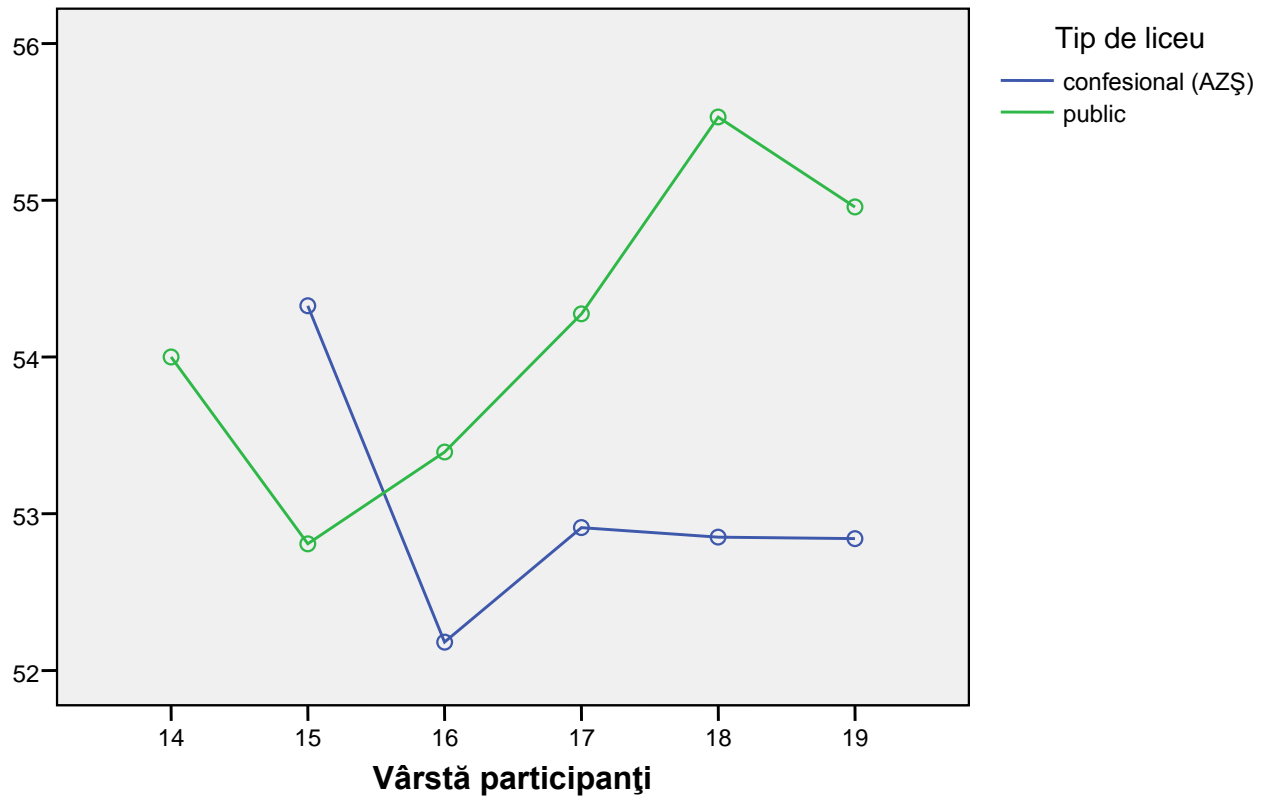

Figura 5. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de vârstă.

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate la vârsta de 18 ani ($M = 55,53$, $AS = 5,323$), iar cea mai mică medie – la 15 ani ($M = 52,81$, $AS = 4,750$). Media scorurilor de spiritualitate la vârsta de 17 ani ($M = 54,27$, $AS = 5,755$) a fost mai mare decât media scorurilor de spiritualitate la vârsta de 16 ani ($M = 53,39$, $AS = 6,589$).

Comparația între mediile scorurilor de spiritualitate ale celor două grupuri la fiecare

grupă de vârstă a condus la următoarele rezultate: la 15 ani, media elevilor de la licee confesionale ($M = 54,33$, $AS = 7,843$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice ($M = 52,81$, $AS = 4,750$); la 16 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 53,39$, $AS = 6,589$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 52,18$, $AS = 8,481$); la 17 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 54,27$, $AS = 5,755$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 52,91$, $AS = 6,461$); la 18 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 55,53$, $AS = 5,323$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 52,85$, $AS = 7,942$); la 19 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 54,96$, $AS = 3,796$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 52,84$, $AS = 7,906$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile de spiritualitate din fiecare grup, în funcție de anul de studiu (vezi Figura 6).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,042 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a înregistrat în clasa a XII-a ($M = 53,99$, $AS = 6,692$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 51,99$, $AS = 7,098$). Media scorurilor de spiritualitate din clasa a XI-a ($M = 53,93$, $AS = 6,783$) a fost mai mare decât media scorurilor de spiritualitate din clasa a IX-a ($M = 53,75$, $AS = 7,294$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a observat în clasa a IX-a ($M = 53,74$, $AS = 8,520$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 51,64$, $AS = 7,437$), constatându-se o creștere progresivă în clasa a XI-a ($M = 53,08$, $AS = 7,288$) și a XII-a ($M = 53,14$, $AS = 7,682$).

Estimated Marginal Means of Scor spiritualitate

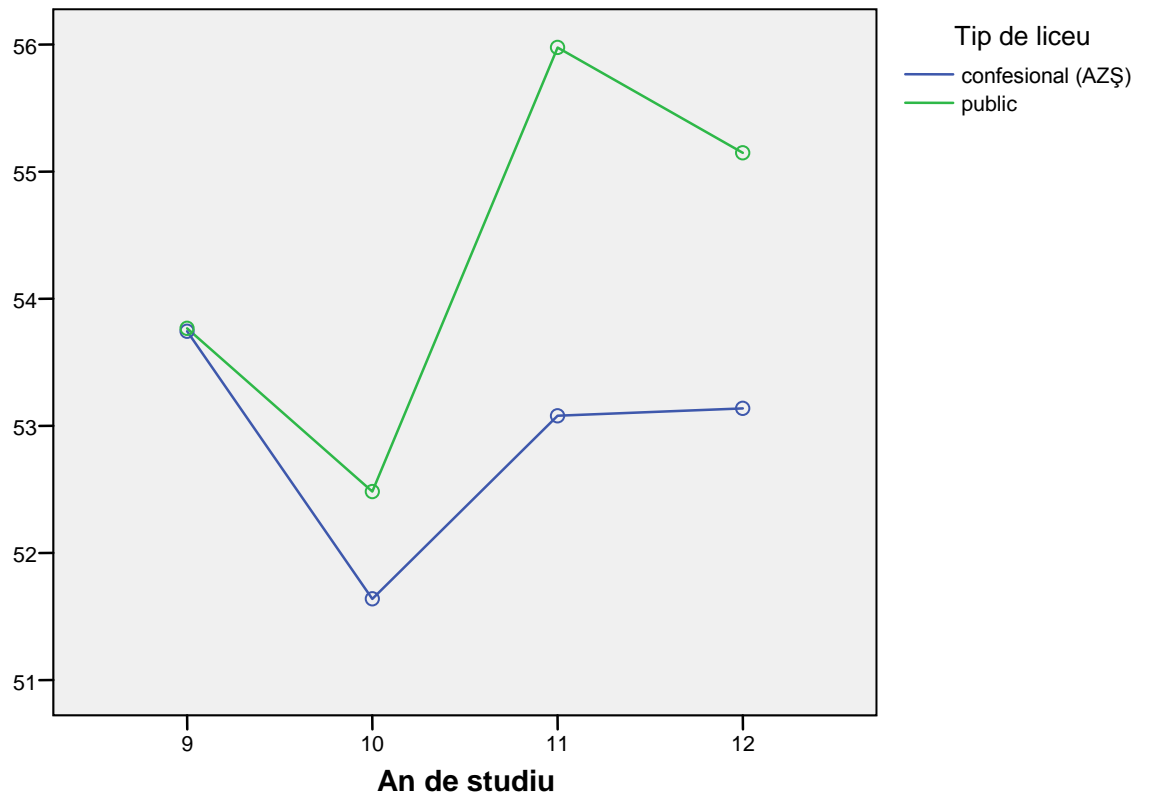

Figura 6. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de anul de studiu.

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate în clasa a XI-a ($M = 55,98$, $AS = 4,871$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 52,48$, $AS = 6,615$). Media scorurilor de spiritualitate din clasa a XII-a ($M = 55,15$, $AS = 4,893$) a fost mai mare decât media scorurilor de spiritualitate din clasa a IX-a ($M = 53,77$, $AS = 5,244$).

Comparația între mediile scorurilor de spiritualitate ale celor două grupuri în funcție de anul de studiu a condus la următoarele rezultate: în clasa a IX-a, media elevilor care

frecventează licee publice ($M = 53,77$, $AS = 5,244$) a fost mai mare decât media elevilor care frecventează licee confesionale ($M = 53,74$, $AS = 8,520$); în clasa a X-a, media elevilor de la licee publice ($M = 52,48$, $AS = 6,615$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 51,64$, $AS = 7,437$); în clasa a XI-a, media elevilor de la licee publice ($M = 55,98$, $AS = 4,871$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 53,08$, $AS = 7,288$); în clasa a XII-a, media elevilor de la licee publice ($M = 55,15$, $AS = 4,893$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 53,14$, $AS = 7,682$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile de spiritualitate din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ (vezi Figura 7).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,000, (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, media scorurilor de spiritualitate a elevilor botezați ($M = 55,71$, $AS = 5,276$) a fost mai mare decât media scorurilor de spiritualitate a elevilor nebotezați ($M = 51,08$, $AS = 7,747$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al spiritualității elevilor botezați ($M = 55,41$, $AS = 5,676$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați ($M = 50,12$, $AS = 8,699$).

De asemenea, scorul mediu al spiritualității elevilor botezați din licee publice ($M = 56,23$, $AS = 4,456$) a fost mai mare decât scorul mediu al spiritualității elevilor nebotezați din licee publice ($M = 52,42$, $AS = 5,938$).

Comparația mediilor de spiritualitate dintre cele două grupuri în funcție de statutul de membru AZȘ a generat următoarele rezultate: scorul mediu al spiritualității elevilor botezați

de la licee publice ($M = 56,23$, $AS = 4,456$) a fost mai mare decât scorul mediu al spiritualității elevilor botezați de la licee confesionale ($M = 55,41$, $AS = 5,676$). De asemenea, scorul mediu al spiritualității elevilor nebotezați din licee publice ($M = 52,42$, $AS = 5,938$) a fost mai mare decât scorul mediu al spiritualității elevilor nebotezați din licee confesionale ($M = 50,12$, $AS = 8,699$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile de spiritualitate din fiecare grup, în funcție de proveniența familială (vezi Figura 8).

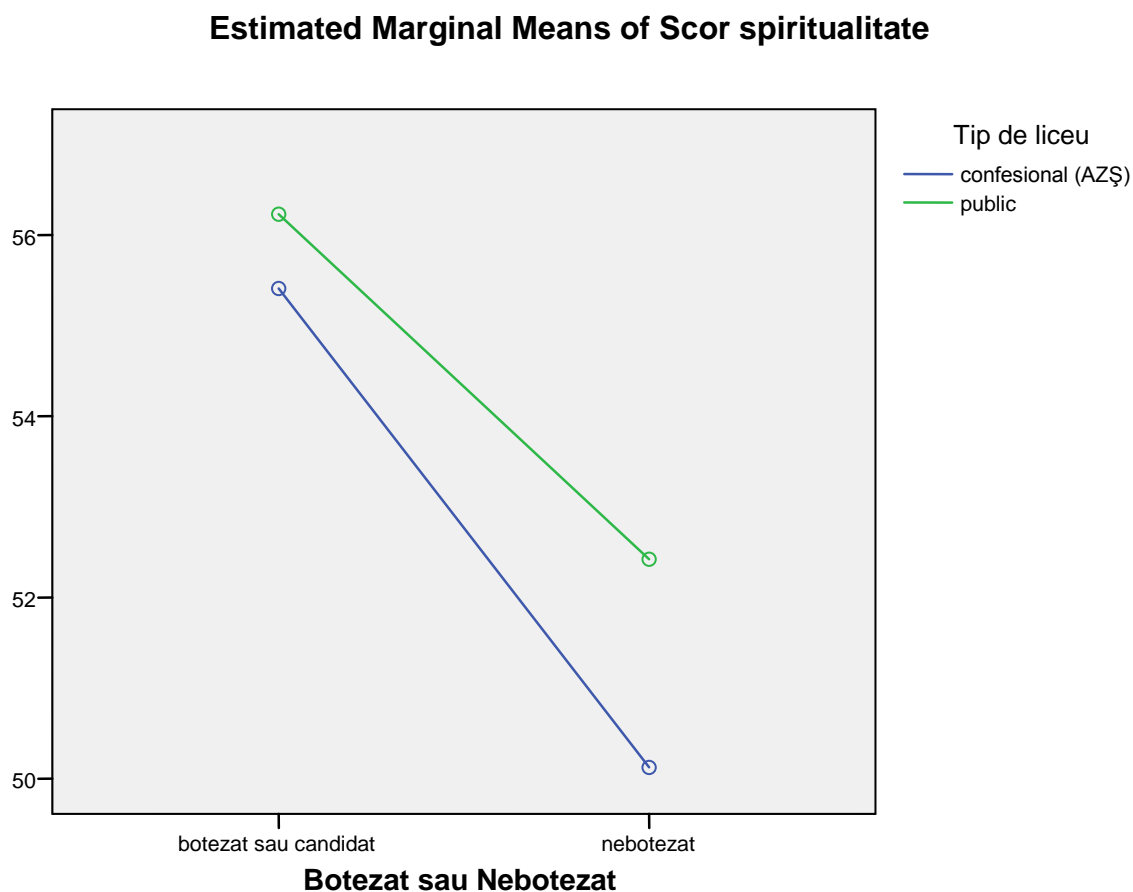

Figura 7. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZŞ.

Estimated Marginal Means of Scor spiritualitate

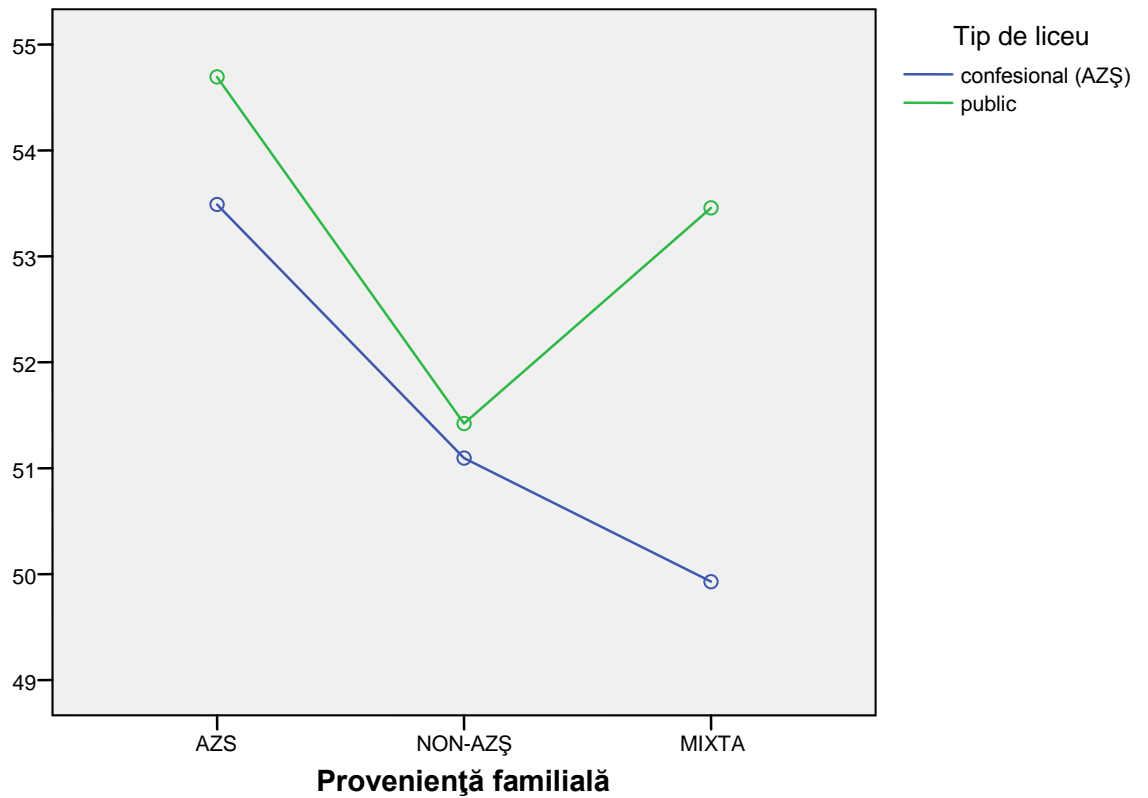

Figura 8. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de proveniența familială.

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,000 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a înregistrat la elevii provenind din familii AZŞ ($M = 53,93$, $AS = 6,369$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii non-AZŞ ($M = 51,25$, $AS = 7,476$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a observat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 53,49$, $AS = 7,052$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii mixte ($M = 49,93$, $AS = 10,508$).

În ceea ce privește liceele publice, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a înregistrat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 54,69$, $AS = 4,904$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 51,42$, $AS = 6,432$).

Comparația între mediile scorurilor de spiritualitate ale celor două grupuri în funcție de proveniența familială a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii AZȘ ($M = 54,69$, $AS = 4,904$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii AZȘ ($M = 53,49$, $AS = 7,052$); media elevilor de la licee publice provenind din familii non-AZȘ ($M = 51,42$, $AS = 6,432$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii non-AZȘ ($M = 51,10$, $AS = 8,467$); media elevilor de la licee publice provenind din familii mixte ($M = 53,46$, $AS = 7,571$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii mixte ($M = 49,93$, $AS = 10,508$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile de spiritualitate din fiecare grup, în funcție de tipul de familie (vezi Figura 9).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,000 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a înregistrat la elevii având altă situație familială ($M = 54,11$, $AS = 7,149$), iar cea mai mică medie s-a observat la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 51,80$, $AS = 10,487$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a înregistrat la elevii având altă situație familială ($M = 54,83$, $AS = 6,178$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 52,31$, $AS = 11,582$).

În ceea ce privește liceele publice, cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate s-a înregistrat la elevii provenind din familii complete ($M = 54,52$, $AS = 5,078$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 51,06$, $AS = 8,941$).

Comparația între mediile scorurilor de spiritualitate ale celor două grupuri în funcție de tipul de familie a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii complete ($M = 54,52$, $AS = 5,078$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii complete ($M = 52,91$, $AS = 7,365$); media elevilor de la licee confesionale provenind din familii monoparentale ($M = 52,31$, $AS = 11,582$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice provenind din familii monoparentale ($M = 51,06$, $AS = 8,941$); media elevilor de la licee confesionale având altă situație familială ($M = 54,83$, $AS = 6,178$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice având altă situație familială ($M = 52,67$, $AS = 10,214$).

Influența tipului de liceu asupra percepției itemilor Scalei Spiritualității

Pentru a amplifica rezultatele cercetării, s-au efectuat probe statistice adiționale asupra tuturor itemilor instrumentului cercetării: Scala Spiritualității.

Testul t s-a aplicat pentru fiecare dintre cei 13 itemi ai Scalei Spiritualității și s-au comparat mediile celor două grupuri independente, ceea ce a condus la analiza prezentată în Tabelul 10.

De asemenea, s-a aplicat Metoda two-ways ANOVA pentru compararea mediilor fiecăruia dintre cei cinci itemi care au prezentat diferențe semnificative (5, 10, 11, 12 și 13),

din fiecare grup, și fiecare variabilă independentă. Rezultatele procedeeleor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexele I, J, K, L și M.

Itemul 1

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste și ale percepției elevilor din licee publice, asupra itemului nr. 1 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10).

Rezultatele procedeeleor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

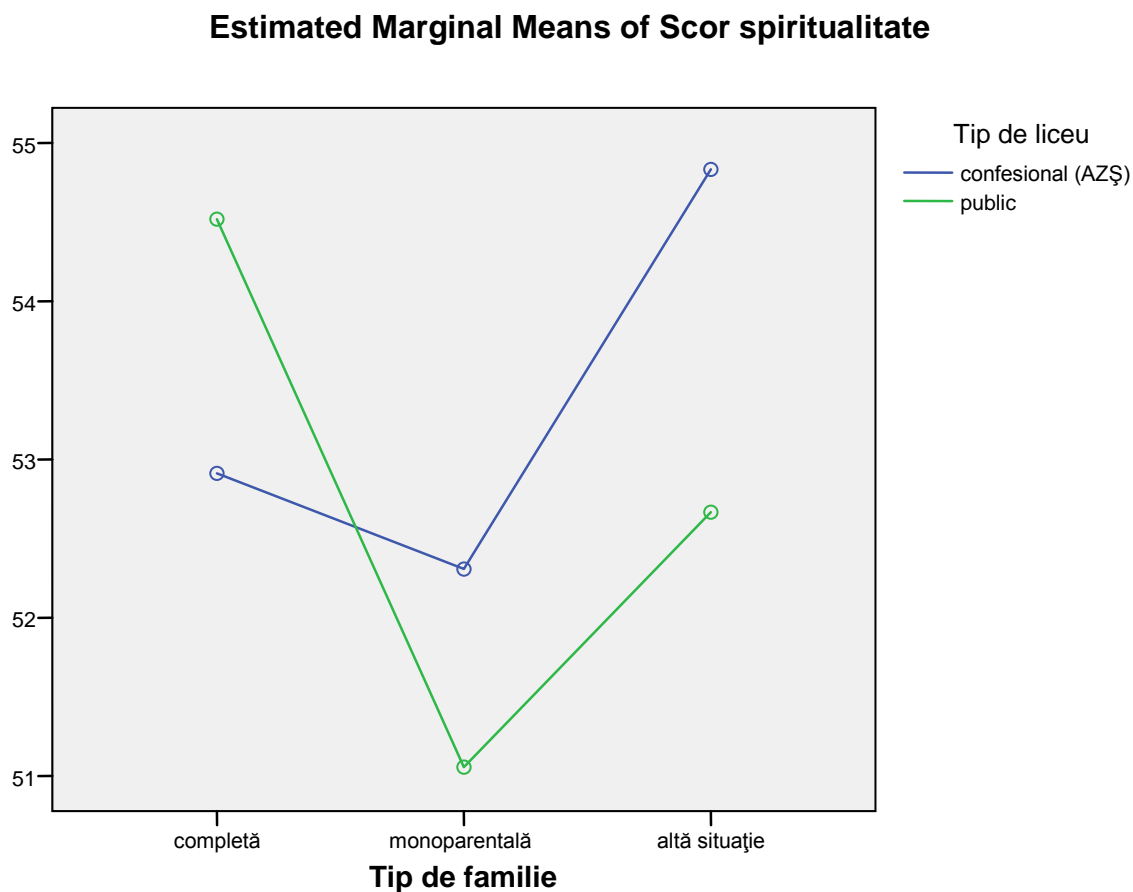

Figura 9. Mediile scorurilor de spiritualitate din fiecare grup în funcție de tipul de familie.

Itemul 1: „Convingerile mele spirituale mă ajută să fiu o persoană mai bună” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,259, (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie (-,007) împărțită la eroarea standard a diferenței (,064), rezultând -,106. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,916.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,32$, $AS = ,695$) a fost egal ($t = -,106$, $df = 551$, p bidirecțional = ,916) cu scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 4,32$, $AS = ,760$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Itemul 2

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste, respectiv din licee publice, asupra itemului nr. 2 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedeelelor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 2: „Spiritualitatea mea este esența a ceea ce sunt” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,057, (egală cu ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe inegale este diferența medie (-,085) împărțită la eroarea standard a diferenței (,070), rezultând -1,216. Valoarea t , cu 480,252 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,225.

Deoarece varianțele celor două grupuri independente sunt semnificativ inegale ($F =$

3,638, $p < ,05$), s-a utilizat un test t pentru varianțe inegale.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 3,89$, $AS = ,779$) nu a fost semnificativ mai mare ($t = -1,216$, $df = 480,252$, p bidirecțional = $,225$) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 3,80$, $AS = ,846$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Itemul 3

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența dintre mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste, respectiv mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee publice, asupra itemului nr. 3 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedeele statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 3: „Spiritualitatea mea este propria mea voce lăuntrică, ce îmi vorbește” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este $,359$ (mai mare de $,05$), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie ($-,017$) împărțită la eroarea standard a diferenței ($,080$), rezultând $-,207$. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de $,836$.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 3,70$, $AS = ,880$) nu a fost semnificativ mai mare ($t = -,207$, $df = 551$, p bidirecțional = $,836$) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 3,68$, $AS = ,938$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Itemul 4

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste, respectiv din licee publice, asupra itemului nr. 4 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedurilor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 4: „Cred în Dumnezeu, Creatorul/O Putere superioară este prezentă în viața mea” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,044, (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe inegale este diferența medie (-,049) împărțită la eroarea standard a diferenței (,045), rezultând -1,083. Valoarea t , cu 513,145 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,279.

Deoarece varianțele celor două grupuri sunt semnificativ inegale ($F = 4,057, p < ,05$), s-a utilizat un test t pentru varianțe inegale.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,81, AS = ,477$) nu a fost semnificativ mai mare ($t = -1,083, df = 513,145, p$ bidirecțional = ,279) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 4,76, AS = ,579$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Itemul 5

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste, respectiv din licee publice, asupra itemului nr. 5 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedurilor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 5: „Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,001, (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe inegale este diferența medie (-,134) împărțită la eroarea standard a diferenței (,064), rezultând -2,083. Valoarea t , cu 534,164 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,038.

Deoarece varianțele celor două grupuri sunt semnificativ inegale ($F = 10,216, p < ,05$), s-a utilizat un test t pentru varianțe inegale.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,50, AS = ,648$) a fost semnificativ mai mare ($t = -2,083, df = 534,164, p$ bidirecțional = ,038) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 4,37, AS = ,861$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 5 din fiecare grup, în funcție de apartenența sexuală (vezi Figura 10).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,000 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, media scorurilor fetelor ($M = 4,46, AS = ,729$) a fost mai mare decât media scorurilor băieților ($M = 4,35, AS = ,867$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al fetelor ($M = 4,37, AS = ,788$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților ($M = 4,35, AS = ,978$).

Estimated Marginal Means of Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele

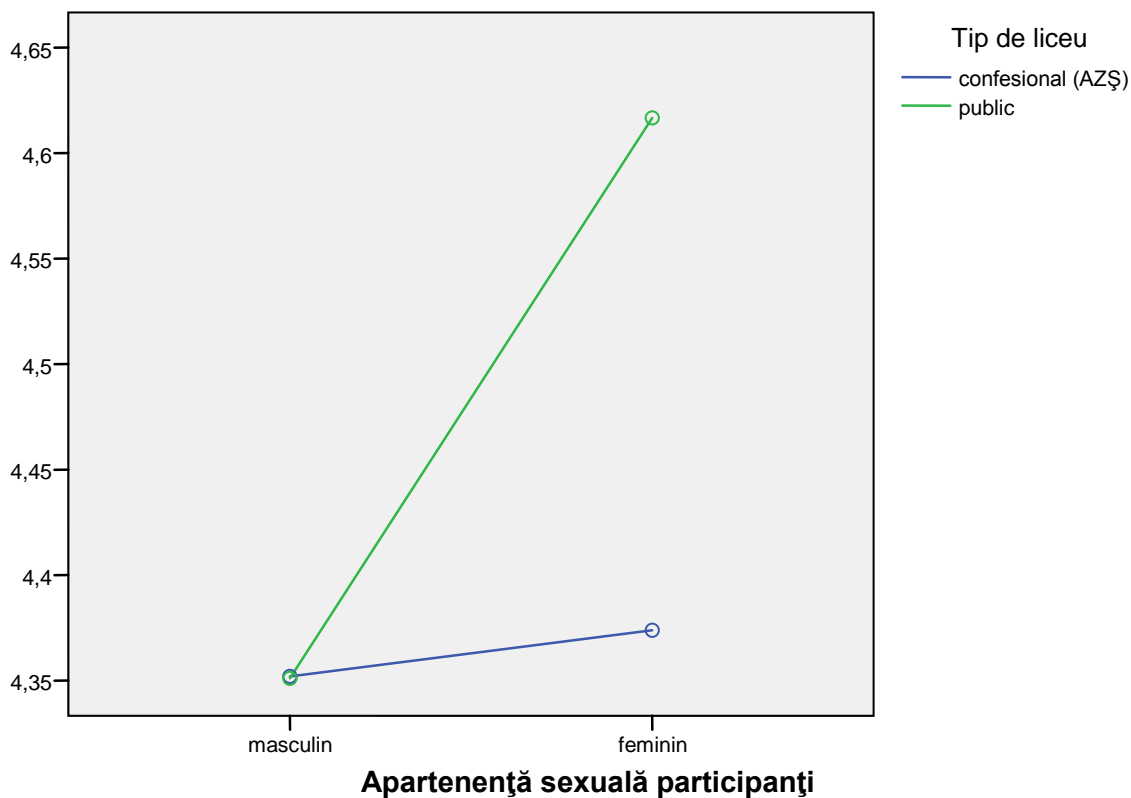

Figura 10. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală.

De asemenea, scorul mediu al fetelor din licee publice ($M = 4,62$, $AS = ,582$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 4,35$, $AS = ,699$).

Comparația mediilor itemului 5 dintre cele două grupuri în funcție de apartenența sexuală a generat următoarele rezultate: scorul mediu al fetelor de la licee publice ($M = 4,62$, $AS = ,582$) a fost mai mare decât scorul mediu al fetelor de la licee confesionale ($M = 4,37$, $AS = ,788$). Scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 4,35$, $AS = ,699$) a fost egal cu scorul

mediu al băieților din licee confesionale ($M = 4,35$, $AS = ,978$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 5 din fiecare grup, în funcție de vârstă (vezi Figura 11).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,074 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Estimated Marginal Means of Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele

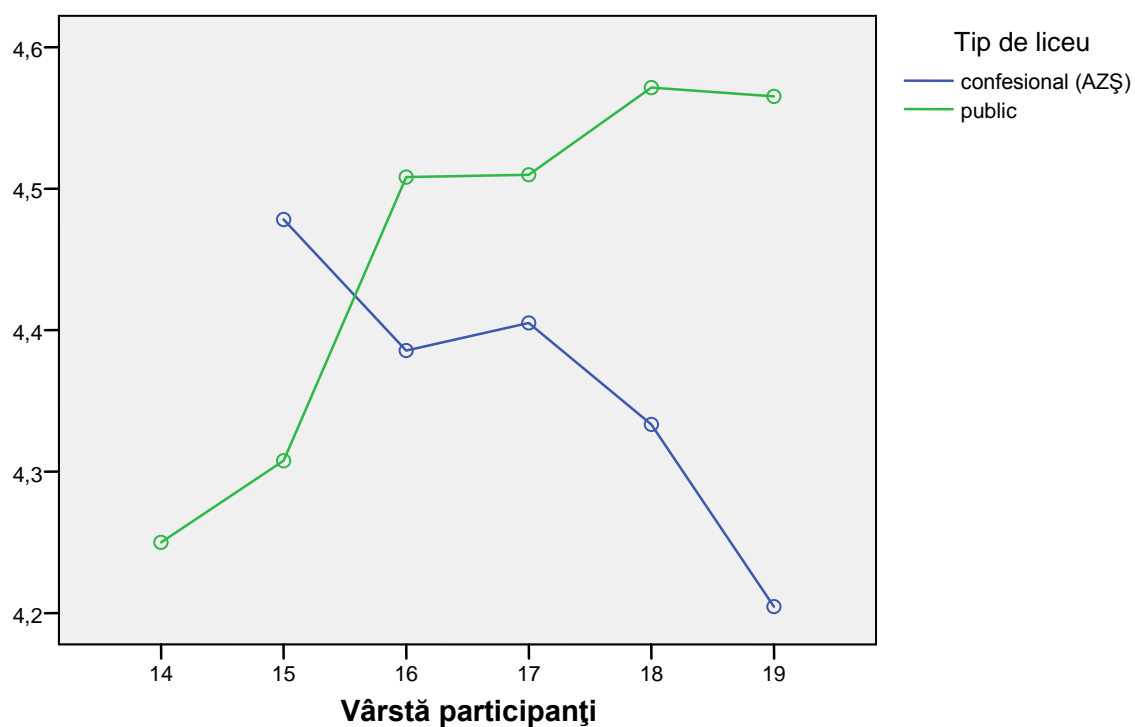

Figura 11. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de vârstă.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la vârsta de 17 ani ($M = 4,45$, $AS = ,737$), iar cea mai mică medie – la 14 ani ($M = 4,25$, $AS = ,500$), însă această grupă de vârstă era reprezentată doar de patru elevi de la licee publice. Cea mai mică medie a scorurilor unei grupe de vârstă reprezentate în ambele grupuri s-a observat la vârsta de 19 ani ($M = 4,33$, $AS = ,877$). În perioada cuprinsă între 14 și 17 ani s-a constatat o creștere progresivă a scorurilor: la 15 ani ($M = 4,42$, $AS = ,818$) și la 16 ani ($M = 4,44$, $AS = ,808$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la vârsta de 15 ani ($M = 4,48$, $AS = ,888$), iar cea mai mică medie – la 19 ani ($M = 4,20$, $AS = ,978$). S-a constatat o creștere progresivă a mediilor la 16 ani ($M = 4,39$, $AS = ,867$) și la 17 ani ($M = 4,41$, $AS = ,777$) și o diminuare la vârsta de 18 ani ($M = 4,33$, $AS = ,858$).

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor la vârsta de 18 ani ($M = 4,57$, $AS = ,540$) și 19 ani ($M = 4,57$, $AS = ,590$), iar cea mai mică medie – la 14 ani ($M = 4,25$, $AS = ,500$). S-a constatat o creștere progresivă a mediilor în perioada cuprinsă între 14 și 16 ani: la 15 ani ($M = 4,31$, $AS = ,679$), la 16 ani ($M = 4,51$, $AS = ,722$) și o stagnare la vârsta de 17 ani ($M = 4,51$, $AS = ,674$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 5 pentru cele două grupuri în funcție de vârstă a condus la următoarele rezultate: la 15 ani, media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,48$, $AS = ,888$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice ($M = 4,31$, $AS = ,679$); la 16 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,51$, $AS = ,722$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,39$, $AS = ,867$); la 17 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,51$, $AS = ,674$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,41$, $AS = ,777$); la 18 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,57$, $AS = ,540$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,33$, $AS = ,858$); la

19 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,57, AS = ,590$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,20, AS = ,978$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 5 din fiecare grup, în funcție de anul de studiu (vezi Figura 12).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,001 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Estimated Marginal Means of Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele

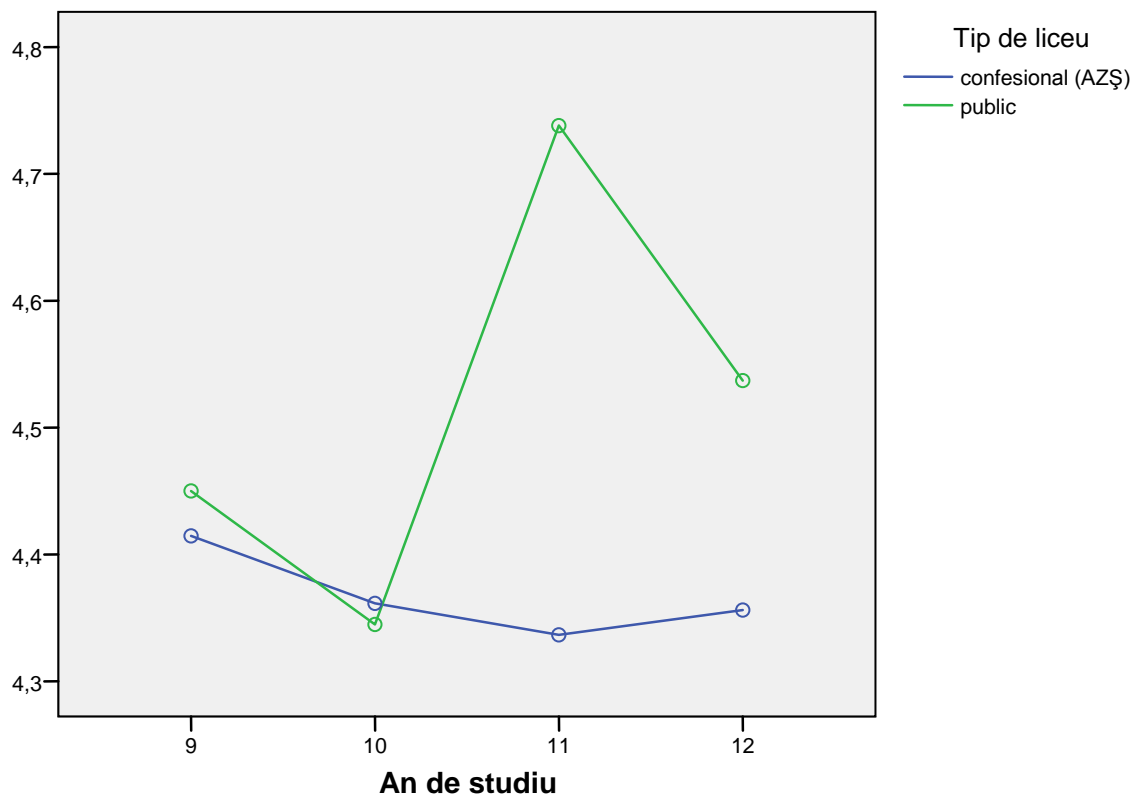

Figura 12. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de anul de studiu.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat în clasa a XI-a ($M = 4,45$, $AS = ,748$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 4,35$, $AS = ,776$). Media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 4,43$, $AS = ,862$) a fost egală cu media scorurilor din clasa a XII-a ($M = 4,43$, $AS = ,762$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat în clasa a IX-a ($M = 4,41$, $AS = ,981$), iar cea mai mică medie – în clasa a XI-a ($M = 4,34$, $AS = ,803$). Media scorurilor din clasa a X-a ($M = 4,36$, $AS = ,790$) a fost egală cu media scorurilor din clasa a XII-a ($M = 4,36$, $AS = ,888$).

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor în clasa a XI-a ($M = 4,74$, $AS = ,497$), iar cea mai mică medie a scorurilor s-a observat în clasa a X-a ($M = 4,34$, $AS = ,762$). Media scorurilor din clasa a XII-a ($M = 4,54$, $AS = ,539$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 4,45$, $AS = ,675$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 5 pentru cele două grupuri în funcție de anul de studiu a condus la următoarele rezultate: în clasa a IX-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,45$, $AS = ,675$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,41$, $AS = ,981$); în clasa a X-a, media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,36$, $AS = ,790$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice ($M = 4,34$, $AS = ,762$); în clasa a XI-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,74$, $AS = ,497$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,34$, $AS = ,803$); în clasa a XII-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,54$, $AS = ,539$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,36$, $AS = ,888$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 5 din fiecare grup, în funcție de statutul de membru AZȘ (vezi Figura 13).

Estimated Marginal Means of Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele

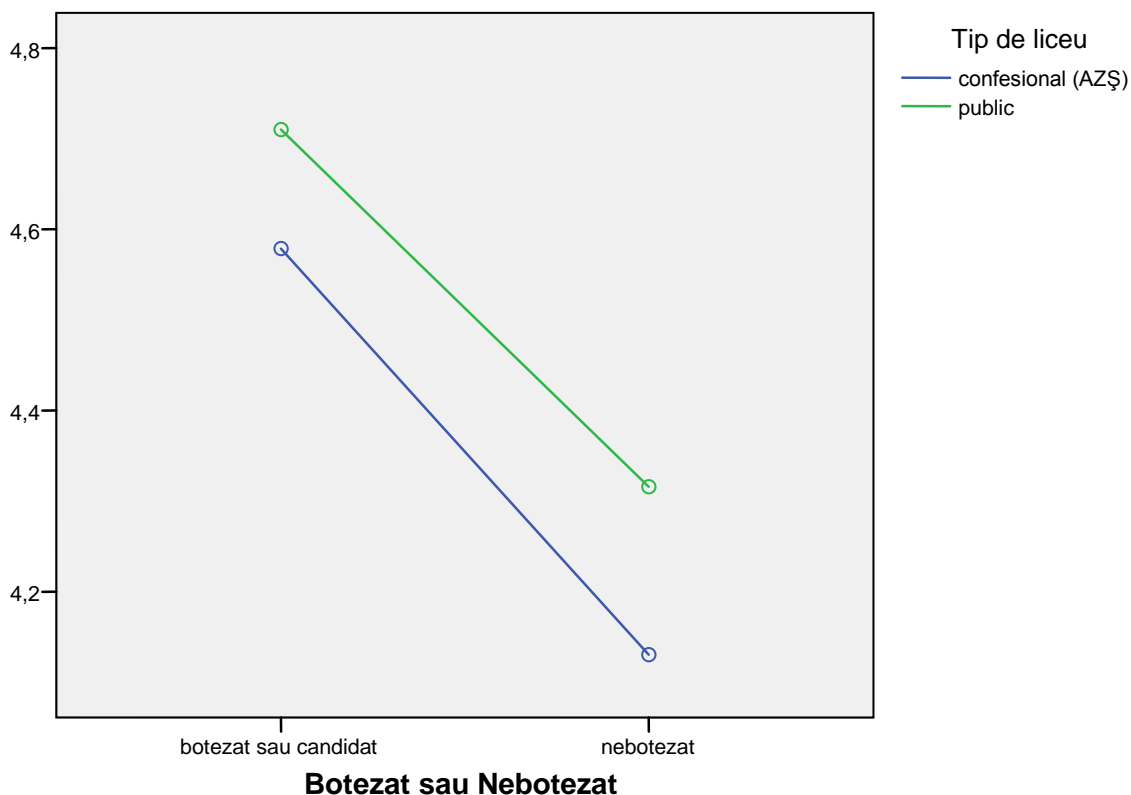

Figura 13. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZŞ.

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,000 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, media scorurilor elevilor de liceu botezați ($M = 4,63$, $AS = ,616$) a fost mai mare decât media scorurilor elevilor de liceu nebotezați ($M = 4,21$, $AS = ,882$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al elevilor botezați ($M = 4,58$, $AS = ,670$) a

fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați ($M = 4,13$, $AS = ,982$).

De asemenea, scorul mediu al elevilor botezați din licee publice ($M = 4,71$, $AS = ,498$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați din licee publice ($M = 4,32$, $AS = ,708$).

Comparația mediilor itemului 5 pentru cele două grupuri în funcție de statutul de membru AZȘ a generat următoarele rezultate: scorul mediu al elevilor botezați de la licee publice ($M = 4,71$, $AS = ,498$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor botezați de la licee confesionale ($M = 4,58$, $AS = ,670$). De asemenea, scorul mediu al elevilor nebotezați din licee publice ($M = 4,32$, $AS = ,708$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați din licee confesionale ($M = 4,13$, $AS = ,982$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 5 din fiecare grup, în funcție de proveniența familială (vezi Figura 14).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,040 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,49$, $AS = ,738$), iar cea mai mică medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii mixte ($M = 4,14$, $AS = ,899$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,45$, $AS = ,801$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,90$, $AS = 1,044$).

Estimated Marginal Means of Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele

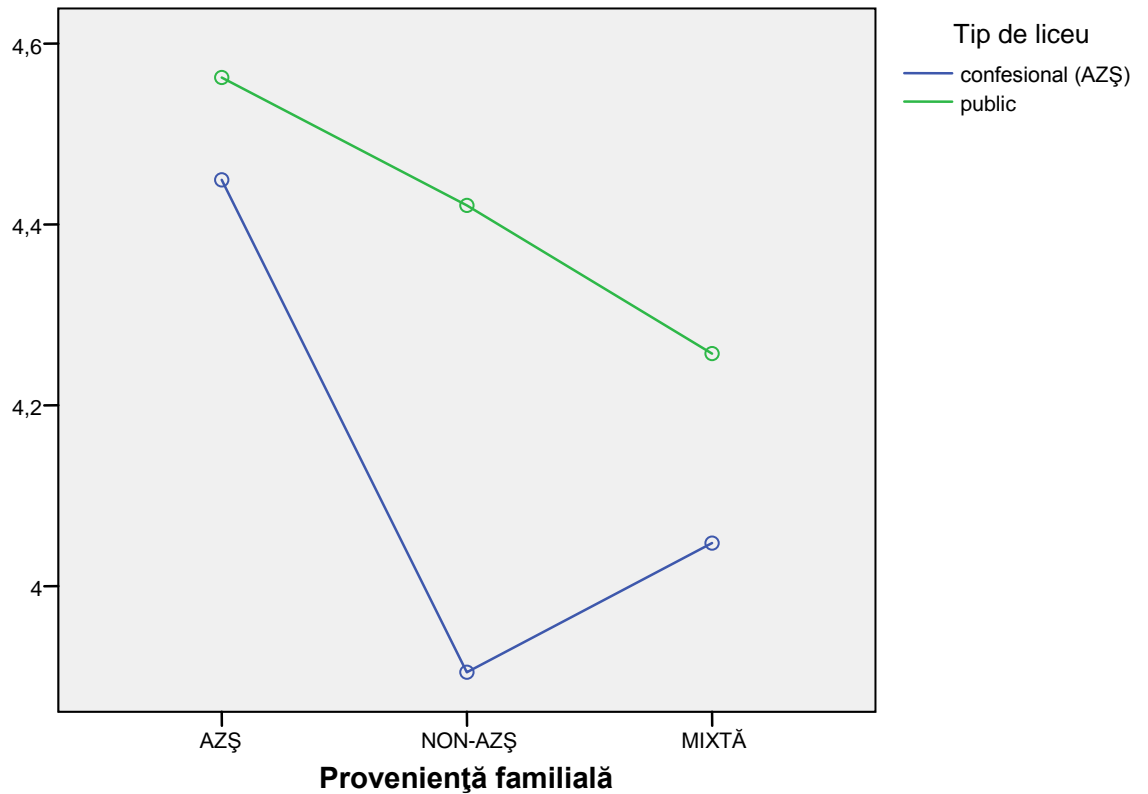

Figura 14. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de proveniența familială.

În ceea ce privește elevii din licee publice, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la liceenii provenind din familii AZȘ ($M = 4,56$, $AS = ,611$), iar cea mai mică medie – la liceenii provenind din familii mixte ($M = 4,26$, $AS = ,741$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 5 pentru cele două grupuri în funcție de proveniența familială a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii AZȘ ($M = 4,56$, $AS = ,611$) a fost mai mare decât media elevilor de la

licee profesionale provenind din familii AZŞ ($M = 4,45$, $AS = ,801$); media elevilor de la licee publice provenind din familii non-AZŞ ($M = 4,42$, $AS = ,692$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee profesionale provenind din familii non-AZŞ ($M = 3,90$, $AS = 1,044$); media elevilor de la licee publice provenind din familii mixte ($M = 4,26$, $AS = ,741$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee profesionale provenind din familii mixte ($M = 4,05$, $AS = 1,011$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 5 din fiecare grup, în funcție de tipul de familie (vezi Figura 15).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,000 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii având familii complete ($M = 4,44$, $AS = ,756$), iar cea mai mică medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 4,16$, $AS = 1,098$).

În cazul liceelor profesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii având familii complete ($M = 4,39$, $AS = ,830$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 4,12$, $AS = 1,211$).

De asemenea, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii din licee publice provenind din familii complete ($M = 4,53$, $AS = ,613$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 4,22$, $AS = ,943$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 5 pentru cele două grupuri în funcție de tipul de familie a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii complete ($M = 4,53$, $AS = ,613$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee

confesionale provenind din familii complete ($M = 4,39$, $AS = ,830$); media elevilor de la licee publice provenind din familii monoparentale ($M = 4,22$, $AS = ,943$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii monoparentale ($M = 4,12$, $AS = 1,211$); media elevilor de la licee confesionale având altă situație familială ($M = 4,33$, $AS = ,516$) a fost egală cu media elevilor de la licee publice având altă situație familială ($M = 4,33$, $AS = ,577$).

Itemul 6

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste, respectiv din licee publice, asupra itemului nr. 6 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedurilor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 6: „Convingerile mele spirituale fac ca viața mea să fie mai plină de semnificație” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,346, (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie (-,085) împărțită la eroarea standard a diferenței (,074), rezultând -1,155. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,249.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,19$, $AS = ,785$) nu a fost semnificativ mai mare ($t = -1,155$, $df = 551$, p bidirecțional = ,249) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 4,11$, $AS = ,884$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Itemul 7

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor care frecventează licee adventiste și mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor care frecventează licee publice, asupra itemului nr. 7 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedeele statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 7: „Am simțământul că viața mea are un scop mai înalt” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,458, (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie (-,014) împărțită la eroarea standard a diferenței (,071), rezultând -,199. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,842.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,35$, $AS = ,777$) nu a fost semnificativ mai mare ($t = -,199$, $df = 551$, p bidirecțional = ,842) decât scorul elevilor din licee adventiste ($M = 4,34$, $AS = ,839$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Itemul 8

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor care frecventează licee adventiste și mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor care frecventează licee publice, asupra itemului nr. 8 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedeele statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 8: „Convingerile mele spirituale au un impact pozitiv asupra sănătății și a bunei

mele dispoziții” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,202, (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie (-,131) împărțită la eroarea standard a diferenței (,074), rezultând -1,762. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,79.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,27$, $AS = ,750$) nu a fost semnificativ mai mare ($t = -1,762$, $df = 551$, p bidirecțional = ,079) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 4,14$, $AS = ,907$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Itemul 9

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor care frecventează licee adventiste și mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor care frecventează licee publice, asupra itemului nr. 9 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedeele statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 9: „Convingerile mele spirituale îmi ghidează relațiile cu ceilalți” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,209, (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie (-,042) împărțită la eroarea standard a diferenței (,077), rezultând -,548. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,584.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 3,99$, $AS = ,825$) nu a fost semnificativ mai mare ($t = -,548$, $df = 551$, p bidirecțional = $,584$) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 3,94$, $AS = ,910$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Itemul 10

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste, respectiv din licee publice, asupra itemului nr. 10 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedeeelor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 10: „M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este $,225$, (mai mare de $,05$), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie ($-,182$) împărțită la eroarea standard a diferenței ($,079$), rezultând $-2,310$. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de $,021$.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,17$, $AS = ,824$) a fost semnificativ mai mare ($t = -2,310$, $df = 551$, p bidirecțional = $,021$) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 3,99$, $AS = ,947$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 10 din fiecare grup, în funcție de apartenența sexuală (vezi Figura 16).

Estimated Marginal Means of Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele

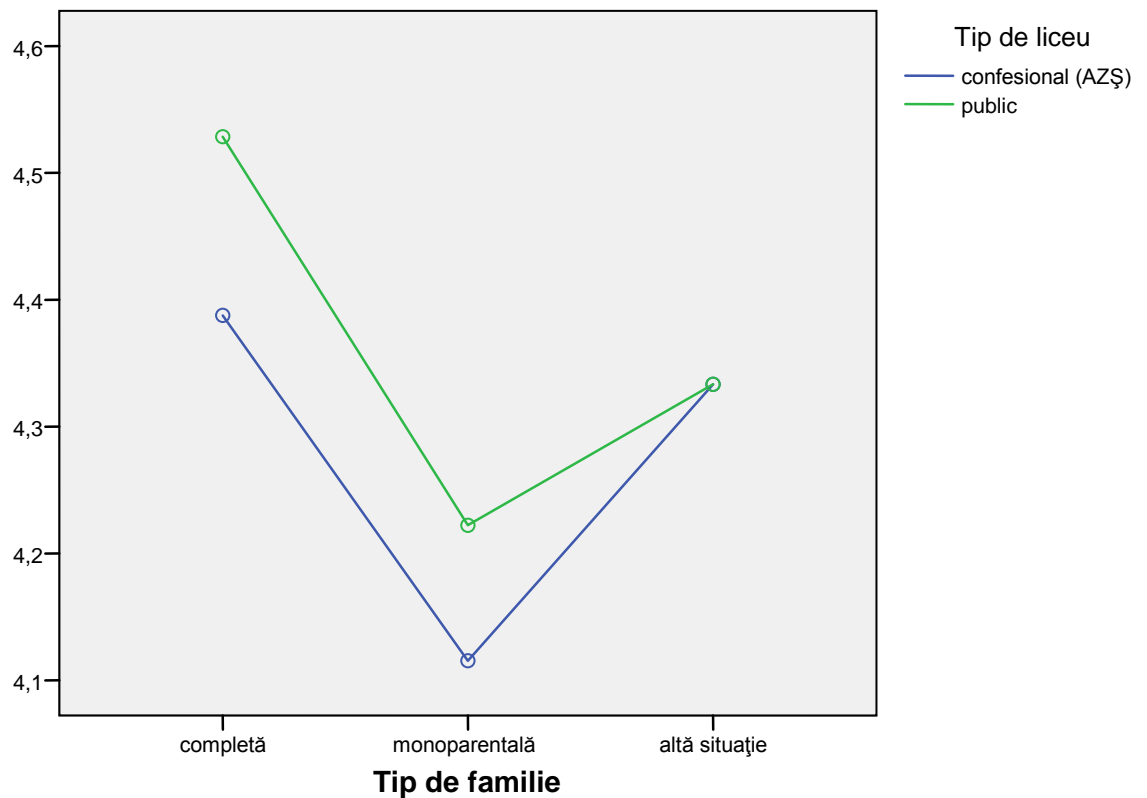

Figura 15. Mediile itemului 5 din fiecare grup în funcție de tipul de familie.

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,006 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, media scorurilor fetelor ($M = 4,12$, $AS = ,835$) a fost mai mare decât media scorurilor băieților ($M = 3,98$, $AS = ,997$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al fetelor ($M = 4,04$, $AS = ,866$) a fost mai

mare decât scorul mediu al băieților ($M = 3,91$, $AS = 1,070$).

De asemenea, scorul mediu al fetelor din licee publice ($M = 4,26$, $AS = ,761$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 4,06$, $AS = ,890$).

Comparația mediilor itemului 10 pentru cele două grupuri în funcție de apartenența sexuală a generat următoarele rezultate: scorul mediu al fetelor de la licee publice ($M = 4,26$, $AS = ,761$) a fost mai mare decât scorul mediu al fetelor de la licee confesionale ($M = 4,04$, $AS = ,866$). De asemenea, scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 4,06$, $AS = ,890$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee confesionale ($M = 3,91$, $AS = 1,070$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 10 din fiecare grup, în funcție de vârstă (vezi Figura 17).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,525 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la vârsta de 14 ani ($M = 4,25$, $AS = ,957$), însă această grupă de vârstă era reprezentată doar de patru elevi de la licee publice. Cea mai mare medie a scorurilor unor grupe de vârstă reprezentate în ambele grupuri s-a înregistrat la 15 ani ($M = 4,12$, $AS = ,786$) și la 18 ani ($M = 4,12$, $AS = ,911$), iar cea mai mică medie – la 16 ani ($M = 3,97$, $AS = ,985$). Media scorurilor la vârsta de 19 ani ($M = 4,10$, $AS = ,940$) a fost mai mare decât media scorurilor la 17 ani ($M = 4,05$, $AS = ,852$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la vârsta de 15 ani ($M = 4,17$, $AS = ,851$), iar cea mai mică medie – la 19 ani ($M = 3,93$, $AS = ,974$), constatându-se o scădere progresivă la 16 ani ($M = 3,95$, $AS = 1,047$), la 17 ani ($M = 3,94$, $AS = ,882$) și o creștere la vârsta de 18 ani ($M = 4,01$, $AS = ,946$).

Estimated Marginal Means of M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

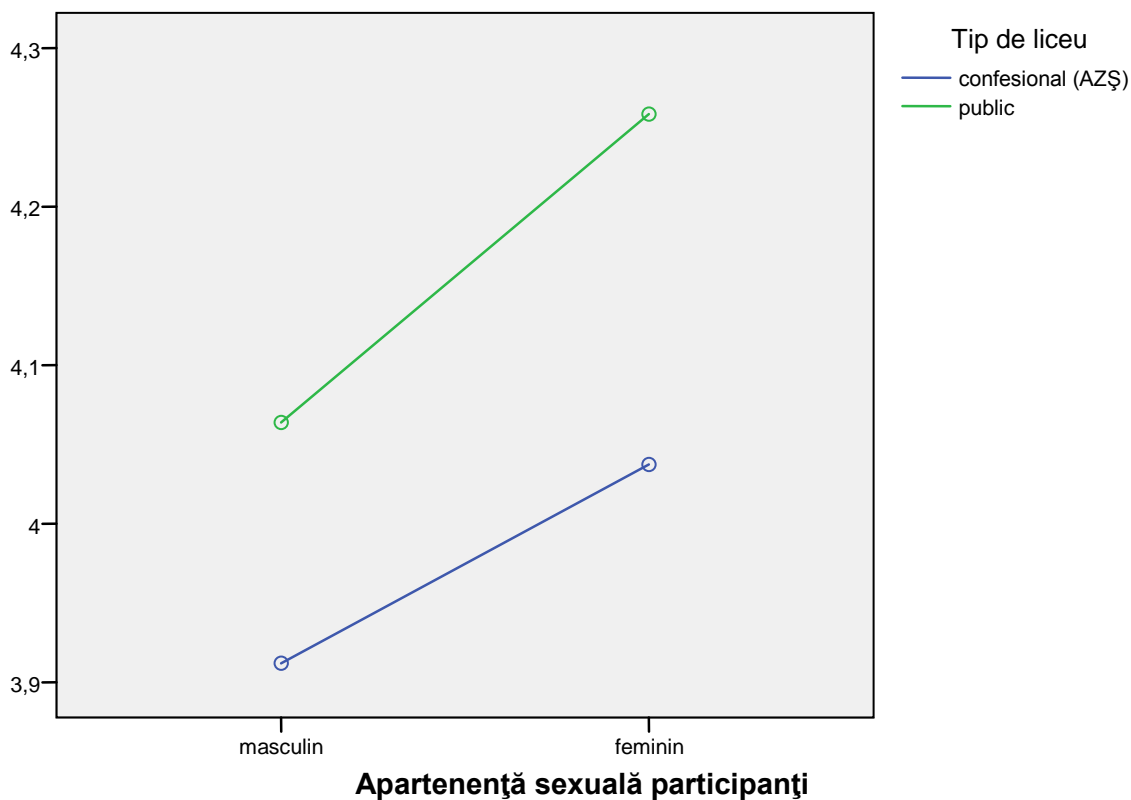

Figura 16. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală.

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor la vârsta de 19 ani ($M = 4,43$, $AS = ,788$), iar cea mai mică medie – la 16 ani ($M = 3,98$, $AS = ,904$), constatându-se o scădere progresivă în perioada cuprinsă între 14 și 16 ani: la 14 ani ($M = 4,25$, $AS = ,957$), la 15 ani ($M = 4,04$, $AS = ,662$) și o creștere progresivă în perioada cuprinsă între 17 și 19 ani: la 17 ani ($M = 4,22$, $AS = ,783$), la 18 ani ($M = 4,31$, $AS = ,822$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 10 pentru cele două grupuri la fiecare

grupă de vârstă a condus la următoarele rezultate: la 15 ani, media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,17$, $AS = ,851$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice ($M = 4,04$, $AS = ,662$); la 16 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 3,98$, $AS = ,904$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,95$, $AS = 1,047$); la 17 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,22$, $AS = ,783$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,94$, $AS = ,882$); la 18 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,31$, $AS = ,822$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,01$, $AS = ,946$); la 19 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,43$, $AS = ,788$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,93$, $AS = ,974$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 10 din fiecare grup, în funcție de anul de studiu (vezi Figura 18).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,218 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat în clasa a XII-a ($M = 4,19$, $AS = ,852$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 3,89$, $AS = ,961$). Media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 4,09$, $AS = ,882$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a XI-a ($M = 4,08$, $AS = ,900$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat în clasa a IX-a ($M = 4,09$, $AS = ,984$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 3,89$, $AS = 1,012$), constatându-se o creștere progresivă în clasa a XI-a ($M = 3,98$, $AS = ,905$) și a XII-a ($M = 4,01$, $AS = ,890$).

Estimated Marginal Means of M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

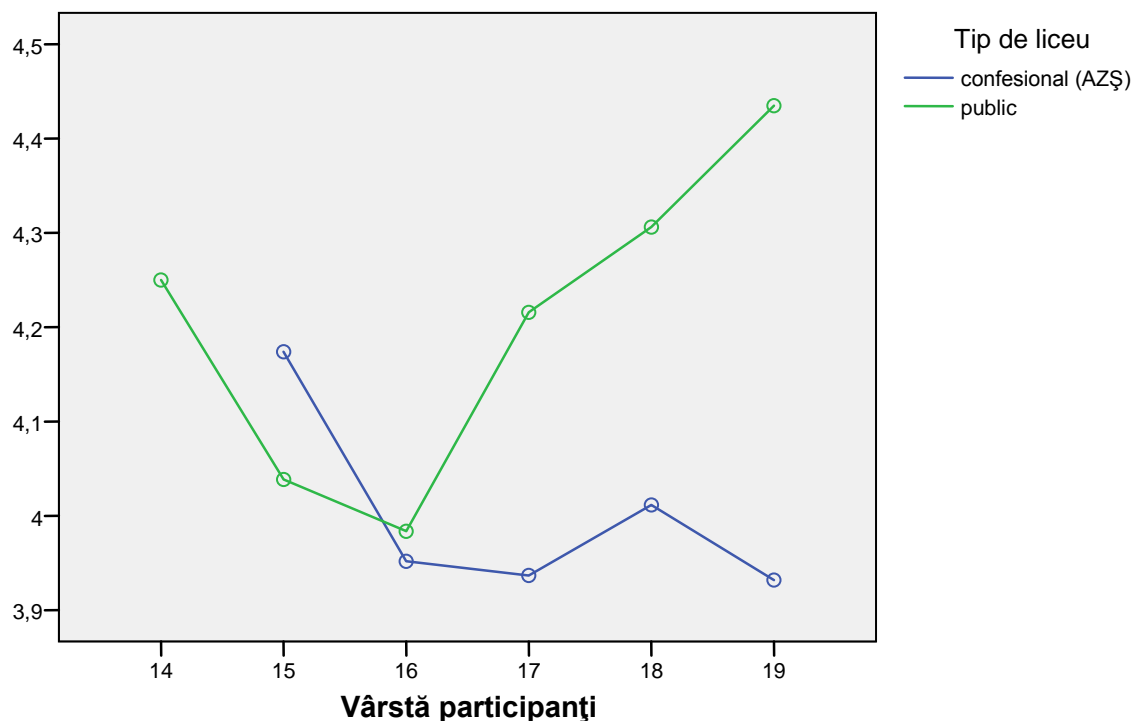

Figura 17. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de vârstă.

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor în clasa a XII-a ($M = 4,43$, $AS = ,742$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 3,90$, $AS = ,892$). Media scorurilor din clasa a XI-a ($M = 4,33$, $AS = ,846$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 4,10$, $AS = ,730$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 10 pentru cele două grupuri în funcție de anul de studiu a condus la următoarele rezultate: în clasa a IX-a, media elevilor care frecventează licee publice ($M = 4,10$, $AS = ,730$) a fost mai mare decât media elevilor care

frecventează licee confesionale ($M = 4,09$, $AS = ,984$); în clasa a X-a, media elevilor de la licee publice ($M = 3,90$, $AS = ,892$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,89$, $AS = 1,012$); în clasa a XI-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,33$, $AS = ,846$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,98$, $AS = ,905$); în clasa a XII-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,43$, $AS = ,742$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,01$, $AS = ,890$).

Estimated Marginal Means of M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

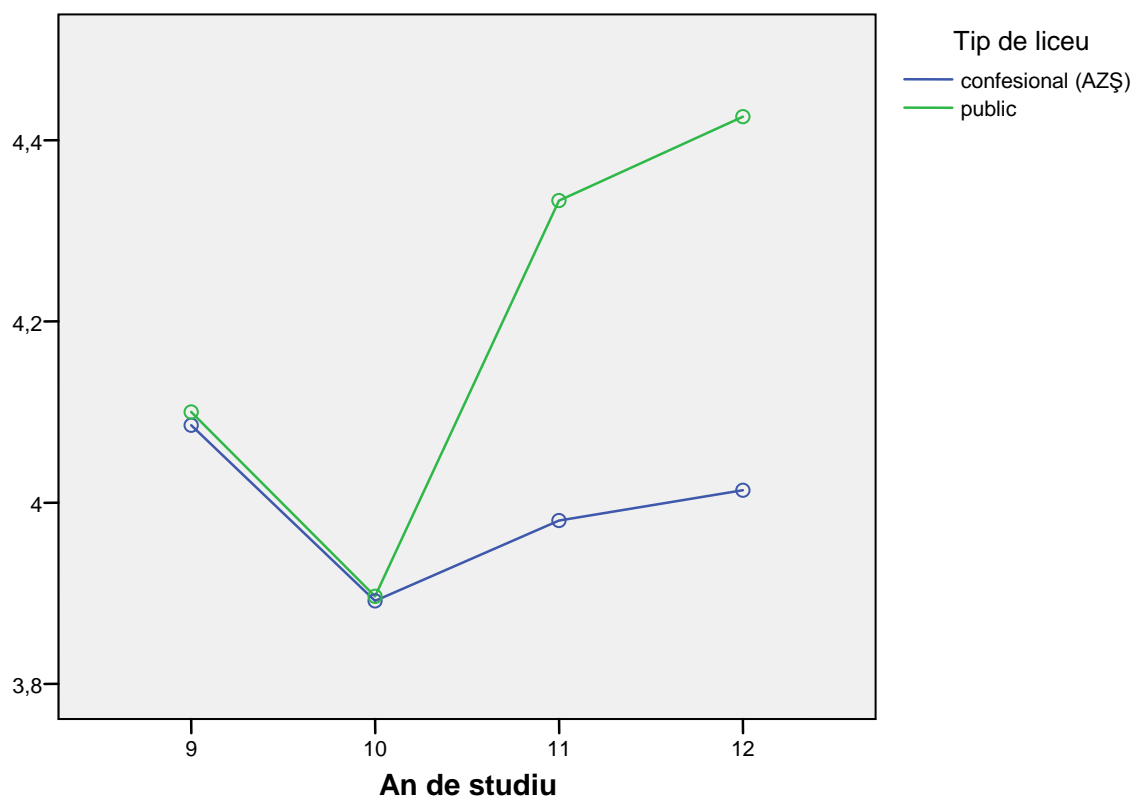

Figura 18. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de anul de studiu.

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 10 din fiecare grup, în funcție de statutul de membru AZȘ (vezi Figura 19).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,000 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, media scorurilor elevilor botezați ($M = 4,29$, $AS = ,726$) a fost mai mare decât media scorurilor elevilor nebotezați ($M = 3,83$, $AS = 1,003$).

Estimated Marginal Means of M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

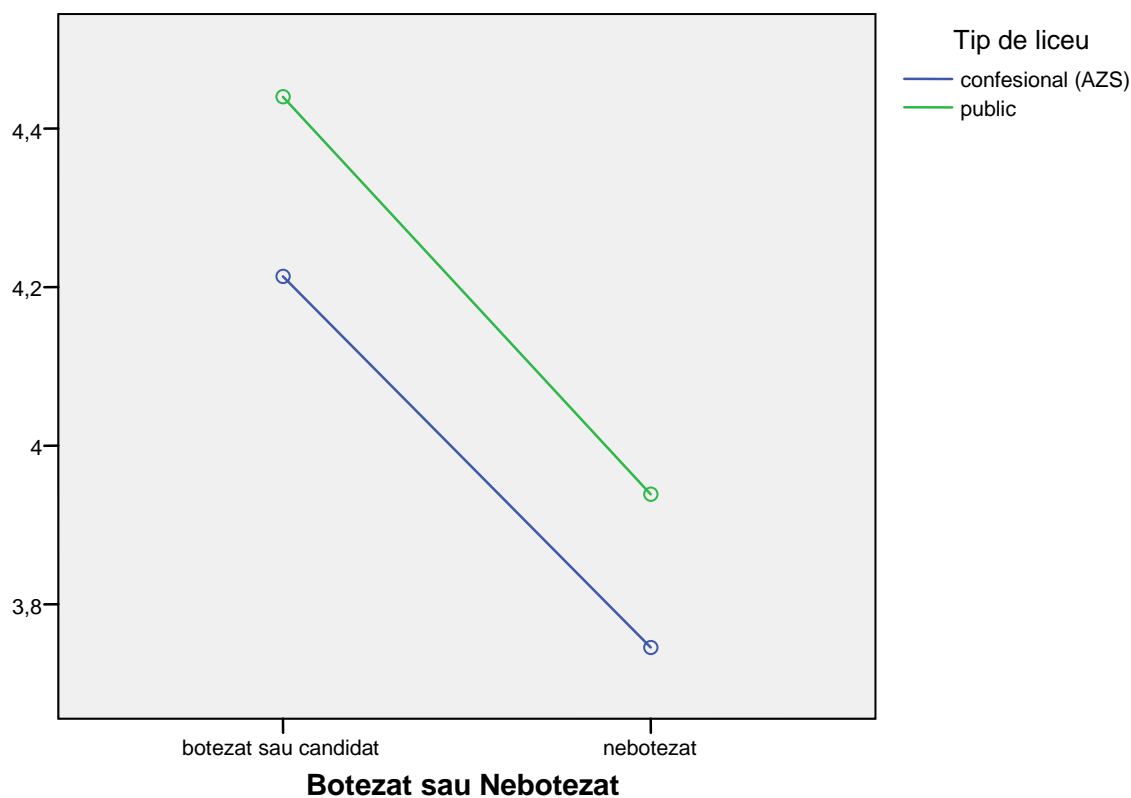

Figura 19. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ.

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al elevilor botezați ($M = 4,21$, $AS = ,759$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați ($M = 3,75$, $AS = 1,068$).

De asemenea, scorul mediu al elevilor botezați din licee publice ($M = 4,44$, $AS = ,641$) a fost mai mare decât scorul elevilor nebotezați din licee publice ($M = 3,94$, $AS = ,895$).

Comparația mediilor itemului 10 pentru cele două grupuri în funcție de statutul de membru AZȘ a generat următoarele rezultate: scorul mediu al elevilor botezați de la licee publice ($M = 4,44$, $AS = ,641$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor botezați de la licee confesionale ($M = 4,21$, $AS = ,759$). De asemenea, scorul mediu al elevilor nebotezați din licee publice ($M = 3,94$, $AS = ,895$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați din licee confesionale ($M = 3,75$, $AS = 1,068$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 10 din fiecare grup, în funcție de proveniența familială (vezi Figura 20).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,098 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,12$, $AS = ,870$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii mixte ($M = 3,82$, $AS = 1,048$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,04$, $AS = ,917$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii mixte ($M = 3,69$, $AS = 1,047$).

Estimated Marginal Means of M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

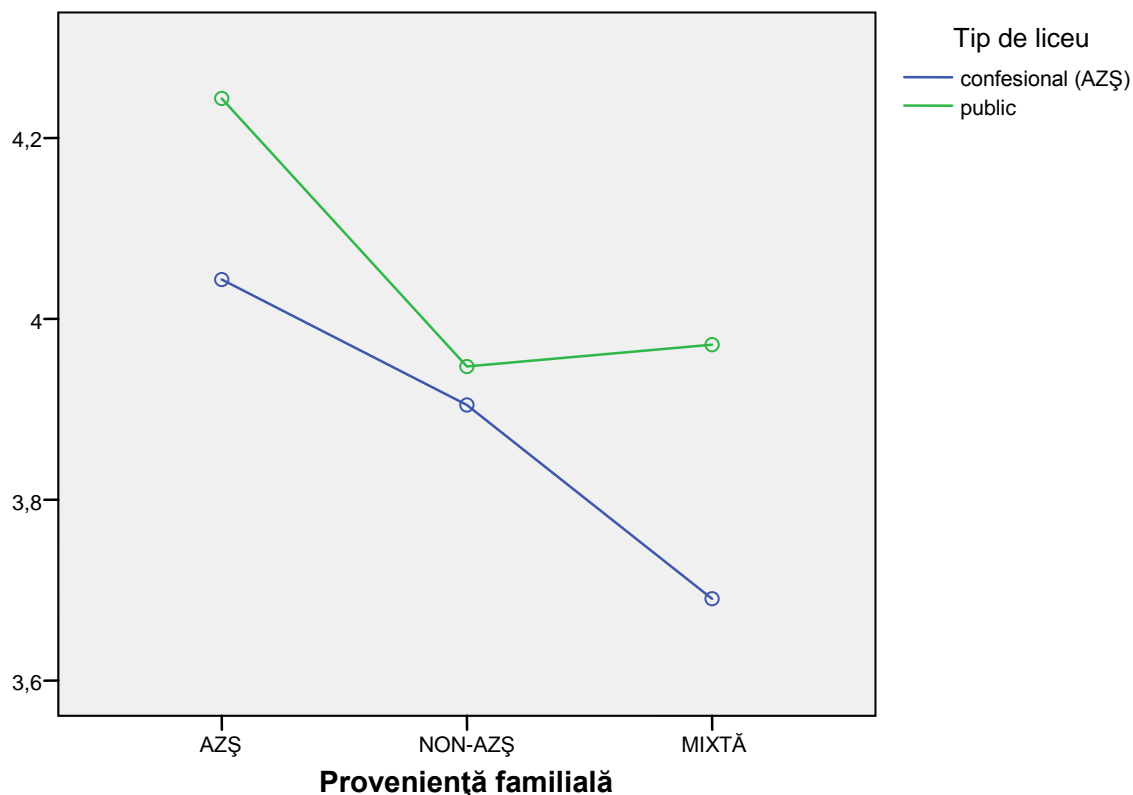

Figura 20. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de proveniența familială.

În ceea ce privește liceele publice, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,24$, $AS = ,767$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,95$, $AS = ,780$).

Comparația între mediile itemului 10 pentru cele două grupuri în funcție de proveniența familială a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii AZȘ ($M = 4,24$, $AS = ,767$) a fost mai mare decât media elevilor de la

licee confesionale provenind din familii AZŞ ($M = 4,04$, $AS = ,917$); media elevilor de la licee publice provenind din familii non-AZŞ ($M = 3,95$, $AS = ,780$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii non-AZŞ ($M = 3,90$, $AS = 1,044$); media elevilor de la licee publice provenind din familii mixte ($M = 3,97$, $AS = 1,043$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii mixte ($M = 3,69$, $AS = 1,047$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 10 din fiecare grup, în funcție de tipul de familie (vezi Figura 21).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,392 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii având altă situație familială ($M = 4,22$, $AS = ,833$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 3,89$, $AS = 1,125$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii având altă situație familială ($M = 4,17$, $AS = ,753$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 3,88$, $AS = 1,107$).

De asemenea, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii din licee publice având altă situație familială ($M = 4,33$, $AS = 1,155$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 3,89$, $AS = 1,183$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 10 pentru cele două grupuri în funcție de tipul de familie a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii complete ($M = 4,20$, $AS = ,779$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee

confesionale provenind din familii complete ($M = 4,00$, $AS = ,938$); media elevilor de la licee publice provenind din familii monoparentale ($M = 3,89$, $AS = 1,183$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii monoparentale ($M = 3,88$, $AS = 1,107$); media elevilor de la licee publice având altă situație familială ($M = 4,33$, $AS = 1,155$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale având altă situație familială ($M = 4,17$, $AS = ,753$).

Estimated Marginal Means of M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

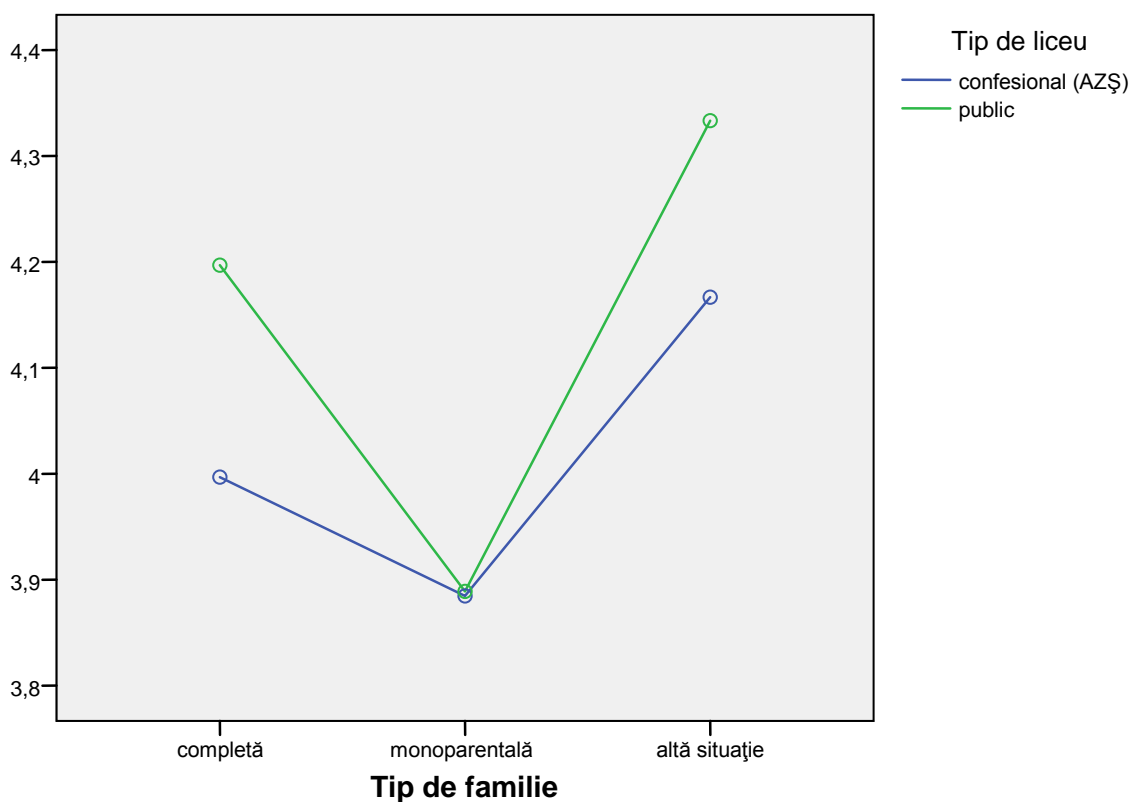

Figura 21. Mediile itemului 10 din fiecare grup în funcție de tipul de familie.

Itemul 11

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste și mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee publice, asupra itemului nr. 11 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedurilor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 11: „Sunt o persoană foarte spirituală” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,880, (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie (-,198) împărțită la eroarea standard a diferenței (,070), rezultând -2,844. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,005.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 3,31$, $AS = ,732$) a fost semnificativ mai mare ($t = -2,844$, $df = 551$, p bidirecțional = ,005) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 3,12$, $AS = ,837$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „3 = Poziție neutră” (vezi Tabel 10).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 11 din fiecare grup, în funcție de apartenența sexuală (vezi Figura 22).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,869 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Estimated Marginal Means of Sunt o persoană foarte spirituală

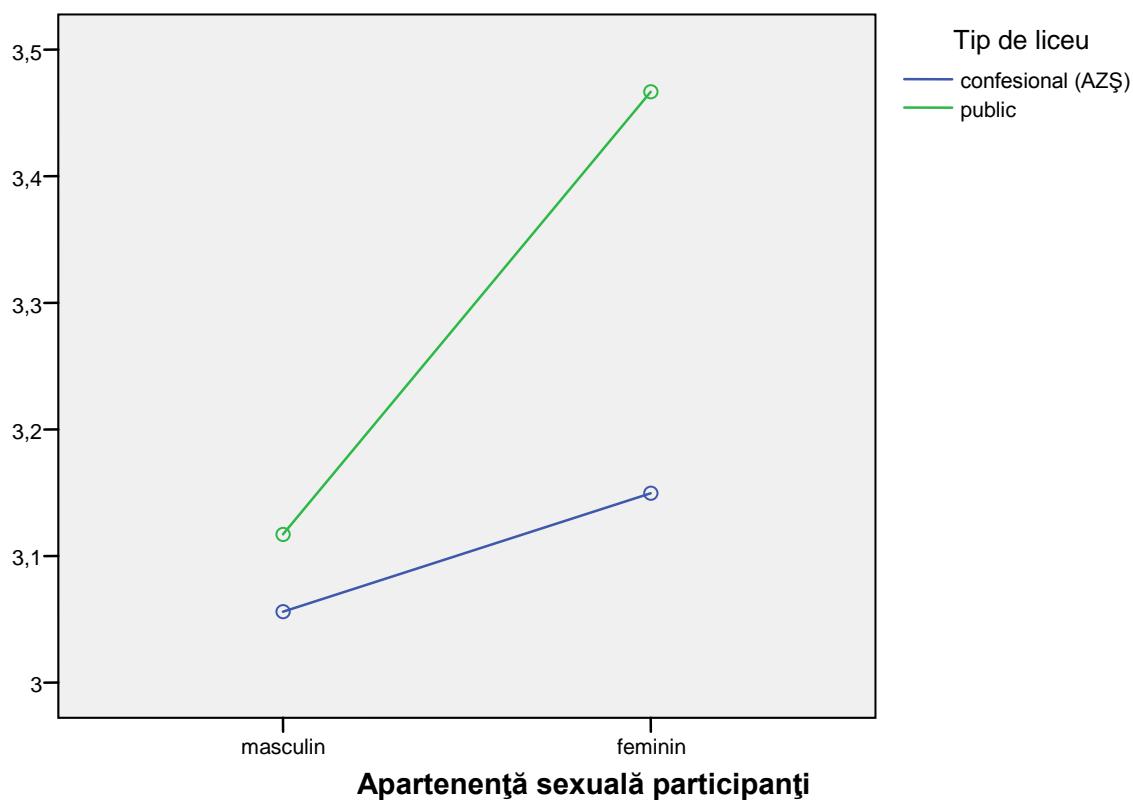

Figura 22. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală.

Per total, media scorurilor fetelor ($M = 3,26$, $AS = ,777$) a fost mai mare decât media scorurilor băieților ($M = 3,08$, $AS = ,831$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al fetelor ($M = 3,15$, $AS = ,814$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților ($M = 3,06$, $AS = ,873$).

De asemenea, scorul mediu al fetelor din licee publice ($M = 3,47$, $AS = ,660$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 3,12$, $AS = ,774$).

Comparația mediilor itemului 11 pentru cele două grupuri în funcție de apartenența sexuală a generat următoarele rezultate: scorul mediu al fetelor de la licee publice ($M = 3,47$, $AS = ,660$) a fost mai mare decât scorul mediu al fetelor de la licee confesionale ($M = 3,15$, $AS = ,814$). De asemenea, scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 3,12$, $AS = ,774$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee confesionale ($M = 3,06$, $AS = ,873$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 11 din fiecare grup, în funcție de vârstă (vezi Figura 23).

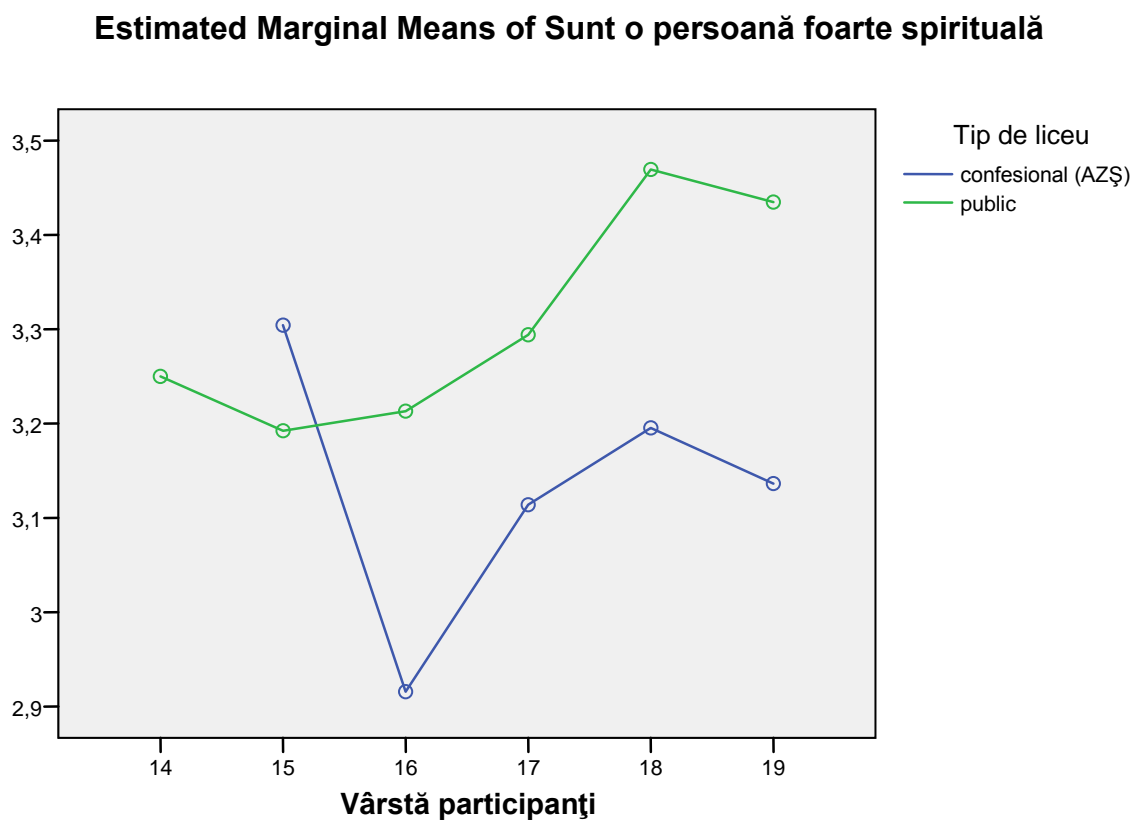

Figura 23. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de vârstă.

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,999 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la vârsta de 18 ani ($M = 3,29$, $AS = ,761$), iar cea mai mică medie – la 16 ani ($M = 3,04$, $AS = ,844$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la vârsta de 15 ani ($M = 3,30$, $AS = ,785$), iar cea mai mică medie – la 16 ani ($M = 2,92$, $AS = ,872$), constatându-se o creștere progresivă la vârsta de 17 ani ($M = 3,11$, $AS = ,832$) și 18 ani ($M = 3,20$, $AS = ,819$) și o scădere la vârsta de 19 ani ($M = 3,14$, $AS = ,824$).

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor la vârsta de 18 ani ($M = 3,47$, $AS = ,616$), iar cea mai mică medie – la 15 ani ($M = 3,19$, $AS = ,694$), constatându-se o creștere progresivă în perioada cuprinsă între 15 și 18 ani: la 16 ani ($M = 3,21$, $AS = ,777$), la 17 ani ($M = 3,29$, $AS = ,807$) și o scădere la 19 ani ($M = 3,43$, $AS = ,662$).

Comparația între mediile itemului 11 pentru cele două grupuri la fiecare grupă de vârstă a condus la următoarele rezultate: la 15 ani, media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,30$, $AS = ,785$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice ($M = 3,19$, $AS = ,694$); la 16 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 3,21$, $AS = ,777$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 2,92$, $AS = ,872$); la 17 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 3,29$, $AS = ,807$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,11$, $AS = ,832$); la 18 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 3,47$, $AS = ,616$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,20$, $AS = ,819$); la 19 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 3,43$, $AS = ,662$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,14$, $AS = ,824$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 11 din fiecare grup, în funcție de anul de studiu (vezi Figura 24).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,999 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat în clasa a XI-a ($M = 3,31$, $AS = ,782$), iar cea mai mică medie a scorurilor s-a înregistrat în clasa a X-a ($M = 3,01$, $AS = ,828$). Media scorurilor din clasa a XII-a ($M = 3,26$, $AS = ,769$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 3,18$, $AS = ,804$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat în clasa a XI-a ($M = 3,27$, $AS = ,799$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 2,88$, $AS = ,847$). Media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 3,15$, $AS = ,862$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a XII-a ($M = 3,14$, $AS = ,805$).

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor în clasa a XI-a ($M = 3,43$, $AS = ,737$) și a XII-a ($M = 3,43$, $AS = ,690$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 3,21$, $AS = ,767$).

Comparația între mediile itemului 11 pentru cele două grupuri în funcție de anul de studiu a condus la următoarele rezultate: în clasa a IX-a, media elevilor de la licee publice ($M = 3,23$, $AS = ,722$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,15$, $AS = ,862$); în clasa a X-a, media elevilor de la licee publice ($M = 3,21$, $AS = ,767$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 2,88$, $AS = ,847$); în clasa a XI-a, media elevilor de la licee publice ($M = 3,43$, $AS = ,737$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,27$, $AS = ,799$); în clasa a XII-a, media elevilor de la licee

publice ($M = 3,43$, $AS = ,690$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,14$, $AS = ,805$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 11 din fiecare grup, în funcție de statutul de membru AZȘ (vezi Figura 25).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,559 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Estimated Marginal Means of Sunt o persoană foarte spirituală

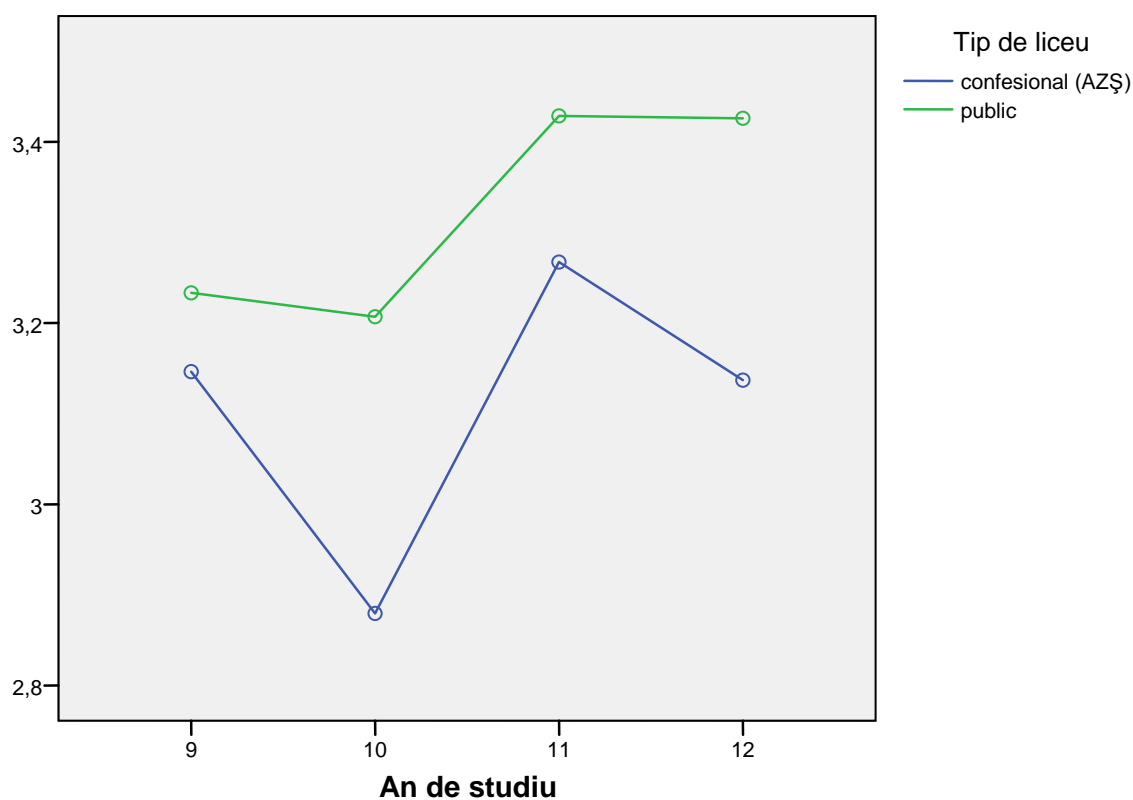

Figura 24. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de anul de studiu.

Estimated Marginal Means of Sunt o persoană foarte spirituală

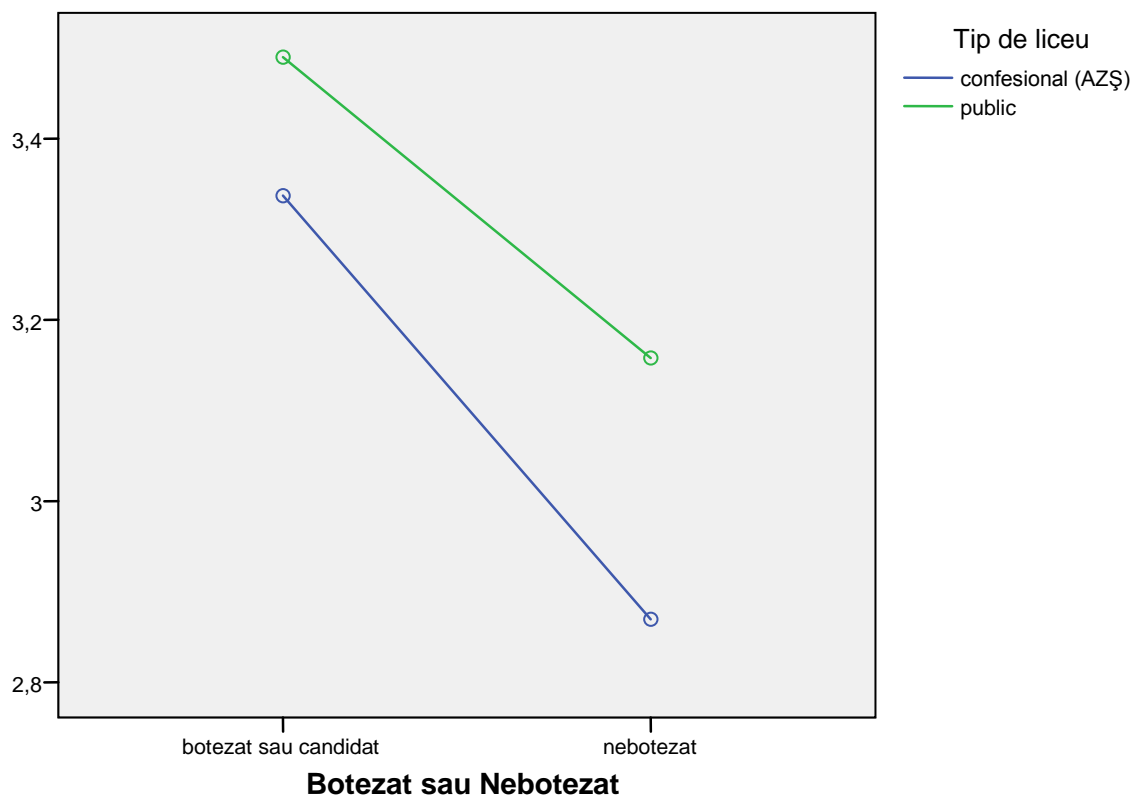

Figura 25. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ.

Per total, media scorurilor elevilor botezați ($M = 3,39$, $AS = ,722$) a fost mai mare decât media scorurilor elevilor nebotezați ($M = 2,99$, $AS = ,830$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al elevilor botezați ($M = 3,34$, $AS = ,743$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați ($M = 2,87$, $AS = ,867$).

De asemenea, scorul mediu al elevilor botezați din licee publice ($M = 3,49$, $AS = ,674$) a fost mai mare decât scorul mediu al celor nebotezați din licee publice ($M = 3,16$, $AS = ,748$).

Comparația mediilor itemului 11 pentru cele două grupuri în funcție de statutul de membru AZȘ a generat următoarele rezultate: scorul mediu al elevilor botezați de la licee publice ($M = 3,49$, $AS = ,674$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor botezați de la licee confesionale ($M = 3,34$, $AS = ,743$). De asemenea, scorul mediu al elevilor nebotezați din licee publice ($M = 3,16$, $AS = ,748$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați din licee confesionale ($M = 2,87$, $AS = ,867$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 11 din fiecare grup, în funcție de proveniența familială (vezi Figura 26).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,787 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,20$, $AS = ,723$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii mixte ($M = 3,17$, $AS = ,938$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 3,14$, $AS = ,812$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,00$, $AS = ,775$) și mixte ($M = 3,00$, $AS = 1,012$).

În ceea ce privește liceele publice, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,42$, $AS = ,607$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 3,29$, $AS = ,730$).

Comparația între mediile itemului 11 pentru cele două grupuri în funcție de proveniența familială a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii AZȘ ($M = 3,29$, $AS = ,730$) a fost mai mare decât media elevilor de la

licee confesionale provenind din familii AZȘ ($M = 3,14$, $AS = ,812$); media elevilor de la licee publice provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,42$, $AS = ,607$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,00$, $AS = ,775$); media elevilor de la licee publice provenind din familii mixte ($M = 3,37$, $AS = ,808$) a fost mai mare decât media celor de la licee confesionale provenind din familii mixte ($M = 3,00$, $AS = 1,012$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 11 din fiecare grup, în funcție de tipul de familie (vezi Figura 27).

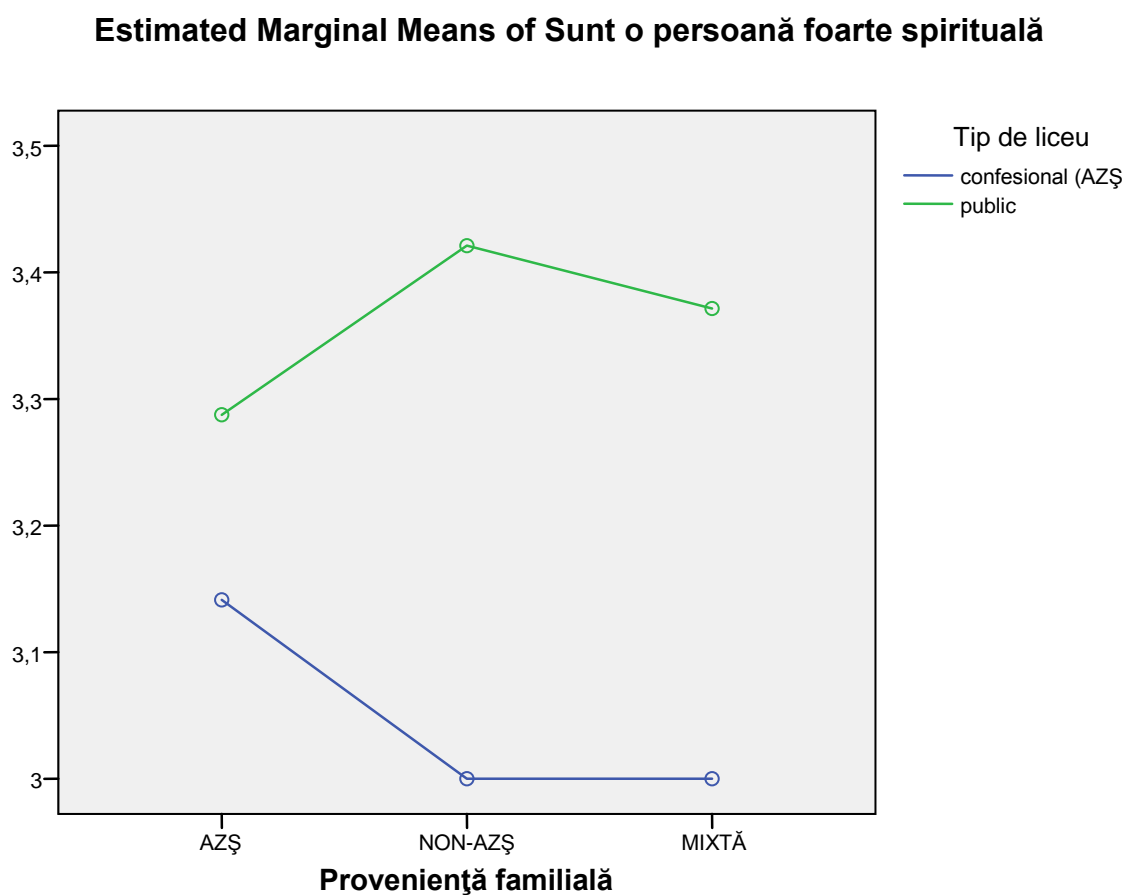

Figura 26. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de proveniența familială.

Estimated Marginal Means of Sunt o persoană foarte spirituală

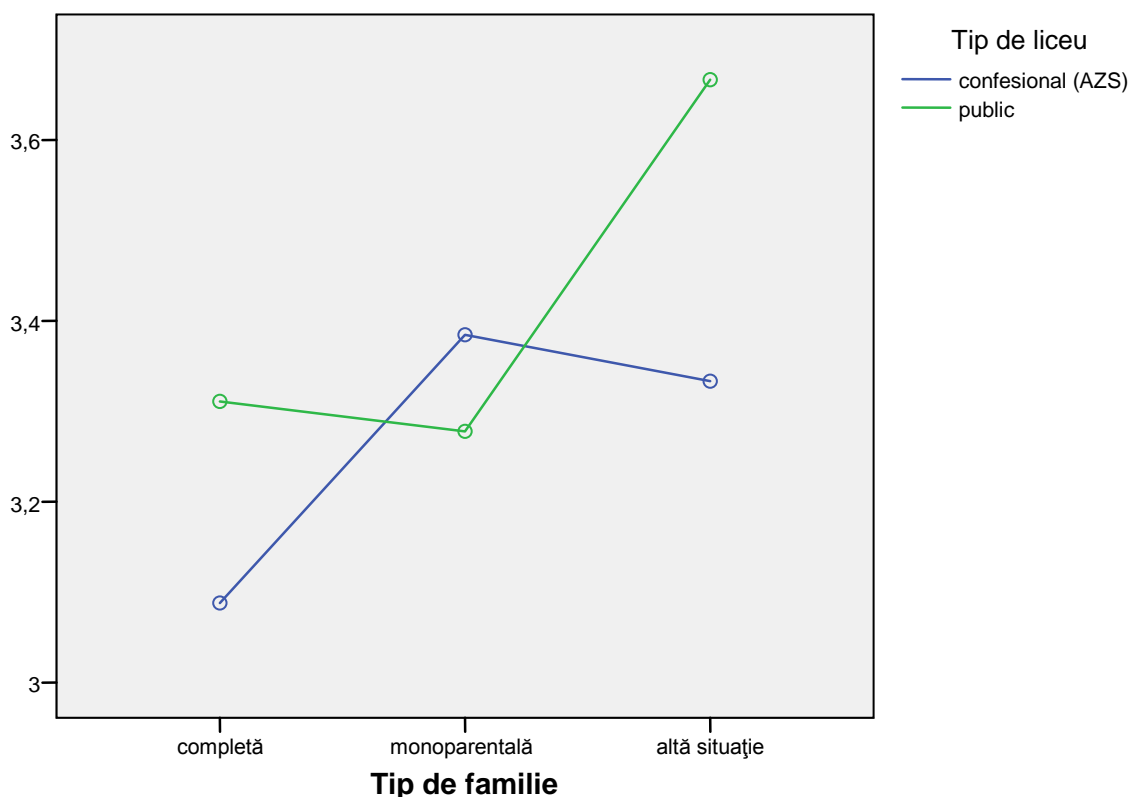

Figura 27. Mediile itemului 11 din fiecare grup în funcție de tipul de familie.

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,767 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii având altă situație familială ($M = 3,44$, $AS = ,527$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii complete ($M = 3,17$, $AS = ,798$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii

provenind din familii monoparentale ($M = 3,38$, $AS = ,941$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii complete ($M = 3,09$, $AS = ,830$).

În ceea ce privește liceele publice, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii având altă situație familială ($M = 3,67$, $AS = ,577$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 3,28$, $AS = ,826$).

Comparația între mediile itemului 11 pentru cele două grupuri în funcție de tipul de familie a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii complete ($M = 3,31$, $AS = ,727$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii complete ($M = 3,09$, $AS = ,830$); media elevilor de la licee confesionale provenind din familii monoparentale ($M = 3,38$, $AS = ,941$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice provenind din familii monoparentale ($M = 3,28$, $AS = ,826$); media elevilor de la licee publice având altă situație familială ($M = 3,67$, $AS = ,577$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale având altă situație familială ($M = 3,33$, $AS = ,516$).

Itemul 12

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste, respectiv ale elevilor din licee publice, asupra itemului nr. 12 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedurilor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 12: „Încerc să fiu o persoană spirituală” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,947, (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația

dispersiilor este de homoscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe egale este diferența medie (-,142) împărțită la eroarea standard a diferenței (,068), rezultând -2,097. Valoarea t , cu 551 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,036.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,26$, $AS = ,715$) a fost semnificativ mai mare ($t = -2,097$, $df = 551$, p bidirecțional = ,036) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 4,12$, $AS = ,811$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 12 din fiecare grup, în funcție de apartenența sexuală (vezi Figura 28).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,977 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, media scorurilor fetelor ($M = 4,20$, $AS = ,745$) a fost mai mare decât media scorurilor băieților ($M = 4,12$, $AS = ,826$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al fetelor ($M = 4,13$, $AS = ,776$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților ($M = 4,09$, $AS = ,871$).

De asemenea, scorul mediu al fetelor din licee publice ($M = 4,34$, $AS = ,667$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 4,16$, $AS = ,766$).

Estimated Marginal Means of Încerc să fiu o persoană spirituală

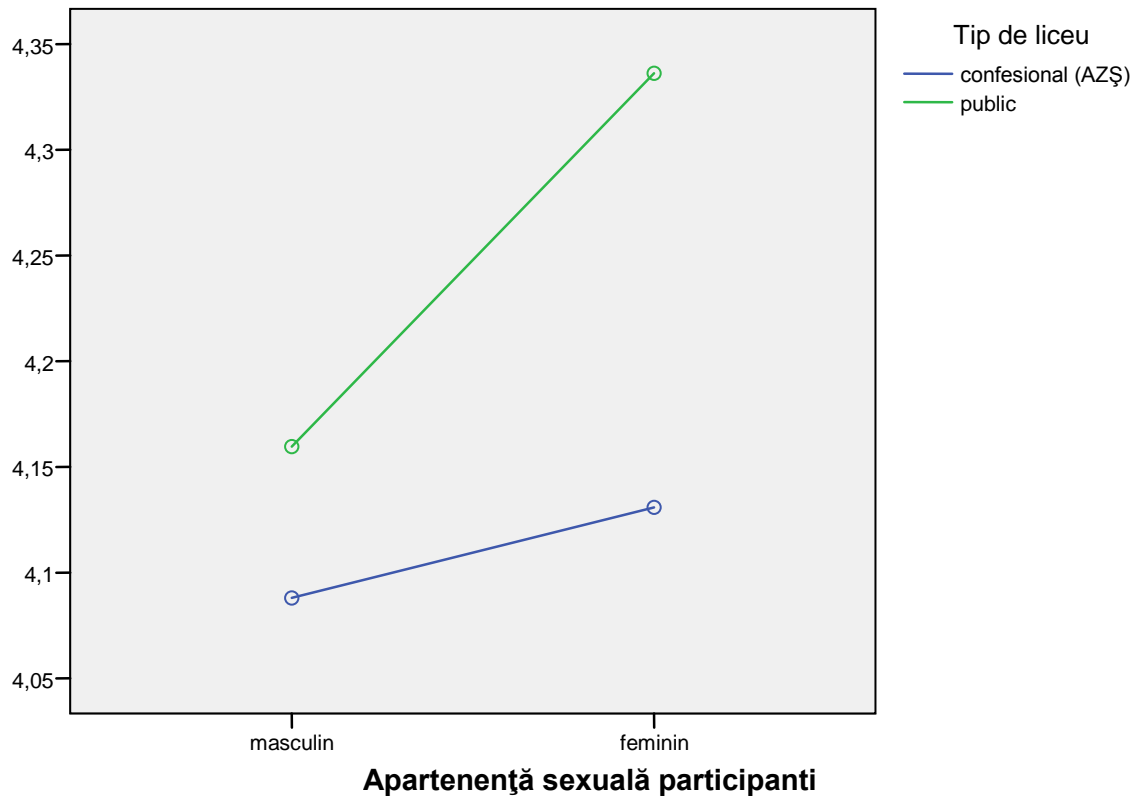

Figura 28. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală.

Comparația mediilor itemului 12 pentru cele două grupuri în funcție de apartenența sexuală a generat următoarele rezultate: scorul mediu al fetelor de la licee publice ($M = 4,34$, $AS = ,667$) a fost mai mare decât scorul mediu al fetelor de la licee confesionale ($M = 4,13$, $AS = ,776$). De asemenea, scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 4,16$, $AS = ,766$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee confesionale ($M = 4,09$, $AS = ,871$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara

mediile itemului 12 din fiecare grup, în funcție de vârstă (vezi Figura 29).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,911 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la vârsta de 17 ani ($M = 4,28$, $AS = ,673$), iar cea mai mică medie – la 19 ani ($M = 4,07$, $AS = ,745$). S-a constatat o creștere progresivă la 15 ani ($M = 4,26$, $AS = ,787$) față de vârsta de 14 ani ($M = 4,25$, $AS = ,500$) și o scădere la 16 ani ($M = 4,09$, $AS = ,821$).

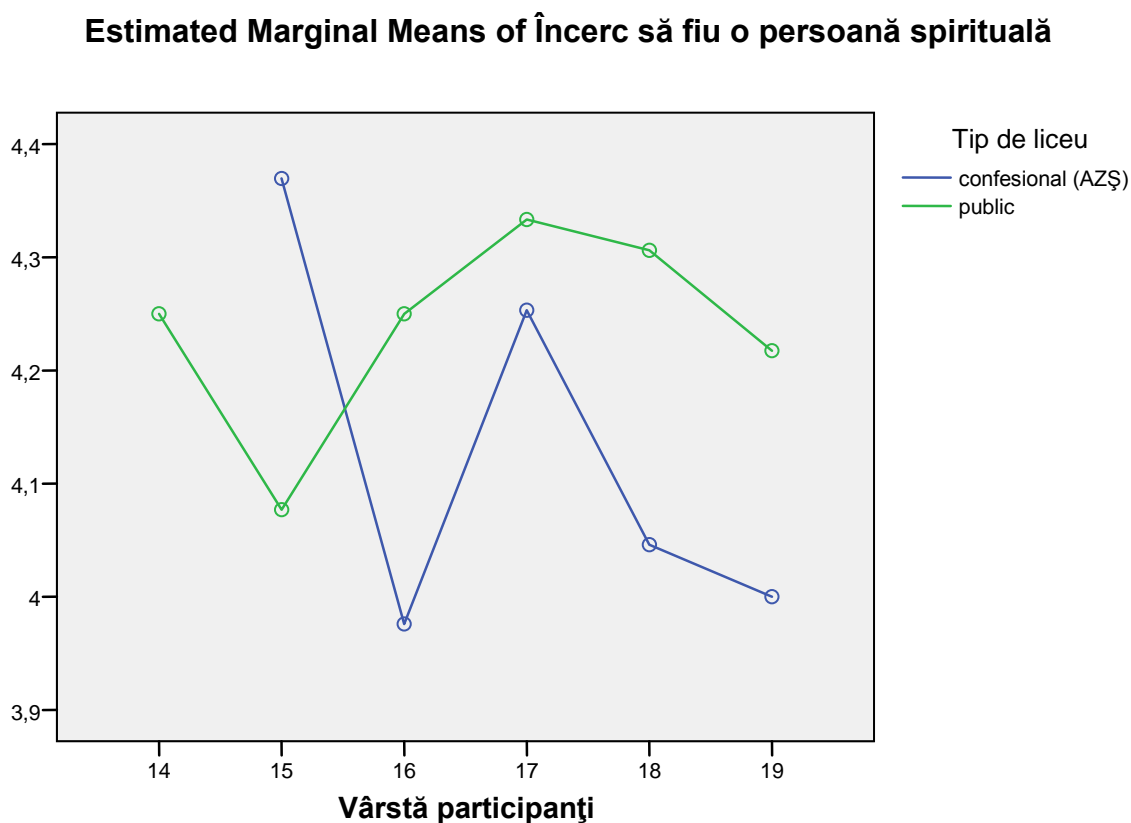

Figura 29. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de vârstă.

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la vârsta de 15 ani ($M = 4,37, AS = ,741$), iar cea mai mică medie – la 16 ani ($M = 3,98, AS = ,883$), constatându-se o creștere la 17 ani ($M = 4,25, AS = ,630$) și o scădere progresivă la 18 ani ($M = 4,05, AS = ,875$) și 19 ani ($M = 4,00, AS = ,835$).

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor la vârsta de 17 ani ($M = 4,33, AS = ,739$), iar cea mai mică medie – la 15 ani ($M = 4,08, AS = ,845$), constatându-se o scădere progresivă la 18 ani ($M = 4,31, AS = ,742$) și la 19 ani ($M = 4,22, AS = ,518$).

Comparația între mediile itemului 12 pentru cele două grupuri la fiecare grupă de vârstă a condus la următoarele rezultate: la 15 ani, media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,37, AS = ,741$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice ($M = 4,08, AS = ,845$); la 16 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,25, AS = ,704$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 3,98, AS = ,883$); la 17 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,33, AS = ,739$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,25, AS = ,630$); la 18 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,31, AS = ,742$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,05, AS = ,875$); la 19 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,22, AS = ,518$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,00, AS = ,835$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 12 din fiecare grup, în funcție de anul de studiu (vezi Figura 30).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,639 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Estimated Marginal Means of Încerc să fiu o persoană spirituală

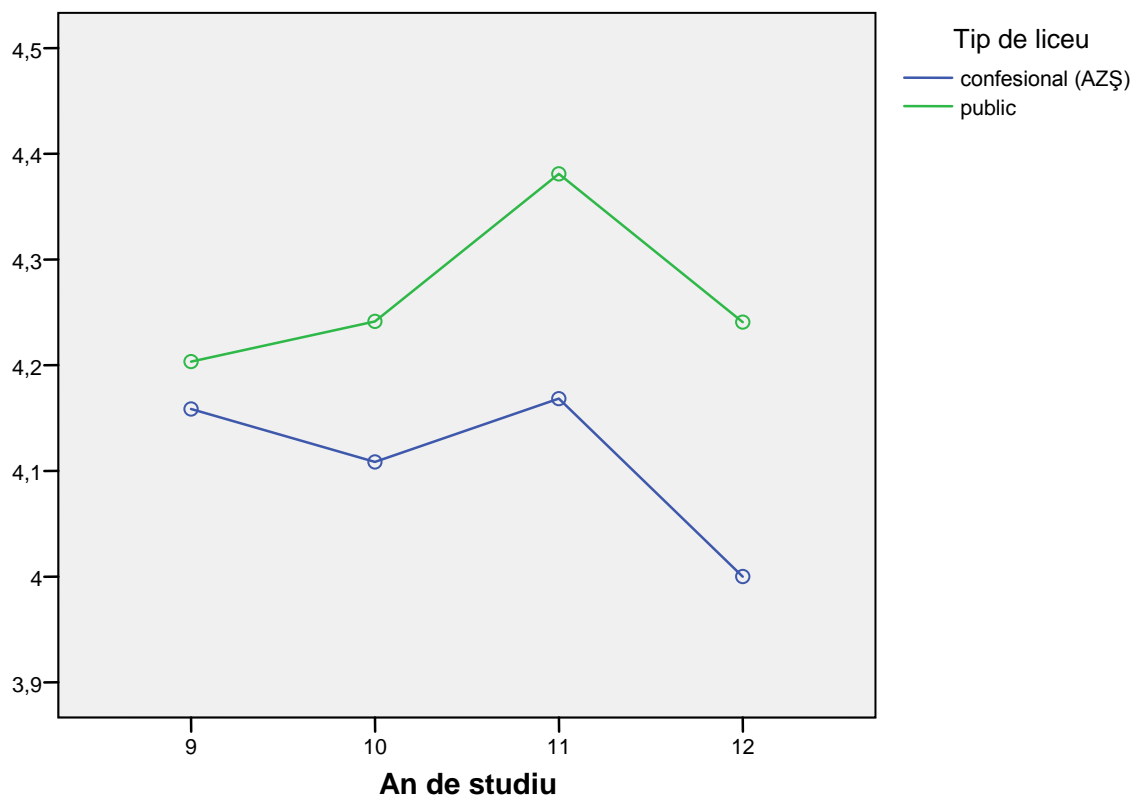

Figura 30. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de anul de studiu.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat în clasa a XI-a ($M = 4,23$, $AS = ,719$), iar cea mai mică medie a scorurilor s-a înregistrat în clasa a XII-a ($M = 4,10$, $AS = ,834$). Media scorurilor elevilor din clasa a IX-a ($M = 4,18$, $AS = ,856$) a fost mai mare decât media scorurilor elevilor din clasa a X-a ($M = 4,16$, $AS = ,703$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat în clasa a XI-a ($M = 4,17$, $AS = ,736$), iar cea mai mică medie – în clasa a XII-a ($M = 4,00$, $AS = ,898$).

Media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 4,16$, $AS = ,909$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a X-a ($M = 4,11$, $AS = ,716$).

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor în clasa a XI-a ($M = 4,38$, $AS = ,661$), iar cea mai mică medie – în clasa a IX-a ($M = 4,20$, $AS = ,783$). Media scorurilor din clasa a X-a ($M = 4,24$, $AS = ,683$) a fost egală cu media scorurilor din clasa a XII-a ($M = 4,24$, $AS = ,725$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 12 pentru cele două grupuri în funcție de anul de studiu a condus la următoarele rezultate: în clasa a IX-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,20$, $AS = ,783$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,16$, $AS = ,909$); în clasa a X-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,24$, $AS = ,683$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,11$, $AS = ,716$); în clasa a XI-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,38$, $AS = ,661$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,17$, $AS = ,736$); în clasa a XII-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,24$, $AS = ,725$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,00$, $AS = ,898$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 12 din fiecare grup, în funcție de statutul de membru AZȘ (vezi Figura 31).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,606 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, media scorurilor elevilor botezați ($M = 4,35$, $AS = ,616$) a fost mai mare decât media scorurilor elevilor nebotezați ($M = 3,99$, $AS = ,880$).

Estimated Marginal Means of Încerc să fiu o persoană spirituală

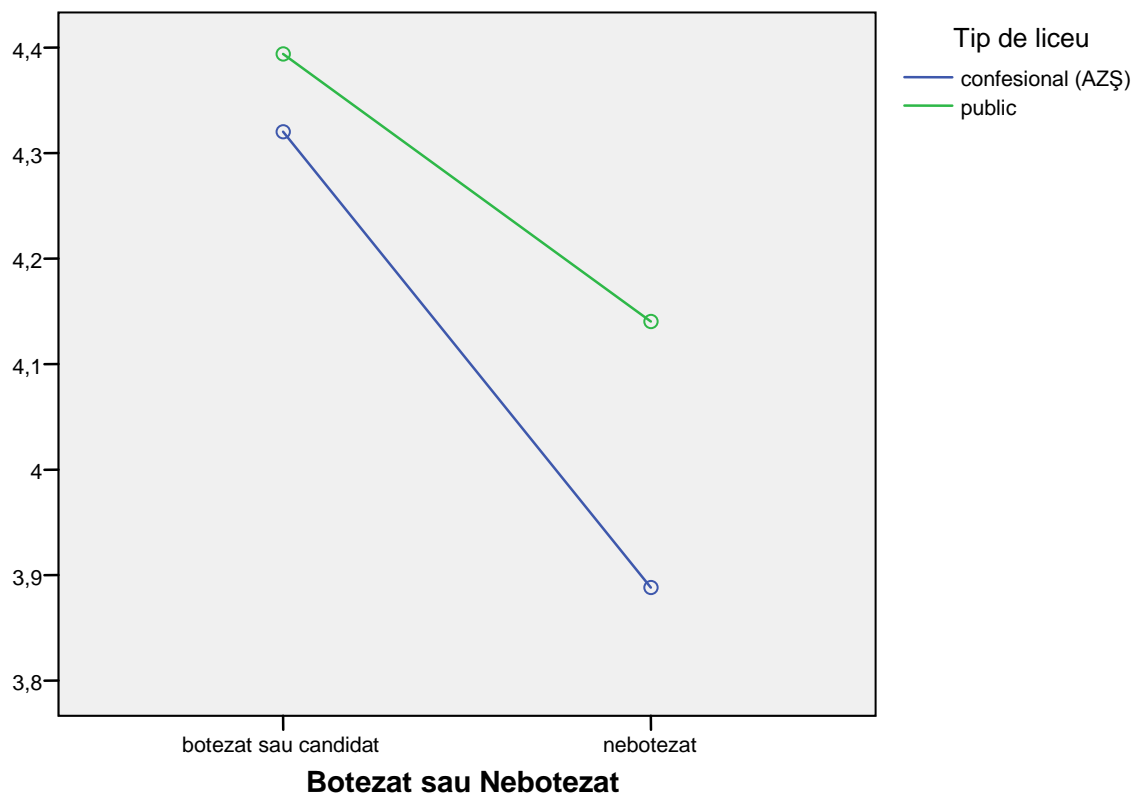

Figura 31. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ.

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al elevilor botezați ($M = 4,32$, $AS = ,650$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați ($M = 3,89$, $AS = ,908$).

De asemenea, scorul mediu al elevilor botezați din licee publice ($M = 4,39$, $AS = ,550$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați din licee publice ($M = 4,14$, $AS = ,819$).

Comparația mediilor itemului 12 pentru cele două grupuri în funcție de statutul de

membru AZȘ a generat următoarele rezultate: scorul mediu al elevilor botezați de la licee publice ($M = 4,39$, $AS = ,550$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor botezați de la licee confesionale ($M = 4,32$, $AS = ,650$). De asemenea, scorul mediu al elevilor nebotezați din licee publice ($M = 4,14$, $AS = ,819$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați din licee confesionale ($M = 3,89$, $AS = ,908$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 12 din fiecare grup, în funcție de proveniența familială (vezi Figura 32).

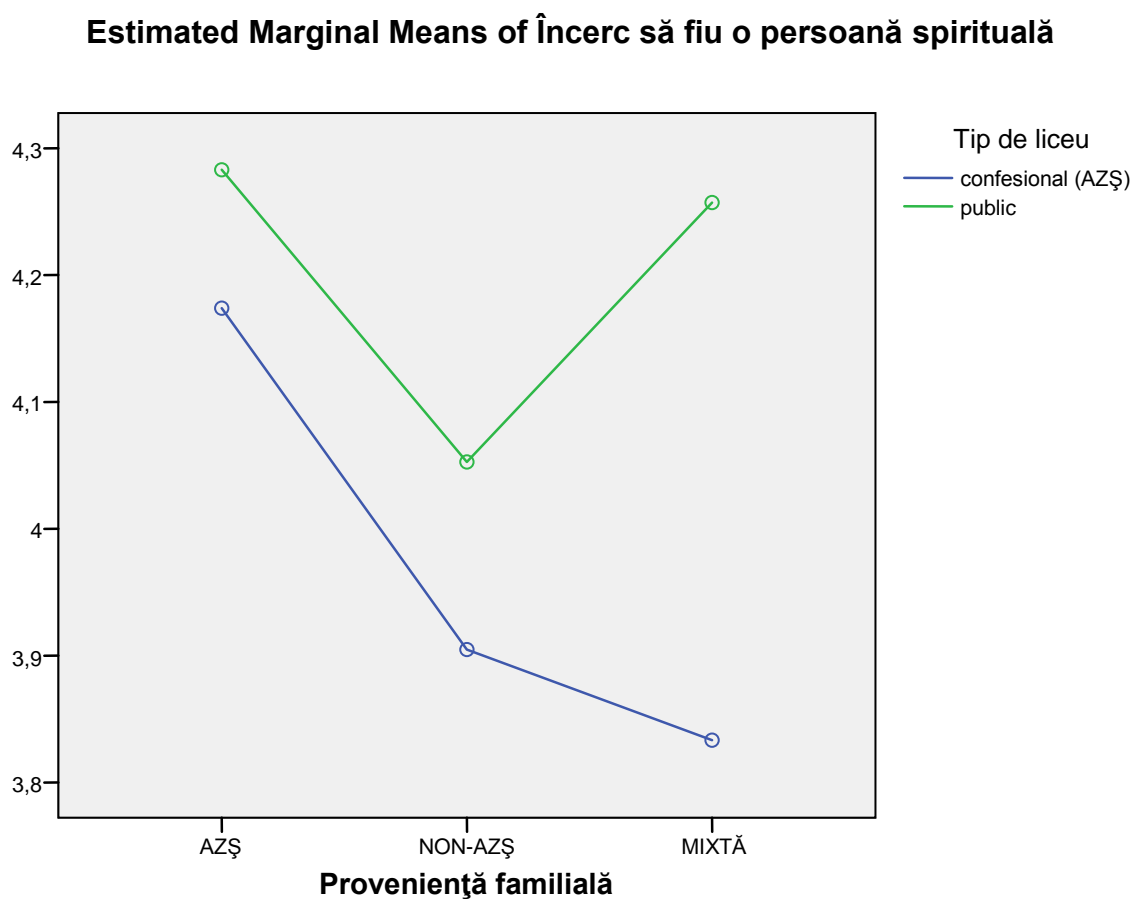

Figura 32. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de proveniența familială.

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,332 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,21$, $AS = ,736$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,98$, $AS = ,800$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,17$, $AS = ,757$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii mixte ($M = 3,83$, $AS = 1,102$).

În cazul liceelor publice, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,28$, $AS = ,695$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 4,05$, $AS = ,911$).

Comparația între mediile itemului 12 pentru cele două grupuri în funcție de proveniența familială a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii AZȘ ($M = 4,28$, $AS = ,695$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii AZȘ ($M = 4,17$, $AS = ,757$); media elevilor de la licee publice provenind din familii non-AZȘ ($M = 4,05$, $AS = ,911$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii non-AZȘ ($M = 3,90$, $AS = ,700$); media elevilor de la licee publice provenind din familii mixte ($M = 4,26$, $AS = ,701$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii mixte ($M = 3,83$, $AS = 1,102$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 12 din fiecare grup, în funcție de tipul de familie (vezi Figura 33).

Estimated Marginal Means of Încerc să fiu o persoană spirituală

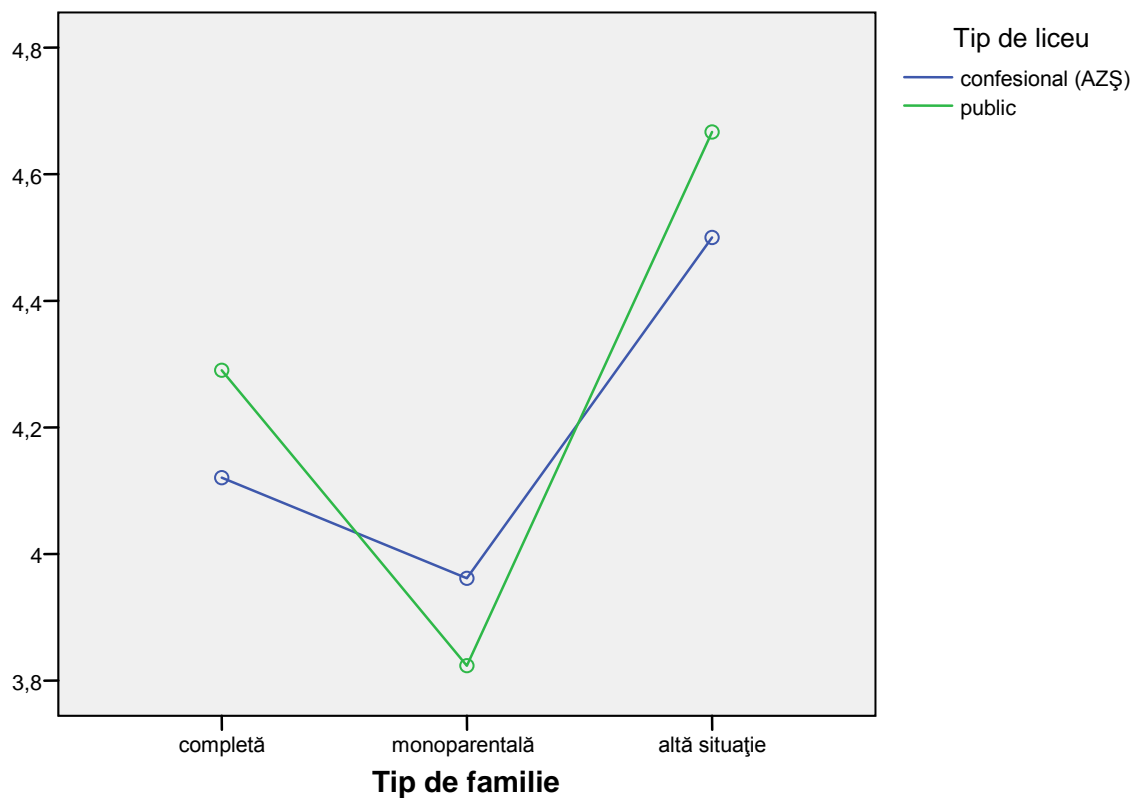

Figura 33. Mediile itemului 12 din fiecare grup în funcție de tipul de familie.

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,022 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii având altă situație familială ($M = 4,56$, $AS = ,726$), iar cea mai mică medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 3,91$, $AS = 1,192$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii având altă situație familială ($M = 4,50$, $AS = ,837$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 3,96$, $AS = 1,248$).

De asemenea, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii din licee publice având altă situație familială ($M = 4,67$, $AS = ,577$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 3,82$, $AS = 1,131$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 12 pentru cele două grupuri în funcție de tipul de familie a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii complete ($M = 4,29$, $AS = ,660$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii complete ($M = 4,12$, $AS = ,764$); media elevilor de la licee confesionale provenind din familii monoparentale ($M = 3,96$, $AS = 1,248$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee publice provenind din familii monoparentale ($M = 3,82$, $AS = 1,131$); media elevilor de la licee publice având altă situație familială ($M = 4,67$, $AS = ,577$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale având altă situație familială ($M = 4,50$, $AS = ,837$).

Itemul 13

S-a utilizat testul t pentru grupuri independente pentru a determina diferența între mediile valorilor standardizate ale percepției elevilor din licee adventiste, respectiv din licee publice, asupra itemului nr. 13 al Scalei Spiritualității (vezi Tabel 10). Rezultatele procedurilor statistice computerizate pot fi urmărite în Anexa G.

Itemul 13: „Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu sau cu o Putere Superioară” – valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,040 (mai mică de ,05), varianțele estimate fiind diferite semnificativ. Deci, valoarea

probabilității este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de heteroscedasticitate.

Valoarea lui t pentru varianțe inegale este diferența medie (-,234) împărțită la eroarea standard a diferenței (,063), rezultând -3,718. Valoarea t , cu 525,175 de grade de libertate, are un nivel de semnificație de ,000.

Deoarece varianțele celor două grupuri sunt semnificativ inegale ($F = 4,223, p < ,05$), s-a utilizat un test t pentru varianțe inegale.

Scorul mediu al elevilor din licee publice ($M = 4,46, AS = ,647$) a fost semnificativ mai mare ($t = -3,718, df = 525,175, p$ bidirecțional = ,000) decât scorul mediu al elevilor din licee adventiste ($M = 4,22, AS = ,823$), ambele grupuri înclinând spre opțiunea „4 = Acord” (vezi Tabel 10).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 13 din fiecare grup, în funcție de apartenența sexuală (vezi Figura 34).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,078 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, media scorurilor fetelor ($M = 4,34, AS = ,720$) a fost mai mare decât media scorurilor băieților ($M = 4,28, AS = ,836$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al fetelor ($M = 4,25, AS = ,769$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților ($M = 4,18, AS = ,910$).

De asemenea, scorul mediu al fetelor din licee publice ($M = 4,49, AS = ,594$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 4,41, AS = ,710$).

Comparația mediilor itemului 13 pentru cele două grupuri în funcție de apartenența sexuală a generat următoarele rezultate: scorul mediu al fetelor de la licee publice ($M = 4,49,$

$AS = ,594$) a fost mai mare decât scorul mediu al fetelor de la licee confesionale ($M = 4,25$, $AS = ,769$). De asemenea, scorul mediu al băieților din licee publice ($M = 4,41$, $AS = ,710$) a fost mai mare decât scorul mediu al băieților din licee confesionale ($M = 4,18$, $AS = ,910$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 13 din fiecare grup, în funcție de vârstă (vezi Figura 35).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,711 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Estimated Marginal Means of Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

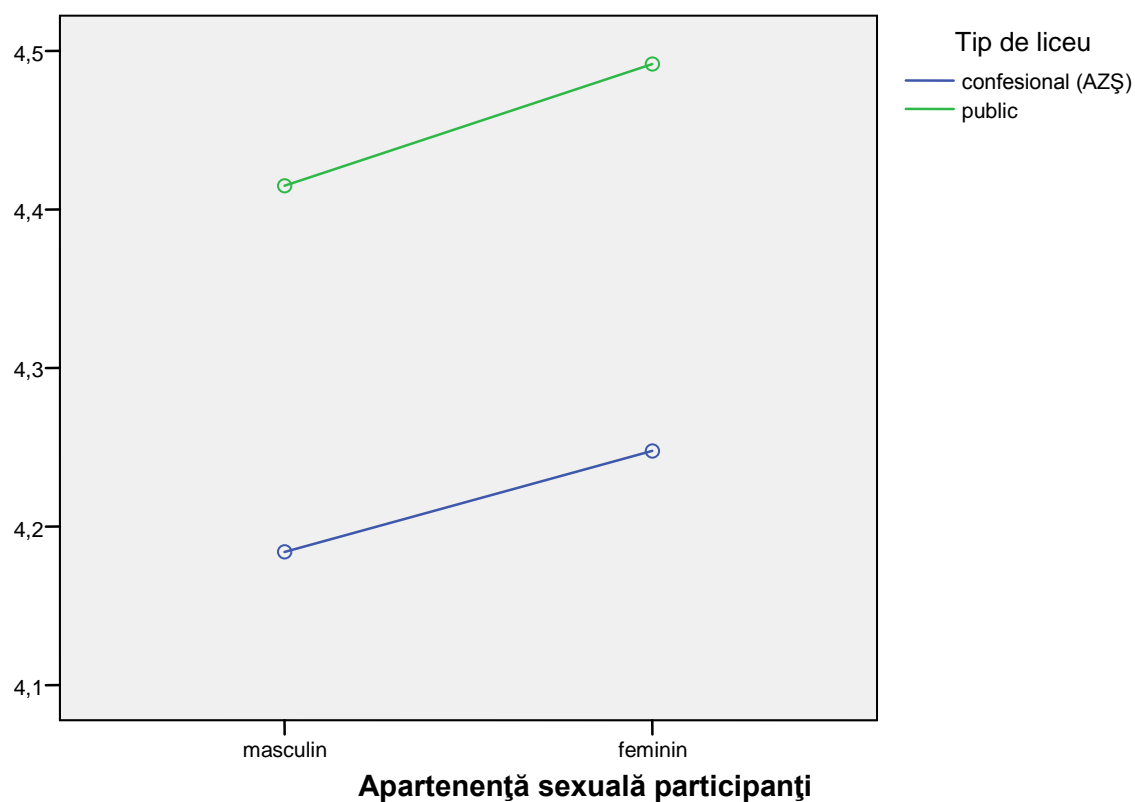

Figura 34. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de apartenența sexuală.

Estimated Marginal Means of Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

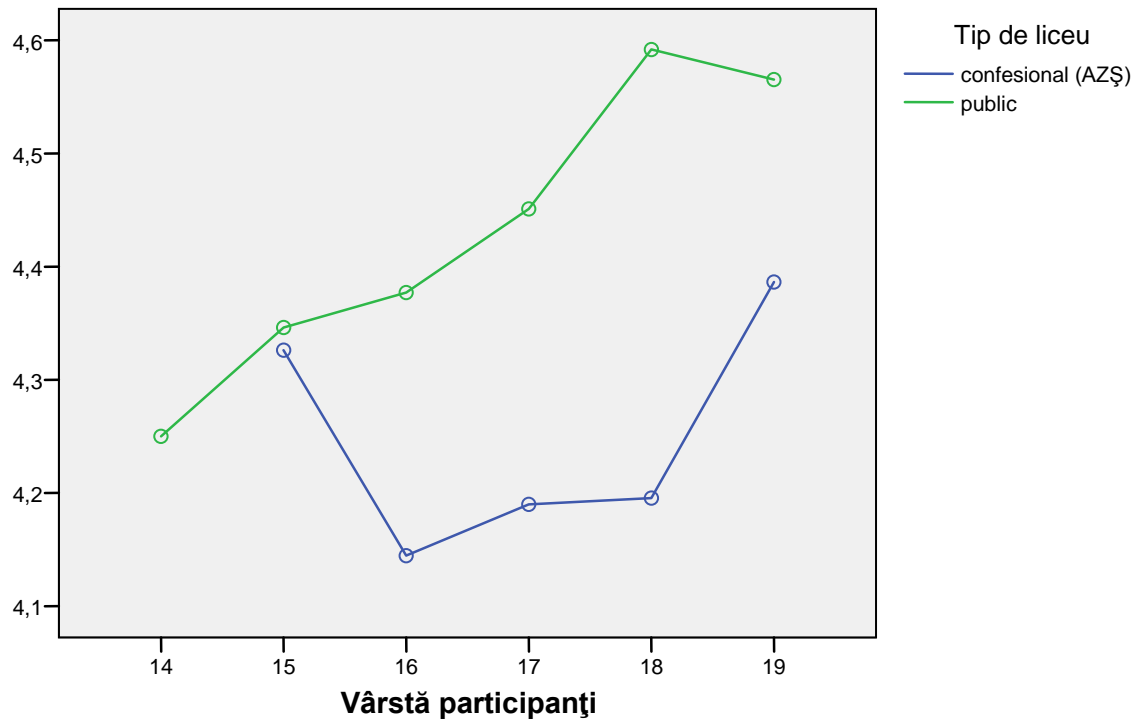

Figura 35. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de vârstă.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la vârsta de 19 ani ($M = 4,45$, $AS = ,681$), iar cea mai mică medie – la 16 ani ($M = 4,24$, $AS = ,821$). S-a constatat o creștere la 15 ani ($M = 4,33$, $AS = ,769$) față de vârsta de 14 ani ($M = 4,25$, $AS = ,500$) și o creștere progresivă la 17 ani ($M = 4,29$, $AS = ,731$) și 18 ani ($M = 4,34$, $AS = ,791$).

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la vârsta de 19 ani ($M = 4,39$, $AS = ,722$), iar cea mai mică – la 16 ani ($M = 4,14$, $AS = ,885$), constatându-se o creștere progresivă la 17 ani ($M = 4,19$, $AS = ,769$) și la 18 ani ($M = 4,20$, $AS = ,847$).

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor la vârsta de 18 ani ($M = 4,59$, $AS = ,610$), iar cea mai mică medie – la 14 ani ($M = 4,25$, $AS = ,500$), constatându-se o creștere progresivă la 15 ani ($M = 4,35$, $AS = ,629$), la 16 ani ($M = 4,38$, $AS = ,711$) și la 17 ani ($M = 4,45$, $AS = ,642$).

Comparația între mediile itemului 13 pentru cele două grupuri la fiecare grupă de vârstă a condus la următoarele rezultate: la 15 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,35$, $AS = ,629$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,33$, $AS = ,845$); la 16 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,38$, $AS = ,711$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,14$, $AS = ,885$); la 17 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,45$, $AS = ,642$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,19$, $AS = ,769$); la 18 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,59$, $AS = ,610$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,20$, $AS = ,847$); la 19 ani, media elevilor de la licee publice ($M = 4,57$, $AS = ,590$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,39$, $AS = ,722$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 13 din fiecare grup, în funcție de anul de studiu (vezi Figura 36).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,443 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat în clasa a XII-a ($M = 4,45$, $AS = ,721$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 4,21$, $AS = ,815$). Media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 4,32$, $AS = ,768$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a XI-a ($M = 4,29$, $AS = ,749$).

Estimated Marginal Means of Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

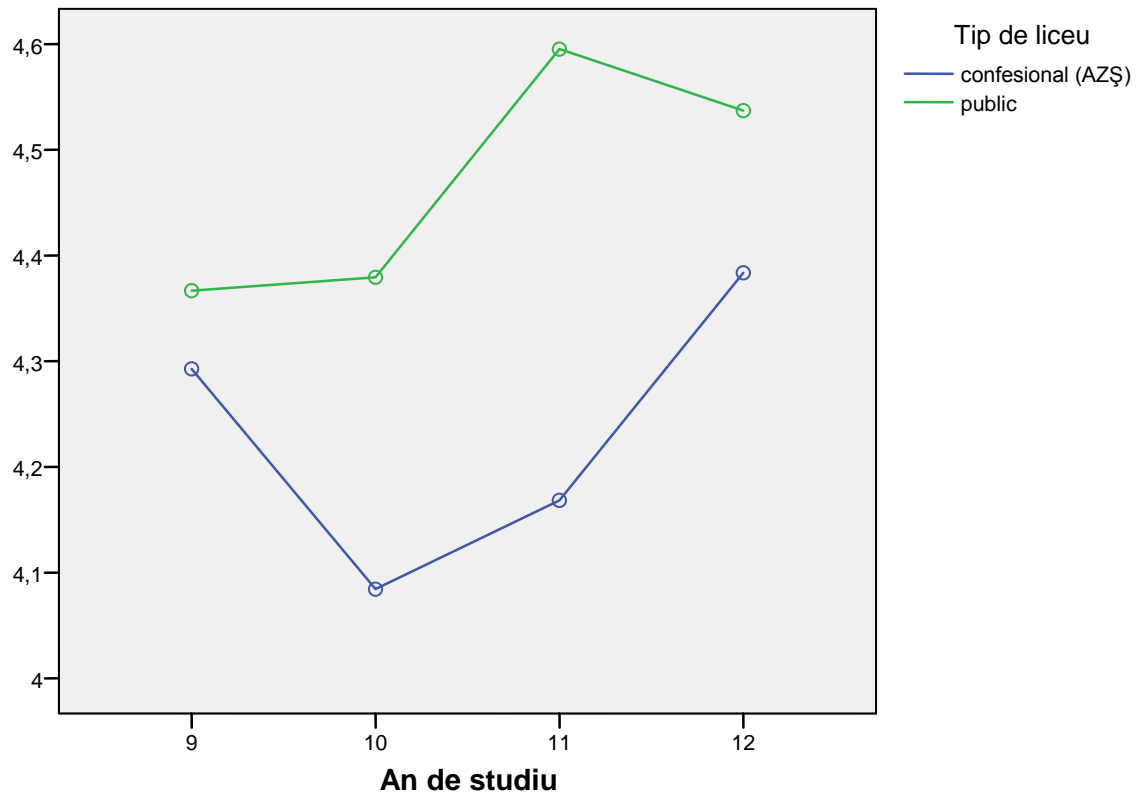

Figura 36. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de anul de studiu.

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat în clasa a XII-a ($M = 4,38$, $AS = ,775$), iar cea mai mică medie – în clasa a X-a ($M = 4,08$, $AS = ,844$). Media scorurilor din clasa a IX-a ($M = 4,29$, $AS = ,868$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a XI-a ($M = 4,17$, $AS = ,788$).

Elevii din licee publice au înregistrat cea mai mare medie a scorurilor în clasa a XI-a ($M = 4,60$, $AS = ,544$), iar cea mai mică medie – în clasa a IX-a ($M = 4,37$, $AS = ,610$). Media

scorurilor din clasa a XII-a ($M = 4,54, AS = ,636$) a fost mai mare decât media scorurilor din clasa a X-a ($M = 4,38, AS = ,745$).

Comparația între mediile itemului 13 pentru cele două grupuri în funcție de anul de studiu a condus la următoarele rezultate: în clasa a IX-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,37, AS = ,610$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,29, AS = ,868$); în clasa a X-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,38, AS = ,745$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,08, AS = ,844$); în clasa a XI-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,60, AS = ,544$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,17, AS = ,788$); în clasa a XII-a, media elevilor de la licee publice ($M = 4,54, AS = ,636$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale ($M = 4,38, AS = ,775$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 13 din fiecare grup, în funcție de statutul de membru AZȘ (vezi Figura 37).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,328 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, media scorurilor elevilor botezați ($M = 4,46, AS = ,655$) a fost mai mare decât media scorurilor elevilor nebotezați ($M = 4,17, AS = ,844$).

În cazul liceelor confesionale, scorul mediu al elevilor botezați ($M = 4,40, AS = ,683$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați ($M = 4,03, AS = ,918$).

De asemenea, scorul mediu al elevilor botezați din licee publice ($M = 4,56, AS = ,592$) a fost mai mare decât scorul mediu al celor nebotezați din licee publice ($M = 4,37, AS = ,682$).

Estimated Marginal Means of Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

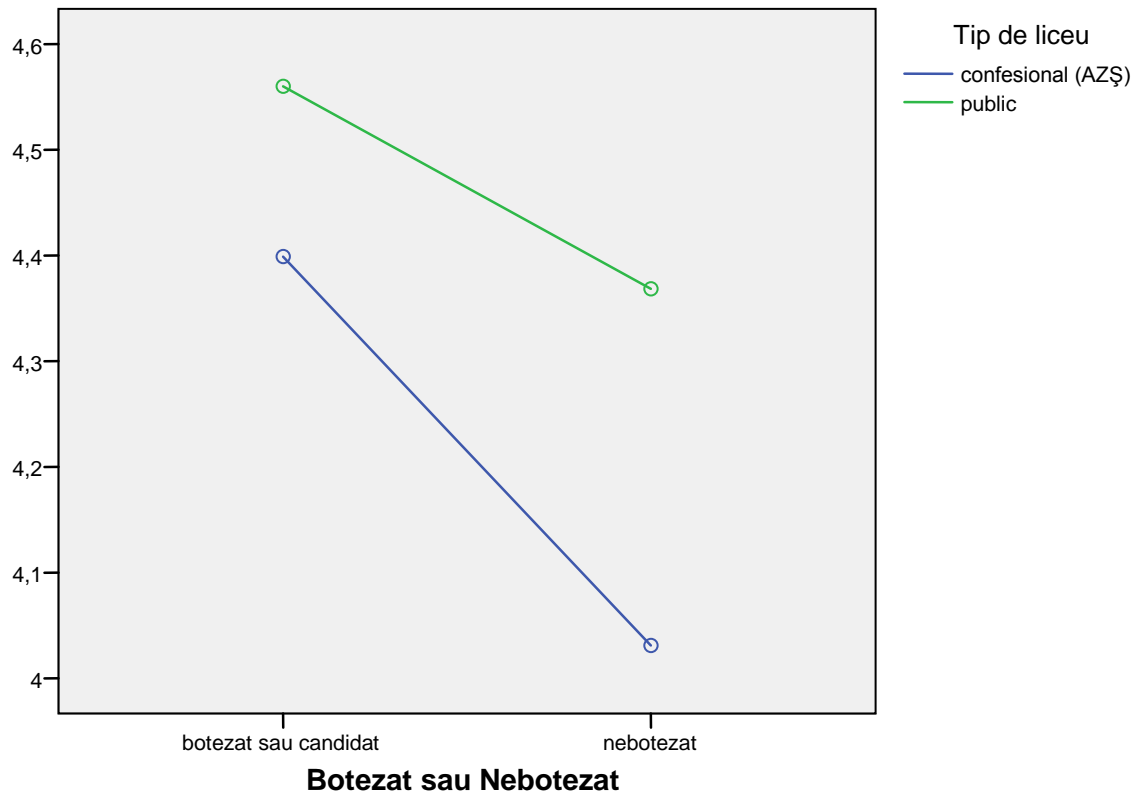

Figura 37. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de statutul de membru AZȘ.

Comparația mediilor itemului 13 pentru cele două grupuri în funcție de statutul de membru AZȘ a generat următoarele rezultate: scorul mediu al elevilor botezați de la licee publice ($M = 4,56$, $AS = ,592$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor botezați de la licee confesionale ($M = 4,40$, $AS = ,683$). De asemenea, scorul mediu al elevilor nebotezați din licee publice ($M = 4,37$, $AS = ,682$) a fost mai mare decât scorul mediu al elevilor nebotezați din licee confesionale ($M = 4,03$, $AS = ,918$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 13 din fiecare grup, în funcție de proveniența familială (vezi Figura 38).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,080 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,36$, $AS = ,734$), iar cea mai mică medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii mixte ($M = 4,14$, $AS = ,928$).

Estimated Marginal Means of Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

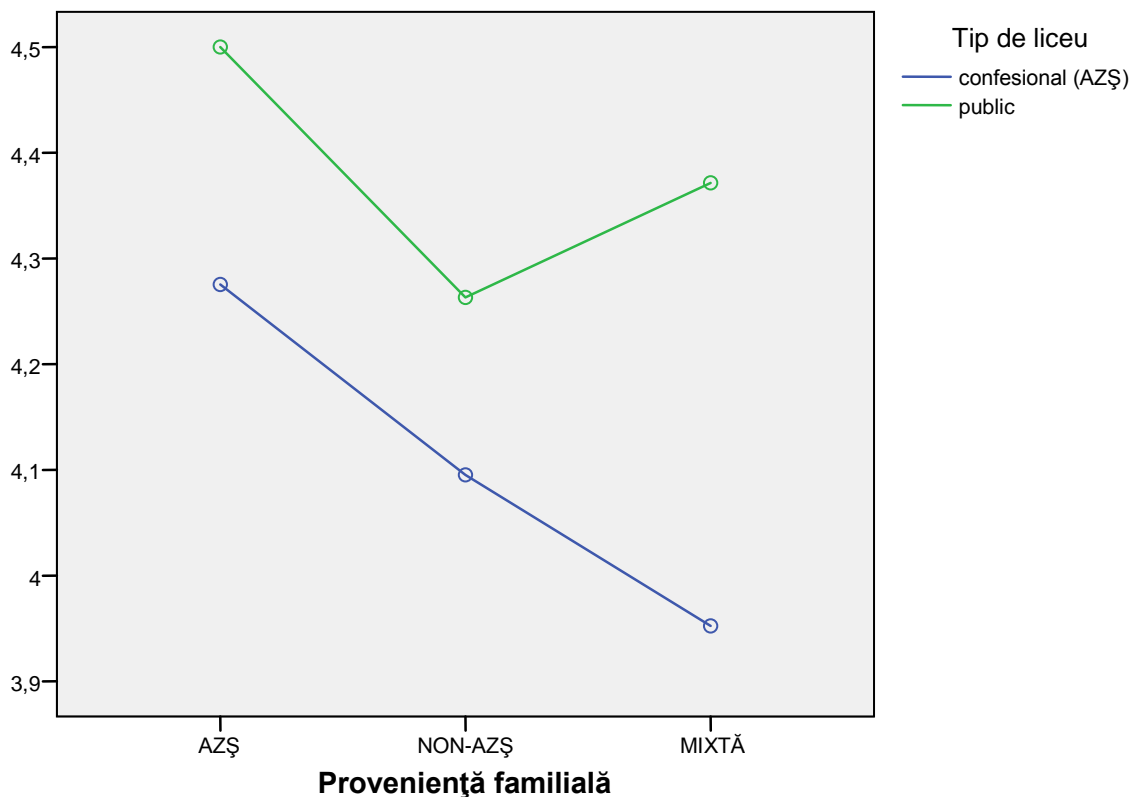

Figura 38. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de proveniența familială.

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,28$, $AS = ,779$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii mixte ($M = 3,95$, $AS = 1,058$).

În ceea ce privește liceele publice, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii AZȘ ($M = 4,50$, $AS = ,624$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii non-AZȘ ($M = 4,26$, $AS = ,733$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 13 pentru cele două grupuri în funcție de proveniența familială a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii AZȘ ($M = 4,50$, $AS = ,624$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii AZȘ ($M = 4,28$, $AS = ,779$); media elevilor de la licee publice provenind din familii non-AZȘ ($M = 4,26$, $AS = ,733$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii non-AZȘ ($M = 4,10$, $AS = ,768$); media elevilor de la licee publice provenind din familii mixte ($M = 4,37$, $AS = ,690$) a fost mai mare decât media celor de la licee confesionale provenind din familii mixte ($M = 3,95$, $AS = 1,058$).

Metoda two-ways ANOVA cu scoruri independente s-a aplicat pentru a compara mediile itemului 13 din fiecare grup, în funcție de tipul de familie (vezi Figura 39).

Valoarea semnificației pentru testul Levene pentru egalitatea varianțelor este ,046 (mai mare de ,05), varianțele estimate nefiind diferite semnificativ. Deci, valoarea probabilității nu este semnificativă statistic. Relația dispersiilor este de homoscedasticitate.

Per total, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii provenind din familii complete ($M = 4,32$, $AS = ,743$), iar cea mai mică medie – la elevii având altă situație familială ($M = 4,22$, $AS = ,972$).

Estimated Marginal Means of Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

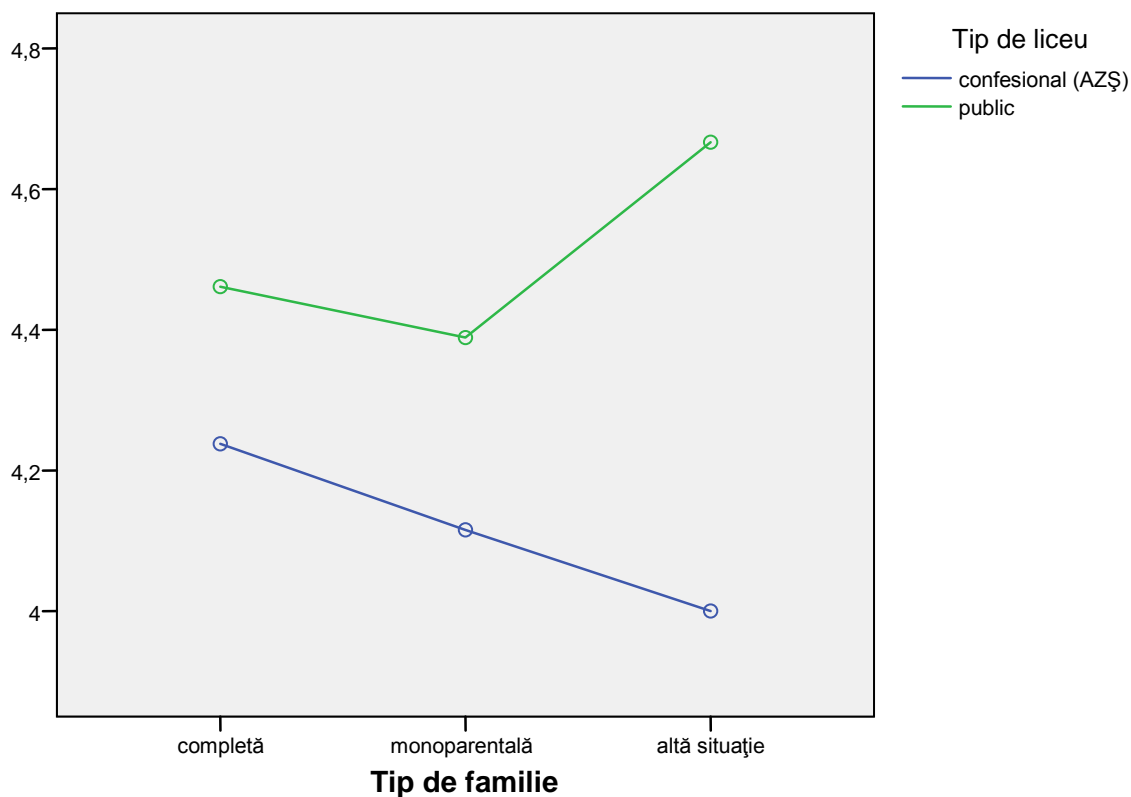

Figura 39. Mediile itemului 13 din fiecare grup în funcție de tipul de familie.

În cazul liceelor confesionale, cea mai mare medie a scorurilor s-a observat la elevii provenind din familii complete ($M = 4,24$, $AS = ,795$), iar cea mai mică medie – la elevii având altă situație familială ($M = 4,00$, $AS = 1,095$).

În ceea ce privește liceele publice, cea mai mare medie a scorurilor s-a înregistrat la elevii având altă situație familială ($M = 4,67$, $AS = ,577$), iar cea mai mică medie – la elevii provenind din familii monoparentale ($M = 4,39$, $AS = ,850$).

Comparația între mediile scorurilor itemului 13 pentru cele două grupuri în funcție de tipul de familie a condus la următoarele rezultate: media elevilor de la licee publice provenind din familii complete ($M = 4,46, AS = ,629$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii complete ($M = 4,24, AS = ,795$); media elevilor de la licee publice provenind din familii monoparentale ($M = 4,39, AS = ,850$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale provenind din familii monoparentale ($M = 4,12, AS = 1,071$); media elevilor de la licee publice având altă situație familială ($M = 4,67, AS = ,577$) a fost mai mare decât media elevilor de la licee confesionale având altă situație familială ($M = 4,00, AS = 1,095$).

CAPITOLUL V

DISCUȚII, CONCLUZII, IMPLICAȚII ȘI RECOMANDĂRI

Introducere

Ultimul capitol al acestei lucrări de cercetare cuprinde o sinteză a studiului, discutarea rezultatelor obținute, concluziile care reies de pe urma analizării subiectelor puse în discuție, implicațiile pe care le au rezultatele obținute și recomandări pentru categoriile de persoane implicate în lucrarea de educație și pentru viitoarele studii care s-ar putea elabora în acest domeniu.

Sinteza studiului

Sinteza studiului reunește cele mai importante puncte ale cercetării de față, printre care: prezentarea problemei, o succintă descriere a literaturii de specialitate consultate, scopul studiului, metodologia utilizată, date referitoare la populație, instrumentul folosit și o scurtă descriere a analizei datelor. Informațiile detaliate relaționate cu sinteza acestei secțiuni pot fi urmărite în capitolele anterioare.

Prezentarea problemei

Cercetarea și-a propus să observe comparativ gradul de spiritualitate a elevilor de liceu aparținători ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România care frecventează o instituție de învățământ confesională versus gradul de spiritualitate a celor care frecventează o instituție publică.

Scurtă prezentare a literaturii revizuite

Materialul rezultat în urma consultării cercetărilor științifice a fost organizat în trei arii distincte: „Conceptul de spiritualitate”, „Instrumente de măsurare a spiritualității” și „Tipul de școală”.

Prima secțiune – „Conceptul de spiritualitate” – a avut rolul de a marca principalele tendințe de definire a constructului, cuprinzând o selecție a tuturor cercetărilor consultate care conțineau variabilele: *spiritualitate*, *dezvoltare spirituală* și *bunăstare spirituală*, precum și relația dintre spiritualitate și diverse variabile dependente, incluzând și studii realizate printre adventiștii de ziua a șaptea.

O a doua diviziune – „Instrumente de măsurare a spiritualității” – se referă la scalele folosite pentru a măsura spiritualitatea, enumerându-le pe acelea care s-au folosit în cercetările incluse în revizia bibliografică și subliniind instrumentul pe care l-am folosit în studiu: Scala Spiritualității cu 13 itemi.

Cea de-a treia secțiune – „Tipul de școală” – s-a raportat la cercetări relaționate cu această variabilă, conținând și studii realizate în școli adventiste.

Scopul cercetării

Scopul studiului a fost de a observa diferențele privind gradul de spiritualitate dintre elevii adventiști care frecventează licee publice și cei care frecventează licee confesionale.

Metodologia

Cercetarea a fost comparativă, cantitativă, descriptivă, utilizând un design transversal, de câmp.

Populația

Populația acestui studiu a cuprins pe de o parte toți cei 382 de elevi ai Liceului Adventist Ștefan Demetrescu din București și șase elevi ai altor licee adventiste din țară și, pe de cealaltă parte, toți elevii care frecventează Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea, înscriși în liceele publice din România.

Instrumentul

Instrumentul utilizat pentru măsurarea spiritualității a fost chestionarul Scala Spiritualității (Nelms et al., 2007), format din 13 itemi, tradus în limba română și aplicat bilingv.

Datele demografice legate de variabilele independente s-au cules cu ajutorul unei liste care a cuprins aceste variabile, plasată la sfârșitul chestionarului.

Analiza datelor

Ipoteza alternativă a cercetării susține că există diferențe semnificative între scorurile spiritualității elevilor aparținători ai Bisericii AZȘ din România care frecventează un liceu adventist, comparativ cu cei care frecventează un liceu public.

La verificarea ipotezei alternative, s-a constatat că există diferențe semnificative între scorurile de spiritualitate ale elevilor aparținători ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România din licee publice și scorurile de spiritualitate ale elevilor aparținători ai Bisericii Adventiste de Ziua a Șaptea din România din licee confesionale, liceenii din instituții de învățământ publice obținând punctaje semnificativ mai mari decât liceenii din instituții de învățământ confesionale.

Discuții

Discutarea rezultatelor

În această secțiune se vor discuta datele obținute în urma verificării ipotezelor.

Ipoteza alternativă a acestui studiu s-a confirmat, întrucât există o diferență semnificativă între gradul de spiritualitate a elevilor adventiști din licee adventiste, comparativ cu cei din licee publice.

Elevii din licee publice au obținut un scor al spiritualității superior, comparativ cu elevii din licee adventiste.

În privința apartenenței sexuale, atât per total, cât și pentru fiecare grup în parte, fetele au înregistrat un nivel spiritual mai mare decât băieții, diferența fiind mai accentuată în cazul elevilor din licee publice.

Urmărind media scorurilor de spiritualitate a tinerilor în funcție de vârstă, am observat că cel mai înalt grad de spiritualitate a elevilor din licee adventiste s-a înregistrat la vârsta de 15 ani, iar cel mai scăzut grad – la 16 ani, observându-se apoi o revigorare care se păstrează constantă; în privința tinerilor din licee publice, cel mai mare nivel de spiritualitate se înregistrează la vârsta de 18 ani și cel mai mic nivel – la 15 ani.

Majoritatea studiilor precedente consultate a relevat, de asemenea, un grad de spiritualitate diferențiat pe sexe, în favoarea fetelor, un singur studiu indicând inexistența unor diferențe semnificative statistice.

Astfel, în cadrul cercetării întreprinse de Desrosiers și Miller (2007), asupra unui eșantion de 615 adolescenți din diverse religii, etnii și medii sociale, studiind posibilitatea ca spiritualitatea să fie relaționată negativ cu depresia la fete, comparativ cu băieții, atât nivelurile de depresie, cât și nivelurile de spiritualitate, au fost mai mari la fete decât la băieți.

Experiențele spirituale zilnice, spiritul iertător și trăirea prin credință s-au asociat cu o simptomatologie depresivă redusă, în mod exclusiv la fete, acest pattern sugerând faptul că depresia poate fi asociată numai la fete cu deteriorări ale aspectelor relaționale ale spiritualității.

Alte cercetări au investigat relația dintre spiritualitate și evenimente ale vieții personale (Muller și Dennis, 2007). Eșantionul a fost format din 180 de studenți, observându-se un grad de spiritualitate mai scăzut la bărbați față de femei.

În cadrul unui studiu efectuat de către Bowen Reid și Smalls (2004) asupra a 229 de studenți afro-americani, s-a observat un nivel mai scăzut de spiritualitate la bărbați, comparativ cu nivelul de spiritualitate a femeilor.

Relația dintre experiențele de viață și bunăstarea spirituală s-a investigat de către Kalkstein și Tower (2009) în cadrul unui număr de 497 de participanți ai unui studiu al comunității și 87 de rezidenți ai Casei Ebraice pentru Persoanele în Vârstă de la Riverdale (HHAR). Femeile au declarat experiențe spirituale zilnice mai frecvente decât bărbații.

Cercetătorii Bryant și Astin (2008) au investigat factorii care predispun studenții la lupte spirituale și experiențele din colegiu care ar putea determina aceste lupte, folosind două studii anterioare (2000 și 2003) dezvoltate de Higher Education Research Institute, având ca participanți 3.493 de studenți la colegiu. Luptele spirituale s-au asociat cu sexul feminin.

O variabilă independentă analizată cu predilecție alături de *apartenența sexuală*, a fost *vârsta*.

Abordând problema sexualității la adolescenți, Francis (2007) a relevat o interacțiune între religiozitate, pe de o parte, și statutul sexual, pe de altă parte, în funcție de vârstă și apartenență sexuală, băieții înregistrând o probabilitate ușor mai ridicată de a avea relații

sexuale, comparativ cu fetele. Probabilitatea de a întreține relații sexuale a fost mai scăzută la tinerii cu un grad înalt de religiozitate, comparativ cu tinerii cu religiozitate scăzută sau medie, de aceeași vârstă, iar la adolescenții mai mari s-a constatat o mai mare probabilitate de a întreține relații sexuale. Cu privire la folosirea contracepției, nu s-au observat relații semnificative statistic între religiozitate și variabilele demografice.

Relația dintre religiozitate și adaptarea psiho-socială a fost cercetată de Steffen și Fearing (2007), rezultatele relevând faptul că vârsta și apartenența sexuală nu s-au asociat cu religiozitatea, negarea suferinței sau reprimarea reacției defensive.

Adolescenții din liceele adventiste au înregistrat cel mai înalt nivel al spiritualității în clasa a IX-a, cu o scădere mai dramatică în clasa a X-a și o creștere în clasele a XI-a și a XII-a, iar la elevii din licee publice s-a observat cel mai înalt nivel al spiritualității în clasa a XI-a, de asemenea după un declin în clasa a X-a.

Atât printre elevii adventiști din licee adventiste, cât și printre cei din licee publice, s-a înregistrat un declin al spiritualității în clasa a X-a (mai accentuat pentru elevii liceelor adventiste), cu o revenire în ultimii doi ani de liceu.

Cu privire la variabila *an de studiu*, cercetările precedente au relevat fie rezultate similare celei de față, fie rezultate diferite, fie lipsa unei relații semnificative statistic.

Astfel, studiul-pilot transversal realizat de către Lynn et al. (2003) la Universitatea Creștină Abilene, în cadrul unui eșantion de 192 de studenți, al cărui obiect a fost conceptul de dezvoltare spirituală, a condus la o concluzie diferită față de studiul de față, și anume aceea că studenții au urmat un pattern al maturizării spirituale: crescător în primii ani de studiu și descrescător în ultimii ani.

Pe de altă parte, rezultate asemănătoare cercetării prezente s-au generat de un studiu longitudinal cu privire la dezvoltarea spirituală (Williamson și Sandage, 2009), întreprins în cadrul unui eșantion de 119 studenți de an terminal de la un seminar creștin evanghelic-protestant dintr-o universitate religioasă, în perioada 2002-2004. Pe parcursul anilor de studiu, studenții au demonstrat o creștere privind religiozitatea intrinsecă, bunăstarea spirituală, deschiderea spirituală la schimbarea convingerilor religioase bazate pe învățare și experiență și căutări existențiale.

O altă perspectivă a oferit-o studiul Valuegenesis (Thayer, 2008), realizat printre elevii claselor a XII-a din școlile adventiste, care a condus la ideea că toate relațiile dintre rezultatele urmărite și anii de educație adventistă au fost ne semnificative.

Cercetarea pe care am întreprins-o a relevat o medie superioară a scorurilor elevilor adventiști botezați față de media scorurilor elevilor nebotezați.

Cu privire la variabila *statutul de membru AZȘ*, Habenicht et al. (2003) au întreprins un studiu având ca obiect modul în care copiii și adolescenții înțeleg conceptul mântuirii, cu implicații pentru o abordare integrală a dezvoltării spirituale. Participanții au fost 318 copii cu vârste între 4 și 18 ani, 159 de copii cu vârste între 6 și 18 ani, 137 de copii din școli ale Bisericii, 109 copii din școli publice, 16 elevi din licee luterane și 21 de elevi ai Liceului adventist. Nu s-a înregistrat o diferență semnificativă între grupuri privind numărul celor botezați în Biserica Adventistă. Aparent, copiii care frecventează o școală confesională se botează mai devreme. Balanța s-a înclinat în favoarea elevilor din școlile confesionale în multe aspecte, deși mulți dintre cei din școlile publice au dat răspunsuri foarte bune, mai ales cei botezați ca membri ai Bisericii.

Din totalul tinerilor care au participat la studiu, doar 7,23% proveneau din familii non-AZȘ.

Scorurile de spiritualitate a elevilor proveniți din familii adventiste au fost cele mai ridicate atât per total, cât și pentru fiecare grup în parte, cele mai mici scoruri de spiritualitate fiind înregistrate de tinerii proveniți din familii non-AZȘ, per total și pentru elevii din licee publice, și de scorurile adolescenților proveniți din familii mixte, pentru elevii liceelor adventiste.

Elevii proveneau în majoritate din familii complete, și anume 90,41% din totalul participanților.

Cea mai mare medie a scorurilor de spiritualitate, per total și pentru elevii liceelor adventiste, a aparținut tinerilor având altă situație familială, însă este posibil ca acest rezultat să nu fie relevant, dat fiind că numărul participanților din această categorie a fost foarte mic. Cea mai mare medie a elevilor din licee publice s-a observat la cei din familii complete. Cea mai mică medie a scorurilor s-a înregistrat de către tinerii proveniți din familii monoparentale, atât per total, cât și pentru fiecare grup în parte.

În ceea ce privește variabila independentă *tipul de școală*, ipoteza alternativă a cercetării prezente s-a confirmat, elevii din licee publice obținând un scor al spiritualității superior, comparativ cu elevii din licee adventiste.

Studiile precedente au relevat influența frecventării unei școli confesionale, respectiv a unei școli publice, asupra diverselor variabile dependente, în multe cazuri balanța înclinându-se în favoarea instituțiilor confesionale, însă unele cercetări nu au generat rezultate semnificative statistic privind influența frecventării unui anumit tip de școală.

Astfel, Jeynes (2002) a întreprins un studiu asupra a 18.726 de studenți, care a analizat mai multe variabile privind mediul școlar, conducând la concluzia că tinerii care frecventează instituții de învățământ confesionale ating, în general, un nivel academic mai înalt decât cei din instituțiile tradiționale. Aceste variabile includ: atmosfera din școală, armonia dintre apartenenții diferitelor rase, nivelul disciplinei școlare, rata scăzută a violenței din școală și volumul ridicat de teme pentru acasă date de profesori.

Cercetarea menționată anterior, în relație cu variabila *statutul de membru AZȘ*, aparținând lui Habenicht et al. (2003), cu privire la modul în care copiii și adolescenții înțeleg conceptul mântuirii, cu implicații pentru o abordare integrală a dezvoltării spirituale, s-a raportat, de asemenea, și la *tipul de școală* frecventată. Participanții au fost 318 copii cu vârste între 4 și 18 ani, 159 de copii cu vârste între 6 și 18 ani, 137 de copii din școli ale Bisericii, 109 copii din școli publice, 16 elevi din licee luterane și 21 de elevi ai Liceului adventist. Rezultatele au arătat că elevii care frecventau școli ale Bisericii primeau mai multă instruire religioasă decât cei care mergeau la școli publice, cel puțin datorită curriculumului. Ambele grupe erau implicate în studii biblice la biserică și, eventual, în clase de pregătire pentru botez. Nu s-a înregistrat o diferență semnificativă între grupuri privind numărul celor botezați în Biserica Adventistă. Aparent, copiii care frecventează o școală confesională se botează mai devreme. Nu au fost diferențe relaționate cu frecvența închinării în familie, rugăciunea personală sau frecventarea bisericii. Elevii de la școlile confesionale citeau Biblia mai mult, iar cei de la școlile publice priveau mai mult la televizor. Balanța s-a înclinat în favoarea elevilor din școlile confesionale în multe aspecte, deși mulți dintre cei din școlile publice au dat răspunsuri foarte bune, mai ales cei botezați ca membri ai Bisericii.

Cu privire la nivelul de acceptare și la egalitarism în școlile confesionale versus percepția din școlile publice (Pudlas, 2004), nu s-au înregistrat diferențe semnificative în percepția elevilor cu vârste între 8 și 18 ani, dintre care 50% primeau educație pentru nevoi speciale. S-a subliniat, însă, ca un rezultat interesant, tendința unui nivel mai înalt al imaginii de sine a elevilor cu nevoi speciale de educație din școlile confesionale, comparativ cu cei din școlile publice.

De asemenea, influența școlilor confesionale asupra convingerilor și stilului de viață al elevilor aflați la nivel secundar de studiu s-a investigat de către cercetătorii Dijkstra și Veenstra (2001), care au ajuns la convingerea că bazele empirice pentru concluzii valide nu sunt încă foarte solide. Deși par să existe unele efecte, indicatorii folosiți în studiu oferă slabe motive de a ne aștepta la diferențe substanțiale și sistematice între școli.

S-au întreprins cercetări orientate specific spre școlile adventiste, ale căror rezultate au condus la exprimarea a două fațete ale educației adventiste: una luminoasă și una sumbră.

Din perspectivă pozitivă, studiul lui DeVost (2010) s-a focalizat pe factorii pe care părinții adventiști îi consideră importanți atunci când aleg tipul de școală pentru copiii lor (adventistă, publică etc.). Cercetarea, având ca participanți 83 de părinți adventiști cu copii în clasele I– a XII-a, a relevat faptul că cei mai mulți părinți adventiști urmăresc ca școlile să asigure copiilor o educație de bază care să îi pregătească pentru facultate, consideră școlile un loc în care copiii lor trebuie să fie în siguranță și au încredere în profesori. Părinții ai căror copii frecventează instituții de învățământ adventiste preferă școlile care îi protejează pe aceștia de influențele imorale ale lumii, acordă valoare credinței copiilor și învață principii morale.

O cercetare asemănătoare (Mainda, 2002) a investigat care din factorii selectați influențează decizia părinților adventiști de a-și înscrie copiii la o școală a Bisericii sau la o școală publică. Rezultatele au demonstrat că există o relație semnificativă între alegerea școlii de către părinți și percepția acestora cu privire la valorile spirituale de la baza educației, costurile legate de școlarizare, programul academic, persoana care influențează alegerea școlii, siguranța copiilor și informațiile privind școala. Nu s-a observat o relație semnificativă statistic între alegerea școlii de către părinți și factorii sociali sau distanța școlii față de casă.

Trecând de la observația generală la un caz particular, Lampadan (2008) a scos în relief câțiva factori care influențează decizia părinților adventiști, dar și neadventiști, de a-și înscrie copiii la Școala Misionară Adventistă Internațională din Muak Lek, Saraburi, Thailanda, și anume: mediul școlar, apropierea de casă, studiul eficient, programul academic, accentul pus pe valori și spiritualitate. Majoritatea acestor părinți nu sunt creștini, însă părinții budiști își înscriu copiii la această școală pentru ca ei să își însușească limba engleză și pentru că mulți dintre ei consideră creștinismul ca având o influență pozitivă asupra dezvoltării caracterului copiilor.

De asemenea, studiul longitudinal comprehensiv CognitiveGenesis (Cruise et al., 2007), efectuat în perioada 2006-2009, a adunat date pentru unul, doi, trei și patru ani, în cadrul unei populații formate din 51.706 de elevi ai claselor a III-a – a IX-a și a XI-a din școlile Bisericii Adventiste. S-a urmărit relația dintre casă, profesor și variabile școlare ca: performanțe și abilități, fiind evaluate, în același timp, opiniile părinților, profesorilor și administratorilor. Rezultatele studiului au demonstrat că școlile adventiste și elevii lor au rezultate peste media școlilor americane, indiferent de variațiile demografice. Cheia performanței s-a dovedit a fi un curriculum holistic, care include atât mintea, cât și trupul și

spiritul. S-au identificat ca plusuri deosebite în activitatea școlară: o perspectivă spirituală pozitivă, o relație bună cu părinții și îngrijirea sănătății personale. S-a mai observat că elevii care s-au transferat la școli adventiste au cunoscut o evoluție academică, dezvoltată direct proporțional cu perioada petrecută în noul mediu școlar.

Cu privire la implicațiile frecventării unei instituții școlare adventiste, Dudley (1999) a întreprins cercetarea longitudinală Youth Retention Study, care a început în 1988 cu 1.523 de tineri adventiști cu vârste cuprinse între 15 și 16 ani. După 10 ani, 578 dintre ei (circa o treime), ajunși la vârsta de 25 de ani, au participat la finalizarea studiului. Dintre cei care au frecventat în totalitate sau aproape în totalitate licee și colegii adventiste, 92% erau membri ai Bisericii. Cei care au frecventat parțial școli adventiste și parțial școli neadventiste, 79% erau adventiști, iar cei care au frecventat în totalitate sau aproape în totalitate școli neadventiste erau membri în Biserică în proporție de 72%. Cercetătorul a emis ipoteza că mulți dintre cei care au abandonat studiul după cei 10 ani este posibil să nu mai fie membri adventiști, astfel încât procentul din fiecare categorie ar fi putut fi mult mai mic.

În relație cu studiile anterior amintite, Thayer (2008) a reanalizat două proiecte majore de cercetare: Valuegenesis și Youth Retention Study. Cu privire la elevii claselor a XII-a din școlile adventiste din studiul Valuegenesis, Thayer a descoperit că toate relațiile dintre rezultatele urmărite și anii de educație adventistă au fost ne semnificative. Reanalizând Youth Retention Study, cercetătorul a demonstrat o relație pozitivă între educația adventistă și multe variabile ce măsurau rezultatele urmărite, două variabile fiind favorabile elevilor din școli neadventiste: activitățile sociale și preocupările sociale.

Din perspectivă negativă, expunând problema declinului continuu înregistrat de școlile elementare și secundare adventiste din Statele Unite, LaBorde (2007) a întreprins o cercetare

calitativă, al cărei scop a fost explorarea motivelor pentru care părinții adventiști nu își mai trimit copiii la școlile Bisericii. Au fost selectate trei grupuri de participanți: părinți care nu au adoptat sistemul home-school, părinți care practică sistemul home-school și administratori. Motivele invocate în defavoarea frecventării unei școli confesionale au fost: problemele financiare, practicarea sistemului home-school, lipsa de competitivitate a școlilor Bisericii față de școlile publice din punct de vedere al resurselor, profesorii calificați, facilitățile, aria tematică, sporturile competiționale, bursele, muzica, activitățile extracurriculare, programele after-school și alte servicii gratuite, locațiile instituțiilor la depărtare de domiciliul copiilor și problema transportului.

De asemenea, studiul situației unor instituții adventiste din S.U.A. și Brazilia (Marinho et al., 2008) a relevat nivelurile de interes spiritual și de implicare ridicate, studenții din instituții adventiste considerând creșterea spirituală ca fiind piatra de temelie a întregii lor experiențe, diferențele fiind date de filosofia și misiunea adventistă.

Extinzând cercetarea la examinarea fiecărui item în parte, am observat că, pentru opt afirmații ale chestionarului, nu au existat diferențe semnificative între cele două grupuri. Astfel, nu s-au înregistrat diferențe semnificative statistic privind: (a) influența pe care tinerii consideră că o exercită convingerile lor spirituale asupra dezvoltării bunătații, conform itemului 1, (b) percepția spiritualității ca fiind esența propriei ființe, conform itemului 2, (c) percepția spiritualității ca fiind propria voce lăuntrică, ce vorbește personal, conform itemului 3, (d) credința în Dumnezeu, Creatorul, conform itemului 4, (e) influența convingerilor spirituale asupra unei vieți mai pline de semnificație, conform itemului 6, (f) simțământul că viața are un scop mai înalt, conform itemului 7, (g) impactul pe care convingerile spirituale îl

au asupra sănătății și buneii dispoziții a propriei persoane, conform itemului 8, și (h) influența convingerilor spirituale asupra relațiilor interumane, conform itemului 9.

În schimb, s-au observat diferențe semnificative statistic cu privire la ceilalți cinci itemi: (a) percepția convingerilor spirituale ca aflându-se la temelia propriei religii, conform itemului 5, (b) dimensiunea impactului pe care îl au convingerile spirituale asupra direcției propriei vieți, conform itemului 10, (c) percepția de sine ca fiind o persoană foarte spirituală, conform itemului 11, (d) încercarea de a fi o persoană spirituală, conform itemului 12, și (e) definirea spiritualității ca fiind relația personală cu Dumnezeu, conform itemului 13.

În cadrul tuturor celor cinci itemi care au prezentat diferențe, fetele au obținut scoruri mai mari decât băieții, iar elevii botezați au obținut scoruri mai mari față de cei nebotezați.

Cu privire la itemul 5: „Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele”, cel mai mare scor s-a înregistrat la vârsta de 17 ani, iar cel mai scăzut scor – la vârsta de 14 ani; s-au obținut scoruri progresiv ridicate la vârstele de 15, 16, 17 ani față de elevii de 14 ani, creștere căreia i-a urmat o ușoară scădere la vârsta de 18 ani și o diminuare mai accentuată la vârsta de 19 ani. Elevii claselor a XI-a au înregistrat cel mai mare scor, iar cei din clasele a X-a – cel mai mic scor; elevii claselor a IX-a și a XII-a au obținut un scor identic, ușor scăzut față de cei din clasele a XI-a. Elevii provenind din familii AZȘ au înregistrat cel mai ridicat scor, iar cei din familii mixte – cel mai mic scor. Elevii aparținând unor familii complete au obținut cel mai ridicat scor, iar cei din familii monoparentale – cel mai mic scor.

Analizând itemul 10: „M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele”, cel mai mare scor s-a observat la vârsta de 14 ani, iar cel mai scăzut scor – la vârsta de 16 ani; s-au înregistrat scoruri progresiv scăzute la vârstele de 15, 16 ani față de elevii de 14 ani, scădere căreia i-a urmat o creștere progresivă la vârstele de 17 și 18 ani și o

ușoară diminuare la vârsta de 19 ani. Elevii claselor a XII-a au obținut cel mai mare scor, iar cei din clasele a X-a – cel mai mic scor; elevii claselor a IX-a au înregistrat un scor foarte ușor ridicat față de elevii claselor a XI-a. Elevii provenind din familii AZȘ au obținut cel mai ridicat scor, iar cei din familii mixte – cel mai mic scor. Elevii având altă situație au înregistrat cel mai ridicat scor, iar cei din familii monoparentale – cel mai mic scor.

În ceea ce privește itemul 11: „Sunt o persoană foarte spirituală”, cel mai mare scor s-a observat la vârsta de 18 ani, iar cel mai scăzut scor – la vârstele de 16 și 19 ani; s-a obținut un scor foarte ușor crescut la vârsta de 15 ani față de elevii de 14 ani, creștere căreia i-a urmat o scădere la vârsta de 16 ani, o creștere progresivă la vârstele de 17 și 18 ani și o diminuare la vârsta de 19 ani. Elevii claselor a XI-a au înregistrat cel mai mare scor, iar elevii din clasele a X-a – cel mai mic scor; elevii claselor a XII-a au obținut un scor ridicat față de elevii claselor a IX-a. Elevii provenind din familii non-AZȘ au înregistrat cel mai ridicat scor, iar cei din familii mixte – cel mai mic scor. Elevii având altă situație au obținut cel mai ridicat scor, iar cei din familii complete – cel mai mic scor.

Examinând itemul 12: „Încerc să fiu o persoană spirituală”, cel mai mare scor s-a observat la vârsta de 17 ani, iar cel mai scăzut scor – la vârsta de 19 ani; s-a obținut un scor foarte ușor crescut la vârsta de 15 ani față de elevii de 14 ani, creștere căreia i-a urmat o scădere la vârsta de 16 ani, o creștere la vârsta de 17 ani și o scădere progresivă la vârstele de 18 și 19 ani. Elevii claselor a XI-a au înregistrat cel mai mare scor, iar cei din clasele a XII-a – cel mai mic scor; elevii claselor a IX-a au obținut un scor foarte ușor ridicat față de elevii claselor a X-a. Elevii provenind din familii AZȘ au înregistrat cel mai ridicat scor, iar cei din familii non-AZȘ – cel mai mic scor. Elevii având altă situație au obținut cel mai ridicat scor, iar cei din familii monoparentale – cel mai mic scor.

În privința itemului 13: „Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu”, cel mai mare scor s-a observat la vârsta de 19 ani, iar cel mai scăzut scor – la vârsta de 16 ani; s-a obținut un scor crescut la vârsta de 15 ani față de elevii de 14 ani, creștere căreia i-a urmat o scădere la vârsta de 16 ani, și o creștere progresivă la vârstele de 17, 18 și 19 ani. Elevii claselor a XII-a au înregistrat cel mai mare scor, iar cei din clasele a X-a – cel mai mic scor; elevii claselor a IX-a au obținut un scor ușor ridicat față de elevii claselor a XI-a. Elevii provenind din familii AZȘ au înregistrat cel mai ridicat scor, iar cei din familii mixte – cel mai mic scor. Elevii aparținând unor familii complete au obținut cel mai ridicat scor, iar cei având altă situație – cel mai mic scor.

În acest context, Hodge și McGrew (2006) au întreprins o cercetare în cadrul unui eșantion de 303 absolvenți de studii superioare, privind modul de definire a spiritualității și religiei, precum și modul de înțelegere de către tineri a relației dintre spiritualitate și religie. Au rezultat nouă categorii de definiții relativ distincte pentru spiritualitate: 33% dintre participanți au definit-o în termeni personali, fără a face vreo referire la dimensiunea transcendentă, iar 47% au oferit o definiție în termeni de transcendență. Pentru a defini religia, s-au oferit 12 teme relativ distincte, două dintre acestea fiind proeminente: convingerile organizate, structurate, privind spiritualitatea, și practicarea spiritualității, incluzând ritualuri și servicii de închinare. Majoritatea și-a declarat convingerea că există o relație între spiritualitate și religie, dar o minoritate semnificativă a declarat că relația între cele două concepte nu există sau este minimă.

Percepția adolescenților cu privire la conceptul spiritualității s-a urmărit, de asemenea, într-un studiu longitudinal întreprins pe parcursul a cinci ani (2002-2007). Cercetarea (Wintersgill, 2008) a fost precedată de un studiu-pilot efectuat în patru școli printre elevi cu

vârste cuprinse între 12 și 18 ani, dintre care 173 se declarau creștini, 104 – musulmani, 104 – fără religie, trei – păgâni și unul – rastafarian. Elevii au perceput atât spiritul, cât și spiritualitatea, ca pe niște forțe dinamice care transformă și ajută. Identitatea spiritului a fost descrisă de mulți elevi ca „realitatea din interiorul meu”. Spiritul a fost perceput ca o entitate de sine-stătătoare (pasivă), iar spiritualitatea – ca un atribut (activă). Calitățile transformatoare ale spiritualității au fost declarate ca diferite de cele ale spiritului, acesta constituind esențialul umanității din noi, spiritualitatea fiind considerată cea care ne transformă natura, generând trăsături specifice, ca încrederea și respectul pentru semenii.

Convingerile, valorile și spiritualitatea studenților au făcut subiectul unei ample cercetări (Marinho et al., 2008), care a avut o primă etapă în 2004, participanții fiind 112.232 de studenți de anul I din 236 de colegii și universități din Statele Unite, cărora le-a urmat un eșantion de 15.000 dintre acești studenți în 2007. Rezultatele au demonstrat o puternică dorință pentru mai mult suport din partea instituțiilor de învățământ privind nevoile religioase și spirituale ale studenților, un mare procent dintre aceștia declarând convingeri puternice cu privire la: credința în Dumnezeu (79%), credința în sfințenia vieții (83%), interesul privind spiritualitatea (80%), căutarea semnificației și scopului vieții (76%), perceperea spiritualității ca pe o sursă de bucurie (64%) și căutarea oportunităților de creștere spirituală (47%).

În aceste condiții, care ar fi premisele pentru dezvoltarea spirituală a tinerilor și care ar fi elementele care ar trebui să facă distincție între o instituție de învățământ tradițională și o instituție creștină?

Scriitoarea creștină Ellen White (1952), susținând importanța școlilor adventiste, a menționat factorii distinctivi ai unei educații creștine, după modelul divin: (a) promovarea educației holistice, care să aibă în vedere dezvoltarea spirituală, intelectuală, emoțională, fizică

și socială, (b) integrarea Bibliei în toate disciplinele predate, nu doar existența unor cursuri de Biblie, (c) cuprinderea slujirii misionare în sistemul educativ și (d) includerea muncii, îndeosebi a agriculturii, în planul de studiu.

De asemenea, Knight (2005) a enumerat șase motive în favoarea unei educații adventiste: (a) prezentarea Bibliei ca pe un cadru pentru cugetare și evaluare, (b) prezentarea lui Isus Hristos ca Domn și Mântuitor, (c) îndrumarea vieții în vederea dedicării pentru slujirea celorlalți, (d) îndrumarea spre viziunea asupra fiecărui subiect din perspectiva filosofică a Scripturii, (e) rolul social al instituțiilor de învățământ adventiste, care constă în posibilitatea ca tinerii să își facă prieteni pe viață și să își întâlnească partenerul de viață, care să le împărtășească viziunea cu privire la aspectele importante ale vieții, și (f) influența profesorilor consacrați și a altor adulți ce le pot fi modele de viață; lecțiile sunt mai bine însușite atunci când tinerii aud același mesaj la școală, acasă și la biserică; activitățile extracurriculare, incluzând sportul și alte programe, care se desfășoară în afara Sabatului.

Pe de altă parte, investigând cauzele declinului educațional adventist, Anderson (2009) a oferit o soluție strategică în opt pași, printre care: transformarea într-o școală a rugăciunii, găsirea liderului local potrivit, descoperirea adevăratei misiuni a școlii, conducerea fundamentată pe principiile educației adventiste, eliminarea deficiențelor, implementarea de schimbări pozitive în cultura școlii, revenirea la normalitate.

Implicații

Implicațiile acestui studiu vor fi dezvoltate în patru direcții distincte: implicații pentru procesul educativ, implicații pentru părinți, implicații pentru profesori și pastori și implicații pentru elevi.

Implicații pentru procesul educativ

Sistemul educativ tradițional are tendința de a pune accentul principal pe dezvoltarea intelectuală a elevului, în detrimentul celorlalte arii ale ființei umane: spirituală, emoțională, fizică, socială.

Rezultatele acestui studiu relevă faptul că tendința nu este încă depășită la liceele adventiste din România, sistemul educativ liceal adventist din țara noastră fiind încă un sistem tânăr, cu o experiență de numai 19 ani, și ne determină să recunoaștem că este nevoie să revizuiim metodologia, strategiile și tehnicile folosite în procesul educativ.

Este imperios necesar ca Biblia să fie integrată în fiecare dintre disciplinele predate, urmărind transformarea procesului educativ, astfel încât să contribuie decisiv la dezvoltarea spirituală a tinerilor.

Sistemul actual de învățământ are tot mai mult nevoie de ideea de educație holistică, pentru a cuprinde individul ca întreg. În acest cadru, spiritualitatea ocupă o parte însemnată, iar sistemul de educație confesional trebuie să facă schimbări pentru a atinge acest ideal, incluzând reorganizarea curriculumului opțional și implementarea lui în instituțiile de învățământ adventiste.

Slujirea creștină trebuie să facă parte din curriculumul opțional în sistemul educativ confesional, nu să fie doar o lucrare ocazională. Proiectele școlare care cheamă elevii să se implice în activități misionare, de ajutorare a semenilor, medicale, ecologice, sunt deosebit de utile pentru dezvoltarea spiritualității.

De asemenea, este de o deosebită importanță includerea muncii, îndeosebi a agriculturii, în școlile creștine. Educația adventistă trebuie să se asigure de faptul că elevii își formează obiceiuri de muncă, învățându-i să își îndeplinească sarcinile practice din viața de zi

cu zi. Ellen White (1996, citat în Korniejczuk, 2011) precizează faptul că aceste preocupări au rolurile de: (a) a furniza echilibru între activitățile intelectuale și cele fizice, ca odihnă de la studiu, (b) a ține tinerii ocupați cu activități utile și plăcute, (c) a preveni tendința de a-și plânge propria soartă, (d) a-i proteja de ispitele sexualității premaritale și (e) a-i ocroti de formarea de prietenii sau obiceiuri vicioase.

Valoarea muncii trebuie să fie redescoperită în formarea caracterului și a sănătății fizice, mentale, emoționale și spirituale a copilului, componente ale pregătirii acestuia în vederea slujirii atât pentru această viață, cât și pentru cea viitoare.

Implicații pentru părinți

Conform lui Ellen White (1977a), factorii care afectează acceptarea sau respingerea valorilor de către tineri sunt: (a) lipsa de consistență și neconcordanța din comportamentul adulților, (b) părinți șovăielnici în ceea ce privește principiile, (c) intoleranța și atitudinea negativă a adulților, (d) deficiențe ale educației timpurii, (e) atmosfera de autoritarism aspru în cămin și la școală și (f) presiunile sociale.

Reiese astfel că factorul cel mai important în dezvoltarea spirituală a copiilor este căminul. În acest sens, Cuvântul lui Dumnezeu subliniază șase factori cheie: (a) modelul părintesc, (b) tonul emoțional din cămin, (c) practicile disciplinare, (d) instruirea copiilor, (e) influențele spirituale și morale, (f) timpul dedicat interacțiunii părinte-copil.

Părinții sunt cei care pun bazele caracterului tânărului, acesta preluând în mod inconștient modele comportamentale de la aceștia și continuând să le practice pe parcursul întregii vieți.

De aceea, asupra părinților se află cea mai solemnă responsabilitate: educarea propriilor copii în respect și iubire de Dumnezeu. Părinții au datoria de a păstra o atmosferă

caracterizată de influențele morale cele mai curate, de înțelegere, bunăvoință, amabilitate, răbdare, o afecțiune profundă, adevărată și lipsită de egoism, și de a cultiva o ascultare strictă de cerințele Bibliei, astfel încât viața familiei să poată constitui o demonstrație a puterii harului lui Dumnezeu. Armonia în cămin este posibilă numai în prezența Duhului lui Dumnezeu. Pacea lui Hristos trebuie să domnească în familie, iar faptele să constituie o demonstrație a iubirii.

Părinții sunt chemați să dăruiască acea iubire de natură divină, exprimată prin cuvinte, gesturi și fapte. Această iubire îl implică pe Dumnezeu în toate lucrările ei, în contrast cu pasiunea inimii firești, care este încăpățânată, irațională, nerăbdătoare și nesupusă. Gândurile, pasiunile și sentimentele trebuie să fie înnobilate și dedicate lui Dumnezeu.

Activitățile pe care copilul le realizează împreună cu familia înmagazinează o sursă inepuizabilă de valori care, împărtășite, devin pietrele de temelie pe care se zidesc personalitatea și spiritualitatea copilului. Altarul familial reprezintă ocazia de aur în care tânărul învață să se apropie de Dumnezeu, să-L cunoască mai bine prin intermediul îndrumării înțelepte a părinților, învață să acorde prioritate petrecerii timpului cu Dumnezeu, înainte de orice altă activitate a zilei, precum și seara, la încheierea lucrărilor zilei, învață importanța închinării, a rugăciunii, a studiului biblic, a mulțumirii, a părtășiei familiale, învață disciplina timpului de studiu, organizarea vieții, are experiențe cu Dumnezeu, personale și de familie, pe care este chemat să le împărtășească, învață să fie asertiv, să perceapă și să înțeleagă sentimentele celorlalți.

Korniejczuk (2011) afirmă că, pe lângă părtășia spirituală cu ceilalți membri ai familiei, părinții trebuie să asigure existența în cămin a unui spațiu izolat pentru meditație și rugăciune în singurătate. Copiii trebuie să aibă ocazia de a cunoaște bucuria unui timp de

meditație tăcută, în care să se poată concentra în mod exclusiv asupra comunicării cu Dumnezeu, fără a fi perturbați din exterior. Acest obicei dezvoltă capacitatea de introspecție, îi ajută pe tineri să își cunoască mai bine limitele și să petreacă timp prețios cu ei înșiși și cu Dumnezeu.

Educația în direcția preocupării pentru muncă și slujire creștină, factor esențial pentru dezvoltarea spirituală a tinerilor, are temelia tot în mediul familial. Copiii trebuie învățați de mici să cultive un spirit altruist și de sacrificiu, să se implice în treburile casei, să se ajute unii pe alții în cămin, să servească dezinteresat în diverse activități folositoare, să lucreze pentru cei care nu Îl cunosc pe Dumnezeu, să interacționeze cu cei bătrâni și cu cei nevoiași, pentru a le ușura poverile.

Mass-media exercită o mare influență asupra caracterului și a sistemului de valori ale tinerilor, mesajele promovate fiind egocentrice, superficiale și înșelătoare, în contradicție cu cele din Cuvântul lui Dumnezeu – teocentrice, profunde și trainice. De aceea, părinții trebuie să controleze efectele negative ale acestora asupra copiilor și să îi îndrume pentru a o utiliza doar în mod planificat, cu scop informativ și educativ.

De o mare importanță este propria formare spirituală a părintelui. Cu cât acesta va avea o spiritualitate mai ferm conturată, cu atât va fi mai capabil să influențeze pozitiv dezvoltarea spirituală a copilului, dar și să elaboreze metode educative în această direcție. Atunci când părintele se dezvoltă spiritual pe sine, o face și în interesul copilului.

Mama are influența cea mai puternică în formarea caracterului copilului pentru viața veșnică. Realizând această lucrare, ea Îl slujește pe Dumnezeu. Tatăl trebuie să fie un model pentru copiii lui; el este cel care stabilește reguli și administrează disciplina în familie, dar trebuie să fie și prietenul copiilor lui și să se implice în activitățile și preocupările lor.

Implicații pentru educatori creștini – profesori și pastori

Un alt pas important care trebuie făcut, pe același plan cu revizuirea sistemului educativ și cu conștientizarea părinților, este instruirea profesorilor. Motivul pentru care aceștia sunt încă prinși în sistemul educațional tradițional este acela că au fost formați și orientați în acest fel. Este nevoie de schimbarea paradigmei în educație, iar educatorii reprezintă cheia pentru rezolvarea acestei sarcini.

Profesorul creștin trebuie să fie pregătit nu numai pentru a preda cursuri speciale de Biblie, ci și de a o integra în cadrul fiecărei discipline. În același timp, ar trebui să colaboreze cu părinții, în vederea dezvoltării echilibrate a tinerilor, nu doar intelectual, ci și spiritual, emoțional și fizic.

Educatorii ar putea alcătui cercuri profesionale, în care să elaboreze metode, tehnici și strategii utile în vederea integrării Bibliei în predarea materiilor lor, promovând dezvoltarea spirituală. Ei trebuie să cultive o mentalitate deschisă și să descopere avantajele colaborării.

Pentru a se putea achita cu credincioșie de această delicată și nobilă misiune de formator de caractere, profesorul creștin are o nevoie constantă de ajutorul Duhului Sfânt. Responsabilitatea lui înaintea lui Dumnezeu este aceea de a trezi în tineri simțământul nevoii de a-L cunoaște pe Isus Hristos ca Mântuitor personal, dar pentru îndeplinirea acestei meniri, trebuie ca el însuși să fie educat în școala lui Hristos și să dețină nu doar o cunoaștere teoretică a doctrinei, ci, mai ales, o cunoaștere experimentală a sfințirii.

White (1977b) subliniază faptul că educatorul creștin trebuie să fie preocupat atât de propria sa dezvoltare fizică, mintală, morală și spirituală, urmărind atingerea celui mai înalt standard moral și intelectual, cât și de calitatea modelului de gândire pe care îl imprimă elevilor. El este chemat să îndrume tinerii în dragostea pentru adevăr, frumusețe și calitate, să

îi mobilizeze și să-i stimuleze prin propria sa influență, să trezească în ei dorința de a excela în toate domeniile cărora le sunt dedicați, însă având ca motivație nu atingerea unor simple standarde pământești, ci dorința de a-L cunoaște pe Creator și de a deveni asemenea Lui.

Este esențial ca profesorul să își facă o autoevaluare onestă, care Îi va permite lui Dumnezeu să îi modeleze și să îi disciplineze mintea. Principiile de viață și obiceiurile sale trebuie considerate ca având chiar o mai mare importanță decât pregătirea sa profesională. Este esențial ca el să experimenteze puterea, harul și iubirea lui Hristos în inima lui și să manifeste un spirit veritabil de renunțare și sacrificiu de sine pentru cauza Lui. Trebuie să-I încredințeze lui Dumnezeu toate problemele și să apeleze la harul Lui înainte de a se angaja în activitatea zilnică. Este necesar să vegheze pentru ca Satana să nu-l folosească drept mijloc de distrugere a sufletelor, profitând de trăsăturile neconsacrate ale caracterului său.

Educatorul creștin trebuie să le ofere elevilor modele de caracter, oportunități de slujire, să-i motiveze pentru a fi persoane responsabile de propriile fapte și de influența lor asupra celorlalți. El este chemat să înalțe Legea divină prin învățare și exemplu, cerând de la Dumnezeu înțelepciunea de a administra disciplina cu fermitate și consecvență, dar și cu dragoste, tact, răbdare, blândete, maleabilitate, tratând fiecare tânăr în parte cu respect, încredere și nepărtinire, acordând atenția cuvenită și celor mai puțin înzestrați intelectual.

Profesorul trebuie să-i învețe pe tineri să îi respecte experiența și să se lase îndrumați. El trebuie să fie mentor pentru elevii săi, sprijinindu-i în formarea unui comportament creștin și corectându-le greșelile, să-i ajute să se cunoască unii pe alții, să se respecte, să se iubească și să se simtă membri valoroși ai grupului, să practice disciplina morală, utilizând creativitatea și accentuarea regulilor pentru a oferi oportunități de întărire a reflecției și raționamentului moral, stăpânire de sine și respect pentru semenii. Ei trebuie să fie învățați să acționeze

motivați de principii și rațiune. Ca rezultat, atunci când vor deveni independenți, caracterele lor vor fi consolidate. Este necesar ca educatorul să țină cont de constituția individuală fizică și intelectuală a tinerilor, astfel încât capacitățile lor să poată fi dezvoltate și evidențiate în modul cel mai eficient atunci când le vor fi necesare.

Profesorul trebuie să manifeste responsabilitate și atenție pentru a lucra cu mintea tinerilor și a le împărtăși cunoștințele în modul cel mai eficient, dar și bunătate, amabilitate și iubire profundă, care să se observe în aspect, cuvinte și fapte. El trebuie să aibă ca țintă câștigarea respectului și încrederii acestora, în condițiile în care se confruntă printre ei cu atitudini caracterizate de impulsivitate, nerăbdare, mândrie, egoism, lipsă de educație, de bun simț și o apreciere de sine exagerată. Disciplinarea prin forță și teamă este o metodă care afectează negativ formarea pentru viață a copilului. În tratarea celui greșit, profesorul trebuie să urmeze modelul lui Hristos: să nu-i evidențieze greșelile în public, ci să discute și să se roage cu el în particular într-un spirit amabil.

Educatorul trebuie să acorde cea mai mare atenție diversificării și îmbunătățirii metodelor de instruire, prin care pot fi evidențiate capacitățile nobile și înalte ale minții. Ca materiale didactice se pot utiliza parabolele, tabla de scris, hărțile și imaginile, pentru explicarea lecțiilor spirituale și fixarea lor în memorie.

Profesorul trebuie să manifeste interes în vederea educării fizice, intelectuale, morale și spirituale a elevilor. Solicitarea echilibrată și proporțională a puterilor minții și trupului va preveni atât tendința spre gânduri și acțiuni imorale, cât și suprasolicitarea creierului, astfel încât tinerii să devină oameni puternici și echilibrați.

Este util ca educatorul să se implice în activitățile recreative ale tinerilor, fără a-i urmări în permanență, ci observând înclinațiile minții lor și oferindu-le preocupări care vor

contracara răul. Astfel, posibilitățile de a cădea în ispită se vor diminua.

Activitățile recreative care se vor dovedi cea mai mare binecuvântare pentru tineri, sunt cele care îi fac să fie folositori, cum ar fi cultivarea plantelor. Este bine să le fie trezit interesul pentru înfrumusețarea grădinilor și a sălilor de clasă. Beneficiul rezultat va fi multiplu: copiii vor fi mai puțin tentați să distrugă ceea ce s-au străduit să înfrumusețeze și vor cultiva un gust rafinat, dragostea pentru ordine și obiceiul de a îngriji locul în care se află, iar dezvoltarea spiritului de echipă și de colaborare se va dovedi o binecuvântare pentru tot restul vieții.

În clasă este necesar ca profesorul să creeze o atmosferă deschisă, implicându-i pe elevi în luarea deciziilor și împărțind responsabilitățile pentru a face din sala de clasă un loc adecvat învățării. Tinerii trebuie ajutați să-și însușească valorile din cadrul curriculumului, utilizând teme academice, ca un mijloc de a examina probleme etice, și să fie încurajați să-și spună părerea cu privire la definirea curriculumului și la reguli. Este de un real folos să le fie motivată învățarea cooperantă, urmărind formarea lor în vederea dispoziției și a abilității de a-i ajuta pe cei în nevoie, precum și munca în echipă. Oferindu-le responsabilități academice, educatorul îi va îndruma pentru a dezvolta conștiința îndemnării și respect pentru valoarea învățării și muncă și îi va ajuta să învețe soluționarea conflictelor, pentru a dobândi capacitatea de a se implica în rezolvarea problemelor într-o manieră pașnică.

Implicații pentru elevi

Dumnezeu cere fiecărui om să cultive puterile care i-au fost dăruite printr-un studiu serios, o străduință fermă și un efort perseverent, astfel încât să atingă cele mai înalte dimensiuni ale dezvoltării și să devină capabil de a le utiliza în lucrarea Sa și pentru binecuvântarea întregii omeniri.

În perioada adolescenței se pun temeliile caracterului, care va continua să se

maturizeze pe parcursul întregii vieți. Tinerii sunt receptivi, inventivi, zeloși, entuziaști, plini de speranță, dar și ușor influențabili. Ei au inima cea mai deschisă pentru influența divină; acum, capacitățile fizice și intelectuale trebuie investite în vederea celor mai mari realizări posibile, atât pentru viața aceasta, cât și pentru cea viitoare.

Predându-se pe ei înșiși voinței lui Dumnezeu, tinerii vor dobândi un caracter armonios, consecvent, plăcut și veritabil. Familiarizarea cu Scripturile în cămin, la școală și în biserică, le va dezvolta capacitatea de discernământ între bine și rău și le va întări sufletul împotriva ispitelor. Prin studierea Cuvântului lui Dumnezeu, își vor lărgi orizontul gândirii, dezvoltând capacitatea de înțelegere și aducând mintea într-o strânsă legătură cu cerul, primind inteligență, cunoștință și înțelepciune.

White (1977b) avertizează asupra pericolelor care pândesc tineretul: (a) lipsa de instruire pentru a deveni lucrători ai Domnului, (b) talentul fără credincioșie, (c) falsa știință care conduce la îndoială și scepticism, (d) preocuparea exclusivă pentru studii în detrimentul practicării privilegiilor religioase și al îndeplinirii responsabilităților, (e) lipsa activității fizice, (f) distracțiile superficiale, (g) gândurile ieftine, (h) conversațiile fără sens, (i) lecturile ușoare, (j) comportamentul frivol și (k) îngăduința față de apetit.

Pentru a primi putere de a rezista în fața ispitei, precum și pentru formarea unor obiceiuri bune și acționarea în conformitate cu principii corecte, elevii trebuie să își păzească porțile de acces ale sufletului, citind, privind sau ascultând doar ceea ce le va putea păstra gândurile curate. Propria voință trebuie supusă voinței lui Hristos, iar emoțiile să fie controlate de rațiune și conștiință.

De regulă, copiii moștenesc înclinațiile și predispozițiile părinților lor și imită exemplul acestora, dar o convertire veritabilă schimbă înclinațiile spre rău, moștenite sau cultivate.

Caracterul se poate schimba prin: (a)substituirea răului cu binele, (b)fixare și separare, (c)o predare totală lui Hristos, fără rezerve, (d)cultivarea prieteniei cu El, observându-L și imitându-I viața, (e)rugăciune pentru ca Duhul Sfânt să schimbe dorințele și atitudinile și (e)credința că Hristos va dirija schimbările necesare.

Dezvoltarea spirituală în diferitele etape ale vieții este semnificativ afectată prin alegerile individuale în relație cu circumstanțele vieții. Presiunea de grup poate avea o influență negativă asupra formării tânărului. În vederea bunăstării spirituale, tinerii trebuie să evite orice asociere cu persoane ostile vieții religioase, iar singura cale de a fi în siguranță este învățarea zilnică în școala lui Hristos a umilinței și smereniei inimii, dobândind minți echilibrate și caractere armonioase.

Dependența de Dumnezeu este o cerință absolută, care produce transformare până la asemănarea cu chipul divin, în timp ce dependența de sine duce la ispită, iar dependența de ideile altora semnifică lipsă de maturitate. Este necesar ca tinerii să se sfătuiască unii cu alții, evitând spiritul de independență, dar în confruntarea cu lumea, trebuie ca ei să își păstreze independența morală și să aibă propriile convingeri spirituale.

În vederea pregătirii practice pentru slujirea misionară, tinerii trebuie să elimine conversațiile triviale, să se încreadă în făgăduințele divine, să elimine piedicile din viața creștină și să pună la lucru talentele cu care au fost înzestrați de Dumnezeu, într-un mod caracterizat de altruism și sacrificiu.

Egoismul și înălțarea de sine pervertesc principiile și tulbură judecata, favorizează apariția bolilor și afectează înțelegerea Scripturii. Caracteristicile adevăratei măreții sunt: simplitatea, uitarea de sine și iubirea fidelă asemenea copiilor. Iubirea este de natură spirituală, este un principiu activ, divin și veșnic care schimbă caracterul, stăpânește impulsurile,

controlează pasiunile, învinge răutatea, înalță și înobilează simțămintele; este o putere morală și intelectuală. Ea înfrumusețează viața și se dezvoltă prin exercitare.

Într-un sistem educativ în care elevii au parte de instruire în domeniul spiritual, problemele de comportament sunt diminuate, activitatea educativă are loc într-un cadru mult mai destins, elevii sunt mult mai liniștiți, mulțumiți și gata de a coopera și de a se implica în activitățile școlii.

Concluzii

Spiritualitatea, ca variabilă dependentă, asociată cu variabila independentă *tip de liceu*, a generat următorul set de concluzii:

Ipoteza alternativă a acestui studiu s-a confirmat, întrucât există o diferență semnificativă între gradul de spiritualitate a elevilor adventiști din licee adventiste, comparativ cu cei din licee publice, însă raportul dintre mediile scorurilor de spiritualitate este contrar celui presupus.

Elevii din licee publice au obținut un scor al spiritualității superior, comparativ cu elevii din licee adventiste. Acest lucru ar trebui să constituie un semnal de alarmă pentru educația adventistă din țara noastră, în măsură să determine persoanele responsabile de formarea tinerilor în instituțiile noastre (părinți, profesori, pastori) să își pună întrebări și să ridice probleme cu privire la relevanța procesului educațional adventist, așa cum este implementat în România.

Urmărind media scorurilor de spiritualitate a tinerilor în funcție de vârstă, am observat că cel mai înalt grad de spiritualitate a elevilor din licee adventiste s-a înregistrat la vârsta de 15 ani, iar cel mai scăzut nivel de spiritualitate s-a observat la vârsta de 16 ani, constatându-se apoi o revigorare care se păstrează constantă; în privința tinerilor din licee publice, cel mai

mare grad de spiritualitate se înregistrează la vârsta de 18 ani și cel mai mic nivel de spiritualitate – la vârsta de 15 ani, modul în care se prezintă lucrurile pentru cel de-al doilea grup conducându-ne la ideea că adolescenții își cristalizează spiritualitatea în timpul anilor de liceu, cunoscând o ascensiune spirituală.

Atât printre elevii adventiști din licee adventiste, cât și printre cei din licee publice, s-a observat un declin al spiritualității în clasa a X-a (mai accentuat pentru elevii liceelor adventiste), cu o revenire în ultimii doi ani de liceu, ale cărui cauze sunt greu de precizat; o ipoteză ar putea fi aceea că această perioadă ar fi cea mai dificilă din întreaga adolescență. Oricare ar fi cauzele, acest fapt trebuie să determine preocuparea noastră deosebită față de tineri în această perioadă a vieții.

S-a înregistrat o medie superioară a scorurilor elevilor adventiști botezați față de media scorurilor elevilor nebotezați, având în vedere posibilitatea ca tocmai atingerea unui grad de spiritualitate superior să fi determinat decizia pentru botez la o vârstă destul de fragedă, așa cum este perioada adolescenței.

Procentul mic de elevi proveniți din familii non-AZȘ, 7,23% din totalul tinerilor participanți la studiu, demonstrează cazurile rare de convertire din afara Bisericii în adolescență.

Elevii proveneau în majoritate din familii complete, 90,41% din totalul participanților, ceea ce poate demonstra faptul că tinerii au mai multe șanse să frecventeze Biserica atunci când fac parte dintr-o familie credincioasă, completă, în care găsesc un cadru protector și un sprijin moral și spiritual.

Elevii liceelor adventiste din România au obținut în anul 2011 un procent de promovabilitate la Bacalaureat de 78,79%, net superior mediei naționale de 44,47%, ceea ce

este de apreciat, dar acest lucru nu semnifică neapărat faptul că educația adventistă și-a atins scopul.

Conform rezultatelor acestei cercetări, educația adventistă din România se pare că nu exercită un impact pozitiv asupra spiritualității adolescenților, dat fiind că tinerii nu dovedesc dobândirea maturității spirituale scontate în timpul anilor de studiu într-un liceu adventist. Dimpotrivă, studiul a observat că elevii adventiști din licee publice au un grad de spiritualitate mai înalt, iar cu privire la fiecare trăsătură a spiritualității, oglindită de Scala Spiritualității, scorurile au fost semnificativ statistic mai mari, nesemnificativ statistic mai mari sau egale, comparativ cu scorurile elevilor adventiști din licee confesionale.

Am putea teoretiza faptul că elevii adventiști din licee publice au două alternative de viață: să se complacă în mediul de studiu și să slăbească relația spirituală cu Dumnezeu sau să își mobilizeze forțele spirituale, în ascultare de voia lui Dumnezeu, și să devină mai puternici. Doar în anumite aspecte ale spiritualității, reflectate de cinci dintre itemii instrumentului, elevii adventiști din licee publice au înregistrat scoruri superioare semnificative față de cei din licee adventiste, și anume: în privința percepției convingerilor spirituale ca aflându-se la temelia propriei religii, a dimensiunii impactului pe care îl au convingerile spirituale asupra direcției propriei vieți, a percepției de sine ca fiind o persoană foarte spirituală, a încercării de a fi o persoană spirituală și a definirii spiritualității ca fiind relația personală cu Dumnezeu.

Având în vedere aceste rezultate, putem presupune că tinerii adventiști care frecventează licee publice simt mai acut nevoia menținerii relației cu Dumnezeu pentru a face față ispitelor cu care se confruntă în instituțiile laice în care învață, devin mai concentrați în direcția dezvoltării spiritualității, iar aceste tendințe îi maturizează spiritual mai mult. Prin comparație, spiritualitatea elevilor dintr-o instituție adventistă ar putea deveni mai laxă într-un

mediu în care credința nu le este încercată la cote atât de înalte și care nu îi provoacă într-o măsură atât de mare.

O altă ipoteză ar putea fi, însă, aceea că tinerii aflați într-o instituție de învățământ confesională dobândesc standarde mai înalte privind spiritualitatea și, de aceea, au tendința de a-și subevalua propria spiritualitate.

În calitate de educatori creștini, gradul mai scăzut de spiritualitate a elevilor adventiști din licee adventiste, comparativ cu cei din licee publice, ar trebui să angreneze consacarea noastră față de Dumnezeu, care să ne conducă în dezvoltarea educației adventiste la un nivel la care nu doar performanțele la disciplinele de studiu să constituie ținta formativă, ci prioritatea nr. 1 să fie creșterea spirituală a tinerilor.

Consider că adolescența este perioada de viață asupra căreia familia, Biserica și școala trebuie să își îndrepte atenția cel mai mult, cea mai problematică perioadă a vieții, în care influența societății, a anturajului, este extrem de puternică. Tinerii proveniți din familii adventiste unite, unde se simt iubiți, protejați și susținuți, dobândesc un echilibru al vieții spirituale și personale și iau decizia pentru botez în adolescență ca pe un curs normal al vieții, ca pe o decizie firească, bazată pe convingeri mentale și spirituale profunde. În același timp, tinerii care nu au beneficiat de o îndrumare spirituală adecvată, nu și-au găsit orientarea, se simt debusolați în fața preocupărilor vieții, și există riscul de a se îndepărta de Dumnezeu și de Biserică.

Școala creștină este chemată să continue și să interfereze cu rolul familiei, iar în cazul tinerilor care nu au avut privilegiul de a crește într-o familie creștină, școala și Biserica au misiunea de a prelua rolul de îndrumător spiritual, de cadru formator al unui caracter integru, după modelul Domnului Hristos.

Recomandări

Având în vedere rezultatele studiului, discuțiile, concluziile și implicațiile acestuia, au fost formulate următoarele recomandări atât pentru procesul educativ, cât și pentru viitoarele cercetări din această arie:

Recomandări pentru procesul educativ

1. Sistemul educațional adventist trebuie să răspundă misiunii Bisericii lui Hristos de a educa pentru mântuire, mai presus de instruirea intelectuală a tinerilor.
2. Organizarea orelor de predare a Bibliei într-un mod în care accentul principal să fie pus pe viața devoțională personală ca mijloc de dezvoltare a relației cu Dumnezeu, și apoi pe aspectele dogmatice.
3. Alcătuirea de strategii și modele de integrare a Bibliei și, implicit, a credinței și a spiritualității, în toate materiile care se studiază în școală.
4. Includerea slujirii misionare și a muncii de tipul agriculturii în curriculumul opțional al școlii.
5. Organizarea de instruiri speciale periodice pentru profesori, care să îi echipeze cu inspirația, cunoștințele și capacitățile necesare integrării Bibliei în procesul de predare a fiecărei materii.
6. Stabilirea de ședințe regulate cu părinții, în care să se discute în primul rând progresul spiritual al copiilor, stadiul relaționării părinților și profesorilor cu aceștia, diverse procedee de îmbunătățire a comunicării cu ei și a sporirii interesului lor pentru viața devoțională, dar și rezultatele lor la materiile școlare și eventuale probleme legate de disciplină.

Recomandări pentru cercetările viitoare

1. Realizarea unui studiu longitudinal după 10 ani, având ca participanți aceiași elevi, care să observe relația lor cu Dumnezeu și cu Biserica în acel moment.
2. Întreprinderea unei cercetări comparative a dezvoltării spirituale între eșantioane reprezentative ale liceelor adventiste din România.
3. Realizarea unei cercetări comparative a dezvoltării spirituale între liceenii/studenții români și cei aparținând altor naționalități.
4. Efectuarea unei investigații comparative a dezvoltării spirituale între elevii de liceu adventiști din România și liceenii români adventiști din diaspora.
5. Întreprinderea unor studii comparative privind dezvoltarea spirituală pentru alte categorii de vârstă: elevi de gimnaziu, studenți, adulți, vârstnici.
6. Efectuarea unei cercetări calitative cu privire la factorii care contribuie la gradul de spiritualitate a elevilor adventiști din licee adventiste și a elevilor adventiști din licee publice.

ANEXA A

SCALA SPIRITUALITĂȚII

Pentru fiecare afirmație, încercuiți o singură cifră din cele cinci, pe cea care vă reprezintă în cea mai mare măsură: 1 = Dezacord puternic, 2 = Dezacord, 3 = Poziție neutră, 4 = Acord, 5 = Acord puternic.

1. My spiritual beliefs help me to be a better person.

1. Convingerile mele spirituale mă ajută să fiu o persoană mai bună.

1 2 3 4 5

2. My spirituality is at the core of who I am.

2. Spiritualitatea mea este esența a ceea ce sunt.

1 2 3 4 5

3. My spirituality is my inner voice speaking to me.

3. Spiritualitatea mea este propria mea voce lăuntrică, ce îmi vorbește.

1 2 3 4 5

4. I believe God, Creator or Higher Power is present in my life.

4. Cred în Dumnezeu, Creatorul / O Putere Superioară este prezentă în viața mea.

1 2 3 4 5

5. My spiritual beliefs are the foundation for my religious background.

5. Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele.

1 2 3 4 5

6. My spiritual beliefs make my life more meaningful.

6. Convingerile mele spirituale fac ca viața mea să fie mai plină de semnificație.

1 2 3 4 5

7. I feel as if my life has a higher purpose.

7. Am sentimentul că viața mea are un scop mai înalt.

1 2 3 4 5

8. My spiritual beliefs positively impact my health and well-being.

**8. Convingerile mele spirituale au un impact pozitiv asupra sănătății și a bunei
mele dispoziții.**

1 2 3 4 5

9. My spiritual beliefs guide my relationships with other people.

9. Convingerile mele spirituale îmi ghidează relațiile cu ceilalți.

1 2 3 4 5

10. I would feel lost without my spiritual beliefs directing my life.

**10. M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale care dau direcție vieții
mele.**

1 2 3 4 5

11. I am a very spiritual person.

11. Sunt o persoană foarte spirituală.

1 2 3 4 5

12. I try to be a spiritual person.

12. Încerc să fiu o persoană spirituală.

1 2 3 4 5

13. My spirituality is my personal connection with God or a Higher Power.

13. Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu / o Putere

Superioară.

1 2 3 4 5

Sexul (M / F):

Vârsta (ani împliniți):

Clasa (IX / X / XI / XII / XIII):

Tipul de liceu (PUBLIC / ADVENTIST):

Botezat (DA / NU / CANDIDAT):

Proveniența familială (AZȘ / NON-AZȘ / MIXTĂ):

Tipul familiei (COMPLETĂ / MONOPARENTALĂ / ALTĂ SITUAȚIE: CARE?):

ANEXA B

FRECVENȚELE VARIABILEI DEPENDENTE SPIRITUALITATE

Scor spiritualitate

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 13	1	,2	,2	,2
14	1	,2	,2	,4
21	1	,2	,2	,5
22	1	,2	,2	,7
23	1	,2	,2	,9
25	1	,2	,2	1,1
29	2	,4	,4	1,4
30	1	,2	,2	1,6
33	2	,4	,4	2,0
34	1	,2	,2	2,2
39	6	1,1	1,1	3,3
40	1	,2	,2	3,4
41	4	,7	,7	4,2
42	8	1,4	1,4	5,6
43	5	,9	,9	6,5
44	4	,7	,7	7,2
45	16	2,9	2,9	10,1
46	12	2,2	2,2	12,3
47	17	3,1	3,1	15,4
48	20	3,6	3,6	19,0
49	28	5,1	5,1	24,1
50	24	4,3	4,3	28,4

51	27	4,9	4,9	33,3
52	32	5,8	5,8	39,1
53	37	6,7	6,7	45,8
54	26	4,7	4,7	50,5
55	31	5,6	5,6	56,1
56	43	7,8	7,8	63,8
57	31	5,6	5,6	69,4
58	37	6,7	6,7	76,1
59	34	6,1	6,1	82,3
60	33	6,0	6,0	88,2
61	25	4,5	4,5	92,8
62	18	3,3	3,3	96,0
63	11	2,0	2,0	98,0
64	9	1,6	1,6	99,6
65	2	,4	,4	100,0
Total	553	100,0	100,0	

ANEXA C

FRECVENȚELE CELOR 13 ITEMI

Item 1. Convingerile mele spirituale mă ajută să fiu o persoană mai bună

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	5	,9	,9	,9
dezacord poziție neutră	6	1,1	1,1	2,0
acord	41	7,4	7,4	9,4
acord puternic	257	46,5	46,5	55,9
Total	244	44,1	44,1	100,0
	553	100,0	100,0	

Item 2. Spiritualitatea mea este esența a ceea ce sunt

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	6	1,1	1,1	1,1
dezacord poziție neutră	24	4,3	4,3	5,4
acord	131	23,7	23,7	29,1
acord puternic	286	51,7	51,7	80,8
Total	106	19,2	19,2	100,0
	553	100,0	100,0	

Item 3. Spiritualitatea mea este propria mea voce lăuntrică, ce îmi vorbește

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	13	2,4	2,4	2,4
dezacord poziție neutră	35	6,3	6,3	8,7
acord	160	28,9	28,9	37,6
acord puternic	247	44,7	44,7	82,3
Total	98	17,7	17,7	100,0
	553	100,0	100,0	

Item 4. Cred în Dumnezeu, Creatorul

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	1	,2	,2	,2
dezacord poziție neutră	5	,9	,9	1,1
acord	13	2,4	2,4	3,4
acord puternic	75	13,6	13,6	17,0
Total	459	83,0	83,0	100,0
	553	100,0	100,0	

Item 5. Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	5	,9	,9	,9
dezacord poziție neutră	9	1,6	1,6	2,5
acord	47	8,5	8,5	11,0
acord puternic	181	32,7	32,7	43,8
Total	311	56,2	56,2	100,0
	553	100,0	100,0	

Item 6. Convingerile mele spirituale fac ca viața mea să fie mai plină de semnificație

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	6	1,1	1,1	1,1
dezacord poziție neutră	16	2,9	2,9	4,0
acord	81	14,6	14,6	18,6
acord puternic	242	43,8	43,8	62,4
Total	208	37,6	37,6	100,0
	553	100,0	100,0	

Item 7. Am simțământul că viața mea are un scop mai înalt

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	4	,7	,7	,7
dezacord poziție neutră	15	2,7	2,7	3,4
acord	52	9,4	9,4	12,8
	199	36,0	36,0	48,8

acord puternic	283	51,2	51,2	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Item 8. Convingerile mele spirituale au un impact pozitiv asupra sănătății și a bunei mele dispoziții

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	9	1,6	1,6	1,6
dezacord	9	1,6	1,6	3,3
poziție neutră	77	13,9	13,9	17,2
acord	233	42,1	42,1	59,3
acord puternic	225	40,7	40,7	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Item 9. Convingerile mele spirituale îmi ghidează relațiile cu ceilalți

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	11	2,0	2,0	2,0
dezacord	13	2,4	2,4	4,3
poziție neutră	119	21,5	21,5	25,9
acord	254	45,9	45,9	71,8
acord puternic	156	28,2	28,2	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Item 10. M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	10	1,8	1,8	1,8
dezacord	16	2,9	2,9	4,7
poziție neutră	102	18,4	18,4	23,1
acord	227	41,0	41,0	64,2
acord puternic	198	35,8	35,8	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Item 11. Sunt o persoană foarte spirituală

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid dezacord puternic	20	3,6	3,6	3,6
dezacord	60	10,8	10,8	14,5
poziție neutră	282	51,0	51,0	65,5

acord	176	31,8	31,8	97,3
acord puternic	15	2,7	2,7	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Item 12. Încerc să fiu o persoană spirituală

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	dezacord puternic	8	1,4	1,4	1,4
	dezacord	11	2,0	2,0	3,4
	poziție neutră	47	8,5	8,5	12,0
	acord	299	54,1	54,2	66,1
	acord puternic	187	33,8	33,9	100,0
	Total	553	100,0	100,0	

Item 13. Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	dezacord puternic	4	,7	,7	,7
	dezacord	8	1,4	1,4	2,2
	poziție neutră	55	9,9	9,9	12,1
	acord	229	41,4	41,4	53,5
	acord puternic	257	46,5	46,5	100,0
	Total	553	100,0	100,0	

ANEXA D

FRECVENȚELE VARIABILELOR INDEPENDENTE

Apartenență sexuală participanți

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid masculin	219	39,6	39,6	39,6
feminin	334	60,4	60,4	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Vârstă participanți

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 14	4	,7	,7	,7
15	72	13,0	13,0	13,7
16	144	26,0	26,0	39,8
17	130	23,5	23,5	63,3
18	136	24,6	24,6	87,9
19	67	12,1	12,1	100,0
Total	553	100,0	100,0	

An de studiu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 9	142	25,7	25,7	25,7
10	141	25,5	25,5	51,2
11	143	25,9	25,9	77,0
12	127	23,0	23,0	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Tip de liceu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid confesional (AZŞ)	339	61,3	61,3	61,3
Public	214	38,7	38,7	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Statut de membru AZŞ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid botezat sau candidat	278	50,3	50,3	50,3
Nebotezat	275	49,7	49,7	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Proveniență familială

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid AZŞ	436	78,8	78,8	78,8
NON-AZŞ	40	7,2	7,2	86,1
MIXTĂ	77	13,9	13,9	100,0
Total	553	100,0	100,0	

Tip de familie

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid completă	500	90,4	90,4	90,4
monoparentală	44	8,0	8,0	98,4
altă situație	9	1,6	1,6	100,0
Total	553	100,0	100,0	

ANEXA E

**STATISTICI DESCRIPTIVE PENTRU SCORURILE DE SPIRITUALITATE
ȘI PENTRU CEI 13 ITEMI AI SCALEI SPIRITUALITĂȚII**

	N	Rang	Minim	Maxim	Sum	Mean	Std.	Varia	Skewness	Kurtosis			
	Statis	Statis	Statisti	Statisti	Statis	Statis	Err	Statis	Statis	Statis	Err	Statis	Err
	tic	tic	c	c	tic	tic	or	tic	tic	tic	or	tic	or
Scor spiritualitate	553	52	13	65	29532	53,40	,298	7,009	49,125	-1,672	,104	5,699	,207
Convingerile mele spirituale mă ajută să fiu o persoană mai bună	553	4	1	5	2388	4,32	,031	,735	,540	-1,294	,104	3,008	,207
Spiritualitatea mea este esența a ceea ce sunt	553	4	1	5	2121	3,84	,035	,821	,674	-,634	,104	,690	,207
Spiritualitatea mea este propria mea voce lăuntrică, ce îmi vorbește	553	4	1	5	2041	3,69	,039	,915	,837	-,589	,104	,365	,207

Cred în Dumnezeu, Creatorul	553	4	1	5	2645	4,78	,023	,542	,293	-3,054	,104	11,138	,207
Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele	553	4	1	5	2443	4,42	,033	,788	,620	-1,535	,104	2,791	,207
Convingerile mele spirituale fac ca viața mea să fie mai plină de semnificație	553	4	1	5	2289	4,14	,036	,847	,718	-,986	,104	1,136	,207
Am simțământul că viața mea are un scop mai înalt	553	4	1	5	2401	4,34	,035	,815	,664	-1,327	,104	1,865	,207
Convingerile mele spirituale au un impact pozitiv asupra sănătății și a bunei mele dispoziții	553	4	1	5	2315	4,19	,036	,851	,724	-1,162	,104	1,817	,207
Convingerile mele spirituale îmi ghidează relațiile cu ceilalți	553	4	1	5	2190	3,96	,037	,878	,770	-,843	,104	1,060	,207

M-aș simți pierdut fără convinger ile mele spirituale, care dau direcție vieții mele	553	4	1	5	2246	4,06	,03 8	,905	,819	-,946	,10 4	,947	,20 7
Sunt o persoană foarte spirituală	553	4	1	5	1765	3,19	,03 4	,803	,644	-,466	,10 4	,593	,20 7
Încerc să fiu o persoană spirituală	553	4	1	5	2306	4,17	,03 3	,778	,605	- 1,302	,10 4	3,130	,20 7
Spiritualit atea mea este relația mea personală cu Dumneze u	553	4	1	5	2386	4,31	,03 3	,768	,589	- 1,183	,10 4	1,919	,20 7
Valid N (listwise)	553												

ANEXA F

**STATISTICI DESCRIPTIVE PENTRU VARIABILELE INDEPENDENTE VÂRSTĂ
ȘI AN DE STUDIU**

	N	Rang	Minim	Maxim	Sum	Mean	Std.	Deviati	Varian	Skewness	Kurtosis		
	Statis	Statis	Statisti	Statisti	Statis	Statis	Std.	Statisti	Statist	Statis	Std.	Statis	Std.
	tic	tic	c	c	tic	tic	Err	c	ic	tic	Err	tic	Err
Vârșă particip anți	553	5	14	19	9371	16,95	,05 3	1,256	1,577	-,013	,10 4	-,947	,20 7
Anul de studiu	553	3	9	12	5785	10,46	,04 7	1,106	1,224	,038	,10 4	- 1,331	,20 7
Valid N (listwise)	553												

ANEXA G

TESTUL *T* PENTRU GRUPURI INDEPENDENTE PENTRU INFLUENȚA TIPULUI DE LICEU ASUPRA SPIRITUALITĂȚII, CU APLICARE ASUPRA FIECĂRUIA DINTRE CEI 13 ITEMI AI INSTRUMENTULUI

Group Statistics

	Tip de liceu	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Scor spiritualitate	confesional (AZȘ) 1	339	52,90	7,725	,420
	public 2	214	54,20	5,618	,384
Convingerile mele spirituale mă ajută să fiu o persoană mai bună	confesional (AZȘ) 1	339	4,32	,760	,041
	public 2	214	4,32	,695	,047
Spiritualitatea mea este esența a ceea ce sunt	confesional (AZȘ) 1	339	3,80	,846	,046
	public 2	214	3,89	,779	,053
Spiritualitatea mea este propria mea voce lăuntrică, ce îmi vorbește	confesional (AZȘ) 1	339	3,68	,938	,051
	public 2	214	3,70	,880	,060
Cred în Dumnezeu, Creatorul	confesional (AZȘ) 1	339	4,76	,579	,031
	public 2	214	4,81	,477	,033
Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele	confesional (AZȘ) 1	339	4,37	,861	,047
	public 2	214	4,50	,648	,044
Convingerile mele spirituale fac ca viața mea să fie mai plină de semnificație	confesional (AZȘ) 1	339	4,11	,884	,048
	public 2	214	4,19	,785	,054
Am simțământul că viața mea are un scop	confesional (AZȘ) 1	339	4,34	,839	,046

mai înalt	public 2	214	4,35	,777	,053
Convingerile mele spirituale au un impact pozitiv asupra sănătății și a bunei mele dispoziții	confesional (AZȘ) 1 public 2	339 214	4,14 4,27	,907 ,750	,049 ,051
Convingerile mele spirituale îmi ghidează relațiile cu ceilalți	confesional (AZȘ) 1 public 2	339 214	3,94 3,99	,910 ,825	,049 ,056
M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele	confesional (AZȘ) 1 public 2	339 214	3,99 4,17	,947 ,824	,051 ,056
Sunt o persoană foarte spirituală	confesional (AZȘ) 1 public 2	339 214	3,12 3,31	,837 ,732	,045 ,050
Încerc să fiu o persoană spirituală	confesional (AZȘ) 1 public 2	339 214	4,12 4,26	,811 ,715	,044 ,049
Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu	confesional (AZȘ) 1 public 2	339 214	4,22 4,46	,823 ,647	,045 ,044

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Scor spiritualitate	Equal variances assumed	9,266	,002	2,133	551	,033	-1,301	,610	-2,499	-,103
	Equal variances not assumed			2,288	540,072	,023	-1,301	,569	-2,419	-,184

Convingerile mele spirituale mă ajută să fiu o persoană mai bună	Equal variances assumed	1,27 6	,25 9	- ,106	551	,916	-,007	,064	-,133	,119
	Equal variances not assumed			- ,108	482, 841	,914	-,007	,063	-,130	,117
Spiritualitatea mea este esența a ceea ce sunt	Equal variances assumed	3,63 8	,05 7	- 1,19 3	551	,233	-,085	,072	-,226	,055
	Equal variances not assumed			- 1,21 6	480, 252	,225	-,085	,070	-,224	,053
Spiritualitatea mea este propria mea voce lăuntrică, ce îmi vorbește	Equal variances assumed	,844	,35 9	- ,207	551	,836	-,017	,080	-,174	,140
	Equal variances not assumed			- ,210	474, 339	,834	-,017	,079	-,171	,138
Cred în Dumnezeu, Creatorul	Equal variances assumed	4,05 7	,04 4	- 1,03 8	551	,300	-,049	,047	-,142	,044
	Equal variances not assumed			- 1,08 3	513, 145	,279	-,049	,045	-,138	,040
Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele	Equal variances assumed	10,2 16	,00 1	- 1,95 7	551	,051	-,134	,069	-,269	,001
	Equal variances not assumed			- 2,08 3	534, 164	,038	-,134	,064	-,261	-,008
Convingerile mele spirituale fac ca viața mea să fie mai plină de semnificație	Equal variances assumed	,891	,34 6	- 1,15 5	551	,249	-,085	,074	-,231	,060
	Equal variances not assumed			- 1,18 6	492, 039	,236	-,085	,072	-,227	,056
Am simțământul că viața mea are un scop mai înalt	Equal variances assumed	,552	,45 8	- ,199	551	,842	-,014	,071	-,154	,126
	Equal variances not assumed			- ,203	478, 231	,839	-,014	,070	-,152	,123
Convingerile mele spirituale au un impact pozitiv asupra sănătății și a bunei mele	Equal variances assumed	1,63 2	,20 2	- 1,76 2	551	,079	-,131	,074	-,276	,015

dispoziții										
	Equal variances not assumed			-	512,393	,067	-,131	,071	-,270	,009
				1,838						
Convingerile mele spirituale îmi ghidează relațiile cu ceilalți	Equal variances assumed	1,585	,209	-	551	,584	-,042	,077	-,193	,109
				,548						
	Equal variances not assumed			-	485,434	,575	-,042	,075	-,189	,105
				,560						
M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele	Equal variances assumed	1,474	,225	-	551	,021	-,182	,079	-,336	-
				2,310						,027
	Equal variances not assumed			-	498,016	,018	-,182	,076	-,332	-
				2,383						,032
Sunt o persoană foarte spirituală	Equal variances assumed	,023	,880	-	551	,005	-,198	,070	-,335	-
				2,844						,061
	Equal variances not assumed			-	496,506	,004	-,198	,068	-,331	-
				2,931						,065
Încerc să fiu o persoană spirituală	Equal variances assumed	,004	,947	-	551	,036	-,142	,068	-,275	-
				2,097						,009
	Equal variances not assumed			-	494,274	,031	-,142	,066	-,271	-
				2,157						,013
Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu	Equal variances assumed	4,223	,040	-	551	,000	-,234	,066	-,364	-
				3,524						,103
	Equal variances not assumed			-	525,175	,000	-,234	,063	-,357	-
				3,718						,110

ANEXA H

METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA MEDIILOR DE SPIRITUALITATE DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCȚIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE

Dependent Variable: Scor spiritualitate

Independent Variable: Apartenență sexuală

Apartenență sexuală participanți		Mean	Std. Deviation	N
Masculine	confesional (AZȘ)	52,62	8,572	125
	public	52,77	6,284	94
	Total	52,68	7,658	219
Feminine	confesional (AZȘ)	53,07	7,201	214
	public	55,33	4,767	120
	Total	53,88	6,517	334
Total	confesional (AZȘ)	52,90	7,725	339
	public	54,20	5,618	214
	Total	53,40	7,009	553

Dependent Variable: Scor spiritualitate

Independent Variable: Vârstă

Vârstă participanți	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
14	public	54,00	3,162	4
	Total	54,00	3,162	4
15	confesional (AZȘ)	54,33	7,843	46
	public	52,81	4,750	26
	Total	53,78	6,890	72
16	confesional (AZȘ)	52,18	8,481	83
	public	53,39	6,589	61
	Total	52,69	7,734	144
17	confesional (AZȘ)	52,91	6,461	79

	public	54,27	5,755	51
18	Total	53,45	6,207	130
	confesional (AZŞ)	52,85	7,942	87
	public	55,53	5,323	49
19	Total	53,82	7,206	136
	confesional (AZŞ)	52,84	7,906	44
	public	54,96	3,796	23
	Total	53,57	6,823	67
Total	confesional (AZŞ)	52,90	7,725	339
	public	54,20	5,618	214
	Total	53,40	7,009	553

Dependent Variable: Scor spiritualitate

Independent Variable: An de studiu

An de studiu	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
9	confesional (AZŞ)	53,74	8,520	82
	public	53,77	5,244	60
	Total	53,75	7,294	142
10	confesional (AZŞ)	51,64	7,437	83
	public	52,48	6,615	58
	Total	51,99	7,098	141
11	confesional (AZŞ)	53,08	7,288	101
	public	55,98	4,871	42
	Total	53,93	6,783	143
12	confesional (AZŞ)	53,14	7,682	73
	public	55,15	4,893	54
	Total	53,99	6,692	127
Total	confesional (AZŞ)	52,90	7,725	339
	public	54,20	5,618	214
	Total	53,40	7,009	553

Dependent Variable: Scor spiritualitate

Independent Variable: Statut de membru AZŞ

Botezat sau Nebotezat	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
botezat sau candidat	confesional (AZŞ)	55,41	5,676	178

	Public	56,23	4,456	100
	Total	55,71	5,276	278
Nebotezat	confesional (AZŞ)	50,12	8,699	161
	Public	52,42	5,938	114
	Total	51,08	7,747	275
Total	confesional (AZŞ)	52,90	7,725	339
	Public	54,20	5,618	214
	Total	53,40	7,009	553

Dependent Variable: Scor spiritualitate
Independent Variable: Proveniența familială

Proveniența familială	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
AZŞ	confesional (AZŞ)	53,49	7,052	276
	public	54,69	4,904	160
	Total	53,93	6,369	436
NON-AZŞ	confesional (AZŞ)	51,10	8,467	21
	public	51,42	6,432	19
	Total	51,25	7,476	40
MIXTĂ	confesional (AZŞ)	49,93	10,508	42
	public	53,46	7,571	35
	Total	51,53	9,398	77
Total	confesional (AZŞ)	52,90	7,725	339
	public	54,20	5,618	214
	Total	53,40	7,009	553

Dependent Variable: Scor spiritualitate
Independent Variable: Tip de familie

Tip de familie	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Completă	confesional (AZŞ)	52,91	7,365	307
	public	54,52	5,078	193
	Total	53,53	6,618	500
mono-parentală	confesional (AZŞ)	52,31	11,582	26
	public	51,06	8,941	18
	Total	51,80	10,487	44
altă situație	confesional (AZŞ)	54,83	6,178	6

	public	52,67	10,214	3
	Total	54,11	7,149	9
Total	confesional (AZŞ)	52,90	7,725	339
	public	54,20	5,618	214
	Total	53,40	7,009	553

ANEXA I

METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA ITEMULUI 5 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCȚIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE

Dependent Variable: Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele
Independent Variable: Apartenență sexuală

Apartenență sexuală participanți		Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Masculine	confesional (AZȘ)		4,35	,978	125
	public		4,35	,699	94
	Total		4,35	,867	219
Feminine	confesional (AZȘ)		4,37	,788	214
	public		4,62	,582	120
	Total		4,46	,729	334
Total	confesional (AZȘ)		4,37	,861	339
	public		4,50	,648	214
	Total		4,42	,788	553

Dependent Variable: Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele
Independent Variable: Vârsta

Vârsta participanți	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
14	public	4,25	,500	4
	Total	4,25	,500	4
15	confesional (AZȘ)	4,48	,888	46
	public	4,31	,679	26
	Total	4,42	,818	72
16	confesional (AZȘ)	4,39	,867	83
	public	4,51	,722	61
	Total	4,44	,808	144
17	confesional (AZȘ)	4,41	,777	79
	public	4,51	,674	51

18	Total	4,45	,737	130
	confesional (AZŞ)	4,33	,858	87
	public	4,57	,540	49
19	Total	4,42	,766	136
	confesional (AZŞ)	4,20	,978	44
	public	4,57	,590	23
Total	Total	4,33	,877	67
	confesional (AZŞ)	4,37	,861	339
	public	4,50	,648	214
	Total	4,42	,788	553

Dependent Variable: Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele
Independent Variable: An de studiu

An de studiu	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
9	confesional (AZŞ)	4,41	,981	82
	public	4,45	,675	60
	Total	4,43	,862	142
10	confesional (AZŞ)	4,36	,790	83
	public	4,34	,762	58
	Total	4,35	,776	141
11	confesional (AZŞ)	4,34	,803	101
	public	4,74	,497	42
	Total	4,45	,748	143
12	confesional (AZŞ)	4,36	,888	73
	public	4,54	,539	54
	Total	4,43	,762	127
Total	confesional (AZŞ)	4,37	,861	339
	public	4,50	,648	214
	Total	4,42	,788	553

Dependent Variable: Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele
Independent Variable: Statut de membru AZŞ

Botezat sau Nebotezat	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
botezat sau candidat	confesional (AZŞ)	4,58	,670	178
	public	4,71	,498	100

Nebotezat	Total	4,63	,616	278
	confesional (AZȘ)	4,13	,982	161
	public	4,32	,708	114
Total	Total	4,21	,882	275
	confesional (AZȘ)	4,37	,861	339
	public	4,50	,648	214
	Total	4,42	,788	553

Dependent Variable: Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele
Independent Variable: Proveniența familială

Proveniența familială	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
AZȘ	confesional (AZȘ)	4,45	,801	276
	public	4,56	,611	160
	Total	4,49	,738	436
NON-AZȘ	confesional (AZȘ)	3,90	1,044	21
	public	4,42	,692	19
	Total	4,15	,921	40
MIXTĂ	confesional (AZȘ)	4,05	1,011	42
	public	4,26	,741	35
	Total	4,14	,899	77
Total	confesional (AZȘ)	4,37	,861	339
	public	4,50	,648	214
	Total	4,42	,788	553

Dependent Variable: Convingerile mele spirituale stau la temelia religiei mele
Independent Variable: Tip de familie

Tip de familie	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Completă	confesional (AZȘ)	4,39	,830	307
	public	4,53	,613	193
	Total	4,44	,756	500
mono-parentală	confesional (AZȘ)	4,12	1,211	26
	public	4,22	,943	18
	Total	4,16	1,098	44
altă situație	confesional (AZȘ)	4,33	,516	6
	public	4,33	,577	3

Total	Total	4,33	,500	9
	confesional	4,37	,861	339
	(AZŞ)	4,50	,648	214
	public	4,42	,788	553
	Total			

ANEXA J

METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA ITEMULUI 10 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCȚIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE

Dependent Variable: M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

Independent Variable: Apartenență sexuală

Apartenență sexuală		Mean	Std. Deviation	N
participanți	Tip de liceu			
Masculine	confesional (AZȘ)	3,91	1,070	125
	public	4,06	,890	94
	Total	3,98	,997	219
Feminine	confesional (AZȘ)	4,04	,866	214
	public	4,26	,761	120
	Total	4,12	,835	334
Total	confesional (AZȘ)	3,99	,947	339
	public	4,17	,824	214
	Total	4,06	,905	553

Dependent Variable: M-aș simți pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcție vieții mele

Independent Variable: Vârstă

Vârstă		Mean	Std. Deviation	N
participanți	Tip de liceu			
14	public	4,25	,957	4
	Total	4,25	,957	4
15	confesional (AZȘ)	4,17	,851	46
	public	4,04	,662	26
	Total	4,12	,786	72
16	confesional (AZȘ)	3,95	1,047	83
	public	3,98	,904	61
	Total	3,97	,985	144
17	confesional	3,94	,882	79

	(AZŞ)			
	public	4,22	,783	51
	Total	4,05	,852	130
18	confesional	4,01	,946	87
	(AZŞ)			
	public	4,31	,822	49
	Total	4,12	,911	136
19	confesional	3,93	,974	44
	(AZŞ)			
	public	4,43	,788	23
	Total	4,10	,940	67
Total	confesional	3,99	,947	339
	(AZŞ)			
	public	4,17	,824	214
	Total	4,06	,905	553

Dependent Variable: M-aş simţi pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcţie vieţii mele

Independent Variable: An de studiu

An de studiu	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
9	confesional	4,09	,984	82
	(AZŞ)			
	public			
	Total	4,10	,730	60
	Total	4,09	,882	142
10	confesional	3,89	1,012	83
	(AZŞ)			
	public			
	Total	3,90	,892	58
	Total	3,89	,961	141
11	confesional	3,98	,905	101
	(AZŞ)			
	public			
	Total	4,33	,846	42
	Total	4,08	,900	143
12	confesional	4,01	,890	73
	(AZŞ)			
	public			
	Total	4,43	,742	54
	Total	4,19	,852	127
Total	confesional	3,99	,947	339
	(AZŞ)			
	public			
	Total	4,17	,824	214
	Total	4,06	,905	553

Dependent Variable: M-aş simţi pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcţie vieţii mele

Independent Variable: Statut de membru AZŞ

Botezat sau	Tip de liceu	Mean	Std.	N
-------------	--------------	------	------	---

Nebotezat			Deviation	
botezat sau candidat	confesional (AZŞ)	4,21	,759	178
	public	4,44	,641	100
	Total	4,29	,726	278
Nebotezat	confesional (AZŞ)	3,75	1,068	161
	public	3,94	,895	114
	Total	3,83	1,003	275
Total	confesional (AZŞ)	3,99	,947	339
	public	4,17	,824	214
	Total	4,06	,905	553

Dependent Variable: M-aş simţi pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcţie vieţii mele

Independent Variable: Provenienţa familială

Provenienţa familial	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
AZŞ	confesional (AZŞ)	4,04	,917	276
	public	4,24	,767	160
	Total	4,12	,870	436
NON-AZŞ	confesional (AZŞ)	3,90	1,044	21
	public	3,95	,780	19
	Total	3,93	,917	40
MIXTĂ	confesional (AZŞ)	3,69	1,047	42
	public	3,97	1,043	35
	Total	3,82	1,048	77
Total	confesional (AZŞ)	3,99	,947	339
	public	4,17	,824	214
	Total	4,06	,905	553

Dependent Variable: M-aş simţi pierdut fără convingerile mele spirituale, care dau direcţie vieţii mele

Independent Variable: Tip de familie

Tip de familie	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Completă	confesional (AZŞ)	4,00	,938	307
	public	4,20	,779	193
	Total	4,07	,884	500
mono-	confesional	3,88	1,107	26

parentală	(AZŞ)			
	public	3,89	1,183	18
	Total	3,89	1,125	44
altă situație	confesional			
	(AZŞ)	4,17	,753	6
	public	4,33	1,155	3
	Total	4,22	,833	9
Total	confesional			
	(AZŞ)	3,99	,947	339
	public	4,17	,824	214
	Total	4,06	,905	553

ANEXA K

METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA ITEMULUI 11 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCȚIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE

Dependent Variable: Sunt o persoană foarte spirituală

Independent Variable: Apartenență sexuală

Apartenență sexuală participanți		Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Masculine	confesional (AZȘ)		3,06	,873	125
	Public		3,12	,774	94
	Total		3,08	,831	219
Feminine	confesional (AZȘ)		3,15	,814	214
	Public		3,47	,660	120
	Total		3,26	,777	334
Total	confesional (AZȘ)		3,12	,837	339
	Public		3,31	,732	214
	Total		3,19	,803	553

Dependent Variable: Sunt o persoană foarte spirituală

Independent Variable: Vârsta

Vârsta participanți	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
14	Public	3,25	,957	4
	Total	3,25	,957	4
15	confesional (AZȘ)	3,30	,785	46
	Public	3,19	,694	26
	Total	3,26	,750	72
16	confesional (AZȘ)	2,92	,872	83
	Public	3,21	,777	61
	Total	3,04	,844	144
17	confesional (AZȘ)	3,11	,832	79
	Public	3,29	,807	51

18	Total	3,18	,824	130
	confesional (AZŞ)	3,20	,819	87
	Public	3,47	,616	49
19	Total	3,29	,761	136
	confesional (AZŞ)	3,14	,824	44
	Public	3,43	,662	23
Total	Total	3,24	,780	67
	confesional (AZŞ)	3,12	,837	339
	Public	3,31	,732	214
	Total	3,19	,803	553

Dependent Variable: Sunt o persoană foarte spirituală

Independent Variable: An de studiu

An de studiu	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
9	confesional (AZŞ)	3,15	,862	82
	Public	3,23	,722	60
	Total	3,18	,804	142
10	confesional (AZŞ)	2,88	,847	83
	Public	3,21	,767	58
	Total	3,01	,828	141
11	confesional (AZŞ)	3,27	,799	101
	Public	3,43	,737	42
	Total	3,31	,782	143
12	confesional (AZŞ)	3,14	,805	73
	Public	3,43	,690	54
	Total	3,26	,769	127
Total	confesional (AZŞ)	3,12	,837	339
	Public	3,31	,732	214
	Total	3,19	,803	553

Dependent Variable: Sunt o persoană foarte spirituală

Independent Variable: Statut de membru AZŞ

Botezat sau Nebotezat	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
botezat sau candidat	confesional (AZŞ)	3,34	,743	178
	public	3,49	,674	100

Nebotezat	Total	3,39	,722	278
	confesional (AZŞ)	2,87	,867	161
	public	3,16	,748	114
Total	Total	2,99	,830	275
	confesional (AZŞ)	3,12	,837	339
	public	3,31	,732	214
	Total	3,19	,803	553

Dependent Variable: Sunt o persoană foarte spirituală

Independent Variable: Proveniența familială

Proveniența familială	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
AZŞ	Confesional (AZŞ)	3,14	,812	276
	Public	3,29	,730	160
	Total	3,19	,786	436
NON-AZŞ	Confesional (AZŞ)	3,00	,775	21
	Public	3,42	,607	19
	Total	3,20	,723	40
MIXTĂ	Confesional (AZŞ)	3,00	1,012	42
	Public	3,37	,808	35
	Total	3,17	,938	77
Total	Confesional (AZŞ)	3,12	,837	339
	Public	3,31	,732	214
	Total	3,19	,803	553

Dependent Variable: Sunt o persoană foarte spirituală

Independent Variable: Tip de familie

Tip de familie	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Completă	confesional (AZŞ)	3,09	,830	307
	Public	3,31	,727	193
	Total	3,17	,798	500
mono-parentală	confesional (AZŞ)	3,38	,941	26
	Public	3,28	,826	18
	Total	3,34	,888	44
altă situație	confesional (AZŞ)	3,33	,516	6
	Public	3,67	,577	3

Total	Total	3,44	,527	9
	confesional	3,12	,837	339
	(AZŞ)			
	Public	3,31	,732	214
	Total	3,19	,803	553

ANEXA L

METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA ITEMULUI 12 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCȚIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE

Dependent Variable: Încerc să fiu o persoană spirituală

Independent Variable: Apartenență sexuală

Apartenență sexuală participanți		Mean	Std. Deviation	N
Masculine	confesional (AZȘ)	4,09	,871	125
	Public	4,16	,766	94
	Total	4,12	,826	219
Feminine	confesional (AZȘ)	4,13	,776	214
	Public	4,34	,667	119
	Total	4,20	,745	333
Total	confesional (AZȘ)	4,12	,811	339
	public	4,26	,716	213
	Total	4,17	,779	552

Dependent Variable: Încerc să fiu o persoană spirituală

Independent Variable: Vârstă

Vârstă participanți		Mean	Std. Deviation	N
14	public	4,25	,500	4
	Total	4,25	,500	4
15	confesional (AZȘ)	4,37	,741	46
	public	4,08	,845	26
	Total	4,26	,787	72
16	confesional (AZȘ)	3,98	,883	83
	public	4,25	,704	60
	Total	4,09	,821	143
17	confesional (AZȘ)	4,25	,630	79
	public	4,33	,739	51

18	Total	4,28	,673	130
	confesional (AZŞ)	4,05	,875	87
	public	4,31	,742	49
19	Total	4,14	,836	136
	confesional (AZŞ)	4,00	,835	44
	public	4,22	,518	23
Total	Total	4,07	,745	67
	confesional (AZŞ)	4,12	,811	339
	public	4,26	,716	213
	Total	4,17	,779	552

Dependent Variable: Încerc să fiu o persoană spirituală

Independent Variable: An de studiu

An de studiu	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
9	confesional (AZŞ)	4,16	,909	82
	public	4,20	,783	59
	Total	4,18	,856	141
10	confesional (AZŞ)	4,11	,716	83
	public	4,24	,683	58
	Total	4,16	,703	141
11	confesional (AZŞ)	4,17	,736	101
	public	4,38	,661	42
	Total	4,23	,719	143
12	confesional (AZŞ)	4,00	,898	73
	public	4,24	,725	54
	Total	4,10	,834	127
Total	confesional (AZŞ)	4,12	,811	339
	public	4,26	,716	213
	Total	4,17	,779	552

Dependent Variable: Încerc să fiu o persoană spirituală

Independent Variable: Statut de membru AZŞ

Botezat sau Nebotezat	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
botezat sau candidat	confesional (AZŞ)	4,32	,650	178
	public	4,39	,550	99

Nebotezat	Total	4,35	,616	277
	confesional (AZŞ)	3,89	,908	161
	public	4,14	,819	114
Total	Total	3,99	,880	275
	confesional (AZŞ)	4,12	,811	339
	public	4,26	,716	213
	Total	4,17	,779	552

Dependent Variable: Încerc să fiu o persoană spirituală
Independent Variable: Proveniența familială

Proveniența familială	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
AZŞ	confesional (AZŞ)	4,17	,757	276
	public	4,28	,695	159
	Total	4,21	,736	435
NON-AZŞ	confesional (AZŞ)	3,90	,700	21
	public	4,05	,911	19
	Total	3,98	,800	40
MIXTĂ	confesional (AZŞ)	3,83	1,102	42
	public	4,26	,701	35
	Total	4,03	,959	77
Total	confesional (AZŞ)	4,12	,811	339
	public	4,26	,716	213
	Total	4,17	,779	552

Dependent Variable: Încerc să fiu o persoană spirituală
Independent Variable: Tip de familie

Tip de familie	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Completă	confesional (AZŞ)	4,12	,764	307
	public	4,29	,660	193
	Total	4,19	,730	500
mono-parentală	confesional (AZŞ)	3,96	1,248	26
	public	3,82	1,131	17
	Total	3,91	1,192	43
altă situație	confesional (AZŞ)	4,50	,837	6
	public	4,67	,577	3

Total	Total	4,56	,726	9
	confesional	4,12	,811	339
	(AZŞ)	4,26	,716	213
	public	4,17	,779	552
	Total			

ANEXA M

METODA TWO-WAYS ANOVA PENTRU COMPARAREA ITEMULUI 13 DIN FIECARE GRUP ÎN FUNCȚIE DE VARIABILELE INDEPENDENTE

Dependent Variable: Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

Independent Variable: Apartenență sexuală

Apartenență sexuală participanți	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Masculine	confesional (AZȘ)	4,18	,910	125
	public	4,41	,710	94
	Total	4,28	,836	219
Feminine	confesional (AZȘ)	4,25	,769	214
	public	4,49	,594	120
	Total	4,34	,720	334
Total	confesional (AZȘ)	4,22	,823	339
	public	4,46	,647	214
	Total	4,31	,768	553

Dependent Variable: Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu

Independent Variable: Vârsta

Vârsta participanți	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
14	public	4,25	,500	4
	Total	4,25	,500	4
15	confesional (AZȘ)	4,33	,845	46
	public	4,35	,629	26
	Total	4,33	,769	72
16	confesional (AZȘ)	4,14	,885	83
	public	4,38	,711	61
	Total	4,24	,821	144
17	confesional (AZȘ)	4,19	,769	79
	public	4,45	,642	51

18	Total	4,29	,731	130
	confesional (AZŞ)	4,20	,847	87
	public	4,59	,610	49
19	Total	4,34	,791	136
	confesional (AZŞ)	4,39	,722	44
	public	4,57	,590	23
Total	Total	4,45	,681	67
	confesional (AZŞ)	4,22	,823	339
	Public	4,46	,647	214
	Total	4,31	,768	553

Dependent Variable: Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu
Independent Variable: An de studiu

An de studiu	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
9	confesional (AZŞ)	4,29	,868	82
	Public	4,37	,610	60
	Total	4,32	,768	142
10	confesional (AZŞ)	4,08	,844	83
	Public	4,38	,745	58
	Total	4,21	,815	141
11	confesional (AZŞ)	4,17	,788	101
	Public	4,60	,544	42
	Total	4,29	,749	143
12	confesional (AZŞ)	4,38	,775	73
	Public	4,54	,636	54
	Total	4,45	,721	127
Total	confesional (AZŞ)	4,22	,823	339
	Public	4,46	,647	214
	Total	4,31	,768	553

Dependent Variable: Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu
Independent Variable: Statut de membru AZŞ

Botezat sau Nebotezat	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
botezat sau candidat	confesional (AZŞ)	4,40	,683	178
	public	4,56	,592	100

Nebotezat	Total	4,46	,655	278
	confesional (AZŞ)	4,03	,918	161
	public	4,37	,682	114
Total	Total	4,17	,844	275
	confesional (AZŞ)	4,22	,823	339
	public	4,46	,647	214
	Total	4,31	,768	553

Dependent Variable: Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu
Independent Variable: Proveniența familială

Proveniența familială	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
AZŞ	confesional (AZŞ)	4,28	,779	276
	public	4,50	,624	160
	Total	4,36	,734	436
NON-AZŞ	confesional (AZŞ)	4,10	,768	21
	public	4,26	,733	19
	Total	4,18	,747	40
MIXTĂ	confesional (AZŞ)	3,95	1,058	42
	public	4,37	,690	35
	Total	4,14	,928	77
Total	confesional (AZŞ)	4,22	,823	339
	public	4,46	,647	214
	Total	4,31	,768	553

Dependent Variable: Spiritualitatea mea este relația mea personală cu Dumnezeu
Independent Variable: Tip de familie

Tip de familie	Tip de liceu	Mean	Std. Deviation	N
Completă	confesional (AZŞ)	4,24	,795	307
	Public	4,46	,629	193
	Total	4,32	,743	500
mono-parentală	confesional (AZŞ)	4,12	1,071	26
	Public	4,39	,850	18
	Total	4,23	,985	44
altă situație	confesional (AZŞ)	4,00	1,095	6
	Public	4,67	,577	3

Total	Total	4,22	,972	9
	confesional	4,22	,823	339
	(AZŞ)			
	Public	4,46	,647	214
	Total	4,31	,768	553

REFERINȚE

- Anderson, S. (2009). *How to kill Adventist education (and how to give it a fighting chance!)* Hagerstown, MD: Review and Herald.
- Arnette, N. C., Mascaro, N., Santana, M. C., Davis, S. și Kaslow, N. J. (2007). Enhancing spiritual well-being among suicidal African American female survivors of intimate partner violence. *Journal of Clinical Psychology*, 63(10), 909-924. doi:10.1002/jclp.20403
- Benson, P. L., Donahue, M. J. și Erickson, J. A. (1993). The faith maturity scale: Conceptualization, measurement, and empirical validation. *Research in the Social Scientific Study of Religion*, 5, 1-26.
- Bietz, G. (2002, Decembrie/2003, Ianuarie). The spiritual mission of Seventh-day Adventist education in the 21st century. *Journal of Adventist Education*, 65(3), 39-41.
- Bowen Reid, T. L. și Smalls, C. (2004). Stress, spirituality and health promoting behaviors among African American college students. *The Western Journal of Black Studies*, 28(1), 283-291.
- Bryant, A. N. și Astin, H. S. (2008). The correlates of spiritual struggle during the college years. *The Journal of Higher Education*, 79(1), 1-27. doi:10.1353/jhe.2008.0000
- Calicchia, J. A. și Graham, L. B. (2006). Assessing the relationship between spirituality, life stressors, and social resources: Buffers of stress in graduate students. *North American Journal of Psychology*, 8(2), 307-320.
- Casti, M. (2010). *Prelegere publică susținută în cadrul Newbold Diversity Centre*. Extras de la <http://www.newbold.ac.uk/article.php?id=351&search=valuegenesis>
- Chae, M. H., Kelly, D. B., Brown, C. F. și Bolden, M. A. (2004). Relationship of ethnic identity and spiritual development: An exploratory study. *Counseling and Values*, 49(1), 15-26. doi:10.1002/j.2161-007X.2004.tb00249.x
- Chandler, D. J. (2009). Pastoral burnout and the impact of personal spiritual renewal, restaking, and support system practices. *Pastoral Psychology*, 58, 273-287. doi:10.1007/s11089-008-0184-4
- Cruise, R., Kido, E. și Thayer, J. (2007). *CognitiveGenesis yearly report*. Riverside, CA: CognitiveGenesis.

- Dadich, A. (2007). Is spirituality important to young people in recovery? Insights from participants of self-help support groups. *Southern Medical Journal*, 100(4), 422-425. doi:10.1097/SMJ.0b013e318031611a
- Desrosiers, A. și Miller, L. (2007). Relational spirituality and depression in adolescent girls. *Journal of Clinical Psychology*, 63(10), 1021-1037. doi: 10.1002/jclp.20409
- DeVost, R. (2010, Ianuarie). *What adventist parents consider important in choosing schools for their children* (Board of Education). Minnesota Conference of Seventh-day Adventists.
- Dijkstra, A. B. și Veenstra, R. (2001). Do religious schools matter? Beliefs and life-styles of students in faith-based secondary schools. *International Journal of Education and Religion*, 2(2), 182-206.
- Dudley, R. L. (1999). Youth religious commitment over time: A longitudinal study of retention. *Review of Religious Research*, 41(1), 110-121.
- Feenstra, J. S. și Brouwer, A. M. (2008). Christian vocation: Defining relations with identity status, college adjustment, and spirituality. *Journal of Psychology and Theology*, 36(2), 83-93.
- Fisher, J. V. (2001). Comparing levels of spiritual well-being in State, Catholic and Independent schools in Victoria, Australia. *Journal of Beliefs and Values: Studies in Religion and Education*, 22(1), 99-105. doi:10.1080/1361760120039284
- Fisher, J. W. (2006). Using secondary students' views about influences on their spiritual well-being to inform pastoral care. *International Journal of Children's Spirituality*, 11(3), 347-356. doi:10.1080/13644360601014098
- Fisher, J. W. (2007). It's time to wake up and stem the decline in spiritual well-being in Victorian schools. *International Journal of Children's Spirituality*, 12(2), 165-177. doi:10.1080/13644360701467469
- Fisher, J. W. (2008). Impacting teachers' and students' spiritual well-being. *Journal of Beliefs and Values*, 29(3), 253-261. doi:10.1080/13617670802465789
- Fisher, J. W. (2009). Investigating Australian education students' views about spiritual well-being, as compared with teachers in schools. *International Journal of Children's Spirituality*, 14(2), 151-167. doi:10.1080/13644360902830358
- Francis, S. A. (2007). Implications of public and private aspects of religiosity for the sexual decisions of black and white adolescents. *The Journal of Youth Ministry*, 5(2), 15-31.

- Gane, A. B. (2005). *Youth ministry and beliefs and values among 10- to 19-year-old students in the Seventh-day Adventist school system in North America* (Teză de doctorat). Extras de la ProQuest Digital Dissertations database. (UMI No. 3182008)
- Habenicht, D. J., Korniejczuk, V. A., Booth, B. și Brown, M. (2003, Iunie). *How children and adolescents understand the concept of salvation with implications for an integrated approach to spiritual development*. Lucrare prezentată la Conferința de Spiritualitate a Copiilor: Perspectiva creștină, Concordia University, IL.
- Hodge, D. R. și McGrew, C. C. (2006). Spirituality, religion, and the interrelationship: A nationally representative study. *Journal of Social Work Education*, 42(3), 637-654. doi:10.5175/JSWE.2006.200500517
- Jeynes, W. H. (2002). Why religious schools positively impact the academic achievement of children. *International Journal of Education and Religion*, 3(1), 16-32. doi:10.1163/157006202760182418
- Johnson, T. J., Sheets, V. L. și Kristeller, J. L. (2008). Empirical identification of dimensions of religiousness and spirituality. *Mental Health, Religion and Culture*, 11(8), 745-767. doi:10.1080/13674670701561209
- Kalkstein, S. și Tower, R. B. (2009). The Daily Spiritual Experiences Scale and well-being: Demographic comparisons and scale validation with older Jewish adults and a diverse internet sample. *Journal of Religion and Health*, 48, 402-417. doi:10.1007/s10943-008-9203-0
- Kielty Briggs, M., Apple, K. J. și Aydlett, A. E. (2004). Spirituality and the events of September 11: A preliminary study. *Counseling and Values*, 48(3), 174-182. doi:10.1002/j.2161-007X.2004.tb00244.x
- Knight, G. (2005). Why have adventist education? *Journal of Adventist Education*, 67(5), 6-9.
- Knight, J. R., Sheritt, L., Harris, S. K., Holder, D. W., Kulig, J., Shrier, L. A. et al. (2007). Alcohol use and religiousness/spirituality among adolescents. *Southern Medical Journal*, 100(4), 349-355. doi:10.1097/SMJ.0b013e3180316a32
- Korniejczuk, R. (2011). *Așteptări uitate ale educației adventiste*. Prelegere publică susținută în cadrul Convenției cadrelor didactice adventiste. Institutul Biblic, Stupini, Brașov, România.
- LaBorde, I. C. (2007). *Reasons Seventh-day Adventist parents gave for not sending their children to Seventh-day Adventist elementary and secondary* (Teză de doctorat). Extras de la ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3262328)

- Lampadan, N. (2008). Factors affecting parents' choice of the Adventist International Mission School (AIMS) in Muak Lek, Saraburi, Thailand. *The Scriptor*, 9, 57-69.
- Lee, B. J. (2007). Moderating effects of religious/spiritual coping in the relation between perceived stress and psychological well-being. *Pastoral Psychology*, 55, 751-759. doi:10.1007/s11089-007-0080-3
- Lynn, M., Coburn, T., Swinney, J. V. și Winegeart, M. (2003). Assessing spiritual development in business students: Lessons learned and a suggested process. *Growth: The Journal of the Association for Christians in Student Development*, 3(3), 36-54.
- Mainda, P. O. (2002). Selected factors influencing school choice among the Seventh-day Adventist population in Southwest Michigan. *Journal of Research on Christian Education*, 11(2), 185-218. doi:10.1080/10656210209484939
- Marinho, R., Kijai, J., Mngo, Z. și Smith, N. (2008). Cross-cultural perspectives on college students' beliefs, values and spirituality at Seventh-day Adventist institutions. Extras de la http://lasierra.edu/fileadmin/documents/education/education/National_Summit/papers/Marinho__Robson_et_al.pdf
- Morris, J. M., Beck, R. și Smith, A. B. (2004). Examining student/institution fit at a Christian University: The role of spiritual integration. *Journal of Education and Christian Belief*, 8(2), 87-100.
- Muller, S. M. și Dennis, D. L. (2007). Life change and spirituality among a college student cohort. *Journal of American College Health*, 56(1), 55-60. doi:10.3200/JACH.56.1.55-60
- Murray, K. M. și Ciarrocchi, J. W. (2007). The dark side of religion, spirituality and the moral emotions: Shame, guilt, and negative religiosity as markers for life dissatisfaction. *Journal of Pastoral Counseling*, 42, 22-41.
- Murray, K. M., Ciarrocchi, J. W. și Murray-Swank, N. A. (2007). Spirituality, religiosity, shame and guilt as predictors of sexual attitudes and experiences. *Journal of Psychology and Theology*, 35(3), 222-234.
- Nagel, E. și Sgoutas-Emch, S. (2007). The relationship between spirituality, health beliefs, and health behaviors in college students. *Journal of Religion and Health*, 46(1), 141-154. doi:10.1007/s10943-006-9088-8
- Nasel, D. D. și Haynes, W. D. G. (2005). Spiritual and Religious Dimensions Scale: Development and psychometric analysis. *Australian Journal of Psychology*, 57(1), 61-71. doi:10.1080/00049530412331283408

- Nelms, L. W., Hutchins, E., Hutchins, D. și Pursley, R. J. (2007). Spirituality and the health of college students. *Journal of Religion and Health*, 46(2), 249-265. doi:10.1007/s10943-006-9075-0
- O'Connor, M., Guilfoyle, A., Breen, L., Mukhardt, F. și Fisher, C. (2007). Relationships between quality of life, spiritual well-being, and psychological adjustment styles for people living with leukaemia: An exploratory study. *Mental Health, Religion and Culture*, 10(6), 631-647. doi:10.1080/13674670601078221
- Peltzer, K. (2005). Religiosity, personal distress and minor psychiatric morbidity among Black students in South Africa. *Social Behavior and Personality*, 33(7), 723-733. doi:10.2224/sbp.2005.33.7.723
- Philosophy of Adventist Education*. (2003). Education Departmental Policies: FE 05, FE 10. Extras de la <http://circle.adventist.org/download/PhilStat2003.pdf>
- Piedmont, R. L. (2007). Cross-cultural generalizability of the Spiritual Transcendence Scale to the Philippines: Spirituality as a human universal. *Mental Health, Religion and Culture*, 10(2), 89-107. doi:10.1080/13694670500275494
- Powers, D. V., Cramer, R. J. și Grubka, J. M. (2007). Spirituality, life stress, and affective well-being. *Journal of Psychology and Theology*, 35(3), 235-243.
- Pudlas, K. A. (2004). Inclusive education: Will they know we are Christians? *Journal of Research on Christian Education*, 13(1), 61-79. doi:10.1080/10656210409484961
- Ridnour, H. și Hammermeister, J. (2008). Spiritual well-being and its influence on athletic coping profiles. *Journal of Sport Behavior*, 31(1), 81-92.
- Robert, T. E., Young, J. S. și Kelly, V. A. (2006). Relationships between adult workers' spiritual well-being and job satisfaction: A preliminary study. *Counseling and Values*, 50, 165-175. doi:10.1002/j.2161-007X.2006.tb00053.x
- Smith, F. T., Hardman, R. K., Richards, P. S. și Fischer, L. (2003). Intrinsic religiousness and spiritual well-being as predictors of treatment outcome among women with eating disorders. *Eating Disorders*, 11(1), 15-26. doi:10.1080/10640260390167456-2199
- Steffen, P. R. și Fearing, M. (2007). Does defensiveness account for the relationship between religiosity and psychosocial adjustment? *The International Journal for the Psychology of Religion*, 17(3), 233-244. doi:10.1080/10508610701402267
- Taliaferro, L. A., Rienzo, B. A., Pigg Jr, R. M., Miller, M. D. și Dodd, V. J. (2009). Spiritual well-being and suicidal ideation among college students. *Journal of American College Health*, 58(1), 83-90. doi:10.3200/JACH.58.1.83-90

- Thayer, J. (2008, Martie). *The impact of Adventist schools on students*. Lucrare prezentată la cel de-al 4-lea Simpozion de Biblie și Învățământ Adventist, Riviera Maya, Quintana Roo, Mexico.
- Turner-Musa, J. și Lipscomb, L. (2007). Spirituality and social support on health behaviors of African American undergraduates. *American Journal of Health Behavior*, 31(5), 495-501. doi:10.5993/AJHB.31.5.5
- VonDras, D. D., Schmitt, R. R. și Marx, D. (2007). Associations between aspects of spiritual well-being, alcohol use, and related social-cognitions in female college students. *Journal of Religion and Health*, 46, 500-515. doi:10.1007/s10943-007-9119-0
- White, E. (1952). *Education*. Mountain View, CA: Pacific Press.
- White, E. (1977a). *Mind, character, and personality*, Vol 1. Nashville, TN: Southern Publishing Association.
- White, E. (1977b). *Mind, character, and personality*, Vol 2. Nashville, TN: Southern Publishing Association.
- Williamson, I. T. și Sandage, S. J. (2009). Longitudinal analyses of religious and spiritual development among seminary students. *Mental Health, Religion and Culture*, 12(8), 787-801. doi:10.1080/13674670902956604
- Wintersgill, B. (2008). Teenagers' perceptions of spirituality – a research report, *International Journal of Children's Spirituality*, 13(4), 371-378. doi:10.1080/13644360802439565
- Wood, R. J. și Hebert, E. (2005). The relationship between spiritual meaning and purpose and drug and alcohol use among college students. *American Journal of Health Studies*, 20(2), 72-79.
- Zee, Th. van der, Hermans, C. și Aarnoutse, C. (2007). The influence of feelings on cognitive achievement in religious education. *Journal of Empirical Theology*, 20(1), 21-51. doi:10.1163/157092507X188566